

DOOR ENERGIE IN VERBINDING

JAARVERSLAG 2020

INHOUDSOPGAVE

OPBOUW VAN DIT VERSLAG

VOORWOORD RAAD VAN BESTUUR

KERNGEGEVENS

DIT IS ENEXIS

Missie, visie en strategie

De wereld waarin wij wonen en werken

Sustainable Development Goals

Hoe wij waarde toevoegen

Doelstellingen en prestaties

Vooruitgang door samenhang

3

4

6

7

10

11

12

13

14

15

VERSLAG OVER 2020

ONZE MAATSCHAPPELIJK IMPACT

BEVLOGEN MEDEWERKERS IN EEN DUURZAME ORGANISATIE

FINANCIËEL VERANTWOORD

16

16

24

33

GOVERNANCE EN RISICOMANAGEMENT

Corporate governance

Verslag en interview Raad van Commissarissen

Risicobeheersing

Medezeggenschap bij Enexis

Bestuursverklaring

Personalia

JAARREKENING

Geconsolideerde jaarrekening 2020

Enkelvoudige jaarrekening 2020

VERKLARING VAN DE ACCOUNTANT

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Assurancerapport van de onafhankelijke accountant

39

39

42

46

50

51

52

54

55

95

104

104

111

AANVULLENDE INFORMATIE

Over dit verslag

Statutaire regeling t.a.v. de winstbestemming

Feiten en cijfers

Benchmarks

GRI-index

Bekendmaking niet-financiële informatie

Begrippenlijst

Colofon

113

113

121

122

127

129

135

137

139

OPBOUW VAN DIT VERSLAG

In ons jaarverslag nemen we u mee door 2020. We laten zien hoe we onze maatschappelijke taak als regionaal netwerkbedrijf invullen. Naast onze doelen en resultaten besteden we aandacht aan dilemma's en leerpunten van 2020.

Het is onze ambitie om het jaarverslag steeds relevanter en compacter te maken. Daarom leggen wij in het verslag de nadruk op onderwerpen die voor stakeholders relevant zijn en impact hebben op Enexis. Deze 'materiële onderwerpen' en onze bijdrage aan de Sustainable Development Goals (SDG's) vormen de basis van dit verslag. In verschillende hoofdstukken lichten

we onze doelen en resultaten toe op materiële onderwerpen. Door middel van een SDG-icoontje is bij de tekst aangegeven aan welk doel of subdoel ons werk een bijdrage levert. Hiermee laten we concreet zien hoe we nu én in de toekomst bijdragen aan oplossingen voor (wereldwijde) maatschappelijke vraagstukken.

DIT IS ENEXIS GROEP

ONZE MAATSCHAPPELIJKE IMPACT

- 7 Betaalbare en duurzame energie
- 9 Industrie, innovatie en infrastructuur
- 11 Duurzame steden en gemeenschappen

BEVLOGEN MEDEWERKERS IN EEN DUURZAME ORGANISATIE

- 4 Kwaliteitsonderwijs
- 8 Eerlijk werk en economische groei
- 12 Verantwoorde consumptie en productie
- 13 Klimaatactie

FINANCIËEL VERANTWOORD

- **Betrouwbare en toegankelijke energievoorziening**
- **Veiligheid**
- **Verduurzaming energievoorziening**
- **Betaalbare energievoorziening**
- **Klant centraal**
- **Innovatie, digitalisering en informatiebeveiliging**

- **Wendbare en vitale organisatie**
- **Werkgelegenheid en bijdrage aan economische groei**
- **Duurzaamheid eigen bedrijfsvoering**

- **Financiële waarde voor aandeelhouders**

“WIJ ZETTEN
ALLES OP ALLES”
VOORWOORD RAAD VAN BESTUUR

De wereldwijde coronacrisis is een schok en brengt sectoren tot stilstand. Als netwerkbedrijf houden wij de vitale energie-infrastructuur overeind om de samenleving, waaronder zorginstellingen, thuiswerkers en bedrijven, van energie te voorzien. Intussen gaat de energietransitie op volle snelheid door. Het aantal nieuwe aansluitingen voor zon- en windenergie was bijna 15% hoger dan in 2019. Meer dan een half miljoen klanten leverden in 2020 duurzame energie terug aan ons net. We investeerden het afgelopen jaar een recordbedrag van € 734 miljoen in ons netwerk.

Uiteraard liet de corona-uitbraak in Nederland Enexis niet onberoerd. Wat betekende dit voor ons werk, voor klanten, voor medewerkers en hun gezinnen? Onze crisisorganisatie kwam in actie om snel maatregelen te nemen. Drie uitgangspunten staan daarbij steeds voorop: veiligheid op 1, zorg voor elkaar en continuïteit van de energievoorziening. Als vitale sector moeten we de leveringszekerheid op peil houden. We zijn er trots op dat dat gelukt is. De storingsduur voor elektriciteit daalde opnieuw in 2020 en bedroeg 13 minuten. Door strengere maatregelen te nemen dan het RIVM voorschreef, kon ons werk – na een korte onderbreking – op een veilige manier doorgaan. Dat dit is gelukt en we ondertussen uitvoering konden blijven geven aan de

energietransitie is te danken aan de flexibiliteit, gedrevenheid en saamhorigheid van onze medewerkers en de aannemers waarmee we samenwerken. Aan hen allemaal maken wij een groot compliment.

AMBITIEUZE PLANNEN WAARMAKEN MET SYSTEEMEFFICIËNTIE

In het realiseren van onze doelen zijn we grotendeels geslaagd. We werkten veiliger, realiseerden een groter werkpakket (+10%) en klanten voelden zich in veel gevallen beter geholpen. Tegelijkertijd realiseren we ons dat we nog niet aan alle verwachtingen kunnen voldoen. We vinden het erg vervelend dat we niet alle klanten (op tijd) konden aansluiten. Enerzijds willen we zoveel mogelijk duurzame initiatieven faciliteren. Anderzijds zijn er grenzen aan wat het elektriciteitsnet op dit moment aan kan. Ondanks de schaarse ruimte op ons net konden wij voor 95% van de aanvragen voor subsidie Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE++) een positieve transportindicatie afgeven. We doen wat we kunnen om zoveel mogelijk duurzame projecten snel aan te sluiten en voelen ons door de rechter gesteund in het aansluitbeleid. In 2020 kwamen er ruim 123.000 nieuwe terugleveraansluitingen bij (2019: 107.000); een ongekende toename in één jaar tijd. Er wordt op jaarbasis in verhouding net zoveel elektriciteit geproduceerd als alle 2,8 miljoen huishoudens in ons verzorgingsgebied verbruiken; wat overigens nog steeds een beperkt deel is van het totale elektriciteitsverbruik in ons gebied. We namen meer dan 400 medewerkers aan om het toenemende werk te kunnen uitvoeren en richtten speciale 'simulatiehallen' in om technici klaar te stomen om veilig en vakkundig te werken.

Tegelijkertijd wordt er in deze fase van de energietransitie meer van ons verwacht. Op sommige plekken is nu al een verdubbeling nodig van de capaciteit in de elektriciteitsnetten. En we weten nog niet welke energiekeuzes er in de komende jaren gemaakt zullen worden. Hoe snel gaan woonwijken van het aardgas af? Wat wordt de bijdrage van de industrie als het gaat om restwarmte, waterstof of duurzame gassen? We hebben de ambitie om de infrastructuur te vernieuwen, maar kunnen dit niet alleen. We zijn onder meer afhankelijk van TenneT om de transportcapaciteit te verhogen en van lokale overheden voor vergunningen. Samen met andere netbeheerders zoeken we naar schaalbare oplossingen en innovaties om de bestaande ruimte op het net slim te gebruiken. Het loont om samen op te trekken en onze impact richting de politiek en toezichthouders te verstevigen, zodat wetgeving ons ook in staat stelt innovatieve oplossingen toe te passen. Denk aan de distributie van waterstof in onze netten. Als netbeheerders lopen we allemaal tegen dezelfde uitdagingen aan, of het nu gaat om netcapaciteit of het financieren van de investeringen die hiermee gepaard gaan.

Lastig is dat we met maatschappelijk geld de juiste investeringsbeslissingen moeten nemen terwijl er nog zoveel onzekerheden zijn. De noodzakelijke investeringen hangen sterk af van de keuzes die op lokaal en regionaal niveau worden gemaakt.

Om onnodige verzwaaring van elektriciteitsnetten te voorkomen, pleiten wij daarom voor meer systeemefficiëntie. Dit houdt in dat de capaciteit in het bestaande energienetwerk zoveel mogelijk wordt benut om uitbreiding en extra investeringen te voorkomen. Bijvoorbeeld door grootschalige opwekkers van duurzame energie te plannen in de buurt van grootschalige afnemers van elektriciteit. Ook het combineren van zonnepanelen en windturbines op dezelfde locatie draagt bij aan systeemefficiëntie. Het zo slim mogelijk inzetten van het net kan kosten, ruimte en tijd besparen en draagt bij aan de uitvoerbaarheid van de Regionale Energie Strategieën. Daarom zien wij het als onze maatschappelijke verantwoordelijkheid hiervoor nadrukkelijk aandacht te vragen bij (lokale) bestuurders.

STEUN OM GROEI TE FINANCIËREN

Een andere uitdaging is dat we de energiewereld van morgen vormgeven binnen het reguleringskader van gisteren. De gas- en elektriciteitswetgeving stamt nog van voor de eeuwwisseling en past niet meer bij onze taken. Bovendien moeten we de groei kunnen financieren. De investeringen van vandaag worden pas over tientallen jaren vergoed via de netwerktarieven.

De oplossing zoeken we allereerst bij onszelf. We blijven onze processen vereenvoudigen en innoveren, zodat minder investeringen nodig zijn. Bijvoorbeeld door klantportalen te ontwikkelen en slimme automatisering in onze netten toe te passen. Daarnaast spreken we in sectorverband met de Autoriteit Consument & Markt over aanpassing van de reguleringmethodiek om de periode tussen kosten en vergoedingen in te korten. Tot slot deden we in 2020 een beroep op aandeelhouders en investeerders. Gemeenten en provincies spraken hun vertrouwen in ons uit door een converteerbare hybride aandeelhouderslening te verstrekken van € 500 miljoen. Hierdoor is onze financiële basis versterkt en houden we tegen gunstige voorwaarden toegang tot de kapitaalmarkt. Ook wisten we onze investeerdersbasis te vergroten door een eerste groene obligatielening uit te geven van € 500 miljoen. Investeerders bekrachtigen hiermee de duurzame kern van ons bedrijf. Vanuit onze core business en bedrijfsvoering dragen wij bij aan de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties. Als maatschappelijk bedrijf hebben wij dan ook de ambitie om onze bijdrage, conform de OESO-richtlijnen, verder te blijven ontwikkelen.

SLAGKRACHT OM ALLES OP ALLES TE ZETTEN

Al met al bevindt de energietransitie zich in een complexe fase. Terwijl het publieke debat nog wordt gevoerd, is de uitvoering in volle gang. Er is slagkracht en coördinatie nodig om dagelijks de juiste keuzes te maken. Deze fase is aangegrepen om de Raad van Bestuur anders te organiseren en uit te breiden van twee naar vier personen. Drie directeuren uit de interne organisatie maakten de stap naar een positie in de Raad van Bestuur. Zij zorgen voor continuïteit binnen de organisatie, terwijl onze nieuwe CEO een extern perspectief toevoegt. Samen vormen we een energiek en gedreven collegiaal bestuur. We bouwen op het stevige fundament van de voormalige Raad van Bestuur dat Peter Vermaat en Maarten Blacquière met Enexis hebben opgebouwd en kijken vol ambitie vooruit. Wij werken aan een nieuwe strategie om alles op alles te zetten voor de energievoorziening van morgen. Veilig, betrouwbaar, betaalbaar én duurzaam.

Raad van Bestuur Enexis Holding N.V.,

Evert den Boer, CEO
 Mariëlle Vogt, CFO
 Rutger van der Leeuw, COO
 Jeroen Sanders, CTO

KERNGEGEVENS

In 2020 hebben we veel werk verzet. Met al onze activiteiten en de inzet van onze medewerkers hielden we de energievoorziening veilig, betrouwbaar, betaalbaar én duurzaam.

De versnelling van de energietransitie is zichtbaar in de stijging van de investeringen. We passen onze netten aan en realiseren dagelijks nieuwe aansluitingen bij klanten voor het terugleveren van duurzame energie. Veiligheid en een betrouwbare energielevering waren in dit coronajaar de belangrijkste uitgangspunten. En natuurlijk de zorg voor elkaar, die we in cijfers slecht kunnen uitdrukken maar van zeer grote waarde is.

NETTO-OMZET

In miljoenen euro's

1.516

2019: 1.491

RESULTAAT NA BELASTINGEN

In miljoenen euro's

108

2019: 210

LTIF ENEXIS

In veiligheidsindex

0,81

2019: 1,16

BALANSTOTAAL

In miljoenen euro's

8.751

2019: 8.258

WERKPAKKET

In miljoenen euro's

882

2019: 804

MEDEWERKERS ENEXIS

In aantallen

4.767

2019: 4.488

[LEES MEER >](#)

Hoofdstuk Financieel verantwoord

[LEES MEER >](#)

Hoofdstuk Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie

Elektriciteitsnet ⚡

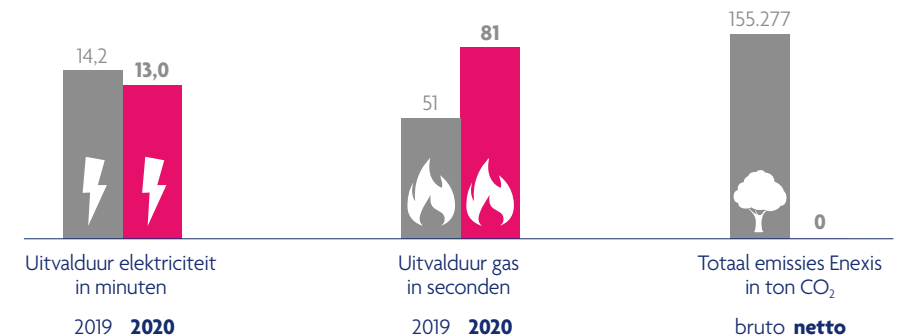
142.200 km
2.880.000 aansluitingen
31.176 GWh

Gasnet 🔥

46.300 km
2.324.000 aansluitingen
5.636 Mm³

[LEES MEER >](#)

Hoofdstuk Onze maatschappelijke impact

[LEES MEER >](#)

Hoofdstuk Onze maatschappelijke impact

[LEES MEER >](#)

Hoofdstuk Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie

DIT IS ENEXIS

ENEXIS
GROEP

Enexis¹ is een regionaal netwerkbedrijf. Wij zorgen ervoor dat miljoenen klanten elektriciteit en gas kunnen ontvangen. Van alle kanten stroomt energie ons netwerk binnen. Enerzijds via grootschalige energieproducenten, anderzijds via klanten die energie duurzaam opwekken en aan ons (terug)leveren. We hebben een prominente rol in de keten van energie en zetten ons in voor verduurzaming van het energiesysteem in Nederland.

Al meer dan 100 jaar zetten wij ons actief in voor de samenleving. Met betrouwbare energienetten en onze diensten maken we het leven, wonen en werken van onze klanten prettiger en makkelijker. Op alle mogelijke manieren geven we vaart aan de energietransitie. Klanten kunnen daarbij rekenen op onze kennis, expertise en energie.

¹ Daar waar in dit verslag 'Enexis' wordt genoemd, wordt het geheel aan activiteiten bedoeld binnen de Enexis Groep van ondernemingen, tenzij expliciet anders vermeld.

De energieketen is een dynamisch samenspel geworden tussen heel veel verschillende partijen. Naast de traditionele energiecentrales komen er iedere dag nieuwe energieproducenten bij. Denk aan windparken, zonneweides of aan consumenten die zelf energie produceren uit wind, zon of organisch afval. Als regionale netbeheerder staan wij er middenin en hebben we een centrale rol in het realiseren van de energietransitie. Onze netten vormen de ruggengraat. Hier komt alles

samen: energie uit fossiele bronnen en duurzaam opgewekte energie. Wij brengen vraag en aanbod in evenwicht en zorgen ervoor dat klanten altijd energie hebben. Behalve dynamischer wordt de energieketen ook steeds duurzamer. Met innovatieve concepten en diensten helpen wij klanten om optimaal gebruik te maken van energie. Zo brengen we een duurzaam energiesysteem dichterbij.

LANDELIJKE TRANSPORTKETEN

Via de landelijke transportnetten van TenneT en Gasunie wordt energie gedistribueerd naar het regionale net: elektriciteit in hoogspanning en gas in hogedruk.

GROOTSCHALIGE PRODUCTIE EN BUITENLAND

Het overgrote deel van de energie (circa 75%) komt van energiecentrales, windparken op zee en uit het buitenland naar ons toe.

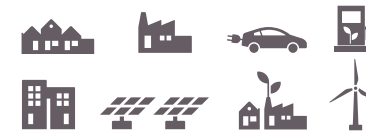
REGIONALE DISTRIBUTIENETTEN

In de elektriciteits- en gasnetten van Enexis Netbeheer wordt gas getransformeerd naar lage druk en elektriciteit naar midden- en laagspanning. Daarnaast leveren klanten duurzaam opgewekte energie aan ons terug. Wij brengen energie vervolgens bij klanten in de provincies Groningen, Drenthe, Overijssel, Noord-Brabant en Limburg.

LOKALE DUURZAME OPWEKKING EN TERUGLEVERING

Het aantal klanten dat duurzaam opgewekte energie aan ons teruglevert groeit elk jaar. Via meer dan 500.000 aansluitingen leverden klanten in 2020 energie terug aan het regionale net van Enexis.

ENERGIE- EN MEETDIENSTEN

Enpuls en Fudura ontwikkelen concepten, schaalbare oplossingen en diensten die bijdragen aan de realisatie van het Klimaatakkoord.

ONZE ORGANISATIE

Binnen Enexis Holding N.V. hebben diverse dochterbedrijven hun eigen specifieke aandachtsgebied. Het geheel van onze activiteiten is georganiseerd in Enexis Groep. De organisatie wordt geleid door de Raad van Bestuur, die in 2020 is uitgebreid tot een vierhoofdig statutair bestuur. Onze aandeelhouders zijn voornamelijk provincies en gemeenten binnen ons verzorgingsgebied.

ORGANOGRAM ENEXIS HOLDING N.V. PER 31 DECEMBER 2020

ENEXIS HOLDING N.V.

¹ Sinds 9 december 2020 is Enpuls Projecten B.V. 100% aandeelhouder van Mijwater Warmte Infra B.V.; een bedrijf dat warmte- en koudnetwerken beheert en onderhoudt.

MISSIE, VISIE EN STRATEGIE

Onze missie, visie en strategie geven dagelijks richting aan onze activiteiten. Vol overtuiging zetten wij onze strategische koers in voor het uitvoeren van excellent netbeheer én het versnellen van de energietransitie.

MISSIE

We realiseren een duurzame energievoorziening door 'state of the art' dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen.

VISIE

- Iedereen wil altijd en overal energie kunnen gebruiken.
- De noodzakelijke verandering van de energievoorziening gaat steeds sneller. Groeiende opwek van duurzame energie en energiebesparing vragen om nieuwe oplossingen.

STRATEGIE

Samen met tientallen bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden zetten we onze schouders onder de doelstelling van het Klimaatakkoord: 49% minder CO₂-uitstoot in 2030 (t.o.v. 1990). Wij dragen hieraan bij door excellent netbeheer en het versnellen van de energietransitie.

Het excellent beheren van het energienet zien we als ons bestaansrecht. We zetten ons in om de kwaliteit van het netwerk hoog te houden en bereiden ons voor op een toename van (decentrale) duurzame opwek, energieopslag, diversificatie van warmtebronnen en elektrisch vervoer. Met 'smart grids' kunnen we fluctuaties in vraag en aanbod van energie beter aan en voorkomen we storingen. Zo houden we onze netten betrouwbaar, toekomstbestendig, betaalbaar én veilig.

Tegelijkertijd zetten we ons in om de energietransitie aan te jagen en stimuleren we de ontwikkeling van innovatieve, schaalbare oplossingen. We dragen bij aan duurzame gebiedsontwikkeling, een efficiënt energiesysteem en duurzame mobiliteit; thema's die relevant zijn in het licht van de Nederlandse klimaatdoelen en een relatie hebben met onze energie-infrastructuur. We werken zoveel mogelijk samen met andere bedrijven, overheden, consumenten, coöperaties en kennisinstellingen om kennis te delen. Zo ontstaan er oplossingen met een breed maatschappelijk draagvlak.

OP WEG NAAR EEN NIEUWE STRATEGIE

In 2017 is ons huidige strategisch plan vastgesteld. In de tussentijd is er veel veranderd. Zo is de energietransitie steeds zichtbaarder geworden in het Nederlandse landschap met windmolens en zonneweides. Om antwoord te bieden aan de uitdagingen van de toekomst werken we in 2021 toe naar een nieuwe strategie. De timing valt samen met het aanpassen van belangrijke wet- en regelgeving, zoals de Energiewet, de Warmtewet en het door de ACM gewijzigd Methodebesluit die in de loop van 2021 vorm krijgen. Een flinke opgave, want we weten nog niet precies hoe het duurzame energiesysteem er uit zal zien.

In de nieuwe strategie zullen we onder meer rekening houden met de veranderende klantvraag en de opkomst van nieuwe energiedragers, zoals waterstof en warmte in de gebouwde omgeving. En ook met een snelle groei van elektrisch vervoer en een stijgende elektriciteitsvraag in de industriële sector. We hebben daarnaast aandacht voor de krapte op de arbeidsmarkt voor technische medewerkers, de innovatie en mogelijkheden die ontstaan door data en digitalisering. De nieuwe strategie is naar verwachting begin 2022 klaar.

DE WERELD WAARIN WIJ WONEN EN WERKEN

Internationale en landelijke ontwikkelingen hebben impact op ons werk aan de energievoorziening. Naast economische ontwikkeling, klimaat en verduurzaming kwam daar in 2020 COVID-19 bij.

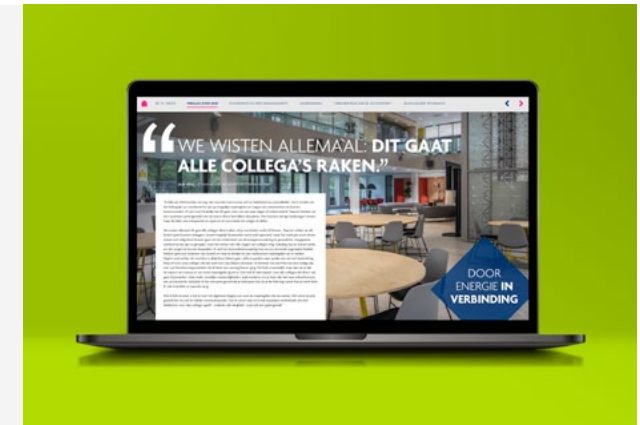
De aandacht voor het klimaat en verduurzaming nemen wereldwijd toe. Burgers, bedrijven en overheden uitten hun zorgen over de opwarming van de aarde en verspilling van grondstoffen. In 2015 maakten de Verenigde Naties klimaatafspraken in Parijs en in 2020 werden deze door de Europese Commissie nog eens aangescherpt: minstens 55% minder CO₂-uitstoot in 2030 (t.o.v. 1990). Ook werd in het afgelopen jaar de Europese Green Deal geconcretiseerd om Europa in 2050 klimaatneutraal te maken. Nederland ondersteunt de Green Deal. Ons Klimaatakkoord van 2019 stelt: 49% CO₂-reductie, minstens 35 TWh duurzaam opgewekte elektriciteit door wind- en zonneparken op land, het verduurzamen van 1,5 miljoen woningen en het realiseren van 1,8 miljoen laadpunten voor elektrische auto's.

De realisatie van deze klimaatdoelen is in volle gang. In 2020 zijn Regionale Energiestrategieën in concept opgesteld, proeftuinen gestart voor aardgasvrije wijken, zonneweides en windparken gerealiseerd, warmtenetten aangelegd en laadpalen geplaatst door het hele land. Onze grootste uitdaging is ervoor te zorgen dat de energie-infrastructuur op tijd klaar is om al deze initiatieven te faciliteren. Enexis is pleitbezorger van systeemefficiëntie. Door het bestaande net efficiënter te benutten kan tot wel 60% worden bespaard aan maatschappelijke kosten en ruimte. Samen met andere netbeheerders in Nederland gaan we met energieregio's in gesprek over de mogelijkheden. Daarnaast spreken we met het ministerie van Economische Zaken en Klimaat over vernieuwing van het wettelijk kader, zodat de regelgeving beter aansluit op de nieuwe realiteit.

De coronapandemie raakt de samenleving in het hart. De persoonlijke en economische gevolgen zijn nog steeds niet te overzien. We waren in 2020 bezorgd over de impact op klanten en de (mentale) gezondheid van medewerkers en hun gezinnen. Tegelijk moesten wij er – wat er ook gebeurde – voor zorgen dat de energievoorziening veilig en betrouwbaar bleef.

SAMENWERKING IN CORONATIJD

In de hele samenleving was de coronacrisis voelbaar. Ook bij Enexis. Meer dan ooit waren nieuwe vormen van samenwerking nodig om de uitdagingen in coronatijd het hoofd te bieden. Onze medewerkers hebben er samen de schouders onder gezet en lieten daadkracht, bevologenheid en ambitie zien. In themapagina's komen stakeholders aan het woord over hoe zij alles op alles hebben gezet in dit bijzondere jaar.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Zeventien duurzame ontwikkelingsdoelen als kompas voor uitdagingen als armoede, onderwijs en de klimaatcrisis, dát zijn de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties. Als netwerkbedrijf zien we het als onderdeel van onze rol om hieraan een stevige bijdrage te leveren.

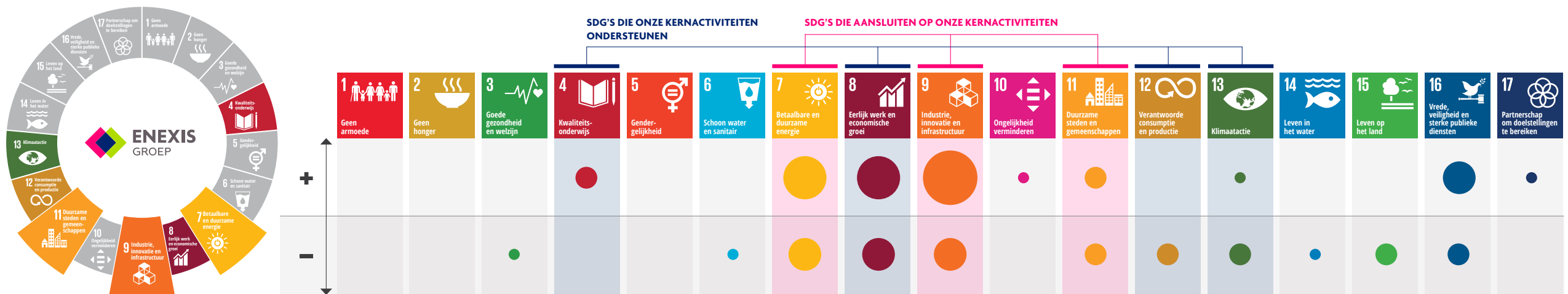
De SDG's 7, 9 en 11 sluiten naadloos aan op onze kernactiviteiten. Wij zorgen voor een duurzame, betrouwbare en betaalbare energievoorziening en een veilige infrastructuur. Steden en gemeenschappen helpen wij bij verduurzaming. Deze doelen zijn verweven in onze missie, visie en strategie. Daarom ligt daar onze primaire focus. Hier is ook onze impact het grootst. Lees meer over onze bijdrage aan de kern-SDG's in het onderdeel 'Onze maatschappelijke impact'. Daarnaast onderscheiden we vier SDG's die onze kernactiviteiten ondersteunen: kwaliteitsonderwijs, eerlijk werk en economische groei, verantwoorde productie en consumptie en klimaatactie. We spannen ons in om aan deze thema's een directe bijdrage te leveren vanuit onze bedrijfsvoering. Lees meer over onze bijdrage aan ondersteunende SDG's in het onderdeel 'Bevloggen medewerkers in een duurzame organisatie'. Ten aanzien van de overige SDG's hanteren we een 'no-harm'-principe; we brengen geen schade toe.

Onze [samenhangtabel](#) laat zien hoe we vanuit een strategische context bijdragen aan externe uitdagingen en SDG's.

MEER INZICHT IN ONZE MAATSCHAPPELIJKE IMPACT

Hoe wij invulling geven aan onze maatschappelijke rol, blijft zich ontwikkelen. In de afgelopen jaren lieten we met maatschappelijke initiatieven zien een voorbeeld te zijn in duurzaamheid. In 2019 brachten we focus aan in onze maatschappelijke activiteiten: vanuit welke thema's kunnen we de grootste impact creëren voor een betere wereld? In 2020 hebben we met sectorgenoten onze positieve en negatieve impact gekwantificeerd op twee aspecten: klimaatverandering en het welzijnseffect van het hebben van werk. Het meten van impact geeft ons nieuwe inzichten; de eerste stap naar verdere verbetering.

Per SDG brachten we in kaart welke positieve en negatieve impact we hebben, afgezet tegen de materiële onderwerpen en ons strategisch plan. Met uitzondering van SDG 1, 2 en 5 hebben wij impact op alle duurzame doelen. De grootte van de bol geeft weer hoe groot of klein onze impact is. Deze kwalitatieve analyse maakt helder in welke mate SDG's relevant zijn voor onze organisatie; een bevestiging van onze SDG-prioritering.

HOE WIJ WAARDE TOEVOEGEN

EXTERN PERSPECTIEF

TRENDS

- Duurzaam energie opwekken
- Duurzame mobiliteit
- Verduurzaming woningen
- Elektrificatie
- Digitalisering
- Veranderende wet- en regelgeving

DIALOOG MET ONZE STAKEHOLDERS

Klanten, medewerkers, aandeelhouders, markt- en ketenpartners, investeerders, beleidsbepalers, belangenverenigingen en lokale energiepartners.

SDG'S

17 Sustainable Development Goals om van de wereld een betere plek te maken in 2030.

INPUT

ONZE NETWERKEN EN DIENSTEN

Via 2.880.000 aansluitingen op onze netten brengen we elektriciteit en gas bij klanten en leveren zij energie aan ons terug.

We ondersteunen bij Regionale Energie Strategieën en maken het met systemen en data mogelijk dat klanten eigen energiekeuzes maken.

Met brancheleden en partners werken we aan innovatieve oplossingen.

MEDEWERKERS

Onze 4.767 medewerkers werken met opleiding en training doorlopend aan hun vakkenis en duurzame inzetbaarheid.

ORGANISATIE

Wij verduurzamen onze eigen bedrijfsvoering.

FINANCIËLE POSITIE

Het vertrouwen van aandeelhouders en verstrekkers van vreemd vermogen én de omzet uit netwerk tarieven maken het mogelijk om investeringen in de energienetten te bekostigen.

WAARDETOEVOEGING

We realiseren een duurzame energievoorziening door 'state of the art' dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen.

OUTPUT

ONZE MAATSCHAPPELIJKE IMPACT

- Werkpakket: € 882 miljoen
- Uitvalduur elektriciteit: 13 minuten
- Uitvalduur gas: 81 seconden
- Uitbreiden transportcapaciteit: 710 MVA
- Customer Effort Scores
- Publieke veiligheid
- Innovatie door distributieautomatisering Light: 3.531 stations

BEVLOGEN MEDEWERKERS

- Lost Time Injury Frequency Enexis:
 - Enexis: 0,81
 - Contractors: 2,64
- Medewerkerstevredenheid:
 - samenwerking: 6,4
 - bevoegenheid: 7,8
- Arbeidsvoorwaarden, training en opleiding
- Ziekteverzuim: 4,85%

DUURZAME ORGANISATIE

- CO₂-uitstoot Enexis: netto 0
- CO₂-reductie medewerkers via mobiliteit: 57%
- Afvalbeleid: 93% gerecycled afval

FINANCIËEL VERANTWOORD

- Omzet: 1.516 miljoen euro
- Beïnvloedbare kosten en opbrengsten Enexis Netbeheer: 452 miljoen euro
- Nettowinst: 108 miljoen euro
- Solvabiliteit: 47,0

OUTCOME

Klanten kunnen rekenen op energie die veilig, betrouwbaar en betaalbaar is. Zij zijn vrij om eigen (duurzame) energiekeuzes te maken. Energieregio's krijgen inzicht in lokale mogelijkheden voor verduurzaming.

Het welzijn van medewerkers en hun familieleden wordt vergroot door een veilige werkomgeving en duurzame inzetbaarheid. We bieden werkgelegenheid in gemeenten. In ons streven verantwoordelijkheid te nemen voor een duurzame wereld is er continu focus op reductie van onze bruto CO₂-uitstoot.

Aandeelhouders ontvangen een jaarlijks dividend. Onze credit rating geeft vertrouwen.

SDG'S

DOELSTELLINGEN EN PRESTATIES

KRITISCHE SUCCES FACTOR	KPI	DOELSTELLING 2020	REALISATIE 2020	DOELSTELLING 2021	TOELICHTING
Betrouwbare energievoorziening	Jaarlijkse uitvalduur ¹	-	13,0 min	≤ 17,5 min	Pagina 17
Haalbaar, betaalbaar en duurzaam energiesysteem	Uitbreiden transportcapaciteit	≥ 1.280 MVA	710 MVA	≥ 1.000 MVA	Pagina 18
Elke dag slimmer en beter	Kwantitatieve voortgang jaarorderboek ²	≥ € 878 mln	€ 882 mln	≥ € 941 mln	Pagina 19
Tevreden klanten	Customer Effort Scores (CES) ³	Lagere scores t.o.v. 2019 Q4 score 2019 Aanleg Primaire Infrastructuur 36% Q4 score 2019 Standaard Aansluitingen 26% Q4 score 2019 Storingen 17%	Q4 score Aanleg Primaire Infrastructuur 20% Q4 score Standaard Aansluitingen 26% Q4 score Storingen 13%	Q4 score Aanleg Primaire Infrastructuur ≤ 20% Q4 score Standaard Aansluitingen ≤ 24% Q4 score Storingen ≤ 15%	Pagina 20
Samen veilig werken	Lost Time Injury Frequency Enexis	Ieder ongeval is er één te veel	0,81	Ieder ongeval is er één te veel	Pagina 25
	Lost Time Injury Frequency contractors		2,64		
Vitale medewerkers	Ziekteverzuim kort, middellang en lang totaal ¹	-	4,85%	Voortschrijdende gemiddelde ≤ 5%	Pagina 26
	Medewerkerstevredenheid: bevlogenheid ¹	-	7,8	≥ 7,8	Pagina 25
	Medewerkerstevredenheid: samenwerking ¹	-	6,4	≥ 6,6	Pagina 25
Voldoende vakbekwame mensen	Toename/afname # fte schaars technisch personeel	-	-	# fte technisch personeel extra in dienst bij Enexis ≥ 145 fte (saldo groei in-uitstroom)	Pagina 27
Elke euro goed besteed	Beïnvloedbare kosten en opbrengsten ⁴	≤ € 455 mln	€ 452 mln	≤ € 492 mln	Pagina 35

EFFECTIEF STUREN OP RESULTATEN

In ons streven naar excellent netbeheer en het versnellen van de energietransitie stellen we ambitieuze doelen.

De energietransitie stelt hoge eisen aan onze organisatie: de hoeveelheid werk neemt toe en er is schaarste aan de juiste mensen en middelen. Om op een veilige, betrouwbare en voorspelbare wijze aan de toenemende wensen van onze klanten te kunnen voldoen, streven we naar operationele optimalisatie. Hiertoe zijn wij in 2019 gestart met de implementatie van de werkwijze Operationele Sturing en Continu Verbeteren. In deze werkwijze maken we binnen onze strategie heldere keuzes en doelstellingen voor alle niveaus in de organisatie. Teams bespreken hun prestaties in relatie tot deze doelstellingen, analyseren oorzaken van afwijkingen en lossen deze op. Het management creëert een cultuur waarin het veilig is om prestaties en problemen transparant te maken, waarin medewerkers eigenaarschap nemen voor verbetering en bereid zijn om te leren van elkaar. In 2020 is Operationele Sturing in onze organisatie verder uitgebreid en in diverse teams geïmplementeerd. Aan de verdere doorontwikkeling, verankering en bredere inzet van de methodiek wordt ook in de komende jaren prioriteit gegeven. Om te volgen hoe succesvol we zijn, introduceren we Kritische Succes Factoren die een verbinding vormen tussen onze strategie (kwalitatief) en kpi's (kwantitatief).

¹ In 2020 lag de focus op de langetermijnontwikkeling van de KPI. Voor 2021 is een kwantitatieve doelstelling geformuleerd.

² Op basis van normkosten.

³ Een CES-jaar loopt vanaf december t/m november, waarbij iedere kwartaalscore wordt berekend over de periode: Q1: dec, jan, feb; Q2: mrt, apr, mei; Q3: jun, jul, aug; Q4: sept, okt, nov. Voor de score geldt 'hoe lager, hoe beter'.

⁴ Enexis Netbeheer (inclusief staven).

VOORUITGANG DOOR SAMENHANG

ONZE OMGEVING	STRATEGIE	WAARDETOEVOEGING	MATERIËLE THEMA'S	STRATEGISCHE KANS EN RISICO'S	DOEL EN REALISATIE 2020	BIJDRAGE AAN SDG'S
<p>Trends</p> <ul style="list-style-type: none"> Klimaatactie Elektrificatie Opmars duurzame opwek Toename duurzame mobiliteit Digitalisering Veranderende wet- en regelgeving <p>Stakeholderdialoog Met klanten, medewerkers, aandeelhouders, markt- en ketenpartners, investeerders, beleidsbepalers, belangenverenigingen en lokale energiepartners.</p> <p>Sustainable Development Goals</p>		<p>ONZE MAATSCHAPPELIJKE IMPACT</p>	<ul style="list-style-type: none"> Betrouwbare en toegankelijke energievoorziening Veiligheid Verduurzaming energievoorziening Betaalbare energievoorziening Klant centraal Innovatie, digitalisering en informatiebeveiliging Wendbare en vitale organisatie Werkgelegenheid en bijdrage aan economische groei Duurzaamheid eigen bedrijfsvoering Financiële waarde voor aandeelhouders 	<p>Kans: Ongestoorde levering van energie voor klanten, toegang tot een energienet met voldoende capaciteit en een goed werkende energiemarkt. Risico: Omvangrijke en langdurige onderbrekingen van de energievoorziening ten gevolge van natuurrampen, externe oorzaken of falende bedrijfsmiddelen/assets.</p> <p>Kans: Het beperken van risico's voor mens en maatschappij. Risico: Ongevallen van medewerkers en/of omstanders als gevolg van onveilige situaties en/of falende assets.</p> <p>Kans: Het terugdringen van de milieu-impact door onafhankelijk en in samenspraak met stakeholders de energievoorziening te ontwikkelen. Risico: Het faciliteren van de energietransitie kan worden belemmerd door een te beperkte taakomschrijving in de nieuwe Energiewet.</p> <p>Kans: Aanleggen en beheren van het energienetwerk tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten.</p> <p>Kans: De wens en tevredenheid van klanten als basis voor ontwikkeling van onze dienstverlening en performance. Risico's: Het realiseren van de klantvraag blijft achter bij verwachting door schaarste van personeel, materiaal en/of netwerkcapaciteit. Door een pandemie kan (tijdige) dienstverlening van Enexis in gevaar komen.</p> <p>Kans: Ontwikkeling van processen en netwerken door innovaties en digitale technologieën. Risico: Ongeautoriseerd gebruik van data en/of systemen.</p> <p>Kans: Tijdig kunnen inspelen op vraagstukken in de organisatie en energietransitie. Risico: Te laat implementeren van nieuwe ontwikkelingen door onvoldoende wendbare en vitale organisatie, flexibele processen en/of systemen.</p> <p>Kans: Werk bieden aan medewerkers, leveranciers en aannemers en door investeringen bijdragen aan economische groei.</p> <p>Kans: Verbeteren van de (keten)voetafdruk op de maatschappij en het milieu.</p> <p>Kans: Financiële waarde creëren voor aandeelhouders. Risico: Financiële positie wordt beïnvloed door effecten van energietransitie en regulerings-methodiek.</p>	<p>Kwantitatieve voortgang jaarorderboek Doel: ≥ € 878 mln Realisatie: € 882 mln</p> <p>Uitbreiden transportcapaciteit Doel: ≥ 1.280 MVA Realisatie: 710 MVA</p> <p>Jaarlijkse uitvalduur elektriciteit Realisatie: 13 min.</p> <p>Lost Time Injury Frequency Doel: ieder ongeval is er één te veel Realisatie: LTIF Enexis 0,81, contractors 2,64</p> <p>Customer Effort Scores (CES) Doel: lagere scores t.o.v. 2019 Realisatie: • Q4 score Aanleg Primaire Infrastructuur 20% • Q4 score Standaard aansluitingen 26% • Q4 score Storingen 13%</p> <p>Ziekteverzuim Realisatie: 4,85%</p> <p>Beïnvloedbare kosten en opbrengsten Doel: ≤ € 455 mln Realisatie: € 452 mln</p>	<p>7.1 11a</p> <p>11.5</p> <p>7.2</p> <p>7.1</p> <p>7.1</p> <p>9.1 9.4</p> <p>4.3 4.4 4.7 8.3</p> <p>8.3 8.8</p> <p>12.2 12.4 12.6 13.2</p> <p>8.1</p>
		<p>BEVLOGEN MEDEWERKERS IN EEN DUURZAME ORGANISATIE</p>				
		<p>FINANCIËEL VERANTWOORD</p>				

ONZE MAATSCHAPPELIJKE IMPACT

- **Betrouwbare en toegankelijke energievoorziening**
- **Veiligheid (publieke veiligheid)**
- **Verduurzaming energievoorziening**
- **Betaalbare energievoorziening**
- **Klant centraal**
- **Innovatie, digitalisering en informatiebeveiliging**

✚ Positieve impact

Met onze dienstverlening en een veilige energievoorziening houden we de economie draaiende en dragen we bij aan vooruitgang, welzijn en sociale cohesie in buurten. We helpen om de energietransitie aan te jagen en vorm te geven.

— Negatieve impact

Voor klanten kan een onderbreking in de energievoorziening of een (digitaal) veiligheidsincident gevolgen hebben voor het welzijn of de onderneming. Daarnaast leidt de toenemende distributie van (duurzaam opgewekte) elektriciteit tot hogere kosten en milieu-impact.

ONZE MAATSCHAPPELIJKE IMPACT

In het tumult van de coronacrisis en de energietransitie bleef het transport van energie in 2020 onverminderd veilig en betrouwbaar. Verduurzaming van de energievoorziening kreeg opnieuw een impuls met een toename van ruim 123.000 duurzame aansluitingen en 710 MVA extra transportcapaciteit. Wij geven uitvoering aan de energietransitie en streven hierbij naar zo laag mogelijke maatschappelijke kosten.

VEILIG, BETROUWBAAR EN TOEGANKELIJK

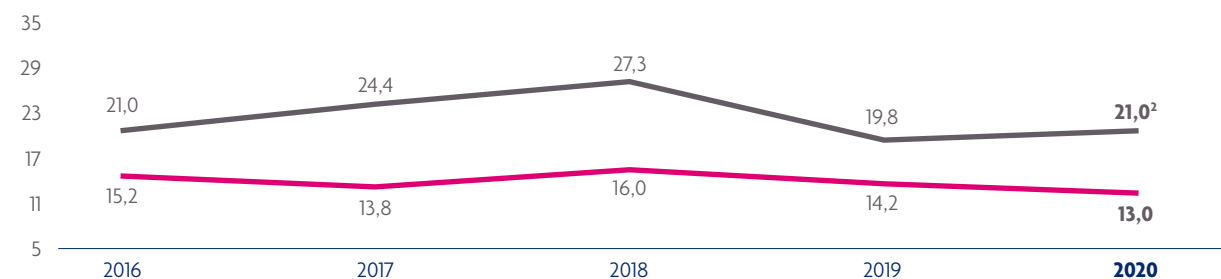
7.1 Dat elektriciteit en gas op elk moment beschikbaar moeten zijn voor klanten, was een wezenlijk uitgangspunt in onze coronaanpak in 2020. Met inachtneming van de veiligheidsmaatregelen kon ons werk doorgaan. Dit is van belang, want alleen met regelmatige inspecties en het onderhouden van installaties houden we ons energienet in een goede conditie. Klanten zaten gemiddeld 13 minuten zonder elektriciteit en 81 seconden zonder gas. Onze uitvalduur van elektriciteit is daarmee korter dan vorig jaar en al enige jaren beneden het landelijke gemiddelde (concept) van 21 minuten. De uitvalduur van gas steeg 30 seconden ten opzichte van 2019, wat met name te wijten is aan enkele afzonderlijke storingen, en komt hiermee boven het landelijk gemiddelde (concept) van 65 seconden. We investeren in de preventie van graafschades, die vaak de oorzaak zijn van onderbrekingen. Bovendien gaat het oplossen van storingen steeds sneller door distributieautomatisering in onze netten en verbeterde technische kennis van storingsploegen.

11.5 Ook vanuit het oogpunt van veiligheid is onderhoud van de netten van groot belang. Voor ons geldt: ieder ongeval is er één te veel. Enexis heeft een hoge veiligheidsstandaard en neemt proactief maatregelen om medewerkers en de omgeving te beschermen. Zo zijn we gestart om spanningsschakelaars (COQ-installaties) eerder dan gepland te vervangen. In 2018 werden we opgeschrikt door een ernstig veiligheidsincident in een van onze COQ-installaties, waarbij medewerkers en omstanders gewond zijn geraakt. Dit soort incidenten willen we koste wat kost voorkomen. Daarom vervangen we dit jaar al meer dan 100 COQ-installaties in ons verzorgingsgebied. Hetzelfde geldt voor brosse gasleidingen die we voor 2023 preventief vervangen. Conform planning vervangen wij 140 kilometer grijs gietijzeren leidingen en circa 20 kilometer leidingen van asbest cement. We zetten veiligheid in alles op één.

	Elektriciteit (in minuten)	Gas (in seconden)
Uitvalduur		
Groningen/Drenthe	21,6	101
Overijssel	8,7	47
Noord-Brabant Oost	11,6	60
Noord-Brabant West	12,9	38
Limburg	10,8	150
Hoogspanning ¹⁾	0,0	-
Gemiddeld	13,0	81

¹ Niet geografisch toe te wijzen.

UITVALDUUR ELEKTRICITEIT¹ TEN OPZICHTE VAN HET LANDELIJKE GEMIDDELDE

■ Enexis ■ Nederland

¹ Registratiesystematiek Nestor elektriciteit.

² Landelijk gemiddelde 2020 is een concept; definitieve uitkomst was bij de publicatie van dit jaarverslag nog niet bekend.

DUURZAAM EN BETAALBAAR

Naast het draaiende houden van de energievoorziening van vandaag werkten we met man en macht aan het energiesysteem van de toekomst. In de afgelopen 5 jaar is het aantal aansluitingen voor zonnepanelen, zonneweides en windmolens bijna verdrievoudigd. Het opgestelde duurzame vermogen is in één jaar circa 60% toegenomen, met name bij grootzakelijke klanten. Er wordt op jaarbasis in verhouding net zoveel elektriciteit geproduceerd als alle 2,8 miljoen huishoudens in ons verzorgingsgebied verbruiken.

Er was in 2020 voldoende ruimte om in 95% van de gevallen een transportindicatie af te geven, maar de capaciteit in onze netten wordt helaas steeds schaarser. De vraag van klanten om energie aan het net terug te leveren, stijgt exponentieel. Er zijn ingrijpende aanpassingen nodig in onze netten om alle duurzame projecten in ons werkgebied te kunnen realiseren. In 2020 is de aansluitcapaciteit uitgebreid met 710 MVA. Dit is minder dan de 1.280 MVA die we ons vooraf ten doel hadden gesteld en is met name een gevolg van vertraagde levering en plaatsing van transformatoren, waardoor projecten doorgeschoven moesten worden. We zetten alles op alles om de capaciteit binnen de huidige grenzen van onze netten te benutten, maar op steeds meer plekken is het elektriciteitsnet overvol en moeten we 'nee' verkopen.

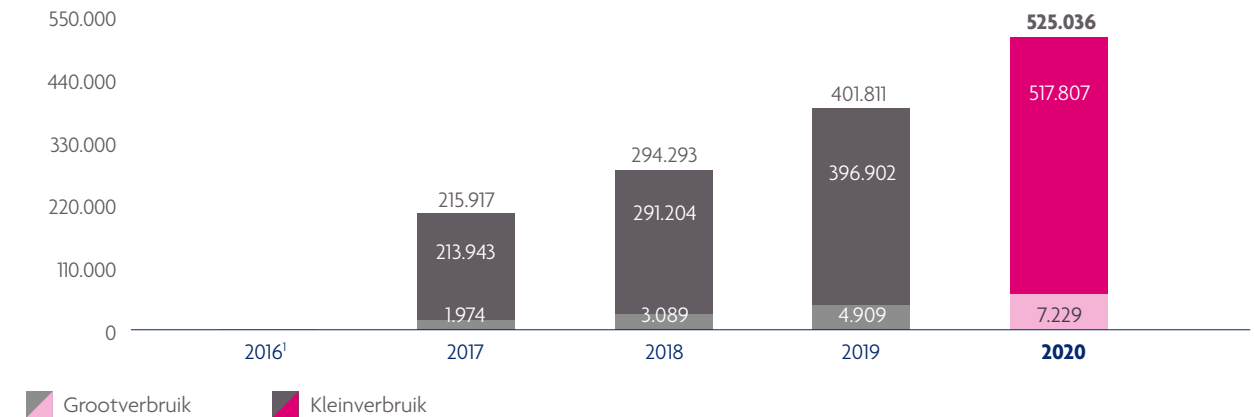
Dat het aanbod van duurzame opwek op land ook de komende jaren toeneemt, blijkt onder meer uit de Regionale Energiestrategieën (RES) die in 2020 in concept werden gepresenteerd. Energieregio's kiezen massaal voor zonne-energie. De impact van de concept-RESsen (en de bijbehorende keuzes) hebben wij berekend. De energietransitie kost elk jaar meer geld en vraagt om grote investeringen. Dat betalen burgers en bedrijven met elkaar. Wij doen er alles aan om de energievoorziening voor iedereen betaalbaar te houden.

De totale maatschappelijke kosten voor het aanpassen van de infrastructuur, het ruimtebeslag en de benodigde tijd zijn fors. Wij geloven dat systeemefficiëntie kansen biedt om de beschikbare ruimte op het net beter te benutten. We brachten voor elke regio in kaart wat systeemefficiëntie oplevert qua kosten, landschap en doorlooptijd. Door slimme keuzes te maken in het energiesysteem kunnen onze netten optimaal ingezet worden. Zo besparen we kosten en ruimte én houden we de ambities van energieregio's betaalbaar en uitvoerbaar. Op diverse manieren zetten we ons in voor verruiming van de mogelijkheden.

1. Beïnvloeden van de vraag

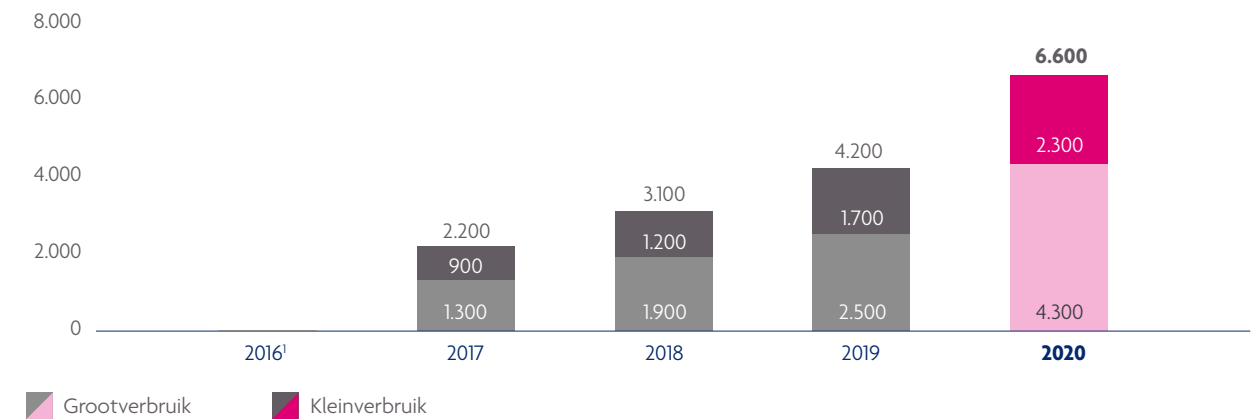
Met energieregio's en projectontwikkelaars bespreken we in een vroeg stadium wat er in welk gebied nog mogelijk is. We berekenen de impact van energieplannen op het net en de investeringen die dit met zich meebrengt. Zo komen initiatiefnemers niet voor verrassingen te staan en neemt de kans toe dat subsidies gaan naar projecten die ook echt gerealiseerd kunnen worden. We doen ook onderzoek naar de toepassing van alternatieve energiebronnen, zoals groen gas, waterstof en restwarmte.

AANTAL AANSLUITINGEN WAAROP WORDT TERUGGELEVERD

¹ Geen vergelijkende cijfers beschikbaar voor 2016.

DUURZAAM OPGESTELD VERMOGEN (IN MEGAWATT)

¹ Geen vergelijkende cijfers beschikbaar voor 2016.

2. Bestaande netcapaciteit optimaal benutten

Om onnodige aanpassingen van het net te voorkomen, willen we alle beschikbare capaciteit zo goed mogelijk aanwenden. Bijvoorbeeld door structureel de reservecapaciteit van het net te gebruiken. Of door de piekproductie van zon- en windparken te verlagen ('curtailment'). Andere oplossingen, zoals congestiemanagement, smart charging en flexibele tarieven bespreken we met marktpartijen, de overheid en toezichthouder ACM. We leveren (in sectorverband) input voor passende regelgeving met heldere spelregels.

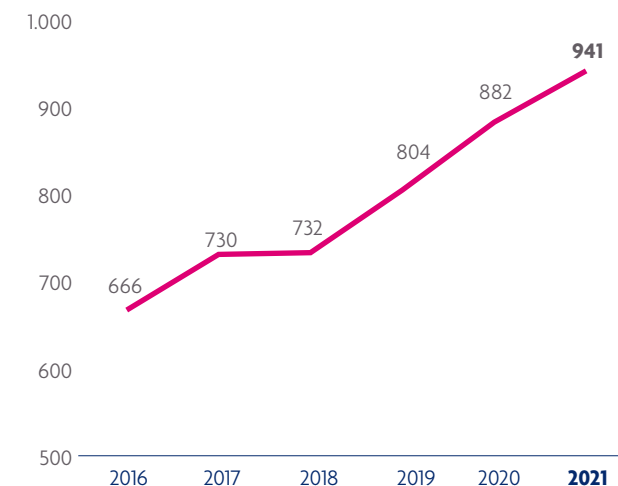
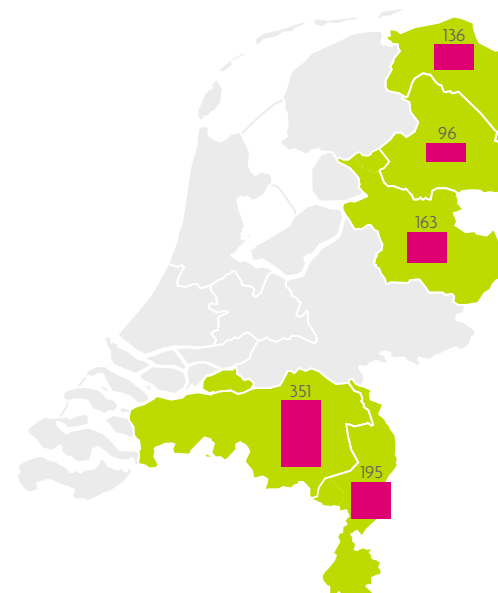
3. Netten op maximale snelheid en kosteneffectief uitbreiden

Hoe dan ook moet het elektriciteitsnet in de komende jaren op grote schaal uitgebreid worden en verzaard. Dat kost enorm veel tijd en geld. We investeren proactief op basis van verwachtingen en wachten niet altijd op concrete opdrachten. Ook gaan we eerder in overleg met gemeenten om vergunningstrajecten soepel te laten verlopen en hiermee te versnellen. Zo benutten we onze realisatiekracht maximaal. Tegelijkertijd implementeren we technische innovaties, zoals kant en klare mobiele middenspanningsstations (e-houses). Ze zijn goedkoper en kunnen naar schatting 6 tot 9 maanden sneller geplaatst worden. En we werken slimmer door (graaf)werkzaamheden te combineren.

We willen goed begrijpen wat er op de lange termijn gaat spelen. Zo vormen we in 2021 een visie op verduurzaming van de industrie. We doen onderzoeken en verrijken onze kennis en ervaring over de de toepassing van alternatieve, nieuwe energiedragers in ons net. Zo oriënteren we ons bijvoorbeeld op waterstof. Wat betekent het om waterstof in onze netten te distribueren en hoe kan Power-to-Gas bijdragen aan het oplossen van schaarse netcapaciteit van elektriciteit en behoud van de gasnetten?

Ons werkpakket had in 2020 een recordhoogte van € 882 miljoen; een toename van 10% ten opzichte van vorig jaar. Ook in de komende jaren zien we veel werk op ons afkomen om de energietransitie uit te voeren. Zo zal het werkpakket in 2021 verder stijgen naar € 941 miljoen. Naast onze eigen aanpak zijn we hiervoor afhankelijk van de capaciteit en de planning van het hoogspanningsnet van TenneT. Dit maakt de maakbaarheid van de energietransitie tot een complex en dynamisch vraagstuk. We moeten samen alles uit de kast halen om in de behoefte aan netcapaciteit te voorzien en hebben elkaar nodig om ambities waar te maken. In 2020 tekenden we een intentieverklaring met TenneT om de samenwerking te optimaliseren, elkaar beter te informeren en plannings beter op elkaar af te stemmen.

WERKPAKKET 2021 PER PROVINCIE

Werkpakket 2016-2021 op basis van normkosten.

Dilemma's en inzichten**WAT HEEFT PRIORITEIT IN DE ENERGIETRANSITIE?**

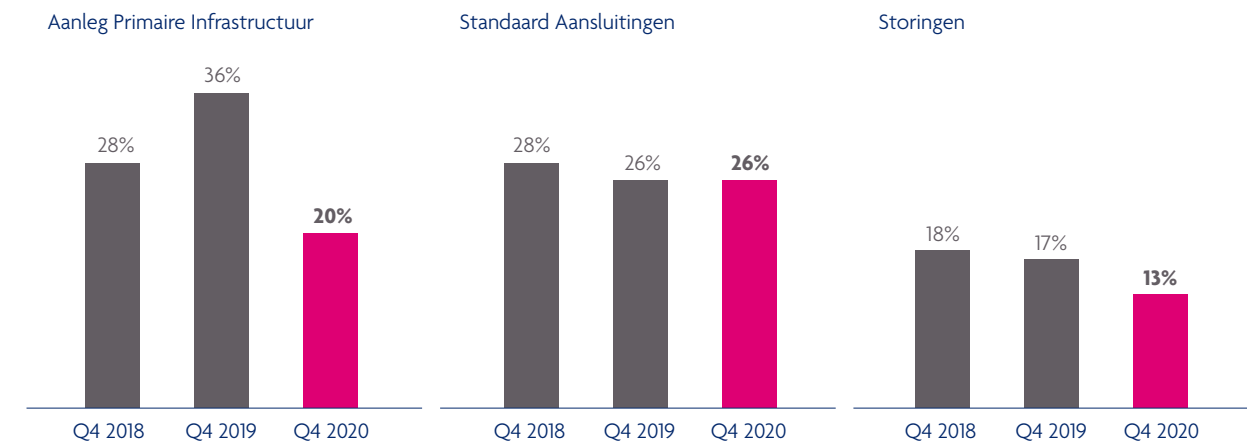
De impact van Regionale Energiestrategieën op het energienet is fors. En daar komen plannen voor woningbouw, duurzame industrie en mobiliteit nog eens bovenop. De opgave voor onze infrastructuur is zo groot dat het werk simpelweg niet gelijktijdig kan worden uitgevoerd. We zullen dus politiek-maatschappelijke prioriteiten moeten gaan stellen. Willen we in Nederland eerst nieuwe woningen aansluiten op het elektriciteitsnet of geven we prioriteit aan het verzwaren van een aansluiting voor zonnepanelen? Gaan we het net verzwaren voor de industrie of voor duurzame opwek? Voor netbeheerders is het stellen van prioriteiten niet toegestaan in de huidige gas- en elektriciteitswetgeving. Wij sluiten op non-discriminatoire wijze aan.

Als sector en als bedrijf geven we de energiewereld van morgen vorm binnen de wetgeving en reguleringsmethodiek van gisteren. De gas- en elektriciteitswetgeving passen niet meer bij de taken die de netbeheerder vandaag en morgen heeft. Wij pleiten voor een afwegingskader dat de prioritering van het werkpakket van netbeheerders onderbouwt. Het belang van een nieuwe woonwijk kan hiermee worden afgewogen tegen het belang van een nieuw bedrijventerrein of hernieuwbare opwek. Het geldt als leidraad bij het verdelen van schaarse technici en (financiële) middelen.

Ook moet er een nieuw wettelijk en regulatorisch kader komen waarbinnen we de energietransitie kunnen realiseren. Onder meer met een kortere periode tussen het doen van investeringen en het ontvangen van een vergoeding daarvoor via de tarieven. Daarover spraken we in 2020 in sectorverband met onder meer de Autoriteit Consument & Markt en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. We denken mee en leveren input voor passende regelgeving met heldere spelregels om het systeem betaalbaar te houden.

DIENSTVERLENING AAN KLANTEN CENTRAAL

Klanten vinden het belangrijk dat wij duidelijk zijn en onze afspraken nakomen. We namen in 2020 contact op met consumenten en bedrijven om de werkzaamheden en de planning te bespreken, ook als deze tussentijds vertraging opliep of als een aansluiting langer op zich liet wachten dan de wettelijke termijn van 18 weken. We ervaren dat doen wat we beloven voor klanten vaak belangrijker is dan de doorlooptijd. Het contact hierover wordt gewaardeerd; meer klanten geven bij ons aan voldoende op de hoogte geworden te worden van hun project. Die positieve trend zien we terug in de Customer Effort Scores van het afgelopen jaar, die aangeven hoeveel moeite klanten moeten doen om goed geholpen te worden. We stellen alles in het werk om elke dag te verbeteren voor onze klant door verbeterinitiatieven op levertijden en communicatie voort te zetten en te realiseren.

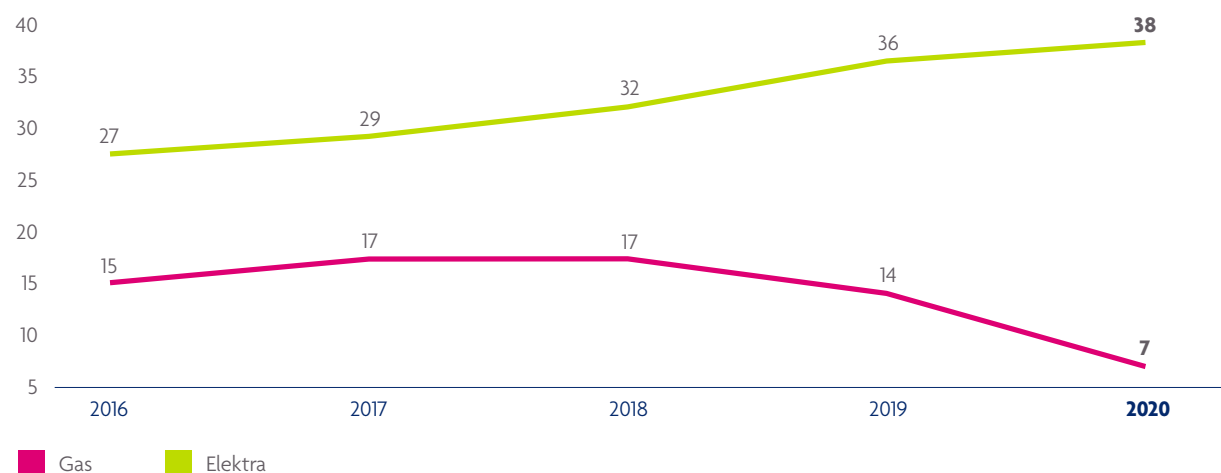
CUSTOMER EFFORT SCORE

Voor de Customer Effort Score geldt 'hoe lager hoe beter'.

We merken dat deze fase van de energietransitie nieuwe vragen oproept bij klanten. Is het verstandig om op dit moment te investeren in een warmtepomp? Kan ik alvast van het gas af of moet ik wachten op een wijkaanpak van mijn gemeente? Vaker dan ooit komen klanten met (verduurzamings)vragen bij hun netbeheerder, maar wij hebben de antwoorden ook (nog) niet altijd en mogen niet adviseren. Onze medewerkers zijn behulpzaam en verwijzen klanten naar installateurs of de gemeente.

In lijn met het aansluitverbod bij nieuwbouw en de doelstelling uit het Klimaatakkoord om woningen en gebouwen te verduurzamen zien we dat het aantal nieuwe gasaansluitingen in 2020 is gehalveerd ten opzichte van 2019. In de proeftuinen Aardgasvrije Wijken deden we in 2020 ervaring op met nieuwe technieken en aanpakken, zoals warmtenetten in combinatie met geothermie of aquathermie. Enpuls ontwikkelde daarnaast een stappenplan en een maatregelenpakket voor gemeenten die wijken willen verduurzamen. Naast het wijkproces pleiten wij ervoor dat natuurlijke momenten (verbouwen, verhuizen) worden benut om de gebouwde omgeving te verduurzamen.

ONTWIKKELING NIEUWE AANSLUITINGEN (IN DUIZENDEN)

VERSNELLEN DOOR INNOVATIE EN DIGITALISERING

Voldoen aan de toenemende vraag van klanten legt een groot beslag op onze medewerkers en ons organisatievermogen.

- 9.1** Wij zetten al enkele jaren in op efficiency om ons werk slimmer en sneller te doen. Werkzaamheden worden in de teams strak gepland en sinds 2019 op de voet gevolgd via operationele sturing. Daarnaast vernieuwen we het ICT-landschap. We voegen slimme distributieautomatisering toe in onze netstations, waarmee we drukte in het laagspanningsnet of storingen sneller kunnen lokaliseren en oplossen; dit zetten we ook de komende jaren voort. Ook bouwen we klantgericht IT-systemen en benutten we de kennis van branchegeenoten en partners om onze dienstverlening aan klanten te verbeteren. In 2020 werkten we samen aan (digitale) innovaties, zoals de prefab meterkast en het slimmer realiseren van laadpalen. In gezamenlijke projecten onderzoeken we nieuwe mogelijkheden en testen we de potentie van innovaties als flexibiliteit door energy

communities ('Gridflex') en betere afstemming van vraag en aanbod op bedrijventerreinen ('BZO Groningen'). Ook door in 2020 te investeren in Mijnwater, een bewezen warmteproject in de regio Parkstad Limburg, kunnen we met Enpuls een substantiële bijdrage leveren om de energietransitie te versnellen.

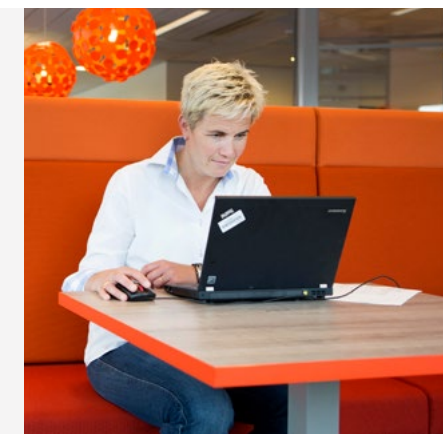
Door een toenemend belang van ICT en cybersecurity wordt digitale veiligheid een steeds belangrijker onderdeel van ons werk. We nemen structurele maatregelen om onze operationele technologie, ICT en (persoons)gegevens te beschermen. Denk aan autorisatiemanagement, monitoring van onze netwerken en het uitvoeren van Privacy Impact Assessments. Ons ISO27001-certificaat toont aan dat Enexis Netbeheer een goed werkend managementsysteem heeft voor informatiebeveiliging. We letten er op dat data niet langer worden bewaard dan strikt noodzakelijk. Hiermee verkleinen we de impact van eventuele datalekken en zijn wij in staat om de privacy van onze klanten beter te beschermen, zoals ook de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) voorschrijft. In onze aanpak van digitale veiligheid focussen we niet alleen op technologie, maar ook op mensen, processen en cultuur. Want met name de bewustwording over cybersecurity-risico's en incidenten is van groot belang. Daarom deelden we in 2020 binnen onze teams informatie over risico's en incidenten die plaatsvonden in de sector.

Om de energievoorziening zo veilig mogelijk te houden, hadden we het afgelopen jaar nauw contact met het Nationaal Cyber Security Center, overheidsinstanties, toezichthouder Agentschap Telecom en sectorgeenoten over potentiële risico's en bedreigingen. We maken onderdeel uit van de Energy ISAC; een kennisnetwerk van cybersecurityspecialisten van de vitale bedrijven in de energiesector. Door kennis te delen over incidenten, dreigingen en kwetsbaarheden kunnen we snel maatregelen nemen om cybercriminelen en andere kwaadwillenden buiten de deur te houden en schade te voorkomen.

Dilemma's en inzichten

WAT IS EEN VERANTWOORDE BESTEDING VAN MAATSCHAPPELIJK GELD?

De complexiteit van digitale veiligheid wordt steeds groter. Het kost veel tijd en geld om ons te wapenen tegen cybersecurity-aanvallen op onze vitale infrastructuur en (persoons)gegevens. Tegelijkertijd kunnen we niet onuitputtelijk investeren. Wij werken dagelijks aan digitale veiligheid en zoeken hierbij doorlopend het optimum. Processen moeten werkbaar blijven en maatschappelijk geld moet zorgvuldig worden geïnvesteerd.

RISICO'S**STATUS T.O.V. 2019**

Realiseren klantvraag blijft achter bij verwachting door schaarste van personeel, materiaal en/of netwerkcapaciteit	 Kans iets gedaald
Financiële positie wordt beïnvloed door effecten van energietransitie en reguleringsmethodiek	 Impact iets gestegen
Ongeautoriseerd gebruik van data en/of systemen	 Gelijk
Omvangrijke en langdurige onderbrekingen van de energievoorziening ten gevolge van natuurrampen, externe oorzaken of falende bedrijfsmiddelen/assets	 Gelijk
Het faciliteren van de energietransitie kan worden belemmerd door een te beperkte taakomschrijving in de nieuwe Energiewet	 Kans gedaald

Voor een toelichting op de risico's en onze maatregelen verwijzen we naar het hoofdstuk [Risicobeheersing](#).

LEES OOK >

- [Detailinformatie storingen](#)
- [Ontwikkeling infrastructuur 2016-2020](#)
- [Procedure bij klachten en geschillen](#)

“DEZE FASE VRAAGT OM ONCONVENTIONELE SAMENWERKING.”

BEN VOORHORST, COO TENNET IN 2020

“Voldoende infrastructuur gerealiseerd krijgen, dát is de voornaamste uitdaging die TenneT en Enexis vandaag verbindt. De golf aan duurzame initiatieven die op ons afkomt is ongekend. Enerzijds vanuit de Regionale Energiestrategieën, anderzijds vanuit bedrijven en industrieën die groeien en meer elektriciteit nodig hebben. Om die vraag op tijd te accommoderen, zijn er onconventionele manieren van samenwerking nodig. Dat onderstreepeten wij in 2020 in een intentieverklaring met Enexis. We spraken af om elkaar te helpen bij wederzijdse doelstellingen, en dat bleef niet bij mooie woorden.

Een goed voorbeeld is de vergroening van de industrie in Groningen. Door in een vroeg stadium met de regionale stakeholders samen te werken – waaronder Enexis – konden we in 2020 sneller stappen zetten om sneller meer capaciteit te kunnen leveren. We hebben niet gewacht tot de plannen 100% helder waren, maar zijn in een vroeg stadium om tafel gegaan om de doorlooptijd te verkorten. Onze organisaties zijn van origine risicomijdend, maar onder druk merken we dat we niet kunnen wachten totdat we alles 100 procent helder hebben. Doorloopsnelheid is nu belangrijk. Want de zekerheid dat we te langzaam gaan, is uiteindelijk ook een risico.

De voortvarende samenwerking met alle betrokken partijen in Groningen was verfrissend en willen we in de komende jaren verder uitbouwen. Het loont om niet naar elkaar te wijzen, maar met open vizier vragen te stellen. Dit stelt ons in staat te doen wat de maatschappij van ons verwacht.”

DOOR
ENERGIE IN
VERBINDING

BEVLOGEN MEDEWERKERS IN EEN DUURZAME ORGANISATIE

4 Kwaliteits- onderwijs	12 Verantwoorde consumptie en productie
8 Eerlijk werk en economische groei	13 Klimaatactie

- **Veiligheid (veilig werken)**
- **Wendbare organisatie**
- **Werkgelegenheid en bijdrage aan economische groei**
- **Duurzaamheid eigen bedrijfsvoering**

+ Positieve impact

Het welzijn van medewerkers en hun familieleden wordt vergroot door een veilige werkomgeving, (persoonlijke) ontwikkeling en duurzame inzetbaarheid. We bieden werkgelegenheid in ons verzorgingsgebied en leveren een bijdrage aan de klimaatdoelen.

- Negatieve impact

Werken aan de energienetten brengt risico's met zich mee voor de gezondheid van medewerkers. Daarnaast heeft ons werk een negatieve milieu-impact door de inkoop van materialen, afval en netverliezen.

BEVLOGEN MEDEWERKERS IN EEN DUURZAME ORGANISATIE

Hoe gedreven we zijn om de energievoorziening vandaag én in de toekomst draaiend te houden, was in 2020 duidelijk te zien. De onzekerheid van de coronacrisis werd door onze medewerkers omgezet in daadkracht en saamhorigheid. Dit past bij ons streven om verantwoordelijkheid te nemen voor een duurzame wereld.

VEILIGHEID OP ÉÉN

8 Onze aandacht voor veilig werken kreeg in 2020 een extra dimensie. Naast het voorkomen van ongevallen lag de nadruk door COVID-19 op gezondheidsaspecten en het welzijn van medewerkers. Want, hoe houden we het virus buiten de deur en voorkomen we verdere verspreiding? Onze kantoren gingen op slot, thuiswerken werd de norm en voor ons werk aan de energie-infrastructuur kwamen heldere instructies. Hoewel er nog veel onduidelijk was, kwam onze crisisorganisatie snel in actie na de uitbraak van COVID-19 in Nederland. De maatregelen van het RIVM waren leidend in onze aanpak, waardoor onze organisatie en processen veilig door konden draaien. Die duidelijkheid werd gewaardeerd door zowel klanten als medewerkers. Thuiswerken was snel georganiseerd en geaccepteerd, doordat we deze mogelijkheden al boden en onze ICT-systemen hierop reeds goed waren ingericht. Het coronavirus heeft de inzet van onze medewerkers slechts in beperkte mate beïnvloed; het ziekteverzuim daalde in 2020 zelfs licht.

	2020	2019	2018	2017	2016
Ongevallen en LTIF¹⁾					
Dodelijk ongeluk	-	-	-	1	-
Enexis	0,81	1,16	1,48	1,65	0,85
Contractors ²⁾	2,64	2,58	4,53	2,20	4,30

1 LTIF: de LTIF staat voor het aantal ongevallen met als gevolg verzuim per 1.000.000 gewerkte uren.

2 Cijfers 2016 zijn exclusief Endinet.

Bijzondere aandacht hadden we voor de effecten van thuiswerken op het welzijn van medewerkers. Ook in 2021 blijft dit een uitdaging. We merken dat medewerkers behoefte hebben om elkaar te spreken en nieuwe manieren zoeken om contact te onderhouden; bijvoorbeeld door te wandelen tijdens een telefonisch overleg of een digitaal koffiemoment af te spreken. We boden in 2020 een aantal interventies aan, zoals webinars over meditatie en een vitaliteitscheck, om onder meer stressklachten te voorkomen. Leidinggevenden vonden manieren om online teamsessies te organiseren en in gesprek te gaan over de samenwerking en werkdruk. Het bespreken van je mentale gesteldheid is door het programma Gedrag en Leiderschap steeds meer gangbaar geworden binnen Enexis. Ook in het afgelopen jaar ging het programma door en troffen we voorbereidingen om activiteiten vanaf 2021 in de teams te borgen.

WENDBAAR OM ENERGIETRANSITIE UIT TE VOEREN

We zijn trots op de gedrevenheid en flexibiliteit die medewerkers in 2020 lieten zien. Ondanks beperkende coronamaatregelen voelden zij zich verantwoordelijk om samen doelstellingen te behalen. Een mentaliteit die we ook de komende jaren hard nodig zullen hebben om alle uitdagingen in de energietransitie te realiseren, want er ligt ontzettend veel werk. Naast operationele sturing zetten we vol in op efficiency. We versnellen onze processen en vernieuwen ICT-systemen. De score voor bevoegdheid bleef in 2020 stabiel (7,8) en de score voor onderlinge samenwerking daalde licht (6,4). Het blijkt dat het voor medewerkers lastiger is om op afstand samen te werken.

8.3 In 2020 hadden we naast onze 4.767 collega's ook nog eens honderden vacatures. We hebben extra medewerkers nodig om aan de vraag van klanten te kunnen voldoen. We zoeken met name technische collega's die de energietransitie realiseren en ICT'ers. Omdat specialisten schaars zijn, zijn we in 2020 gestart om - naast monteurs en engineers - ook uitvoerders zelf op te gaan leiden in onze eigen Uitvoerders Academy. Door gerichte campagnes is het aantal sollicitaties dat in het afgelopen jaar bij ons binnenkwam met ruim 35% toegenomen. Met name ons imago als betrouwbare werkgever, is extra aantrekkelijk in deze onzekere tijd. Enexis biedt een baan met toekomstperspectief. Via online sollicitatiegesprekken namen we in 2020 ruim 400 nieuwe medewerkers aan. We ontdekten dat het mogelijk was om kandidaten vanachter een scherm te leren kennen en hun kwaliteiten te beoordelen. Dat het complete sollicitatieproces – van het eerste gesprek tot de arbeidsvoorwaarden – online plaatsvond, hadden we nooit voor mogelijk gehouden.

Diversiteit is voor ons de sleutel om in te spelen op de toekomst. We zoeken bevoegen en wendbare talenten met verschillende achtergronden om onze organisatie te versterken. Het percentage vrouwen in onze organisatie nam in het afgelopen jaar toe tot bijna 20%. We gunnen iedereen een eerlijke kans op werk en een veilige werkplek. Hier gaven we in 2020 invulling aan door onder meer werk te bieden aan statushouders en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De Ondernemingsraad, ons vrouwen netwerk en jongeren netwerk dragen er ook aan bij dat meer medewerkers zich gehoord voelen binnen Enexis.

	2020	2019	2018	2017	2016
Personeel					
Personeelsleden ultimo jaar (eigen personeel)	4.767	4.488	4.324	4.332	4.390
Fte's ultimo jaar (eigen personeel)	4.591	4.317	4.167	4.175	4.229
Vrouwen in personeelsbestand (%)	19,7	18,8	18,6	18,5	18,6
Ziekteverzuim (%)	4,9	5,4	5,6	4,8	4,4

	Man	Vrouw	Totaal
Leeftijdscategorie			
onder 30 jaar	415	80	495
30 t/m 50 jaar	1.681	448	2.129
boven 50 jaar	1.732	411	2.143
Totaal	3.828	939	4.767
Percentage	80,3%	19,7%	100%

	Man			Gemiddelde lengte dienstverband ¹⁾	Vrouw			Gemiddelde lengte dienstverband ¹⁾
	Instroom	Uitstroom	Totaal man		Instroom	Uitstroom	Totaal vrouw	
In- en uitstroom²⁾								
onder 30 jaar	146	23	123	1,26	37	3	34	2,33
30 t/m 50 jaar	215	42	173	4,90	80	15	65	4,87
boven 50 jaar	70	184	-114	35,78	22	24	-2	28,63
Totaal	431	249	182	27,39	139	42	97	18,26

1 Gemiddelde lengte dienstverband bij uitstroom.

2 Employee turnover rate 6,6%.

	Man			Totaal man	Vrouw			Totaal vrouw	Totaal
	Wajong ¹⁾	WAO ²⁾	WIA ³⁾		Wajong ¹⁾	WAO ²⁾	WIA ³⁾		
Arbeidsparticipatie									
onder 30 jaar	2	-	-	2	-	-	-	-	2
30 t/m 50 jaar	2	-	3	5	1	-	1	2	7
boven 50 jaar	-	13	7	20	-	2	4	6	26
Totaal	4	13	10	27	1	2	5	8	35

1 Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten.

2 Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering.

3 Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen.

Dilemma's en inzichten

HOE HOUDEN WE BALANS TUSSEN WERKDruk, OPLEIDEN EN VEILIGHEID?

We nemen volop nieuwe medewerkers aan om de energietransitie uit te voeren, maar doordat collega's met pensioen gaan nemen we ook afscheid van veel ervaren medewerkers. Behoud van kennis is een aandachtspunt. Voordat nieuwe medewerkers in de praktijk aan de slag kunnen, volgen zij een grondig opleidingstraject en worden zij ingewerkt door ervaren medewerkers. Maar door toenemende werkdruk komt de 1-op-1 begeleiding in het gedrang. Dat vinden we zorgelijk. Hoe zorgen we voor de balans tussen groei, behoud van kennis en het verbeteren van de veiligheid? We introduceren daarom een nieuw concept: speciaal ingerichte hallen voor Beroepspraktijkvorming. Onder deskundige begeleiding doen medewerkers 1-op-4 ervaring op met onze installaties. Deze aanpak staat garant voor veilige en efficiënte werkplekbegeleiding.

INTEGERS ORGANISATIE

8.8 Ons streven naar eerlijk werk ondersteunen we door de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van de Verenigde Naties en de fundamentele principes en rechten op het werk van de International Labour Organization (ILO) te onderschrijven. Aspecten met betrekking tot mensenrechten, zoals gelijke behandeling en medezeggenschap, zijn uitgewerkt in de cao, bedrijfsregelingen en de Enexis Gedragswijzer. Voor de melding van eventuele schendingen zijn er diverse meldingsprocedures, interne en externe vertrouwenspersonen en een regeling vermeende misstanden. Daarnaast is er een interne integriteitscommissie die zaken op het gebied van integriteit en fraude bespreekt en borgt dat we blijven werken aan het cultureel verankeren van integriteit.

Ons beleid om corruptie, zoals belangenverstrengeling of omkoping, van medewerkers te voorkomen is vastgelegd in de Gedragswijzer voor medewerkers, de Gedragcode Leveranciers en in onze Algemene Inkoopvoorwaarden. Met het compliance protocol stimuleren we medewerkers om te voldoen aan de wet- en (interne en externe) regelgeving.

EEN LEVEN LANG LEREN

4.3 We houden er rekening mee dat technische professionals ook in de komende jaren schaars blijven. Daarom blijven we investeren in kennis. Al op de basisschool proberen we de interesse voor techniek te wekken bij kinderen. We maken lespakketten, geven gastlessen en creëren stageplekken. Met diverse ROC's bieden we gezamenlijke vervolgoopleidingen aan tot bijvoorbeeld monteur of engineer. Jongeren van het (v)mbo kunnen ook starten in een leerbaan bij Enexis en voor studenten in **4.4** het hoger onderwijs bieden we uitdagende onderzoeksprojecten en traineeships aan. Op talloze manieren spannen wij ons in om technische kennis te vergroten en interesse bij jongeren aan te wakkeren. Nieuw was in 2020 een pilot om jongeren vanaf **4.7** 16 jaar aan te nemen.

Wij geloven dat doorlopende kennisontwikkeling nodig is voor duurzame ontwikkeling van ons energiesysteem. Vitaliteit van onze mensen staat hoog op de agenda. We hebben aandacht voor persoonlijke ontwikkeling in een positieve leeromgeving, teamsamenwerking en plezier in het werken bij Enexis. In het kader van 'een leven lang leren' blijven we medewerkers daarom motiveren om zich, naast verplichte modules, te blijven ontwikkelen in hun loopbaan. We bieden honderden vaktechnische opleidingen en trainingen aan voor persoonlijke ontwikkeling. Als gevolg van de coronamaatregelen en het thuiswerken is het aantal afgenomen trainingen voor persoonlijke ontwikkeling in 2020 lager dan voorgaande jaren. Vakopleidingen gingen zoveel mogelijk door, maar dan in kleinere groepen om de coronamaatregelen in acht te nemen. Veiligheidsopleidingen vormen een verplicht en essentieel onderdeel van het opleidingsprogramma binnen Enexis. Naast eigen medewerkers volgen ook derden, waaronder aannemers, veiligheidsopleidingen en vakopleidingen via Enexis. Het gerapporteerde gemiddeld aantal opleidingsuren is in 2020 beïnvloed door een systeemwijziging, waardoor data tot en met het derde kwartaal beschikbaar is.

	2020 t/m Q3 ²⁾	2019	2018	2017	2016 ³⁾
Training en opleiding					
Gemiddeld aantal opleidingsuren ¹⁾	10,5	25,4	22,2	24,0	28,0
waarvan:					
- Man	12,5	29,7	26,3	28,7	32,6
- Vrouw	2,6	8,4	5,4	6,7	7,2

- ET&O ontwikkelt en faciliteert opleidingen voor medewerkers werkzaam in of voor onze energienetten. De opleidingen die ET&O aanbiedt, zijn primair gericht op het (blijven) werken volgens onze veiligheidsvoorschriften, werkmethodes en procedures. Daarnaast biedt ET&O intern opleidingen aan op het gebied van leiderschap en functionele en competentiegerichte ontwikkeling.
- Het gerapporteerde gemiddeld aantal opleidingsuren betreft enkel opleidingsuren die verzorgd zijn door of via het eigen Enexis opleidingscentrum (ET&O). Opleidingsuren die niet via ET&O zijn gevolgd, zijn hier niet inbegrepen. Op basis van inschatting betreft het aandeel uren door of via ET&O verzorgd 52% (2019: 38%). Als gevolg van een systeemwijziging zijn de data met betrekking tot opleidingsuren over de periode 29 september 2020 tot en met 31 december 2020 vooralsnog niet beschikbaar. Het gerapporteerde cijfer betreft enkel de periode 1 januari 2020 t/m 28 september 2020.
- Cijfers 2016 zijn exclusief Endinet.

EEN DUURZAAM BEDRIJF

Enexis Groep gelooft dat een eerlijke manier van zaken doen past bij onze maatschappelijke positie en voelt de verantwoordelijkheid om mee te werken aan een duurzame wereld. We kunnen niet op alle terreinen het verschil maken, maar we maken bewuste keuzes en nemen onze verantwoordelijkheid. Hierbij richten we ons op het verhogen van de mate van circulariteit in ons bedrijf en op het verminderen van onze ecologische voetafdruk. Denk hierbij aan het verlagen van netverliezen, duurzame inkoop en herinzet van materialen, het recyclen van ons afval en het verminderen van onze reisbewegingen. Hoewel we ons bewust zijn dat het altijd beter kan zijn we er trots op dat we in 2020 verkozen zijn tot beste netbeheerder in de categorie duurzaamheid in de MT500, de lijst van de 500 bedrijven met de beste reputatie.

- 12.2** Over alle producten en diensten die Enexis inkoop, wordt zorgvuldig nagedacht. We denken hierbij niet alleen aan de kwaliteit en de prijs, maar maken met onze leveranciers ook afspraken over maatschappelijke aspecten. Is het bijvoorbeeld mogelijk om een kabel circulair te maken? Kunnen mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een rol spelen in het werk? En wat doet de leverancier aan duurzame innovatie? We vragen leveranciers van onze componenten ook om een 'grondstoffenpaspoort', dat inzicht geeft in de samenstelling van de producten. Dit helpt ons om stappen te zetten om de circulariteit te bevorderen. Zo nemen we verantwoordelijkheid voor onze eigen consumptiepatronen en de daarbij horende productieketen. We werken met partijen die het beste voldoen aan onze eisen en wensen op het gebied van mens, materiaal en milieu. Samen met leveranciers zetten we stappen naar een betere wereld.
- 12.4**
- 12.6**

De producten die we inkopen proberen we zo lang mogelijk in gebruik te houden en waar mogelijk opnieuw te gebruiken. Dit zorgt ervoor dat we jaarlijks minder materialen inkopen en minder afval produceren. Dat is duurzamer (qua grondstoffen en uitstoot van broeikasgassen) en bespaart kosten. We hebben een speciale afdeling die componenten reviseert, waardoor installaties minstens 15 jaar opnieuw ingezet kunnen worden. In 2020 zijn circa 250 transformatoren gereviseerd en werden stations, schakelinstallaties en gascomponenten gemoderniseerd en hergebruikt. Hiermee bespaarden we ruim € 7,7 miljoen op de inkoop van nieuwe installaties en vermeden we de CO₂-uitstoot die gepaard gaat met de productie. De kennis die we de afgelopen jaren hebben opgedaan rondom de herinzet van componenten delen we met andere netbeheerders, want samen bereiken we meer.

Aan het einde van de gebruiksduur kiezen we een duurzame oplossing voor ons afval. We werken samen met afvalverwerker Milgro aan het beheersen van afvalstromen, het tegengaan van verspilling en verhogen van recycling. Door verbeterd inzicht in onze afvalstromen weten we sinds 2020 dat betere afvalscheiding loont. We onderscheiden nu 85 verschillende afvalstromen en recyclen 93% van ons afval. En we blijven zoeken naar meer mogelijkheden voor duurzaam afvalmanagement.

	2020 ²⁾	2019 ²⁾	2018 ²⁾	2017	2016 ¹⁾
Hoeveelheid afval (in ton) ^{3),4)}					
Hergebruikt afval	29.369	28.540	27.281	30.185	16.115
Verbrand afval	1.505	1.523	1.618	1.529	1.129
Gestort afval	471	355	1.142	2.177	1.173
Biomassa	126	92	203	-	-
Vergisten	78	95	101	-	-
Composteren	33	33	35	-	-
Totaal	31.582	30.638	30.380	33.891	18.417
Waarvan gevaarlijk afval (%)	9,3	4,7	5,3	0,4	0,7

1 Cijfers 2016 zijn exclusief Endinet.

2 Cijfers 2020 en 2019 hebben betrekking op de periode 1 jan t/m 31 dec waarbij de laatste weken van het jaar zijn gebaseerd op een inschatting van Milgro omdat de werkelijke cijfers pas later bekend zijn. Cijfers 2018 hebben betrekking op de 12-maands periode december 2017 t/m november 2018.

3 Vanaf 2018 wordt classificatiemethode Milgro toegepast. T/m 2017 werd classificatiemethode SUEZ gehanteerd (ladder van Lansink).

4 Enexis voert geen radioactief afval. Dit komt niet vrij in onze werkprocessen.

 Sinds 2016 is Enexis de enige CO₂-neutrale netbeheerder in Nederland. Onze eigen emissie is netto nul. Om dit te bereiken hanteren we drie principes:

13.2

1. We verminderen onze uitstoot waar dat kan;
2. We kopen groen in als dat mogelijk is;
3. Als verminderen of groen inkopen niet kan, dan compenseren we het klimaat effect. Met Gold Standard Certificaten investeren we in projecten die zorgen voor reductie van uitstoot elders in de wereld.

Vanuit onze maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen we concrete maatregelen om onze CO₂-uitstoot te verminderen. Bijvoorbeeld door het verduurzamen van onze mobiliteit. In 2017 stelden we onszelf tot doel om voor 2020 50% van de uitstoot door personenvervoer te verminderen. Dat hebben we behaald. In 2020 was de reductie zelfs 57% als gevolg van de beperkte reisbewegingen door corona. Daarnaast ontwikkelen we onze BREEAM-certificering door onze kantoorgebouwen verder te verduurzamen, implementeren we technische innovaties in onze netten om de uitstoot te verlagen en beprijsen we CO₂-uitstoot (van 40 naar 50 euro per ton in 2021) in onze inkoop- en investeringsbeslissingen. De beprijzing van CO₂ is onderdeel van de waardering van de ROBAM-systeem (Risk & Opportunity Based Asset Management) en wordt periodiek tegen het licht gehouden.

	2020 ²⁾	2019	2018	2017	2016
Duurzaam wagenpark¹⁾					
Personenauto's 100% elektrisch	793	497	168	54	37
Personenauto's compressed natural gas (CNG)	1	-	-	-	-
Personenauto's waterstof	8	5	-	-	-
Personenauto's biogas/aardgas	-	-	3	7	12
Personenauto's hybride	372	261	220	62	49

1 Deze KPI-cijfers betreffen periode december t/m november - wordt berekend inclusief stagiaires en werkervaringsplaatsen, voertuigen met een grijs kenteken zijn uitgesloten van deze meting.

2 Ultimo 2020 is het duurzaam wagenpark bijna 76% van het totale wagenpark (voertuigen met een grijs kenteken uitgesloten).

Een groot deel van onze uitstoot wordt veroorzaakt door netverliezen; gas en elektriciteit die verloren gaan in het energietransport. We kiezen ervoor om 100% duurzame energie in te kopen voor deze netverliezen van elektriciteit. In 2020 was 35,1% afkomstig uit Nederlandse windparken (2019: 24,9%). De overige 64,9% was afkomstig uit Scandinavische en Franse waterkrachtcentrales (2019: 75,1%). In 2023 willen we dat 40% van onze netverliezen duurzaam zijn opgewekt met additioneel in Nederland opgewekte duurzame energie. Komend jaar zetten we verdere stappen in de richting van dit doel.

In 2020 bedroeg onze uitstoot 155.277 ton CO₂-equivalent. Dit is minder dan voorgaande jaren en kan worden verklaard doordat er minder energie verloren is gegaan tijdens het transport naar onze klanten (technische netverliezen). Een gedetailleerde toelichting op de CO₂-voetafdruk vindt u in het hoofdstuk Aanvullende informatie.

CO₂-VOETAFDruk (IN TON CO₂-EQUIVALENT)

Scope: Emissie scopes GHG (Greenhouse Gas Protocol)

Scope 1: Directe emissies: Dit zijn emissies van broeikasgassen van eigendommen of door geleasede apparatuur die het directe gevolg zijn van de kernactiviteiten.

Scope 2: Indirecte emissies: Alle uitstoot van broeikasgassen bij het opwekken van elektriciteit gebruikt door het bedrijf, maar opgewekt door derden.

Scope 3: Andere indirecte emissies: uitstoot broeikasgassen door energie en brandstofgebruik vanuit vervoer, winning, energieproductie (excl. elektriciteitsopwek) en emissies bij derden, die het gevolg zijn van de activiteiten van de netbeheerder.

¹ Het lekverlies gas is ten opzichte van voorgaand jaar met 6% gestegen. Deze stijging wordt volledig veroorzaakt door een wijziging in de factor die wordt gehanteerd bij de omrekening van het methaan gehalte.

² In 2020 heeft er een wijziging plaatsgevonden in de berekeningsmethode, de nieuwe methodiek sluit beter aan bij het gebruik van de grondstofpaspporten van de desbetreffende assets.

De uitstoot van Netwerkkomponenten door leveranciers op basis van de oude berekeningssystematiek bedraagt in 2020 74.974 ton CO₂.

8

Eerlijk werk en economische groei

IMPACTMETING: WELZIJNSEFFECTEN VAN HET HEBBEN VAN WERK

Het hebben van een baan bij Enexis heeft een positieve impact op medewerkers. Het vergroot hun eigenwaarde, autonomie, sociale relaties en sociale status. Dat is een belangrijke uitkomst van de impactmeting die we deden om dieper inzicht te krijgen in onze bijdrage aan SDG 8 'Eerlijk werk en economische groei'.

We leerden dat wij een positieve maatschappelijke impact teweegbrengen; zowel door onze betalingen aan werknemers als door de welzijnseffecten die het heeft om bij Enexis te werken. Dit kwantitatieve inzicht is voor ons een waardevolle eerste stap om in de toekomst onze maatschappelijke prestaties gericht te kunnen verbeteren. We delen de resultaten graag. In de komende jaren proberen we voor meer SDG's de samenstelling en omvang van onze impact te doorgronden.

IMPACT OP WERKNEMERS

Betalingen aan werknemers

+

Welzijnseffecten van het hebben van werk:

- werknemerstevredenheid: 7,8%
- aantal werknemers (excl. werknemers met afstand tot de arbeidsmarkt): 4.732
- werknemers met een afstand tot de arbeidsmarkt: 35

-

Totale waarde impact: € 46 miljoen

Meer informatie over onze aanpak en rekenmethodiek vindt u in het hoofdstuk [Aanvullende informatie](#).

13

Klimaatactie

IMPACTMETING: KLIMAAT

Ondanks de compensatie van CO₂-emissies en onze duurzame organisatie is onze impact op het klimaat negatief. Dit is de uitkomst van een impactmeting die we in 2020 deden om te kunnen aantonen wat onze bijdrage is aan SDG 13 'Klimaatactie'.

Op een negatieve impact zijn we niet trots. Het is een direct gevolg van ons werk. Bij het transport van energie gaat een aanzienlijke hoeveelheid gas en elektriciteit verloren en dat levert CO₂-uitstoot op. We nemen maatregelen om die emissies te verlagen. Dit kwantitatieve inzicht is voor ons een waardevolle eerste stap om het resultaat van onze inspanningen te volgen. We delen de resultaten graag. In de komende jaren proberen we voor meer SDG's de samenstelling en omvang van onze impact te doorgronden.

IMPACT OP KLIMAAT

+

Beperking van klimaatverandering: + € 39 miljoen

- Compensatie broeikasgassen: 538 kton CO₂-equivalent

-

Bijdrage aan klimaatverandering: - € 183 miljoen

- CO₂-emissies eigen organisatie: 68 kton CO₂-equivalent
- CO₂-emissies in de keten: 25.456 kton CO₂-equivalent

Totale waarde impact: - € 144 miljoen

Meer informatie over onze aanpak en rekenmethodiek vindt u in het hoofdstuk [Aanvullende informatie](#).

RISICO'S**STATUS T.O.V. 2019**

Realiseren klantvraag blijft achter bij verwachting door schaarste van personeel, materiaal en/of netwerkcapaciteit	Kans iets gedaald
Ongevallen van medewerkers en/of omstanders als gevolg van onveilige situaties en/of falende assets	Gelijk
Door een pandemie komt (tijdige) dienstverlening Enexis in gevaar	Nieuw risico
Enexis is te laat met implementeren van nieuwe ontwikkelingen door onvoldoende wendbare en vitale organisatie, flexibele processen en/of systemen	Kans gedaald

Voor een toelichting op de risico's en onze maatregelen verwijzen we naar het hoofdstuk [Risicobeheersing](#).

LEES OOK >

- [Ontwikkeling personeelsbestand](#)
- [Ketenverantwoordelijkheid](#)
- [Toelichting op CO₂-voetafdruk](#)

“WE WISTEN ALLEMAAL: DIT GAAT ALLE COLLEGA’S RAKEN.”

JAAP MEIJS, LID VAN HET ENEXIS ISSUETEAM CORONA IN 2020

“In februari 2020 konden we nog niet voorzien hoe het coronavirus zich in Nederland zou ontwikkelen. Toch vonden we het belangrijk om voorbereid te zijn op mogelijke maatregelen en vragen van medewerkers te kunnen beantwoorden. Al snel werd duidelijk dat dit geen crisis van een paar dagen of weken betrof. Daarom hebben we een issue team samengesteld met de meest direct betrokken disciplines. We moesten stevige beslissingen nemen, maar de sfeer was ontspannen en open en er was ruimte om zorgen te delen.

We wisten allemaal: dit gaat alle collega's direct raken, of je nou buiten werkt of binnen. Daarom wilden we elk besluit goed kunnen uitleggen. Zoveel mogelijk thuiswerken werd snel ingevoerd, maar het werk aan onze netten moest ook veilig door kunnen gaan om de continuïteit van de energievoorziening te garanderen. Aangepaste werkinstructies zijn zo gemaakt, maar die nemen niet alle zorgen van collega's weg. Gelukkig was er overal ruimte om die zorgen te kunnen bespreken. Ik vind het bewonderenswaardig hoe we ons als totale organisatie flexibel hebben getoond. Iedereen was bereid om mee te denken en per werkstroom maatregelen uit te werken. Urgent werk achter de voordeur is altijd door blijven gaan, zelfs in panden waar sprake was van een besmetting. Petje af voor onze collega's die dat werk toch zijn blijven uitvoeren. Ik herinner me een foto van een collega die met veel beschermingsmiddelen bij de klant een woning binnen ging. Het leek onwerkelijk, maar dan zie je dat de impact van het coronavirus en van onze maatregelen groot is. Ook heb ik veel respect voor alle collega's die direct zijn gaan thuiswerken. Vaak onder moeilijke omstandigheden, zoals kinderen om je heen die niet naar school kunnen, een provisorische werkplek of het eenzame gevoel dat je bekruipen kan als je de hele dag vanuit huis je werk doet. En dat inmiddels al maandenlang.

Wat ik heb ervaren is dat er over het algemeen begrip was voor de maatregelen die we namen. Het werd op prijs gesteld dat we snel en helder communiceerden. Dat ik vanuit mijn rol in het issue team rechtstreeks iets kon betekenen voor mijn collega's geeft - ondanks alle narigheid - juist ook een goed gevoel.”

DOOR
ENERGIE IN
VERBINDING

FINANCIËEL VERANTWOORD

Financiële waarde voor aandeelhouders

+ Positieve impact

Door te investeren in (verduurzaming van) de energievoorziening faciliteren we economische activiteit in gemeenten. Aandeelhouders ontvangen een jaarlijks dividend. De groene obligatielening wordt benut voor projecten die een bijdrage leveren aan het aandeel duurzame energie in onze netten.

- Negatieve impact

Het investeringsniveau van Enexis neemt toe om de infrastructuur aan te passen op de energietransitie; dit zet de betaalbaarheid van de energievoorziening onder druk.

FINANCIËEL VERANTWOORD

Het vertrouwen van aandeelhouders en investeerders is essentieel voor onze robuuste financiële positie. Door te blijven investeren in de energievoorziening faciliteren we economische activiteit in Nederland.

Jaar op jaar investeren we meer in onze netten om de energietransitie verder vorm te geven en onze infrastructuur hiervoor geschikt te maken. We passen onze netten aan om wind- en zonneparken aan te sluiten en meer duurzaam opgewekte energie te transporteren. Ons werkpakket had in 2020 een recordhoogte van € 882 miljoen; een toename van € 78 miljoen ten opzichte van 2019. Hiervan investeerden we € 734 miljoen in de netten; € 148 miljoen werd besteed aan operationele werkzaamheden, zoals onderhoud en het oplossen van storingen.

Om deze stijgende investeringen te kunnen financieren, volgen we verschillende sporen. Allereerst verbeteren we de efficiency in onze organisatie om uitgaven te beperken. We werken aan innovaties gericht op het optimaal benutten van de netwerken en het zo kosteneffectief mogelijk realiseren van netuitbreidingen. Daarnaast spreken we in sectorverband met de Autoriteit Consument & Markt over aanpassing van de reguleringsmethodiek met als doel om kosten en investeringen op een eerder moment in de tarieven te mogen verwerken. Binnen het huidige reguleringskader gaan de kosten namelijk ver voor de baten uit. We krijgen de toenemende investeringen pas met ingang van de volgende reguleringsperiode vergoed en dan duurt het nog 40 tot 50 jaar voordat de investeringen in totaliteit terugverdiend zijn. Voor de financiering, liquiditeit en credit ratings verwijzen wij naar noot 33 in de jaarrekening 'Financieringsbeleid en risico's financiële instrumenten'.

In 2020 verstrekten onze aandeelhouders (provincies en gemeenten) een 'converteerbare hybride lening' aan Enexis van € 500 miljoen; een belangrijke financiële impuls die helpt bij het realiseren van de energietransitie. Bijzonder aan de converteerbare hybride lening is dat deze door kredietbeoordelaar Standard & Poor's voor 50% gezien wordt als ware het eigen vermogen. De lening is achtergesteld en heeft een looptijd van maximaal 60 jaar. In 2030, en iedere tien jaar daarna, heeft Enexis Holding het recht om de lening vervroegd af te lossen. De lening kan onder bepaalde voorwaarden ook in zijn geheel omgezet worden in eigen vermogen. We zijn ontzettend trots op het vertrouwen van aandeelhouders en investeerders in Enexis. Door hun steun houden we onze financiële positie ook de komende jaren stabiel en robuust. Enexis heeft een sterk kredietrisicoprofiel met een A+ credit rating van Standard & Poor's en een Aa3 credit rating van Moody's. Dit voldoet ruimschoots aan ons financieel beleid voor het behoud van een A credit rating-profiel.

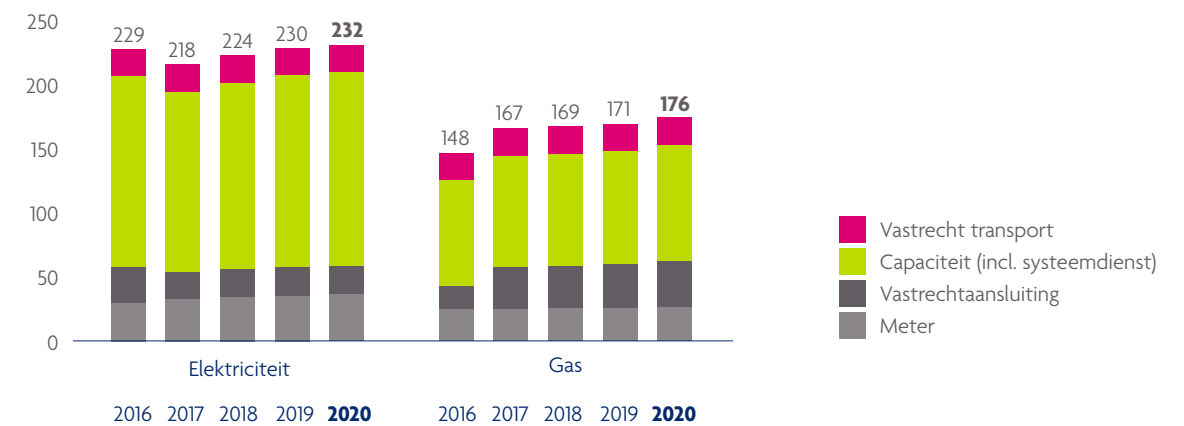
Ook investeerders spraken in 2020 hun steun uit voor Enexis door in te schrijven op onze eerste groene obligatielening van € 500 miljoen. Het uitgeven van deze obligatie, met een looptijd van 12 jaar en een couponrente van 0,625%, is in lijn met onze strategie om een actieve bijdrage te leveren aan de realisatie van de Sustainable Development Goals (SDG's). Het geld wordt besteed aan projecten die een bijdrage leveren aan het aandeel duurzame energie in de netten van Enexis, zoals netuitbreidingen ten behoeve van wind- en zonneparken. Daarnaast wordt de opbrengst gebruikt voor het verslimmen van het net met distributieautomatisering, de uitrol van slimme meters en onze duurzame gebouwen. Om de eerste groene

obligatie mogelijk te maken en in de toekomst meer van deze obligaties uit te kunnen geven, is het Green Finance Framework opgesteld. Het Framework draagt volgens het onafhankelijke rating agency ISS-ESG 'significant' bij aan het behalen van de Sustainable Development Goals. Door de EU-taxonomie en de Green Bond Principles te volgen en deze te verankeren in het Green Finance Framework zorgt Enexis voor volledige transparantie in het proces. Samen met goede ratings bij Sustainalitics en ISS-ESG geeft dit de investeerders houvast en vertrouwen. De Green Bond is genoteerd aan Euronext Amsterdam.

AANPASSING VAN DE NETWERKTARIEVEN

Met alle benodigde investeringen is het een cruciaal vraagstuk hoe we de toekomstige energievoorziening voor iedereen betaalbaar houden. In overleg met de Autoriteit Consument & Markt (ACM) en collega-netbeheerders werken wij aan een nieuwe netwerktarievenstructuur, die is gebaseerd op het afgenomen of teruggeleverde vermogen, en wordt gecombineerd met een vrij te gebruiken bandbreedte die de klant zelf kiest op basis van zijn behoefte. Dit is eerlijker en stimuleert klanten om hun energieverbruik te spreiden over de dag. Door het net efficiënter te gebruiken, is er minder netverzwaring nodig.

GEMIDDELDE NOTA VOOR HUISHOUDELIJK GEBRUIK (NETWERKKOSTEN OP JAARBASIS IN EURO'S)

In lijn met de tariefbesluiten van de ACM hebben wij onze tarieven voor consumenten in 2020 verhoogd met 0,9% voor elektriciteit en 2,9% voor gas.

FINANCIËLE PRESTATIES 2020

Onze nettowinst over 2020 bedroeg € 108 miljoen ten opzichte van € 210 miljoen in 2019. Deze afname wordt met name veroorzaakt door een stijging van de inkoopkosten TenneT ter hoogte van € 63 miljoen en een dotatie van € 42 miljoen aan de VpB-latentie vanwege het terugdraaien van een aangekondigde verlaging van het VpB-tarief van 25% naar 21,7% per 2021.

De coronacrisis heeft in 2020 geen materiële impact gehad op het financieel resultaat van Enexis. Door de coronacrisis daalde het energieverbruik van zakelijke klanten en dat had een licht negatieve impact op onze grootzakelijke omzet. De omzet via consumenten is volledig gebaseerd op capaciteitstarieven en daarmee ongevoelig voor schommelingen in verbruik. De inkoopkosten bij TenneT vielen als gevolg van corona in 2020 ook lager uit door een lagere belasting van het netwerk door al onze klanten. De effecten op de brutomarge zijn hierdoor per saldo neutraal. Ook de operationele kosten zijn niet materieel geraakt als gevolg van corona. Enerzijds vielen de opleidings- en reiskosten lager uit. Daartegenover staat dat werknemers minder verlof hebben opgenomen, waardoor de verlofvoorziening is toegenomen. De liquiditeit kwam in 2020 geen enkel moment onder druk te staan. Ons gerealiseerde werkpakket in het jaarorderboek komt uit op € 882 miljoen; circa € 4 miljoen hoger dan gepland. Ondanks de impact van corona, waardoor werkprocessen met direct klantcontact tijdelijk zijn stilgelegd en extra veiligheidsvoorschriften zijn getroffen, zien we in 2020 een toename van het werkpakket van € 78 miljoen ten opzichte van 2019.

€ miljoen	2020	2019	2018	2017	2016
Resultaat					
Netto-omzet	1.516	1.491	1.445	1.398	1.376
Kosten van transportdiensten en van distributieverliezen	316	232	228	231	228
Overige bedrijfsopbrengsten	1	12	4	4	31
Voor bedrijfsactiviteiten beschikbaar saldo	1.201	1.271	1.221	1.171	1.179
Bedrijfslasten exclusief afschrijvingen en buitengebruikstellingen	554	539	468	487	492
Afschrijvingen en buitengebruikstellingen	405	379	349	345	344
Bedrijfsresultaat	242	353	404	339	343
Resultaat deelnemingen en joint ventures	0	-1	0	-3	1
EBIT ¹⁾	242	353	404	336	344
Financiële baten en lasten	-41	-52	-58	-59	-73
Resultaat voor belastingen	201	300	346	277	271
Resultaat na belastingen	108	210	319	207	207
Balans (voor winstbestemming)					
Netto werkkapitaal ¹⁾	-106	-43	-89	-61	-53
Vaste activa	8.496	7.980	7.480	7.181	6.884
Geïnvesteerd vermogen ¹⁾	7.418	7.056	6.594	6.386	6.150
Eigen vermogen	4.116	4.112	4.024	3.912	3.704
Netto rentedragende schulden ¹⁾	2.677	2.634	2.272	2.201	2.078
Balanstotaal	8.751	8.258	7.715	7.668	7.284
Ratio's					
Solvabiliteit ¹⁾	47,0	49,8	52,2	51,0	50,9
ROIC ¹⁾	3,3	5,0	6,1	5,3	5,6
Return on equity ¹⁾	2,6	5,1	7,9	5,3	5,6
Kasstroom					
Kasstroom uit operationele activiteiten	726	647	679	628	528
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-872	-753	-646	-597	-813
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	131	137	-58	-9	-217
Kasstroom	-15	31	-25	22	-502

¹⁾ Zie definities in Begrippenlijst.

VOOR BEDRIJFSACTIVITEITEN BESCHIKBAAR SALDO

Het voor bedrijfsactiviteiten beschikbare saldo nam in 2020 met € 70 miljoen af, voornamelijk als gevolg van een toename van de inkoopkosten TenneT. Dit effect werd deels teniet gedaan door een stijging van de omzet. De totale omzet bedroeg in 2020 € 1.516 miljoen, een toename van € 25 miljoen ten opzichte van 2019.

De toename van de omzet is voor het grootste deel toe te schrijven aan een toename van de gereguleerde omzet met € 22 miljoen. Dit wordt voornamelijk verklaard door:

- Elektriciteit: de omzet is met € 5 miljoen toegenomen ten opzichte van 2019. Deze stijging is voornamelijk het gevolg van een gemiddelde tariefstijging van 0,7% bij kleinverbruik.
- Gas: de omzet is met € 10 miljoen toegenomen ten opzichte van 2019. Deze toename wordt voornamelijk verklaard als gevolg van een gemiddelde tariefstijging van 3,5% bij kleinverbruik.
- De omzet uit gereguleerde meetdiensten is met € 5 miljoen toegenomen ten opzichte van 2019 en is voornamelijk het gevolg van een gemiddelde tariefstijging van 2,8%.

De niet-gereguleerde en overige omzet bedraagt circa 9% van de totale omzet en is € 3 miljoen toegenomen ten opzichte van 2019. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door de groei van de activiteiten bij Fudura B.V.

De kosten van transportdiensten en van distributieverliezen zijn in 2020 met € 84 miljoen toegenomen tot € 316 miljoen. Deze toename wordt voornamelijk verklaard door € 63 miljoen hogere inkoopkosten transport bij landelijk netbeheerder TenneT. Aan deze stijging liggen met name correcties van voorgaande jaren en nieuwe investeringen in het kader van de energietransitie ten grondslag. De stijging van de transportkosten wordt naar verwachting vergoed in de omzet van 2022. Daarnaast zijn ook de kosten voor het compenseren van de distributieverliezen elektriciteit met € 12 miljoen gestegen als gevolg van hogere prijzen op de energiemarkt. Tenslotte geldt dat de regionale netbeheerders vanaf 2020 ook de netverliezen voor gas zelf inkopen. De omvang hiervan bedroeg in 2020 € 7 miljoen.

De overige bedrijfsopbrengsten zijn met € 11 miljoen afgenomen ten opzichte van 2019 als gevolg van een incidentele opbrengst in 2019 vanwege een overeengekomen compensatievergoeding.

BEDRIJFSKOSTEN

De totale bedrijfskosten zijn in 2020 met € 41 miljoen toegenomen tot € 959 miljoen wat met name wordt veroorzaakt door de toename van ons werkpakket.

De voornaamste ontwikkelingen zijn:

- € 8 miljoen hogere personeelskosten: deze toename is het saldo van een € 7 miljoen daling voor kosten voor eigen personeel en een stijging voor inhuur van derden met € 15 miljoen. Ondanks de stijging van het aantal fte met 274 medewerkers ten opzichte van ultimo 2019 dalen de kosten voor eigen personeel ten opzichte van 2019 door een eenmalige last in 2019 als

gevolg van de nieuwe cao. Daarnaast dalen per saldo de overige personeelskosten door lagere reis- en opleidingskosten als gevolg van COVID-19. In 2020 hebben medewerkers minder verlof opgenomen, waardoor de kosten voor verlofreserveringen stijgen. De kosten voor inhuur van derden stijgen met € 15 miljoen door het tijdelijk invullen van vacatures met extern personeel en de toegenomen inzet op verbeter- en transitieprojecten.

- Vanwege de groei van het werkpakket zijn meer personeelskosten geactiveerd, waardoor de geactiveerde productie met € 14 miljoen stijgt.
- € 26 miljoen hogere afschrijvingen als gevolg van een groei van investeringen in materiële en immateriële vaste activa. Door een verder stijgend niveau van investeringen in de elektriciteits- en gasnetten zien we een toename in de afschrijvingen op materiële vaste activa. De toename van verbeter- en transitieprojecten leidt tot hogere afschrijvingen van immateriële vaste activa.
- De kosten uitbesteed werk, materialen en andere externe kosten en overige bedrijfskosten nemen met € 21 miljoen toe. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door een stijging van de kosten voor het werkpakket en hogere kosten voor advieswerkzaamheden.

FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

Het saldo van de financiële baten en lasten bedraagt in 2020 € 41 miljoen en is daarmee € 11 miljoen lager dan in 2019. De belangrijkste reden voor de afname van de financiële baten en lasten is het herfinancieren van een aflopende lening tegen gunstigere rentecondities.

BELASTINGEN

De winstbelasting bedraagt in 2020 € 93 miljoen en is hiermee € 3 miljoen hoger dan in 2019. Dit verschil wordt verklaard door enerzijds een dotatie van € 42 miljoen aan de latente belastingverplichting door het terugdraaien van een eerder aangekondigde verlaging van het VpB-tarief van 25% naar 21,7% per 2021 en anderzijds door een lagere belastinglast als gevolg van een lager gerealiseerd resultaat voor belastingen in 2020.

BRUTO-INVESTERINGEN

Zoals hiervoor toegelicht is de duidelijke groei van ons werkpakket een belangrijke verklaring van de ontwikkeling van de bedrijfskosten. De 10% groei van het werkpakket vertaalt zich uiteraard ook door in de ontwikkeling van onze investeringen. De bruto-investeringen bedragen in 2020 € 854 miljoen en zijn hiermee € 108 miljoen hoger dan de bruto-investeringen in 2019.

- De bruto-investeringen in elektriciteits- en gasnetten zijn respectievelijk met € 99 en € 9 miljoen toegenomen. Zo realiseren we bijvoorbeeld meer klantvragen in de vorm van netuitbreidingen en 'Duurzaam op Land'-projecten, zoals aansluitingen voor zonne- en windparken. Daarnaast investeren we in de veiligheid van ons gasnetwerk. Vanwege COVID-19 hebben we in 2020 voor € 30 miljoen minder investeringen in slimme meters uitgevoerd. Deze activiteiten – waarbij we werkzaamheden in de meterkast van onze klanten uitvoeren – zijn doorgeschoven naar 2021. Zie tabel op volgende pagina voor een verbijzondering van de investeringen in de elektriciteits- en gasnetten.

- De overige investeringen nemen met € 32 miljoen toe. Zo zien we een toename van de investeringen bij Fudura als gevolg van een groei in klantprojecten, hogere investeringen als gevolg van het locatiebeleid en een toename van de voorraad slimme meters die wordt geactiveerd.

Voor een deel van onze klant gedreven werkzaamheden ontvangen we een klantbijdrage. Na aftrek van deze bijdragen bedragen de netto-investeringen € 740 miljoen, een stijging van € 98 miljoen ten opzichte van 2019.

Onderstaande tabel geeft de bruto-investeringen (exclusief bijdragen) weer in onze elektriciteits- en gasnetten en slimme meters.

€ Miljoen	Bruto-investering				
	2020	2019	2018	2017	2016 ¹⁾
Elektriciteit					
Standaardansluitingen	33	30	26	23	21
Maatwerkaansluitingen	94	73	34	25	19
Netuitbreidingen	254	194	153	120	93
Reconstructies	25	21	24	22	27
Vervangingen	48	38	34	38	46
Overig	23	22	20	18	15
Totaal Elektriciteit	477	378	291	246	221
Gas					
Standaardansluitingen	6	9	9	9	7
Maatwerkaansluitingen	2	2	2	2	2
Netuitbreidingen	13	16	17	19	17
Reconstructies	19	18	19	18	19
Vervangingen	153	139	127	127	116
Overig	2	2	2	2	2
Totaal Gas	195	186	176	177	163
Slimme meters					
Kleinverbruik elektriciteit	34	57	53	59	63
Kleinverbruik gas	29	36	40	42	44
Totaal Slimme meters	63	93	93	101	107
Totaal	734	657	560	524	491

¹⁾ Cijfers 2016 zijn exclusief Endinet.

RISICO'S

STATUS T.O.V. 2019

Financiële positie wordt beïnvloed door effecten van energietransitie en reguleringsmethodiek

 Impact iets gestegen

Voor een toelichting op de risico's en onze maatregelen verwijzen we naar het hoofdstuk [Risicobeheersing](#).

LEES OOK >

- [Jaarrekening](#)

“EEN FINANCIËLE IMPULS MET GROTE MAATSCHAPPELIJKE BETEKENIS.”

MARCEL HÖLTERHOFF, TREASURER BIJ DE PROVINCIE GRONINGEN EN BETROKKEN BIJ DE TOTSTANDKOMING VAN DE CONVERTIEBARE HYBRIDE AANDEELHOUDERSLENING

DOOR
ENERGIE IN
VERBINDING

“Als aandeelhouder volgen we de ontwikkeling van Enexis op de voet. Wij waren dus niet verrast dat Enexis een beroep deed op de aandeelhouders om het eigen vermogen te versterken ten behoeve van de uitvoerbaarheid van de energietransitie. De ambitie vanuit het Klimaatakkoord is zó groot en heeft veel effect op de regionale netbeheerders dat je die niet alleen met vreemd vermogen kunt financieren.

In een open dialoog met de aandeelhouders zijn diverse financieringsoplossingen bedacht en doorgerekend. Denk aan het verlagen van dividenduitkeringen of het bijstorten van kapitaal door de aandeelhouders. Ik was onderdeel van een klein team dat de alternatieven ambtelijk voorbereidde, de zogenoemde ‘P4’ waarin vertegenwoordigers vanuit provinciale en gemeentelijke aandeelhouders zitting hebben. Een zorgvuldig proces vonden we uitermate belangrijk, omdat het gaat om veel geld en complexe materie. Dit moet begrijpelijk uitgelegd kunnen worden binnen gemeenten en provincies. Het hielp enorm dat Enexis vlak voor de coronacrisis het land in is betrokken om alle aandeelhouders een uitgebreide toelichting te geven. Dat is een compliment waard. Ondanks alle financiële en juridische vraagstukken en coronabeperkingen was er bij aandeelhouders en Enexis altijd de bereidheid om te komen tot een succesvol resultaat. In dit gehele proces hebben wij ons dan ook laten bijstaan door een goed team van externe adviseurs. We zijn aandeelhouders van een gezond bedrijf en willen dat Enexis ook in de toekomst gezond blijft.

Uiteindelijk bleek de convertieerbare hybride aandeelhouderslening het meest geschikte instrument. Hiermee gaven 5 provincies en 65 gemeenten in 2020 een kapitaalinjectie van € 500 miljoen aan Enexis om uitvoering te geven aan de energietransitie; een taak die ook voor de aandeelhouders van grote maatschappelijke betekenis is. Wij vinden het belangrijk dat de energietransitie slaagt en dat onze burgers en bedrijven ook in de toekomst kunnen rekenen op een betrouwbare en duurzame energievoorziening.”

CORPORATE GOVERNANCE

De zorg voor een betrouwbare energievoorziening is een essentiële maatschappelijke taak, die grotendeels met maatschappelijk geld wordt bekostigd. Daarom vinden wij het belangrijk om transparant te zijn over de manier waarop onze onderneming wordt bestuurd en hoe hierop toezicht wordt gehouden.

Enexis Holding N.V. is een naamloze vennootschap volgens Nederlands recht. Inherent aan de taak van Enexis is de strategie gericht op het creëren van maatschappelijke waarde; voor de kortere en langere termijn. Op onze onderneming is het zogenoemde structuurregime van toepassing. We passen de Corporate Governance Code (de Code 2016) toe voor zover mogelijk en van toepassing. Hiermee benadrukken wij onze verantwoordelijkheid voor de maatschappelijke aspecten van ondernemen.

De statuten, diverse reglementen en overige documentatie over corporate governance zijn te raadplegen via de website enexisgroep.nl.

RAAD VAN BESTUUR

De Raad van Bestuur (RvB) is verantwoordelijk voor het bestuur van Enexis. De RvB definieert de strategie, stelt de operationele en financiële doelstellingen van de vennootschap vast en benoemt de randvoorwaarden voor het realiseren van de strategie. De RvB is verantwoordelijk voor naleving van alle relevante wet- en regelgeving, beheersing van de risico's en financiering van de onderneming.

De RvB opereert binnen de statutaire bepalingen onder toezicht van de Raad van Commissarissen (RvC). Aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) wordt verantwoording afgelegd. Samen met de RvC is de RvB verantwoordelijk voor de corporate governancestructuur van Enexis en de naleving van de Corporate Governance Code.

Leden van de RvB worden beloond volgens het bezoldigingsbeleid van de vennootschap, conform de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Dit bezoldigingsbeleid is vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA). De RvC stelt, op voorstel van de Remuneratie- en Selectiecommissie, de hoogte van de bezoldiging per RvB-lid vast. De bezoldiging van de RvB is vermeld in de jaarrekening.

In 2020 is de RvB uitgebreid naar vier leden en heeft een herschikking van portefeuilles plaatsgevonden. Er is een nieuwe CEO van buiten de organisatie aangetrokken en drie directeurs uit de interne organisatie maakten de stap naar een positie in de Raad van Bestuur. Zij zorgen voor continuïteit binnen de organisatie, terwijl de nieuwe CEO een extern perspectief toevoegt. Met de toetreding van een vrouwelijke CFO is de man-vrouwverdeling per 1 januari 2021 verbeterd; al voldoen we hiermee nog niet aan de geldende wettelijke eis van ten minste 30% mannen en 30% vrouwen. In de profielschets voor de Raad van Bestuur is in het algemene deel een bepaling opgenomen inzake diversiteit.

RAAD VAN COMMISSARISSEN

De Raad van Commissarissen (RvC) heeft drie taken: toezicht houden, advies geven en optreden als werkgever van de RvB. De RvC houdt toezicht op het beleid van de RvB, in het bijzonder als het gaat om de realisatie van de doelstellingen van de vennootschap, de strategie en de risico's verbonden aan de ondernemingsactiviteiten, de interne systemen voor risicobeheersing en controle en de financiële verslaggeving.

Leden van de RvC hebben zitting in twee permanente commissies: de Auditcommissie en de Remuneratie- en Selectiecommissie. Leden van de RvC ontvangen een bezoldiging, vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA), conform de Wet Normering Topinkomens (WNT). Gegevens over de bezoldiging van de RvC staan in de jaarrekening.

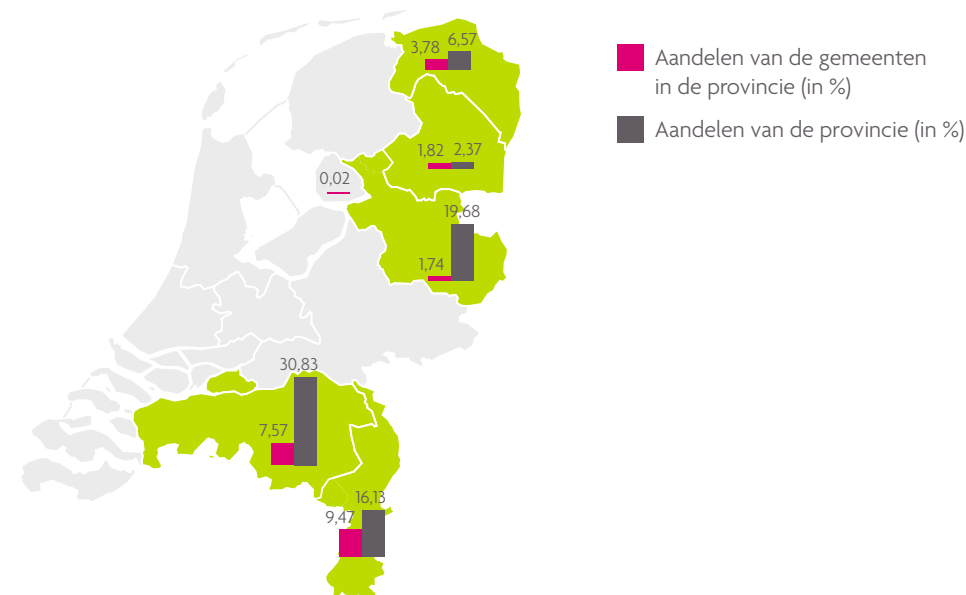
In 2020 is de samenstelling van de RvC gewijzigd. Er was sprake van een herbenoeming en een nieuwe benoeming. De man-vrouwverdeling in de Raad van Commissarissen voldoet aan de geldende wettelijke eis van ten minste 30% mannen en 30% vrouwen.

ALGEMENE VERGADERING VAN AANDEELHOUDERS

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) is het hoogste besluitvormingsorgaan binnen Enexis. In de AVA vindt besluitvorming plaats over onder meer het jaarverslag, het dechargeren van de RvB en de RvC, het vaststellen van de jaarrekening en het bepalen van de winstbestemming. Ook keurt de AVA de strategie van de vennootschap goed en benoemt zij de leden van de RvC. Bepaalde bevoegdheden van de AVA zijn toegekend aan de Aandeelhouderscommissie (AHC). Deze commissie telt zeven leden en heeft als doel de slagvaardigheid en effectiviteit van de besluitvorming binnen de AVA te bevorderen. De leden van de AHC ontvangen voor hun werkzaamheden geen vergoeding.

De aandeelhouders van Enexis Holding N.V. zijn provincies en gemeenten binnen het verzorgingsgebied van Enexis Netbeheer B.V.

AANDELEN ENEXIS HOLDING N.V. (PERCENTAGE AANDELEN VAN DE PROVINCIES EN DE GEMEENTEN IN DE PROVINCIES)

INTERNE AUDITFUNCTIE

Enexis heeft een afdeling Internal Audit & Risk met onafhankelijke auditors. Zij geven de RvB en het management aanvullende zekerheid over de beheersing, effectiviteit, efficiency en compliance van de bedrijfsvoering.

De Auditcommissie houdt toezicht op Internal Audit & Risk en adviseert de RvC over de rol en het functioneren van de afdeling Internal Audit & Risk.

Jaarlijks wordt een risicogebaseerd auditplan opgesteld, waarin staat welke interne audits worden uitgevoerd. De RvC stelt het auditplan vast. De Auditcommissie bespreekt de voortgang en de belangrijkste bevindingen van audits. Ook de externe accountant neemt kennis van de bevindingen van de afdeling Internal Audit & Risk.

EXTERNE ACCOUNTANT

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. was tot en met het boekjaar 2020 de externe accountant van Enexis. In 2020 heeft een nieuwe aanbesteding plaatsgevonden. Op basis hiervan heeft de Algemene Vergadering van Aandeelhouders EY benoemd tot externe accountant met ingang van de werkzaamheden die betrekking hebben op het boekjaar 2021.

De Auditcommissie houdt toezicht op de relatie met de externe accountant. De externe accountant is jaarlijks aanwezig bij de AVA en is aanwezig bij alle vergaderingen van de Auditcommissie.

AFWIJKINGEN VAN DE CORPORATE GOVERNANCE CODE

Bepaling 2.2.1: maximale (her)benoemingstermijnen bestuurders

In het beloningsbeleid voor de Raad van Bestuur (vastgesteld op 5 december 2012 door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders) is opgenomen dat arbeidsovereenkomsten met de leden van de Raad van Bestuur voor onbepaalde tijd worden aangegaan.

Bepaling 2.3.4: samenstelling commissies

De RvC ziet geen aanleiding om de bestaande praktijk te wijzigen. Dit vanwege de adviesrol van de commissie richting RvC die als collectief verantwoordelijkheid draagt. De voorzitter van de RvC bekleedt eveneens het voorzitterschap van de Remuneratie- en Selectiecommissie.

Van onderstaande bepalingen wordt afgeweken, omdat het structuurregime van toepassing is, aandelen van Enexis in handen zijn van Nederlandse (lagere) overheden en deze niet aan de beurs zijn genoteerd:

- 2.1.3.: executive committee
- 2.8.2-2.8.3: overnamebod
- 3.1.3: beloning executive committee
- 3.3.2-3.3.3: beloning commissarissen in aandelen resp. aandelenbezit van commissarissen
- 4.2.6: beschermingsmaatregelen
- 4.3.3: ontnemen bindende karakter voordracht of ontslag
- 4.3.4: stemrecht financieringspreferente aandelen
- 4.3.5: publiceren stembeleid institutionele beleggers
- 4.3.6: verslag uitvoering stembeleid institutionele beleggers
- 4.4: certificering van aandelen
- 5: one-tier bestuursstructuur

INTERVIEW VOORZITTER RAAD VAN COMMISSARISSEN

Als voorzitter van de Raad van Commissarissen (RvC) gaat Piet Moerland in op de uitdagingen van het netwerkbedrijf. “In de stroomversnelling van de energietransitie neemt de bestuurlijke taak in zwaarte en complexiteit toe. Dit noopt tot voldoende slagkracht, zichtbaarheid en wendbaarheid van de onderneming.”

BEWOGEN 2020

“2020 was een bewogen jaar. De coronapandemie greep overal om zich heen en heeft diepe sporen getrokken in het leven van mensen en in de samenleving als geheel. Ook Enexis ontkwam uiteraard niet aan de invloed van het virus. Medewerkers moesten hun werk anders inrichten, klanten ervoeren dat de service achter de voordeur werd stilgelegd. Toch kan worden gesteld dat de impact van het coronavirus op Enexis relatief beperkt is gebleven, zowel voor medewerkers als klanten, alsook voor het operationele en financiële resultaat.

Namens de Raad van Commissarissen spreek ik onze welgemeende dank en waardering uit aan alle medewerkers voor de professionele wijze waarop zij hun taken onder deze abnormale omstandigheden hebben verricht. Hopelijk keren wij op afzienbare termijn terug naar een zo normaal mogelijke situatie.

NIEUW BESTUURSMODEL EN WISSELING VAN DE WACHT

In het verslagjaar is de energietransitie verder op stoom gekomen, zowel bij de producenten van duurzame energie als bij de verbruikers, en daardoor ook bij de netbeheerders. De hiermee gepaard gaande turbulentie en dynamiek zal de komende jaren steeds heftiger worden en ook complexer van aard.

Het beleid van Enexis berust - zoals bekend - op twee strategische pijlers: excellent netbeheer en versnelling van de energietransitie. Bij het bouwen van het duurzame energiesysteem van de toekomst mogen geen concessies worden gedaan aan de veiligheid en de betrouwbaarheid van de energievoorziening, nu niet en ook in de toekomst niet. Wij kennen de uitdrukking ‘tijdens de verbouwing blijft de winkel gewoon open’. Welnu, de grootscheepse verbouwing die energietransitie heet gaat nog tientallen jaren duren. Zolang moeten het beheer en de verbouwing veilig en ongestoord hand in hand gaan: een reusachtige opdracht!

Daarom heeft de Raad van Commissarissen ertoe besloten om op te schalen naar een ander bestuursmodel. Het bestuur is in de loop van 2020 uitgebreid van twee naar vier personen, en wel door toevoeging van een Chief Operating Officer en een Chief Transition Officer. Zoals gezegd neemt de bestuurlijke taak in zwaarte en complexiteit toe. De stroomversnelling waarin de energietransitie raakt noopt des te meer tot voldoende slagkracht, zichtbaarheid en wendbaarheid van de onderneming.

De uitbreiding van de Raad van Bestuur gaat gepaard met een herschikking van de portefeuilles in de top tot ‘behapbare brokken’. Tegelijkertijd worden de lijnen in de aansturing van het bedrijf korter en daarmee slagvaardiger. De organisatorische ingreep gaat vergezeld van een wisseling van de wacht, zodanig dat de twee zittende bestuurders plaats hebben gemaakt voor een geheel nieuw team.

Namens de Raad van Commissarissen bedank ik Peter Vermaat en Maarten Blacquièrre voor alles wat zij hebben gedaan en betekend voor Enexis, inclusief de wijze waarop zij de leiderschapsoverdracht hebben vormgegeven. Zij hebben – tezamen met het directieoverleg – over een reeks van jaren vakkundig leiding gegeven aan de voorspoedige ontwikkeling van Enexis, daarmee een solide fundament achterlatend voor hun opvolgers.

De personele samenstelling van het nieuw aangetreden team verenigt zowel ‘vers bloed van buiten’ in de persoon van de bestuursvoorzitter Evert den Boer (CEO), als continuïteit van binnenuit bij de drie overige bestuurders Marielle Vogt (CFO), Rutger van der Leeuw (COO) en Jeroen Sanders (CTO). De Raad van Commissarissen heeft er het volste vertrouwen in dat dit viertal goed opgewassen zal zijn tegen de uitdagingen die de toekomst in zich bergt. Wij wensen hen in persoon en als collectief veel succes en voldoening toe bij de uitoefening van hun belangrijke taak.

KAPITAALSINJECTIE VAN AANDEELHOUDERS

De geslaagde plaatsing van de converteerbare hybride aandeelhouderslening ten bedrage van € 500 miljoen versterkt het solvabele fundament voor verdere groei. Onze aandeelhouders hebben met deze kapitaalsinjectie een vertrouwensvotum afgegeven ten aanzien van de strategie van Enexis. Meer dan ooit hebben het netwerkbedrijf en de overheidsbesturen elkaar de komende tijd nodig als ketenpartners bij het vormgeven van het energiesysteem van de toekomst.

De periodieke dialoog tussen aandeelhouders/overheidsbestuurders en ondernemingsleiding werpt duidelijk zijn vruchten af. Zo leidt het tot uitwisseling van expertise en onderlinge afstemming omtrent systeemefficiëntie en bijvoorbeeld de optimale keuzes voor locaties voor duurzame opwek en nieuwe infrastructuur. Deze samenwerking als ketenpartners beïnvloedt aldus de maatschappelijke kosten en daarmee de betaalbaarheid van de energietransitie in gunstige zin.

AANPASSINGSVERMOGEN VAN MEDEWERKERS

De voor de opschaling van netcapaciteit benodigde arbeidskracht in combinatie met een krappe arbeidsmarkt voor technische beroepen leidt tot schaarste aan gekwalificeerd personeel. Door bijzondere inspanningen slaagt Enexis er niettemin in om tientallen jonge mensen aan te trekken voor een opleidings- en traineetraject. Bijkomstig voordeel is dat daarmee ook de leeftijdsopbouw van het bedrijf meer evenwichtig wordt. Van medewerkers van Enexis wordt wendbaarheid en inzetbaarheid verwacht. Een 'leven lang leren' is gaandeweg de norm aan het worden. De dynamiek van de energietransitie brengt onvermijdelijk de eis van een groot aanpassingsvermogen met zich mee voor alle medewerkers.

Het waarborgen van de veiligheid van medewerkers en burgers is de topprioriteit van het bedrijf. Daaraan mogen geen concessies worden gedaan. Op dit gebied wordt permanent aan verbetering gewerkt in processen en procedures, maar vooral ook aan beïnvloeding van houding en gedrag. Desalniettemin is er zeker nog ruimte voor verbetering van het systematisch verankeren van veilig werken en thuiskomen, een aangelegenheid waar de Raad van Commissarissen in elke vergadering met de Raad van Bestuur indringend over spreekt.

WETGEVING EN REGULERING

Van de netbeheerders wordt verwacht dat zij het Klimaatakkoord helpen uitvoeren; gelet op hun maatschappelijke functie uiteraard een terecht verlangen. Daartoe is in de komende decennia een drastische verhoging van het investeringsniveau vereist. Illustratief zijn de plannen voor duurzame opwek van zonne-energie in het werkgebied van Enexis, waardoor de netcapaciteit binnen twee jaar net zoveel moet groeien als in de 30 jaar hiervoor. Met het Klimaatakkoord in uitvoering zijn wij dan ook duidelijk in een nieuwe fase van de energietransitie gekomen; een forse trendbreuk met het verleden.

De drastisch hogere investeringsuitgaven impliceren een evenzo drastische verhoging van de financieringsbehoeften over een lange reeks van jaren. In dit verband werpt zich de vraag op hoe in het nieuwe methodebesluit rekening zal worden gehouden met dit vraagstuk van de financierbaarheid van de energietransitie, bijvoorbeeld in de opbouw van de tarieven die Enexis aan haar klanten in rekening mag brengen.

Het Klimaatakkoord is een maatschappelijk gedragen politieke keuze. Van de overheid mag worden verwacht dat zij deze gigantische transformatie naar een duurzaam energiesysteem met de haar ter beschikking staande instrumenten – wetgeving, fondsen, subsidies – zal willen faciliteren. Met grote belangstelling zien wij uit naar oplossingen die van de zijde van overheid en regulerende instanties op dit vlak worden geïnitieerd.”

VERSLAG RAAD VAN COMMISSARISSEN

Als Raad van Commissarissen houden wij toezicht op en geven wij gevraagd en ongevraagd advies aan het bestuur met betrekking tot het formuleren en realiseren van de doelstellingen, de strategie en het beleid van Enexis Holding N.V., hierna ook Enexis of de vennootschap. Wij treden op als werkgever van de Raad van Bestuur.

SAMENSTELLING EN ORGANISATIE

De samenstelling van onze Raad is gedurende 2020 gewijzigd. Bij gelegenheid van de Algemene aandeelhoudersvergadering op 25 juni 2020 is Marc Calon na 8 jaar statutair afgetreden. Wij danken Marc Calon voor zijn jarenlange inzet en toewijding als commissaris, vice-voorzitter van de Raad van Commissarissen en als lid van de Auditcommissie. Per dezelfde datum is Paul Rüpp benoemd tot commissaris en vormt hij samen met Carmen Velthuis (voorzitter) en Anita Arts de Auditcommissie. De Remuneratie- en Selectiecommissie bestaat uit Piet Moerland (voorzitter) en Joost van Dijk. Laatstgenoemde heeft Marc Calon opgevolgd als vice-voorzitter van de Raad van Commissarissen. Frans Voorwinde heeft in 2020 gefungeerd als secretaris van onze Raad.

ONAFHANKELIJKHEID

Gedurende het hele jaar waren alle leden van de Raad onafhankelijk van Enexis, zoals bedoeld in de Nederlandse Corporate Governance Code. De Raad is van mening dat de samenstelling zodanig is, dat de leden ten opzichte van elkaar en de Raad van Bestuur onafhankelijk kunnen opereren. Geen van de leden heeft een nevenfunctie die conflicterend is met het commissariaat bij Enexis.

DIVERSITEIT

Volgend op de dialoogsessie met de Raad van Bestuur over de onderwerpen diversiteit en cultuur zijn enkele aspecten van diversiteit vastgelegd in de profielschetsen voor Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen. Samengevat streven wij naar een evenwichtige samenstelling van de Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen, waarmee die een afspiegeling vormt van de na te streven maatschappelijk vereiste diversiteit.

EVALUATIE FUNCTIONEREN

Wij hebben ons functioneren in november 2018 geëvalueerd met externe begeleiding. Daarbij zijn het functioneren van de Raad en dat van de commissies en de individuele commissarissen besproken. De inzichten en aanbevelingen, waaronder het op systematische wijze beraadslagen in de beslotenheid van de Raad zelve, zijn sindsdien gebruikt om het functioneren van de Raad en de commissies continu te optimaliseren.

ONZE WERKZAAMHEDEN

Als Raad van Commissarissen is onze belangrijkste taak het toezien op het beleid van de Raad van Bestuur en op de algemene gang van zaken van de vennootschap en haar ondernemingen. Wij oefenen dit toezicht voornamelijk uit via vergaderingen met de Raad van Bestuur, het afleggen van werkbezoeken, het bijwonen van vergaderingen van de Ondernemingsraad en het kennismaken van rapportages, publicaties en andere informatie gemaakt door of over Enexis. Wij hebben regelmatig contact met de aandeelhouders via periodieke vergaderingen en dialoogsessies met de Aandeelhouderscommissie. Daarnaast zoeken we naar een juiste balans tussen formele vergaderingen enerzijds en het voeren van een meer informele dialoog met de organisatie anderzijds. Dit was in 2020 lastiger als gevolg van de coronamaatregelen. We streven ernaar om de directe, waardevolle contacten met directie en medewerkers (zoals die in de afgelopen jaren plaatsvonden) een vervolg te geven in 2021.

Wij hebben als Raad zevenmaal vergaderd in 2020. Bij nagenoeg alle vergaderingen waren de commissarissen voltallig aanwezig. Naast onze reguliere vergaderingen hebben wij enkele verdiepingsbijeenkomsten gehouden met de Raad van Bestuur en als Raad intern overlegd.

BESPROKEN ONDERWERPEN

Onze vergaderagenda wordt bepaald vanuit de belangrijkste toezichtstaken (zoals het realiseren van doelstellingen, strategie en risico's, naleving wet- en regelgeving) en bevat tevens een serie vaste onderwerpen. Als eerste inhoudelijk onderwerp wordt steeds Veiligheid besproken.

De dagelijkse gang van zaken wordt in onze vergaderingen besproken aan de hand van een uitgebreide managementrapportage. De prestaties van de netbeheerder (betrouwbaarheid van levering) worden hier continu gerapporteerd. Eveneens werd gerapporteerd over belangrijke projecten, (klant)processen, klanttevredenheid en financiële gegevens op kwartaalbasis en cumulatief en voor wat betreft de financiële resultaten en kasstroom ook in de vorm van prognoses. We volgen het welzijn van medewerkers en hebben aandacht voor onderwerpen die voor de ondernemingsraad belangrijk zijn. De productiviteit wordt gevolgd aan de hand van investeringsoverzichten en personeelontwikkeling. Jaarverslag, jaarrekening, halfjaarbericht, jaarplan en risico-inventarisaties worden besproken en vastgesteld op basis van de adviezen van de Auditcommissie. In 2020 werd door de RvC ook gesproken over de acquisitie van Mijwater Warmte Infra B.V.

Gedurende 2020 hebben we op advies van de Auditcommissie het geactualiseerde Treasury Statuut vastgesteld en is veel aandacht besteed aan thema's en onderwerpen als (de impact van) de coronacrisis, de uitbreiding en samenstelling van de Raad van Bestuur, de financierbaarheid van de energietransitie, het traject inzake de converteerbare hybride aandeelhouderslening en reguleringsvraagstukken. Tenslotte heeft het aanbestedingstraject voor een nieuwe accountant bijzondere aandacht gehad, eindigend met de benoeming tijdens de Buitengewone Algemene Vergadering van Aandeelhouders in november 2020.

De Raad van Commissarissen heeft in 2020 Evert den Boer benoemd als CEO en Voorzitter van de Raad van Bestuur. Evert den Boer is per 1 september 2020 Peter Vermaat opgevolgd die begin van het jaar had besloten om zijn werkzaamheden te willen overdragen aan een opvolger. In het licht van de grote veranderingen die de energietransitie voor Enexis met zich meebrengt, heeft de Raad van Commissarissen besloten de Raad van Bestuur te versterken met twee nieuwe leden. Naast de CEO en de CFO is het bestuur per 1 september 2020 uitgebreid met een COO (Chief Operating Officer) en een CTO (Chief Transition Officer). Daarnaast gaf de CFO, de heer Maarten Blacquièrre, te kennen per begin 2021 zijn taken te willen overdragen aan een opvolger en afscheid te nemen van Enexis. De nieuwe CFO is per 1 januari 2021 benoemd bij het vertrek van de heer Blacquièrre.

AUDITCOMMISSIE

De Auditcommissie heeft in 2020 zesmaal vergaderd. De Auditcommissie houdt toezicht op de interne systemen voor risicobeheersing en controle en de financiële verslaggeving en bereidt voor o.a. deze thema's de besluitvorming van de Raad van Commissarissen voor. De periodieke managementrapportage is onderwerp van gesprek voor zover dit technische details betreft op het gebied van verslaggeving of waardering. De commissie heeft kennisgenomen van het controleplan van de externe accountant en het controleplan van de Internal Auditor besproken en voorzien van een positief advies ten behoeve van de vaststelling door de Raad van Commissarissen. Verder stonden reguliere onderwerpen op de agenda, waaronder de jaarrekening 2019, het halfjaarbericht 2020, de controlebevindingen van de externe accountant, de managementcommentaren, de bevindingen van de Internal Auditor en de bijbehorende acties. Er is veelvuldig gesproken over de financiële implicaties van de huidige reguleringsmethodiek in combinatie met de structureel hogere investeringen voor de uitvoering van het Klimaatakkoord. De Auditcommissie heeft aan het onderwerp ICT in brede zin (projectmanagement en beheersbaarheid) en in het bijzonder ook aan cybersecurity gedurende 2020 structureel aandacht gegeven.

REMUNERATIE- EN SELECTIECOMMISSIE

De commissie heeft driemaal vergaderd in 2020. Belangrijke onderwerpen zijn het functioneren en de beloning van de leden van de Raad van Bestuur, het bespreken van het opvolgingspotentieel in het senior management en de ontwikkelingen rond de beloningen voor de Raad van Bestuur in het kader van wetgeving (Wet normering topinkomens, WNT). De commissie heeft zich in 2020 hoofdzakelijk beziggehouden met het benoemingstraject van Paul Rüpp als opvolger van Marc Calon (in nauw overleg met de Aandeelhouderscommissie) en de uitbreiding en samenstelling van de Raad van Bestuur.

AANWEZIGHEID COMMISSARISSEN

De aanwezigheidspercentages van de commissarissen bij de vergaderingen in 2020 zijn als volgt:

	P. Moerland	M. Calon	P. Rüpp	J. v. Dijk	C. Velthuis	A. Arts
Raad van Commissarissen vergaderingen	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Auditcommissie vergaderingen	n.v.t.	83%	100%	n.v.t.	100%	100%
Remuneratie- en Selectiecommissie vergaderingen	100%	n.v.t.	n.v.t.	100%	n.v.t.	n.v.t.

JAARREKENING 2020

Wij hebben kennisgenomen van de jaarrekening over 2020, zoals deze is opgesteld door de Raad van Bestuur, en van de controlebevindingen en de goedkeurende controleverklaring en het assurance-rapport bij de duurzaamheidsinformatie van de externe accountant PwC. Wij keuren de jaarrekening goed en bevelen de Algemene Vergadering van Aandeelhouders aan om de jaarrekening 2020 ongewijzigd vast te stellen.

WOORD VAN WAARDERING

De Raad van Bestuur, managers en medewerkers hebben gedurende 2020 ondanks de coronacrisis weer goede resultaten behaald. Wij danken hen voor de flexibiliteit, inzet en betrokkenheid en wensen hen veel succes en werkplezier voor 2021 in hopelijk normalere omstandigheden.

's-Hertogenbosch, 3 maart 2021

Raad van Commissarissen

Piet Moerland, voorzitter
 Joost van Dijk, vice-voorzitter
 Carmen Velthuis
 Anita Arts
 Paul Rüpp

RISICOBEBEERSING

ENTERPRISE RISK MANAGEMENT (ERM)

Gebeurtenissen binnen en buiten Enexis kunnen een risico vormen voor het behalen van onze strategische doelen of onze continuïteit. Risicobeheersing binnen Enexis is gericht op het vroegtijdig onderkennen van deze gebeurtenissen en het vervolgens waarderen en zo nodig mitigeren van de hierbij onderkende risico's. Bij Enexis is het management verantwoordelijk voor het zodanig toepassen van risicobeheersing dat het daadwerkelijk ondersteunt bij het behalen van de doelen.

Onze risicomangementaanpak is afgeleid van het COSO-ERM model en geïntegreerd in onze reguliere processen: van strategie tot en met operatie, ingebed in de planning- en controlcyclus. We bevorderen een integrale en risicobewuste cultuur. Onder meer door sterk leiderschap en voorbeeldgedrag vergroten we het risicobewustzijn binnen de organisatie en moedigen we medewerkers aan om incidenten en risico's te melden en te bespreken.

Over onze risico's zijn we transparant en we volgen de ontwikkeling van risico's nauwgezet. Dit helpt om snel te kunnen bijsturen, waarde te creëren en te behouden, prestaties te verbeteren en te voldoen aan de eisen die wet- en regelgeving aan ons stellen. De ontwikkeling van de belangrijkste risico's wordt periodiek gerapporteerd aan de Raad van Bestuur. Mitigerende maatregelen zijn verwerkt in onze bedrijfsplannen.

Enexis hanteert het Three Lines Model. Op alle niveaus in de organisatie is lijnmanagement zelf verantwoordelijk voor het identificeren van risico's en het tijdig uitvoeren van maatregelen. Onze Business Controllers en andere staffuncties (Compliance, Security, Privacy, HSE, etc.) ondersteunen het lijnmanagement. De afdeling Internal Audit & Risk coördineert het risicomangementproces.

STRATEGISCH RISICOMANAGEMENT

Bij onze strategische risicoanalyse identificeren we gebeurtenissen die de realisatie van onze strategische doelen of de continuïteit bedreigen. Afdelingen inventariseren jaarlijks de voor hen relevante strategische risico's en beschrijven deze op een risicokaart. Na deze bottom-up inventarisatie worden de onderkende risico's geanalyseerd en gewaardeerd door de kans dat een gebeurtenis zich voordoet en de impact op één of meerdere bedrijfswaarden te bepalen. Als hulpmiddel hanteren we hierbij een risicomatrix, waarin per bedrijfswaarde de risicobereidheid van Enexis is weergegeven. Risico's met een score 'Hoog' vallen boven de risicobereidheid en moeten worden gemitigeerd door aanvullende maatregelen naar een score 'Midden'. Het management beoordeelt en bepaalt per risico met een score 'Midden' in hoeverre het risico nog verder gemitigeerd dient te worden. Elk strategisch risico wordt toegewezen aan een eigenaar, die verantwoordelijk is voor het nemen van adequate maatregelen en het volgen van de ontwikkeling van het risico. Via de planning- en controlcyclus worden de ontwikkeling van de risico's en de effectiviteit van de maatregelen bewaakt.

OPERATIONEEL RISICOMANAGEMENT

Via operationele risicoanalyses ('Integrated Operational Risk Assessments') worden op tactisch en operationeel niveau risico's geïdentificeerd die een bedreiging vormen voor de bedrijfsprocessen van Enexis. We hebben de periodieke analyses, vanuit compliance-, privacy-, security- en datamanagement-oogpunt, geïntegreerd in onze operationele risicoanalyses. De risico's en maatregelen leggen we vast in het Enexis Internal Control Framework, waarvan de werking tweemaal per jaar door het lijnmanagement wordt beoordeeld via een Control Self-Assessment (CSA). De uitkomsten van dit assessment worden door het afdelingsmanagement gewogen en zo nodig toegevoegd aan de interne Letter of Representation (LOR). Hiermee verklaren de afdelingen aan de RvB in hoeverre het geheel aan interne risicobeheersing- en controlesystemen op orde is. Naast de 'hard controls' in het Internal Control Framework besteden we aandacht aan 'soft controls', gericht op integer gedrag, bevoegenheid en onderlinge samenwerking. Als het gaat om integriteit en fraude heeft Enexis een interne integriteitscommissie die periodiek een frauderisico-analyse uitvoert en de beheersing van frauderisico's bespreekt.

De uitkomsten van de strategische risicoanalyse en het proces van de CSA/LOR worden tevens gerapporteerd aan en besproken in de Auditcommissie. Dit proces stelt de RvB in staat een 'Bestuursverklaring' af te geven.

	Bedrijfswaarden					Frequentie of kans van optreden			
	Betaalbaarheid	Betrouwbaarheid	Stakeholders	Compliance	Veiligheid	Duurzaamheid	< 1x per 10 jaar	≥ 1x per 10 jaar	≥ 1x per jaar
							< 10%	10-50%	≥ 50%
H	Schade > 50 mln	> 20.000.000 vbm ¹ (HS/MS station > 16 uur uitval)	Internationale commotie > 20.000 klachten Ernstig conflict met meerdere groepen stakeholders	Stille curator: strafzaak tegen directielid; geldboete > 0,1% omzet	Ongeval met 1 of meerdere doden tot gevolg	Emissie > 250 kton CO ₂	H	H	B, A, N
M	Schade 5-50 mln	2.000.000 tot 20.000.000 vbm ¹ (HS/MS station 4 uur uitval)	Nationale commotie 2.000-20.000 klachten Conflict met meerdere (groepen) stakeholders	Waarschuwing of aanwijzing bevoegd gezag; geldboete 4e-5e categorie	Ongevallen met letsel met verzuim	Emissie 25-250 kton CO ₂	M	H, M	G, G, H
L	Schade < 5 mln	< 2.000.000 vbm ¹ (MS-T station 4 uur uitval)	Lokale of regionale commotie < 2.000 klachten Conflict met een enkele (groep) stakeholder(s)	Onderzoek bevoegd gezag; geldboete < 4e categorie	Ongevallen met EHBO (geen verzuim) of incident	Emissie < 25 kton CO ₂	L	M	M

L = Laag / M = Medium / H = Hoog / Risico = Kans x Impact

■ Positie 2019 ■ Gelijke positie 2019/2020 ■ Nieuwe positie 2020 ■ Nieuw risico

¹ Verbruiksm minuten: het aantal minuten dat een gebruiker als gevolg van een netstoring zonder stroom en/of gas zit.

RISICO'S

STATUS T.O.V. 2019

- A.** Realiseren klantvraag blijft achter bij verwachting door schaarste van personeel, materiaal en/of netwerkcapaciteit Kans iets gedaald
- B.** Financiële positie wordt beïnvloed door effecten van energietransitie en reguleringsmethodiek Impact iets gestegen
- C.** Ongeautoriseerd gebruik van data en/of systemen Gelijk
- D.** Ongevallen van medewerkers en/of omstanders als gevolg van onveilige situaties en/of falende assets Gelijk
- E.** Door een pandemie komt (tijdige) dienstverlening Enexis in gevaar Nieuw
- F.** Omvangrijke en langdurige onderbrekingen van de energievoorziening ten gevolge van natuurrampen, externe oorzaken of falende bedrijfsmiddelen/assets Gelijk
- G.** Enexis is te laat met implementeren van nieuwe ontwikkelingen door onvoldoende wendbare en vitale organisatie, flexibele processen en/of systemen Kans gedaald
- H.** Het faciliteren van de energietransitie kan worden belemmerd door een te beperkte taakomschrijving in de nieuwe Energiewet Kans gedaald

BESCHRIJVING VAN DE ONDERKENDE STRATEGISCHE RISICO'S

Hieronder zijn de strategische risico's beschreven. Specifieke risico's met betrekking tot de financiële instrumenten zijn beschreven in de toelichting op de [jaarrekening](#).

A. Realiseren klantvraag blijft achter bij verwachting door schaarste van personeel, materiaal en/of netwerkcapaciteit

De energietransitie neemt toe in snelheid en omvang en leidt tot extra werk en investeringen in het net. In bepaalde delen van ons net is de transportcapaciteit te beperkt om klanten direct te kunnen aansluiten (transportschaarste). De extra vraag leidt tot een toenemende druk op beschikbare middelen (personeel en materiaal). Bij Enexis en haar aannemers is de personele inzet een knelpunt en in de materiaalketen wordt het een steeds grotere uitdaging om goed te voorspellen welke materialen Enexis nodig heeft op welke termijn.

Concrete projecten voor duurzame energieopwekking proberen we direct te faciliteren. De hoofdinfrastructuur realiseren we proactief, op basis van onze inschattingen van de klantverwachting. We participeren in Regionale Energie Strategie (RES) teams en brengen ontwikkelingen vroegtijdig in kaart. We investeren in onze samenwerking met TenneT en implementeren flexibele oplossingen. De gevolgen van de schaarse middelen trachten we op te vangen door het implementeren van nieuwe efficiëntere en effectievere processen en de voorspelbaarheid van eigen capaciteit en materiaal te verhogen. Daarnaast verhogen we de capaciteit van personeel door extra instroom, opleidingscapaciteit en acties gericht op behoud van technisch gekwalificeerd personeel. Door de eerste resultaten van de getroffen maatregelen schatten we in dat de kans van dit risico voor schaarste personeel en materiaal iets lager zal zijn dan vorig jaar, maar de onzekerheid blijft hoog.

Meer context over de toenemende klantvraag en schaarse netwerkcapaciteit is te vinden in het hoofdstuk '[Onze maatschappelijke impact](#)'. Over onze aanpak om de eigen capaciteit te vergroten, leest u meer in het hoofdstuk '[Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie](#)'.

B. Financiële positie wordt beïnvloed door effecten van energietransitie en reguleringsmethodiek

De huidige reguleringsmethodiek is niet berekend op een trendbreuk in investeringen en exploitatiekosten. Vergoedingen voor extra investeringen en voor hogere kosten als gevolg van de energietransitie worden uitgesteld tot de volgende reguleringsperiode. Tevens is de vergoeding voor vermogens- en energiekosten gebaseerd op historische tarieven. Dit drukt de financiële ratio's en beperkt de capaciteit voor extra investeringen, terwijl de energietransitie juist grote investeringen vergt. We schatten de mogelijke impact van dit risico hoger in dan vorig jaar.

Op diverse manieren zijn we actief om de financierbaarheid van de energietransitie te verbeteren. We onderzoeken in landelijk verband hoe de reguleringssystematiek kan worden aangepast, we werken continu aan interne efficiency en zijn in constructief overleg met aandeelhouders over de financierbaarheid van de energietransitie, wat in 2020 heeft geleid tot een converteerbare hybride aandeelhouderslening.

Meer context over dit risico is te vinden in de hoofdstukken '[Onze maatschappelijke impact](#)' en '[Financieel verantwoord](#)'.

C. Ongeautoriseerd gebruik van data en/of systemen

Het ongeautoriseerd toegang hebben of krijgen tot onze systemen en data kan leiden tot incidenten of calamiteiten op het gebied van veiligheid, businesscontinuïteit en compliance (AVG). Door toenemende digitalisering, ook in onze netten (Smart Grids), zijn we steeds afhankelijker van digitale systemen.

We hebben een operationeel Information Security Management System (ISMS) ingericht en een breed scala aan structurele Privacy & Security maatregelen getroffen, zoals het implementeren van een Security Operations Center (SOC). Om onze operationele technologie (OT) te beschermen, hebben we specifieke maatregelen zoals certificering van medewerkers, firewalls en security assessments op onze stations. Het geheel wordt centraal gecoördineerd door de Stuurgroep Privacy & Security. Toenemende dreiging en extra maatregelen zijn in balans en houden dit risico op een gelijk niveau.

Meer context over dit risico is te vinden in het hoofdstuk '[Onze maatschappelijke impact](#)'.

D. Ongevallen van medewerkers en/of omstanders als gevolg van onveilige situaties en/of falende assets

Het werk aan energienetten brengt risico's met zich mee voor de gezondheid van medewerkers en/of omstanders. Vanwege de aard van de primaire processen (het werken in de elektriciteits- en gasinfrastructuur en het werken in de publieke ruimte) is de kans op een ongeval altijd aanwezig. Een extra veiligheidsrisico is het toenemend aantal nieuwe medewerkers. Ook door falende bedrijfsmiddelen/assets kunnen ernstige veiligheidsrisico's ontstaan.

Enexis geeft, ook vanuit het hoger management, de hoogste prioriteit aan veiligheid. Ook bij de COVID-19-maatregelen staat veiligheid voorop. We verbeteren de veiligheidsmaatregelen en werken continu aan versterking van het veiligheidsbewustzijn en alertheid van personeel en management. Er is extra aandacht voor de rol van Enexis als opdrachtgever en de performance van aannemers. Veiligheid is een belangrijk element in al onze trainingen en programma's. We analyseren structureel de risico's op onveilige situaties en incidenten in onze elektriciteits- en gasnetten. We hebben een vervangingsprogramma Gas en Elektriciteit en doen aan preventief onderhoud. Door een continue hoge aandacht voor veiligheid schatten we dit risico in op een zelfde niveau als vorig jaar.

Meer context over publieke veiligheid is te vinden in het hoofdstuk '[Onze maatschappelijke impact](#)'. Meer over veilig werken staat in het hoofdstuk '[Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie](#)'.

E. Door een pandemie komt (tijdige) dienstverlening Enexis in gevaar

De huidige COVID-19-pandemie is nog niet onder controle; er is een reële kans op een nieuwe opleving van het aantal besmettingen. Ook is de kans op het ontstaan van een nieuwe pandemie, als gevolg van een uitbraak van een nieuw virus, niet onwaarschijnlijk. Indien een eventuele nieuwe golf/pandemie leidt tot meer impact op de maatschappij, zoals we dat hebben ondervonden bij de eerste COVID-19-besmettingen, zou dit kunnen leiden tot uitval van cruciale Enexis-processen. We hebben onze crisisaanpak laten evalueren door een extern bureau en de uitkomst was goed. We beschikken over crisisdraaiboeken en fallback scenario's. Alle stappen die in 2020 gezet zijn wat betreft het verantwoord afschalen en weer opschalen van werkstromen zijn goed gedocumenteerd en de governance is goed geborgd. De klantcommunicatie, die nodig is in het geval we weer werkstromen moeten afschakelen, is gedocumenteerd. Er zijn specifieke afspraken voor geïsoleerd werken van medewerkers in cruciale functies, zoals bij het Bedrijfsvoeringscentrum (BVC). De materiaalvoorraad voor storingen is opgehoogd naar drie maanden. Tevens zijn er afspraken binnen de sector en met de aannemerij over hoe te handelen bij een nieuwe golf van besmettingen.

Meer context over onze aanpak van de coronamaatregelen is te vinden in het hoofdstuk '[Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie](#)'.

F. Omvangrijke en langdurige onderbrekingen van de energievoorziening ten gevolge van natuurrampen, externe oorzaken of falende bedrijfsmiddelen/assets

Ernstige storingen kunnen optreden in onze netten. Denk aan natuurrampen, zoals overstromingen en aardbevingen, langdurige en overmatige regen, moedwillig handelen of falende bedrijfsmiddelen. Langdurige en omvangrijke onderbrekingen van de energievoorziening kunnen hiervan het gevolg zijn. We schatten de omvang van dit risico in op eenzelfde niveau als vorig jaar.

Onze Maintenance Engineering, Ontwerprichtlijnen, Netredundantie en Onderhoudsprogramma's zijn gericht op een zo betrouwbaar mogelijk net. Met betrekking tot aardbevings- en overstromingsrisico's zijn er specifieke preventieve maatregelen

getroffen en na incidenten worden extra controles uitgevoerd. Daarnaast voorzien onze crisismanagementplannen in adequate acties om veiligheid zeker te stellen en levering zo spoedig mogelijk te herstellen, met versterkte aandacht voor crisiscommunicatie. In samenwerking met andere landelijke en regionale netbeheerders werken we aan het verhogen van het beveiligingsniveau van onze hoogspanning/middenspanningsstations.

Meer context over dit risico is te vinden in het hoofdstuk '[Onze maatschappelijke impact](#)'.

G. Enexis is te laat met implementeren van nieuwe ontwikkelingen door onvoldoende wendbare en vitale organisatie, flexibele processen en/of systemen

Enexis streeft naar een hoog niveau van klanttevredenheid en wil tegemoetkomen aan de steeds hogere verwachting van onze klanten. De complexiteit van de ICT, de interne processen en de processen in de sector neemt toe. Dit heeft effect op ons verandervermogen en onze wendbaarheid. Het risico bestaat dat onze organisatie, systemen en klantenprocessen onvoldoende snel verbeteren en daarmee onze doelen op het gebied van klanttevredenheid in gevaar komen. De alsmaar voortdurende veranderingen en het langer doorwerken met minder mensen (vergrijzing/schaarste) stellen hoge eisen aan de mentale en fysieke veerkracht van ons personeel.

Een breed scala aan maatregelen is getroffen en in ontwikkeling om de wendbaarheid in de volle breedte te verhogen. Het Enexis brede transitieprogramma Gedrag & Leiderschap heeft al een belangrijke bijdrage geleverd om een hoog niveau van flexibiliteit en bevlogenheid te bereiken. De focus blijft gericht op het vergroten van de veerkracht en vitaliteit van medewerkers. Om de verwachtingen van klanten beter te managen, zijn we continu bezig met het verbeteren van onze klantenprocessen, zorgen wij voor proactieve communicatie en versterken we de samenwerking met onze ketenpartners (zoals aannemers). Portfoliomanagement is naar een hoger professionaliteitsniveau gebracht, ICT-projecten worden geprioriteerd op basis van onze strategische doelen en de noodzaak vanuit de markt. Een nieuw proces van 'Application Life Cycle Management' (ACLM) verbetert de voorspelbaarheid van changes. Omdat de maatregelen van de afgelopen jaren effect hebben, schatten we de kans van dit risico lager dan vorig jaar.

Meer context over dit risico is te vinden in het hoofdstuk '[Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie](#)'.

H. Het faciliteren van de energietransitie kan worden belemmerd door een te beperkte taakomschrijving in de nieuwe Energiewet

Enexis wil helpen de klimaatdoelen te realiseren. We treffen maatregelen om het elektriciteitsnetwerk stabiel en betrouwbaar te houden bij extra energieaanbod. Ook ontwikkelen we visies en concepten voor de energietransitie, gericht op de verduurzaming van de warmtelevering. De Energie wet- en regelgeving, die zowel de netbeheerder als het netwerkbedrijf reguleert, is in ontwikkeling. Indien de taakomschrijving voor de netbeheerder of de toegestane nevenactiviteiten voor het netwerkbedrijf te zeer worden beperkt, kan dit leiden tot een vertraging of het niet realiseren van de maatschappelijke doelen op het gebied van de energietransitie.

Om beter aan te sluiten bij de maatschappelijke behoeften hebben wij ons stakeholdermanagementproces en onze activiteiten op het gebied van Public Affairs verder verbeterd. Onder andere door deze maatregelen schatten we de kans dat we in onze ambities worden beperkt, lager in dan vorig jaar.

Meer context over dit risico is te vinden in het hoofdstuk '[Onze maatschappelijke impact](#)'.

ONDERKENDE ASPECTEN IN DE INTERNE BEHEERSING

Als gevolg van een prominentere rol van IT in de strategie van Enexis en het meerjarige SAP-transitieprogramma is de Enexis IT-omgeving volop in ontwikkeling. In het afgelopen jaar is met toewijding van alle lagen in de organisatie een basis is gelegd voor de uitrol van S/4HANA en Oracle voor de werkmanagementprocessen. De bedrijfsprocessen worden projectmatig en fasegewijs gemigreerd naar de nieuwe SAP-omgeving. Een belangrijke mijlpaal in 2020 was de go-live van S/4HANA. Na de livegang van S/4HANA in januari 2020 hebben de eerste maanden in het teken gestaan van de 'hypercarefase' en borging van de operationele bedrijfsprocessen, waarin Enexis gekozen heeft voor een periode waarin diverse gebruikers in het systeem toegang hadden tot kritische functies, ter ondersteuning van de gebruikersorganisatie.

Vanuit intern beheersingsperspectief zagen we aandachtspunten ten aanzien van het toekennen en monitoren van rechten van gebruikers in S/4HANA. Doordat diverse gebruikers gedurende het boekjaar toegang hadden tot kritische functies bestond het risico op onrechtmatige transacties als gevolg van doorbreking van kritische functiescheidingen. Enexis heeft aanvullende mitigerende maatregelen genomen, waaronder het uitvoeren van analyses naar potentiële doorbreking van kritische functiescheidingen om onrechtmatige transacties gedurende het boekjaar 2020 te identificeren. Hierbij is door het management vastgesteld dat de toegang tot kritische functies niet heeft geleid tot ongeautoriseerde transacties in de systemen. Er zijn diverse opschoonacties verricht om de rechten in te regelen in S/4HANA.

MEDEZEGGENSCHAP BIJ ENEXIS

In de Ondernemingsraad denken medewerkers mee over het beleid van de organisatie. In 2020 sprak de Ondernemingsraad met name over de coronamaatregelen en de uitbreiding van de Raad van Bestuur.

Wat in 2020 alle medewerkers raakte was de corona-uitbraak en de maatregelen die Enexis moest nemen. Niet voor niets was dit voor de Ondernemingsraad een van de belangrijkste gespreksthema's. Veiligheid voor klanten, medewerkers en zakenpartners was het uitgangspunt. De actieve en zorgvuldige aanpak van Enexis werd door de Ondernemingsraad gewaardeerd; met name de communicatie richting medewerkers en de betrokkenheid van de werkgever.

Enexis was een van de eerste bedrijven waar thuiswerken voor medewerkers (indien mogelijk) de norm werd. De fysieke veiligheidsmaatregelen die zijn getroffen hebben hun doel bereikt. Een groter zorgpunt van de OR in deze coronatijd is het sociale isolement dat groepen medewerkers ervaren. In het medewerkertevredenheidsonderzoek is expliciet gevraagd naar onder meer de mate waarin medewerkers hulp ontvangen en thuis de rust vinden om te werken. De resultaten van dit onderzoek worden in 2021 door de Ondernemingsraad besproken met de Raad van Bestuur.

UITBREIDING VAN DE RAAD VAN BESTUUR

De uitbreiding van de Raad van Bestuur was in 2020 een centraal thema. De Ondernemingsraad sprak met regelmaat (informeel) met de Raad van Commissarissen over de noodzaak om in de energietransitie meer sturing te kunnen geven aan interne en externe ontwikkelingen. Onderlinge samenwerking en de betrokkenheid richting de medezeggenschap waren voor de Ondernemingsraad belangrijke uitgangspunten in de zoektocht naar geschikte kandidaten. De voorzitter van de Ondernemingsraad heeft om die reden zitting gehad in de vertrouwenscommissie. De Raad is blij dat het potentieel van eigen medewerkers is benut door drie collega's te laten doorstromen naar een positie in de Raad van Bestuur. Dat bevestigt het beeld dat medewerkers bij Enexis de kans krijgen om intern door te groeien en hun kwaliteiten uit te bouwen. Om vanaf het begin richting te geven aan de samenwerking, is het belangrijk om elkaar te leren kennen. Daarom werd begin september een uitgebreide kennismakingssessie van de OR met de nieuwe Raad van Bestuur georganiseerd.

De wijziging in de structuur van de Raad van Bestuur betekent een wijziging in de zeggenschap. Dat gaat ook gevolgen hebben voor de medezeggenschap. In juni 2021 staan de verkiezingen voor de medezeggenschap op de planning. De zeggenschapsstructuur gaat hoe dan ook gevolgen hebben voor de medezeggenschapsstructuur, en dat zal in de zomer van 2021 zijn uitwerking krijgen.

Tot slot is de Ondernemingsraad tevreden met de interne samenwerking op digitale afstand. Hierdoor konden ook medezeggenschapsprocessen soepel verlopen in 2020. Er is hard gewerkt aan een visie- en koersdocument van de Ondernemingsraad. Dat gaat richting geven aan de manier waarop de medezeggenschap binnen Enexis vorm krijgt en geïntegreerd wordt in het totale organisatiebeleid. Een belangrijke ontwikkeling in dit kader is de herijking van de strategie van Enexis. Ontwikkelingen op het gebied van de energietransitie, verduurzaming, informatietechnologie en arbeidsmarkt zijn daarin belangrijke thema's. Vanuit de eigen visie wil ook de Ondernemingsraad een constructieve bijdrage leveren aan deze strategieontwikkeling.

LEDEN ONDERNEMINGSRAAD (PER 31-12-2020)

Eef Verhoeven (voorzitter), Han de Jong (plaatsvervangend voorzitter), Peter Weldam (secretaris), Dik Brokken (plaatsvervangend secretaris), Frank Niessen, Chris Warmerdam, Peter van Huizen, Liza Wilts, Marysia Zolik, Agnes Vissers (ambtelijk secretaris).

LINKING PINS VANUIT DE ONDERDEELCOMMISSIES

Rianne van den Oever (OC-Enpuls), Harrie Darding (OC-Fudura), Ronald Jager (OC-Klant en Markt), Sanne Stevens (OC-Infra), Arnoud Brouwer (OC-StAM).

BESTUURSVERKLARING

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor de effectiviteit van de opzet en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem van Enexis. Dit systeem heeft als doel de realisatie van strategische, operationele en financiële doelstellingen te bewaken en richt zich op alle facetten van de onderneming. Van strategische en operationele risico's tot de betrouwbaarheid van (financiële) rapportages en het voldoen aan wet- en regelgeving.

In het hoofdstuk 'Risicobeheersing' is ons interne risicobeheersings- en controlesysteem en ons risicoprofiel beschreven. Geen enkel systeem kan absolute zekerheid geven dat we ondernemingsdoelstellingen realiseren of materiële fouten, verliezen, fraude of overtreding van wet- en regelgeving in de processen en financiële verslaggeving voorkomen. De Raad van Bestuur heeft de opzet en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem gedurende 2020 geëvalueerd, mede op basis van de business control-informatie, 'Letters of Representation' en rapportages van de interne auditor. De uitkomsten van deze evaluatie en het risicoprofiel zijn besproken met de Auditcommissie van de Raad van Commissarissen, in aanwezigheid van de interne auditor en externe accountant.

Wij verklaren dat:

- in dit verslag de materiële risico's en onzekerheden zijn vermeld die relevant zijn ter zake van de verwachting van de continuïteit van de vennootschap voor een periode van twaalf maanden na opstelling van dit verslag;
- het naar de huidige stand van zaken gerechtvaardigd is dat de financiële verslaggeving is opgesteld op going concern basis;
- dit verslag in voldoende mate inzicht geeft in tekortkomingen in de werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem;
- voornoemd systeem een redelijke mate van zekerheid geeft dat de (financiële) verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat.

's-Hertogenbosch, 3 maart 2021

Raad van Bestuur Enexis Holding N.V.

Evert den Boer, CEO

Mariëlle Vogt, CFO

Rutger van der Leeuw, COO

Jeroen Sanders, CTO

RAAD VAN BESTUUR

EVERT DEN BOER

VOORZITTER RAAD VAN BESTUUR / CEO

Evert den Boer (1969) is Chief Executive Officer (CEO). Hij heeft ruime ervaring in de energiewereld waar hij diverse directie- en managementfuncties bekleedde bij onder andere Ørsted en Vattenfall. Zijn laatste functie was CEO van Greenchoice, een functie die hij vanaf 2015 vervulde. Evert is tevens Voorzitter van de ledenraad (en bestuur) van Netbeheer Nederland, lid van de Raad van Toezicht van Stichting Buitenfonds van Staatsbosbeheer en lid van het bestuur van de NVDE.

MARIËLLE VOGT

LID RAAD VAN BESTUUR / CFO

Mariëlle Vogt (1965) is Chief Financial Officer (CFO). Mariëlle startte in 2017 bij Enexis Groep als Directeur Financiën. Daarvoor bekleedde zij de positie van Financieel Directeur bij de TU Delft. Eerder werkte Mariëlle geruime tijd voor KPN op diverse financiële managementposities. Naast haar functie als CFO bij Enexis Groep is Mariëlle lid van de Raad van Toezicht van het Residentie Orkest, waarbinnen zij voorzitter is van de Audit Commissie.

RUTGER VAN DER LEEUW

LID RAAD VAN BESTUUR / COO

Rutger van der Leeuw (1976) is Chief Operating Officer (COO). In deze rol is hij verantwoordelijk voor het totale operationele proces bij Enexis. Voordat Rutger in 2016 Directeur Infra bij Enexis Netbeheer werd, bekleedde hij de functies van Directeur Klant & Markt en Manager Inkoop. Eerder was hij werkzaam in diverse managementposities bij KPN. Rutger is tevens bestuurslid van InstallQ (tot 1-1-2019 genaamd Sterkin), het kwaliteitsinstituut voor de installatiebranche.

JEROEN SANDERS

LID RAAD VAN BESTUUR / CTO

Jeroen Sanders (1973) is Chief Transition Officer (CTO). In deze rol richt hij zich volledig op het energiesysteem van de toekomst en de rol van digitalisering en data hierin. Jeroen bekleedde diverse management- en directiefuncties binnen Enexis Groep waaronder de functie van Directeur ICT vanaf 2017. Daarvoor was hij actief als Algemeen directeur van Endinet, Manager Duurzaam bij Fudura en in verschillende managementposities bij Edon en Essent.

RAAD VAN COMMISSARISSEN

PIET MOERLAND**PIET MOERLAND**

De heer Moerland (1949) is herbenoemd als commissaris in 2018 en aftredend in 2022. Hij is voorzitter van de Raad van Commissarissen en van de Remuneratie- en Selectiecommissie. Hiervoor was hij bestuursvoorzitter van Rabobank Nederland. Tevens is hij voorzitter van het bestuur St. Berenschot Beheer en bestuurslid St. Administratiekantoor Heijmans. Hij heeft de Nederlandse nationaliteit.

JOOST VAN DIJK

De heer Van Dijk (1961) is herbenoemd als commissaris in 2020 en aftredend in 2024. Hij is vice-voorzitter van de Raad van Commissarissen en tevens lid van de Remuneratie- en Selectiecommissie. De heer Van Dijk is verder actief als adviseur en coach van bestuurders van ondernemingen en begeleidt hen in het doorvoeren van strategische transitie. Hij heeft de Nederlandse nationaliteit.

CARMEN VELTHUIS

Mevrouw Velthuis (1974) is herbenoemd als commissaris in 2020 en aftredend in 2024. Zij is tevens voorzitter van de Auditcommissie. Mevrouw Velthuis is sinds 2017 werkzaam als CFO van het Europese Cluster bij Vodafone Group in Londen, hiervoor was zij CFO bij Vodafone Nederland. Zij heeft de Nederlandse nationaliteit.

JOOST VAN DIJK**CARMEN VELTHUIS****ANITA ARTS****ANITA ARTS**

Mevrouw Arts (1959) is benoemd als commissaris in 2019 en aftredend in 2023. Zij is tevens lid van de Auditcommissie. Mevrouw Arts heeft 20 jaar functies vervuld in de spoorsector, haar laatste functie hierin was lid van de Raad van Bestuur van ProRail. Tegenwoordig is haar hoofdfunctie voorzitter Raad van Bestuur Flevoziekenhuis in Almere. Daarnaast is zij lid van het bestuur van NVZ (Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen) en in die hoedanigheid mede-portefuillehouder voor ICT, informatiebeleid en digitalisering en tevens namens NVZ lid van het landelijke Informatieberaad Zorg. Sinds kort is daaraan toegevoegd mede-portefuillehouder Arbeidsvoorwaarden. Ook is zij lid van de Raad van Advies SEO Economisch Onderzoek en lid Higher Education Development Board Hogeschool Windesheim Almere. Zij heeft de Nederlandse nationaliteit.

PAUL RÜPP

De heer Rüpp (1957) is benoemd als commissaris in 2020 en aftredend in 2024. Hij is lid van de Auditcommissie. De heer Rüpp is sinds 2009 werkzaam als voorzitter College van Bestuur van Avans Hogeschool, hiervoor was hij Gedeputeerde in de provincie Noord-Brabant. De heer Rüpp is voorzitter Raad van toezicht KRO-NCRV, voorzitter Raad van Commissarissen Sitech B.V., Voorzitter Raad van Toezicht Instituut voor de Nederlandse Taal en lid van de Raad van Commissarissen van Eindhoven Airport. Daarnaast is de heer Rüpp Kamerheer van Zijne Majesteit de Koning in de provincie Noord-Brabant. Hij heeft de Nederlandse nationaliteit.

PAUL RÜPP

JAARREKENING

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2020

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening	55
Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat	55
Geconsolideerde balans	56
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	57
Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen	57

TOELICHTINGEN OP DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

1. Algemene informatie	58
2. Grondslagen voor de financiële verslaggeving	58
3. Segmentatie	62
4. Acquisities en verkopen	64
5. Covid-19	65

NOTEN BIJ DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

1. Netto-omzet	66
2. Kosten van transportdiensten en van distributieverliezen	67
3. Overige bedrijfsopbrengsten	67
4. Personeelskosten	67
5. Afschrijvingen en buitengebruikstellingen	68
6. Kosten uitbesteed werk, materialen en andere externe kosten	69
7. Overige bedrijfskosten	69
8. Geactiveerde kosten eigen productie	69
9. Resultaat deelnemingen en joint arrangements	69
10. Financiële baten en lasten	70
11. Incidentele posten	70
12. Belastingen	71

13. Materiële vaste activa	73
14. Immateriële vaste activa	74
15. Gebruiksrecht activa	76
16. Deelnemingen en joint arrangements	77
17. Overige financiële vaste activa	78
18. Voorraden	79
19. Vorderingen	79
20. Winstbelasting	80
21. Overige financiële activa (kortlopend)	80
22. Liquide middelen	80
23. Eigen vermogen	80
24. Rentedragende verplichtingen (langlopend)	81
25. Voorzieningen	82
26. Vooruitontvangen bijdragen in aanleg van netten en aansluitingen	83
27. Latente belastingen	83
28. Overige langlopende verplichtingen	83
29. Handelsschulden en overige te betalen posten	84
30. Rentedragende verplichtingen (kortlopend)	84
31. Winstbelasting	84
32. Toelichting op kasstroomoverzicht	84
33. Financieringsbeleid en risico's financiële instrumenten	85
34. Informatie verbonden partijen	89
35. Niet uit de balans blijvende verplichtingen en activa	89
36. Beloning en Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)	90
37. Gebeurtenissen na balansdatum	94

ENKELVOUDIGE JAARREKENING 2020

Enkelvoudige winst-en-verliesrekening	95
Enkelvoudige balans	96

TOELICHTINGEN OP DE ENKELVOUDIGE JAARREKENING

Grondslagen voor de financiële verslaggeving	97
--	----

NOTEN BIJ DE ENKELVOUDIGE JAARREKENING

38. Resultaat deelnemingen in groepsmaatschappijen	98
39. Financiële baten en lasten	98
40. Belastingen	98
41. Deelnemingen in groepsmaatschappijen	99
42. Overige financiële vaste activa	99
43. Vorderingen	100
44. Winstbelasting	100
45. Overige financiële activa (kortlopend)	100
46. Liquide middelen	100
47. Eigen vermogen	100
48. Latente belastingen	101
49. Rentedragende verplichtingen (langlopend)	101
50. Handelsschulden en overige te betalen posten	102
51. Rentedragende verplichtingen (kortlopend)	102
52. Winstbelasting	102
53. Informatie verbonden partijen	102
54. Beloning Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen	102
55. Deelnemingen en joint arrangements	102
56. Winstbestemming	103
57. Gebeurtenissen na balansdatum	103

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2020

GECONSOLIDEERDE WINST-EN-VERLIESREKENING

€ miljoen	Noot	2020	2019
Netto-omzet	1	1.516	1.491
Af: Kosten van transportdiensten en van distributieverliezen	2	316	232
Overige bedrijfsopbrengsten	3	1	12
Voor bedrijfsactiviteiten beschikbaar saldo		1.201	1.271
Personeelskosten	4	501	493
Afschrijvingen en buitengebruikstellingen	5	405	379
Kosten uitbesteed werk, materialen en andere externe kosten	6	228	208
Overige bedrijfskosten	7	30	29
Geactiveerde kosten eigen productie	8	-205	-191
		959	918
Bedrijfsresultaat		242	353
Resultaat deelnemingen en joint arrangements	9	0	-1
Financiële baten	10	2	3
Financiële lasten	10	43	55
Financiële baten en lasten		-41	-52
Resultaat vóór belastingen	11	201	300
Belastingen	12	-93	-90
Resultaat na belastingen		108	210
Toekomend aan:			
Minderheidsaandeelhouders		0	0
Aandeelhouders		108	210
Gemiddeld aantal aandelen in boekjaar		149.682.196	149.682.196
Winst per aandeel ¹⁾		0,72	1,40

¹⁾ In euro's, verwatering van winsten is niet van toepassing.

GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN HET TOTAALRESULTAAT

€ miljoen	2020	2019
Resultaat na belastingen	108	210
Vrijval niet-gerealiseerde resultaten via hedgereserve	1	0
Belastingen vrijval niet-gerealiseerde resultaten via eigen vermogen	0	0
Totaalresultaat incl. niet-gerealiseerde resultaten ¹⁾	109	210
Toekomend aan:		
Minderheidsaandeelhouders	0	0
Aandeelhouders	109	210

¹⁾ De niet-gerealiseerde bedragen in het totaalresultaat betreffen louter bedragen die in latere periodes in de winst-en-verliesrekening worden verantwoord.

GECONSOLIDEERDE BALANS

€ miljoen	Noot	31 december 2020	31 december 2019
Activa			
Materiële vaste activa	13	8.091	7.598
Immateriële vaste activa	14	266	252
Gebruiksrecht activa	15	116	106
Deelnemingen en joint arrangements	16	8	8
Overige financiële vaste activa	17	15	16
Vaste activa		8.496	7.980
Vorraden	18	36	18
Vorderingen	19	165	181
Winstbelasting	20	-	7
Overige financiële activa (kortlopend)	21	7	10
Liquide middelen	22	47	62
Vlottende activa		255	278
Totaal activa		8.751	8.258

€ miljoen	Noot	31 december 2020	31 december 2019
Passiva			
Geplaatst en gestort aandelenkapitaal		150	150
Agioreserve		2.436	2.436
Algemene reserve		1.423	1.318
Hedgereserve		-1	-2
Resultaat van het boekjaar		108	210
Eigen vermogen	23	4.116	4.112
Rentedragende verplichtingen (langlopend)	24	2.872	1.868
Vorzieningen (langlopend)	25	44	36
Vooruitontvangen bijdragen in aanleg van netten en aansluitingen	26	947	859
Latente belastingen	27	335	283
Overige langlopende verplichtingen	28	1	1
Langlopende verplichtingen		4.199	3.047
Handelsschulden en overige te betalen posten	29	296	245
Rentedragende verplichtingen (kortlopend)	30	104	828
Winstbelasting	31	6	-
Vorzieningen (kortlopend)	25	5	4
In volgend jaar te amortiseren vooruitontvangen bijdragen	26	25	22
Kortlopende verplichtingen		436	1.099
Totaal passiva		8.751	8.258

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

€ miljoen	Noot	2020	2019
Resultaat na belastingen		108	210
Afschrijvingen en buitengebruikstellingen	5	405	379
Geamortiseerde bijdragen in aanleg van netten en aansluitingen	26	-23	-21
Ontvangen bijdragen in aanleg van netten en aansluitingen	26	114	105
Resultaat deelnemingen	9	0	1
Mutatie operationeel werkkapitaal	32	63	-46
Mutatie latente belastingen	12	50	21
Mutatie voorzieningen (langlopend)	25	8	-1
Mutatie overige langlopende verplichtingen	28	0	-1
Overige		1	-
Kasstroom uit operationele activiteiten		726	647
Investerings in materiële vaste activa	13	-806	-694
Investerings in immateriële vaste activa	14	-48	-52
Acquisitie Mijnwater Warmte Infra B.V. ¹⁾		-22	-
Verstrekke leningen	17	-6	-14
Aflossing verstrekke leningen	17	10	7
Storting in deposito's ²⁾	21	-200	-50
Opname uit deposito's ²⁾	21	200	50
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-872	-753
Kasstroom voor financieringsactiviteiten		-146	-106
Uitgifte groene obligatieleningen ³⁾	24 en 30	497	-
Uitgifte obligatieleningen	24 en 30	-	496
Uitgifte converteerbare hybride aandelhouderslening ⁴⁾	24 en 30	500	-
Opname van rentedragende verplichtingen ⁵⁾	24 en 30	1.807	1.649
Aflossing aandelhouderslening tranche D	24 en 30	-	-350
Aflossing obligatieleningen	24 en 30	-500	-
Aflossing van rentedragende verplichtingen ⁵⁾	24 en 30	-2.034	-1.508
Aflossing van Leaseverplichting	15	-34	-28
Uitbetaald dividend	34	-105	-122
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		131	137
Totaal kasstromen		-15	31
Netto liquide middelen begin boekjaar	32	62	31
Netto liquide middelen ultimo boekjaar	32	47	62

1 Voor een toelichting inzake de acquisitie van Mijnwater Warmte Infra B.V. wordt verwezen naar paragraaf 4. Acquisities en verkopen.

2 In 2020 is naast opname en aflossing van deposito's € 200 miljoen aan overtollige liquiditeiten op geldmarktfondsen geplaatst. Deze zijn gedurende het jaar weer opgenomen. Per ultimo 2020 staan geen liquiditeiten uit op geldmarktfondsen.

3 € 500 miljoen nominaal na aftrek van € 3 miljoen aan emissiekosten die gedurende de looptijd van de lening geamortiseerd worden.

4 € 500 miljoen nominaal na aftrek van € 0,4 miljoen aan emissiekosten die gedurende de looptijd van de lening geamortiseerd worden.

5 Dit betreft de opname en aflossing van Euro Commercial Papers en bilaterale kasgeldleningen.

GECONSOLIDEERD MUTATIEOVERZICHT VAN HET EIGEN VERMOGEN

€ miljoen	Aantal gewone aandelen	Aandelen-kapitaal	Agio-reserve	Algemene reserve	Hedge-reserve	Resultaat boekjaar	Totaal eigen vermogen
Stand per 1 januari 2019	149.682.196	150	2.436	1.121	-2	319	4.024
Resultaat na belastingen 2019	-	-	-	-	-	210	210
Amortisatie hedgereserve in 2019	-	-	-	-	0	-	0
Totaalresultaat inclusief niet-gerealiseerde resultaten	-	-	-	-	-	210	210
Bestemming resultaat 2018	-	-	-	197	-	-197	0
Dividenduitkering over 2018	-	-	-	-	-	-122	-122
Stand per 31 december 2019	149.682.196	150	2.436	1.318	-2	210	4.112
Stand per 1 januari 2020	149.682.196	150	2.436	1.318	-2	210	4.112
Resultaat na belastingen 2020 ¹⁾	-	-	-	-	-	108	108
Amortisatie hedgereserve in 2020	-	-	-	-	1	-	1
Totaalresultaat inclusief niet-gerealiseerde resultaten	-	-	-	-	1	108	109
Bestemming resultaat 2019	-	-	-	105	-	-105	0
Dividenduitkering over 2019	-	-	-	-	-	-105	-105
Stand per 31 december 2020²⁾	149.682.196	150	2.436	1.423	-1	108	4.116

1 De in 2020 aan aandeelhouders toekomende en betaalde dividenduitkering over 2019 bedraagt € 0,70 per aandeel (2019: € 0,82), waarbij is gerekend met het aantal aandelen gedurende het boekjaar.

2 Ultimo 2020 bedroeg het totaal eigen vermogen (vóór winstbestemming) per aandeel € 27,50 (2019: € 27,47), waarbij is gerekend met het aantal aandelen ultimo boekjaar.

TOELICHTINGEN OP DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

1. ALGEMENE INFORMATIE

Enexis Holding N.V. is gevestigd aan de Magistratenlaan 116 te 's-Hertogenbosch in Nederland (KvK nummer 17238877) en is verantwoordelijk voor de aanleg, het onderhoud, het beheer en de ontwikkeling van distributienetten voor elektriciteit (stroomkabels en midden- en laagspanningsstations) en gas (gasleidingen en gasstations) en daaraan verwante activiteiten. De verwante diensten betreffen met name kernversterkende, niet-gereguleerde activiteiten op het gebied van meetdiensten, de verhuur van middenspanningsinstallaties, de aanleg en het beheer van particuliere energiedistributienetten en het versnellen van de transitie naar een duurzame energievoorziening.

Enexis Holding N.V. is een naamloze vennootschap. De geconsolideerde jaarrekening van de vennootschap over het boekjaar 2020 omvat de vennootschap en haar dochterondernemingen (hierna tezamen te noemen de Groep). Van de aandelen van Enexis Holding N.V. wordt circa 76% gehouden door vijf Nederlandse provincies en circa 24% door 88 gemeenten. Enexis Holding N.V. staat aan het hoofd van de Groep.

De door Enexis Holding N.V. opgestelde en door PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. gecontroleerde jaarrekening is op 3 maart 2021 ter ondertekening aangeboden aan de Raad van Commissarissen. De door de Raad van Commissarissen getekende jaarrekening wordt op 15 april 2021 ter vaststelling aangeboden aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

2. GRONDSLAGEN VOOR DE FINANCIËLE VERSLAGGEVING

2.1 ALGEMEEN

De geconsolideerde jaarrekening van Enexis Holding N.V. bevat de geconsolideerde winst-en-verliesrekening, het geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat, de geconsolideerde balans, het geconsolideerd kasstroomoverzicht en het geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen. De toelichtingen bij de in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen financiële overzichten maken integraal deel uit van de geconsolideerde jaarrekening van Enexis Holding N.V.

De functionele valuta van Enexis Holding N.V. is de euro. Alle bedragen zijn, tenzij anders vermeld, opgenomen in miljoenen euro's. Aan- en verkooptransacties in vreemde valuta worden op transactiedatum verwerkt tegen de koers van afwikkeling.

Enexis Holding N.V. hanteert als grondslagen voor waardering en resultaatbepaling de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals aanvaard binnen de Europese Unie. Voorts is de jaarrekening opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW. De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten, tenzij anders vermeld.

2.2 WIJZIGINGEN IN IFRS

NIEUWE STANDAARDEN VAN KRACHT IN 2020

In 2020 zijn de volgende nieuwe of gewijzigde IFRS-standaarden en IFRIC-interpretaties van kracht.

- Wijzigingen in IFRS 3-bedrijfscombinaties, van kracht per 1 januari 2020;
- Wijzigingen in IFRS 9, IAS 39 en IFRS 7 - hervorming van de rente benchmark, van kracht per 1 januari 2020;
- Wijzigingen in IAS 1 en IAS 8 - definitie materialiteit, van kracht per 1 januari 2020;
- Wijzigingen in verwijzingen in het conceptuele raamwerk in IFRS-standaarden, van kracht per 1 januari 2020;
- Wijzigingen in IFRS 16-leases COVID-19 gerelateerde huurconcessies, van kracht per 1 juni 2020.

Bovenstaande wijzigingen en verbeteringen in de standaarden hebben geen directe gevolgen voor het vermogen en het resultaat of zijn niet van toepassing voor Enexis Groep.

TOEKOMSTIGE STANDAARDEN DIE NOG NIET VAN KRACHT ZIJN OP RAPPORTAGEDATUM

Onderstaande verbeteringen en wijzigingen van IFRS-standaarden zijn gepubliceerd, en in de komende jaren van kracht.

- IFRS 17-Verzekeringscontracten, van kracht per 1 januari 2023;
- Wijzigingen in IAS 1-Presentatie van de jaarrekening: classificatie van verplichtingen als kortlopend of langlopend, van kracht per 1 januari 2023;
- Wijzigingen in IFRS 3-bedrijfscombinaties; IAS 16-materiële vaste activa; IAS 37-voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa alsook jaarlijkse verbeteringen, van kracht per 1 januari 2022;
- Wijzigingen in IFRS 9-financiële instrumenten; IAS 39-financiële instrumenten; IFRS 4-verzekeringscontracten en IFRS 16-leases. Hervorming van de rente benchmark – fase 2, van kracht per 1 januari 2021;
- Wijzigingen in IFRS 4-verzekeringscontracten – uitstel op IFRS 9-financiële instrumenten, van kracht per 1 januari 2021.

De wijzigingen en verbeteringen in de standaarden na 2020 hebben naar verwachting geen directe gevolgen voor het vermogen en het resultaat of zijn niet van toepassing voor Enexis Groep.

2.3 GRONDSLAGEN VOOR DE CONSOLIDATIE

De geconsolideerde jaarrekening bevat de jaarrekening van Enexis Holding N.V. en haar groepsmaatschappijen.

Groepsmaatschappijen betreffen alle entiteiten waarover de groep de zeggenschap heeft, dat wil zeggen dat de Groep blootgesteld is aan, of recht heeft op, variabele resultaten vanuit zijn betrokkenheid bij de entiteit en de mogelijkheid heeft om deze resultaten te beïnvloeden door zijn macht om de activiteiten van de entiteit te sturen. Groepsmaatschappijen worden betrokken in de consolidatie vanaf de datum waarop hier sprake van is. Vanaf de datum dat niet meer aan de criteria van groepsmaatschappijen wordt voldaan, wordt de groepsmaatschappij niet langer betrokken in de consolidatie.

Bij de consolidatie wordt de integrale methode toegepast. In het geval dat het belang van Enexis Holding N.V. in de groepsmaatschappij minder dan 100% bedraagt, wordt het aandeel van derden in het eigen vermogen en in het resultaat opgenomen. Financiële relaties en resultaten tussen geconsolideerde maatschappijen onderling worden geëlimineerd.

Bij verlies van zeggenschap worden de activa en verplichtingen van de dochteronderneming, eventuele minderheidsbelangen en overige met de dochteronderneming samenhangende vermogenscomponenten niet langer in de balans verantwoord. Het eventuele overschot of tekort op het verlies van zeggenschap wordt opgenomen in de winst-en-verliesrekening. Indien de Groep een belang behoudt in de voormalige dochteronderneming, wordt dat belang tegen de reële waarde verantwoord per de datum dat niet langer sprake was van zeggenschap. Het belang wordt na eerste opname als een investering verwerkt volgens de 'equity'-methode.

2.4 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

SCHATTINGEN EN VERONDERSTELLINGEN

Het opstellen van financiële overzichten vereist het gebruik van schattingen en oordeelsvorming. In het geval van significante schattingen is er per definitie sprake van een grote mate van schattingsonzekerheden. De werkelijke resultaten zullen door de schattingsonzekerheden in veel gevallen afwijken van de gemaakte schatting en aannames. De bedrijfswaardeberekening in het kader van de goodwill impairment test (noot 14) is een schatting waarop een hogere mate van oordeelsvorming en complexiteit van toepassing is. Deze schatting wordt door het management als significant aangemerkt. Gedetailleerde informatie over deze schatting, inclusief toelichting van de toegepaste uitgangspunten en sensitiviteit, is opgenomen in noot 14. Immateriële vaste activa.

VALUTA

Niet-monetaire activa die volgens de verkrijgingsprijs worden gewaardeerd in een vreemde valuta worden omgerekend tegen de wisselkoers op de transactiedatum. Niet-monetaire activa die volgens de actuele waarde worden gewaardeerd in een vreemde valuta worden omgerekend tegen de wisselkoers op het moment waarop de actuele waarde werd bepaald.

SALDERING

Saldering van actief- en passiefposten vindt per tegenpartij plaats indien er sprake is van een contractueel recht om de opgenomen bedragen te salderen en er sprake is van de intentie om te salderen. Ontbreekt het recht om bedragen te salderen of het voornemen actief- en passiefposten gelijktijdig af te wikkelen, dan worden deze apart verantwoord.

Daar waar op basis van een contract het recht bestaat tot het salderen van actief- en passiefposten, wordt dit in de betreffende noot toegelicht. Hierbij worden tevens de saldi van de actief- en passiefpost nader toegelicht.

PRESENTATIE

De presentatie van de winst-en-verliesrekening volgt de categoriale indeling. De kosten van transportdiensten en van distributieverliezen worden meteen na de netto-omzet en overige bedrijfsopbrengsten gepresenteerd vanwege de relatie met de netto-omzet, alsmede het onderscheid ten opzichte van de door onze organisatie op korte termijn meer beïnvloedbare andere bedrijfskosten.

WAARDERING TEGEN REËLE WAARDE

De Groep waardeert een aantal financiële instrumenten (zoals derivaten) per balansdatum tegen reële waarde. Bovendien worden de reële waarden van de rentedragende verplichtingen toegelicht in noot 33. Financieringsbeleid en risico's financiële instrumenten. De reële waarde is de prijs die zou worden ontvangen indien het actief op de waarderingsdatum zou worden verkocht of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen indien regelmatig transacties tussen marktdeelnemers zouden plaatsvinden. Bij een waardering tegen reële waarde wordt ervan uitgegaan dat de transactie om het actief te verkopen of de verplichting over te dragen plaatsvindt:

- op de belangrijkste markt voor het actief of de verplichting; of, als die er niet is,
- op de voordeligste markt voor het actief of de verplichting.

De Groep dient toegang te hebben tot de belangrijkste of voordeligste markt.

De reële waarde van een actief of een verplichting wordt bepaald met behulp van de veronderstellingen waarvan marktdeelnemers zouden uitgaan bij het waarderen van het actief of de verplichting, in de veronderstelling dat marktdeelnemers in hun economisch belang handelen. Bij de waardering van een niet-financieel actief tegen reële waarde wordt rekening gehouden met het vermogen van een marktdeelnemer om economische voordelen te genereren door het actief maximaal en optimaal te gebruiken óf door het te verkopen aan een andere marktdeelnemer die het actief maximaal en optimaal zou gebruiken.

De Groep gebruikt waarderingstechnieken die in de gegeven omstandigheden geëigend zijn en waarvoor voldoende gegevens beschikbaar zijn om de reële waarde te bepalen, en waarbij zo veel mogelijk relevante waarneembare inputs en zo weinig mogelijk niet-waarneembare inputs worden gebruikt.

Alle activa en verplichtingen ten aanzien waarvan de reële waarde wordt bepaald of in de jaarrekening wordt vermeld, worden in de navolgende reële waarde hiërarchie ingedeeld, op basis van de input van het laagste niveau dat significant is voor de gehele waardering:

- niveau 1: De reële waarde is gelijk aan genoteerde prijzen in een actieve markt.
- niveau 2: De reële waarde is gebaseerd op parameters die direct of indirect in de markt waarneembaar zijn.
- niveau 3: De reële waarde is gebaseerd op parameters die niet in de markt waarneembaar zijn.

Voor activa en verplichtingen die op terugkerende basis in de jaarrekening worden opgenomen tegen reële waarde, stelt de Groep aan het einde van iedere verslagperiode door herbeoordeling vast of er sprake is van wijzigingen in de niveau-indeling van de hiërarchie (op basis van de input van het laagste niveau dat significant is voor de gehele waardering).

Ten behoeve van de vermelding van reële waarden heeft de Groep categorieën activa en verplichtingen vastgesteld op basis van aard, eigenschappen en risico's van de activa en verplichtingen en het niveau in de reële waarde hiërarchie zoals in het bovenstaande is toegelicht.

BEDRIJFSCOMBINATIES EN GOODWILL

Bedrijfscombinaties worden administratief verwerkt via toepassing van de overnamemethode. De kosten van de overname worden gewaardeerd tegen de som van de reële waarde op overnamedatum van de overgedragen vergoeding en het bedrag van de minderheidsbelangen in de overgenomen entiteit. Voor iedere bedrijfscombinatie bepaalt de Groep of de minderheidsbelangen in de overgenomen entiteit worden gewaardeerd tegen reële waarde of het proportionele aandeel van de identificeerbare netto-activa van de overgenomen entiteit. Kosten die verband houden met de overname worden in het resultaat genomen in het jaar waarin deze kosten worden gemaakt.

Wanneer de Groep een bedrijf overneemt, beoordeelt ze de financiële activa en overgenomen verplichtingen voor gepaste classificering en toewijzing op basis van contractuele voorwaarden, economische omstandigheden en relevante omstandigheden op de verwervingsdatum. Dit omvat ook de scheiding van in contracten besloten afgeleide instrumenten in basiscontracten van de overgenomen partij.

Elke voorwaardelijke vergoeding die door de Groep wordt overgedragen, zal initieel worden gewaardeerd tegen reële waarde op de verwervingsdatum. Een voorwaardelijke vergoeding die classificeert als een actief of verplichting als financieel instrument, wordt tegen reële waarde gewaardeerd, waarbij wijzigingen in reële waarde worden verantwoord in de winst-en-verliesrekening.

Goodwill is het verschil tussen de kosten van overname van de onderneming minus het saldo van de reële waarde van identificeerbare activa en de reële waarde van de overgenomen verplichtingen van de onderneming. De kosten van overname

van de onderneming zijn gewaardeerd tegen de som van de reële waarde op overnamedatum van de overgedragen vergoeding en het bedrag van de minderheidsbelangen in de overgenomen entiteit. Goodwill wordt gewaardeerd tegen de kostprijs minus eventuele bijzondere waardeverminderingen. Goodwill wordt jaarlijks getoetst op bijzondere waardevermindering en wordt additioneel getoetst indien gebeurtenissen of veranderingen in omstandigheden erop wijzen dat de boekwaarde mogelijk een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Een eenmaal genomen bijzondere waardevermindering van goodwill wordt nooit teruggedraaid.

Daar waar goodwill is gealloceerd aan een kasstroomgenererende eenheid en deel uitmaakt van de afgestoten activiteiten binnen deze eenheid, maakt de goodwill die betrekking heeft op de afgestoten activiteiten deel uit van de boekwaarde van de activiteiten bij het bepalen van het boekresultaat op de afgestoten activiteiten. Goodwill die onder deze omstandigheden wordt afgestoten, wordt gewaardeerd op basis van de relatieve waarden van de afgestoten activiteiten en het deel dat gehandhaafd blijft in de kasstroomgenererende eenheid.

BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN

Gedurende het verslagjaar wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn voor een bijzondere waardevermindering van activa. Indien dergelijke aanwijzingen bestaan, wordt een schatting gemaakt van de realiseerbare waarde van het actief. Voor de activa is de realiseerbare waarde gelijk aan de hoogste van de reële waarde minus verkoopkosten of de indirecte opbrengstwaarde.

Een bijzondere waardevermindering wordt opgenomen indien de boekwaarde van activa, of de kasstroomgenererende eenheid waartoe de activa behoren, hoger is dan de realiseerbare waarde. Bijzondere waardeverminderingen worden ten laste van het resultaat gebracht.

Een bijzondere waardevermindering wordt teruggenomen indien vastgesteld wordt dat de uitgangspunten zijn veranderd op basis waarvan destijds de realiseerbare waarde is bepaald en voor zover de resterende boekwaarde van de activa lager is dan de boekwaarde die zou zijn bepaald, na aftrek van afschrijvingen, als in voorgaande jaren geen bijzondere waardevermindering voor het actief was opgenomen. Effecten van terugname van bijzondere waardeverminderingen worden ten gunste van het resultaat gebracht. Bijzondere waardeverminderingen op goodwill worden niet teruggenomen.

FINANCIËLE INSTRUMENTEN

Classificatie

De activa worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, mits zij worden aangehouden binnen een bedrijfsmodel gericht op het verkrijgen van contractuele kasstromen en deze kasstromen alleen betalingen van aflossing en rente betreffen. In andere gevallen vindt waardering plaats tegen reële waarde via niet-gerealiseerde resultaten of reële waarde via de winst-en-verliesrekening.

Verwerking bij eerste opname

Aankopen en verkopen van financiële instrumenten worden verantwoord op transactiedatum. De Groep neemt een financieel actief niet langer op in de balans als de contractuele rechten op de kasstromen uit het actief aflopen, of als de Groep de contractuele rechten op de ontvangst van de kasstromen uit het financieel actief overdraagt door middel van een transactie, waarbij alle aan het eigendom van dit actief verbonden risico's en voordelen worden overgedragen. De verwerking bij eerste opname vindt plaats tegen reële waarde.

Financiële activa en verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs

Deze categorie financiële instrumenten omvat handelsdebiteuren en overige vorderingen, verstrekte leningen, opgenomen leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. Deze financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Na de eerste opname worden deze gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode.

Financiële activa en verplichtingen tegen reële waarde via niet-gerealiseerde resultaten

Enexis houdt geen belangen die worden geclassificeerd tegen reële waarde via niet-gerealiseerde resultaten.

Financiële activa en verplichtingen tegen reële waarde via de winst-en-verliesrekening

Binnen deze categorie houdt Enexis enkel derivaten en deposito's.

Afgeleide financiële instrumenten (derivaten)

De Groep kan gebruikmaken van afgeleide financiële instrumenten om het risico van wijzigingen in toekomstige kasstromen van periodiek te betalen rentes of risico's van vreemde valuta's af te dekken. Deze wijzigingen in kasstromen kunnen het gevolg zijn van ontwikkelingen in marktrente of marktkoersen van vreemde valuta's. Gezien de specifieke aanwending van derivaten ten behoeve van mitigering van het rente- en koersrisico op kasstromen, past Enexis eventueel hedge accounting toe.

Waardering van derivaten vindt plaats tegen reële waarde. De reële waarde van rentederivaten wordt bepaald door middel van de discontering van de toekomstige kasstromen. De reële waarde van valutaderivaten wordt bepaald door middel van discontering van toekomstige kasstromen omgerekend tegen de marktkoersen. De discontering wordt bepaald op basis van de marktrente ultimo boekjaar. De kasstromen worden bepaald op basis van de contractueel overeengekomen rentevoeten, vervaldata en nominale bedragen. Mutaties in de reële waarde worden verantwoord in de hedgereserve (onderdeel van het eigen vermogen), mits de afdekking in hoge mate effectief is. Het ineffektieve gedeelte van de hedge wordt direct verantwoord in de winst-en-verliesrekening onder de financiële baten en lasten.

Derivaten worden onder de kortlopende, respectievelijk langlopende overige financiële activa geclassificeerd indien de reële waarde positief is, en onder de kortlopende, respectievelijk langlopende financiële verplichtingen indien de reële waarde negatief is.

Bijzondere waardevermindingsverliezen

Eventuele bijzondere waardevermindingsverliezen worden geïdentificeerd middels de generieke of gesimplificeerde methode.

De generieke methode hanteert het volgende model:

- 12 maanden verwacht kredietverlies; of
- levenslang verwachte kredietverliezen voor financiële activa wanneer het kredietrisico door omstandigheden significant stijgt. Hierbij worden alle verwachte kredietverliezen voor de levensduur van het actief verantwoord; of
- levenslang verwachte kredietverliezen, waarbij rente wordt berekend over de netto vordering verminderd met bijzondere waardevermindingsverliezen.

Het verwachte kredietverlies wordt bepaald op basis van een langdurig gemiddelde credit loss rating die is gebaseerd op een door credit rating agencies toegekend risicoprofiel.

Verstrekte leningen aan deelnemingen en joint ventures, vorderingen op leveranciers uit hoofde van het leveranciersmodel en alle overige vorderingen worden door middel van het generieke model getoetst op mogelijke bijzondere waardevermindingsverliezen.

De gesimplificeerde methode wordt toegepast op de overige debiteuren. Hierbij worden direct de levenslang verwachte kredietverliezen verantwoord, bepaald aan de hand van een historische reeks gemiddelde oninbare bedragen (op basis van historische incassogegevens).

LEASE**ENEXIS GROEP ALS HUURDER IN EEN LEASE**

Leaseovereenkomsten worden conform IFRS 16 op de balans verantwoord vanaf het moment dat het actief beschikbaar is gesteld voor gebruik aan de Groep. De betaalde leasetermijnen worden gesplitst in een financieringslast en een aflossing van de uitstaande verplichting, gebruikmakend van een gewogen gemiddelde marginale rentevoet. Het gebruiksrecht voor activa wordt vervolgens afgeschreven in overeenstemming met de totale looptijd van de verwachte contractduur.

De afschrijvingstermijn kan korter zijn indien de contractduur wordt aangepast, het contract niet verlengd zal worden en de betreffende activa niet overgenomen zullen worden.

Activa en verplichtingen die voortkomen uit leaseovereenkomsten worden initieel gewaardeerd op basis van een contante waarde model. De leaseverplichting bevat de netto contante waarde van de volgende leasebetalingen:

- vaste betalingen (met inbegrip van in wezen vaste leaseverplichting), verminderd met eventuele te ontvangen lease-incentives;
- variabele leasebetalingen die van een index of rentevoet afhankelijk zijn en die bij eerste opname op basis van de index of rentevoet op de aanvangsdatum worden gewaardeerd;
- bedragen die naar verwachting door de lessee verschuldigd zullen zijn uit hoofde van restwaardegaranties;
- de uitoefenprijs van een aankoopoptie indien het redelijk zeker is dat de lessee deze optie zal uitoefenen, en;
- betalingen van boeten voor het beëindigen van de leaseovereenkomst, indien de lessee de optie tot beëindiging van de overeenkomst uitoefent.

De leasebetalingen worden verdisconteerd op basis van de impliciete rentevoet van de leaseovereenkomst, mits die op eenvoudige wijze kan worden bepaald. Indien die rentevoet niet op eenvoudige wijze kan worden bepaald, zal de marginale rentevoet van Enexis worden gehanteerd. De marginale rentevoet betreft de rentevoet die Enexis zou moeten betalen voor een financiering die noodzakelijk zou zijn om eenzelfde actief aan te schaffen onder gelijke economische omstandigheden met gelijke voorwaarden.

Op de aanvangsdatum worden leaseverplichtingen gewaardeerd tegen de contante waarde van de leasebetalingen die op die datum niet zijn verricht. De kostprijs van het met een gebruiksrecht overeenstemmend actief zal bestaan uit:

- het bedrag van de eerste waardering van de leaseverplichting;
- alle op of voor de aanvangsdatum verrichte leasebetalingen, verminderd met alle ontvangen lease-incentives;
- alle door Enexis gemaakte initiële directe kosten; en
- een schatting van de door Enexis te maken kosten van ontmanteling en verwijdering van het onderliggende actief, en van het herstel van het terrein waar het zich bevindt, dan wel van het herstel van het onderliggende actief in de toestand die in de voorwaarden van de leaseovereenkomst is beschreven, tenzij die kosten voor de productie van voorraden worden gemaakt.

Verlengings- en beëindigingsopties

Enexis stelt de leaseperiode vast als de niet-opzegbare periode van een leaseovereenkomst, samen met:

- de perioden die onder een optie tot verlenging van de leaseovereenkomst vallen indien het redelijk zeker is dat Enexis deze optie zal uitoefenen;
- de perioden die onder een optie tot beëindiging van de leaseovereenkomst vallen indien het redelijk zeker is dat Enexis deze optie niet zal uitoefenen.

Bij deze beoordeling neemt Enexis alle relevante feiten en omstandigheden in aanmerking die een economische drijfveer teweegbrengen om de optie tot verlenging van de leaseovereenkomst uit te oefenen, dan wel de optie tot beëindiging van de leaseovereenkomst niet uit te oefenen.

ENEXIS GROEP ALS VERHUURDER IN EEN LEASE

Enexis is operationele leases aangegaan voor energiegerelateerde installaties. Operationele leases betreffen leases die niet als financiële leases worden aangemerkt. Risico's en voordelen die samenhangen met het eigendom van de betrokken activa zijn niet overgedragen aan de afnemer.

De activa die ter beschikking zijn gesteld aan derden onder operationele leases worden verantwoord onder materiële vaste activa. De opbrengsten uit operationele leases worden over de looptijd in de winst-en-verliesrekening verwerkt als opbrengsten uit verkopen en diensten die deel uitmaakt van de netto-omzet.

KASTSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode, waarbij voor de herleiding van de mutatie in de netto liquide middelen wordt uitgegaan van het resultaat na belastingen. Het in het kasstroomoverzicht gehanteerde begrip netto liquide middelen betreft de liquide middelen zoals in de balans gehanteerd.

SEGMENTINFORMATIE

Segmenten worden gerapporteerd in overeenstemming met de wijze waarop intern gerapporteerd wordt aan de 'Chief Operating Decision-Maker' (CODM). De Raad van Bestuur is geïdentificeerd als de hoogst geplaatste functionaris (CODM), die verantwoordelijk is voor de toewijzing van middelen en voor de beoordeling van prestaties van de segmenten. De interne rapportages zijn gebaseerd op de grondslagen die ook voor de geconsolideerde jaarrekening worden toegepast. Hierbij vindt een correctie plaats voor bijzondere posten en fair value-mutaties.

3. SEGMENTATIE

Enexis Holding N.V. onderkent een tweetal rapportagesegmenten, te weten:

- Enexis Gereguleerd; en
- Enexis Overig.

Bovenstaande indeling is gebaseerd op de interne rapportagestructuur, met name de geconsolideerde maandrapportage en het bedrijfs(jaar)plan.

Het segment 'Enexis Gereguleerd' betreft Enexis Netbeheer B.V. en Enexis Personeel B.V. tezamen en vormt verreweg het grootste onderdeel binnen Enexis (zowel qua netto-omzet als totaal activa is het aandeel van deze activiteiten meer dan 90%). Enexis Netbeheer B.V. is verantwoordelijk voor de aanleg en het beheer, onderhoud en vernieuwing van het regionale gas- en elektriciteitsnetwerk waarover de leverancier gas of stroom bij de consument thuis of bij het bedrijf brengt.

Enexis Personeel B.V. voorziet in de factor arbeid ten behoeve van de met haar in een groep verbonden vennootschappen

alsmede het verlenen van overige diensten en het leveren van goederen met betrekking tot het eigen personeel. Voor zover Enexis Personeel B.V. werkzaam is voor de buiten het segment 'Enexis Gereguleerd' opererende entiteiten heeft kostenverrekening plaatsgevonden.

Het als 'Enexis Overig' opgenomen segment betreft de activiteiten van Enexis Vastgoed B.V., Enpuls B.V. (waarin begrepen Enpuls Projecten B.V. en Mijwater Warmte Infra B.V.) en Fudura B.V. Enexis Vastgoed B.V. verhuurt eigen onroerend goed binnen Enexis. Enpuls B.V. en de daaraan gelieerde entiteit Enpuls Projecten B.V. zijn opgericht met als doel energiebesparing en -vergroening mogelijk te maken door schaalbare oplossingen te realiseren in het kader van de doelstellingen van Enexis. Mijwater Warmte Infra B.V. houdt zich bezig met het beheren en onderhouden van warmte- en koudnetwerken, de uitbreiding van het bestaande warmte- en koudnetwerk en het doen van investeringen in nieuwe warmte- en koudnetwerken in de regio Parkstad. Fudura B.V. biedt organisaties aanvullende diensten, zoals het meten van energiestromen, ontwerp en realisatie van infrastructuur, verhuur en onderhoud van behuizing, transformatoren en schakelinstallaties en advies. Fudura B.V. zorgt ervoor dat bedrijven hun energievoorziening goed kunnen regelen. Daarnaast is Fudura B.V. verantwoordelijk voor niet-gereguleerde activiteiten die organisaties helpen hun energiehuishouding te verduurzamen.

Enexis Holding N.V., verantwoordelijk voor de financiering van alle binnen Enexis opererende entiteiten is niet als een segment te onderkennen en maakt als zodanig deel uit van de kolom 'Normalisaties, eliminaties en aansluitingen'.

€ miljoen	Enexis Gereguleerd		Enexis Overig		Subtotaal		Normalisaties, eliminaties en aansluitingen		Enexis Totaal	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Winst-en-verliesrekening										
Netto-omzet	1.434	1.420	90	87	1.524	1.507	-8	-16	1.516	1.491
Kosten van transportdiensten en van distributieverliezen	316	232	0	0	316	232	0	0	316	232
Overige bedrijfsopbrengsten	7	13	4	4	11	17	-10	-5	1	12
Voor bedrijfsactiviteiten beschikbaar saldo	1.125	1.201	94	91	1.219	1.292	-18	-21	1.201	1.271
Bedrijfskosten	897	857	80	82	977	939	-18	-21	959	918
Bedrijfsresultaat	228	344	14	9	242	353	0	0	242	353
Resultaat deelnemingen en joint ventures	0	-1	0	0	0	-1	0	0	0	-1
Financiële baten/lasten	-38	-47	-3	-3	-41	-50	0	-2	-41	-52
Resultaat na belastingen	143	223	8	4	151	227	-43	-17	108	210
Activa en verplichtingen										
Totaal activa	8.008	7.328	298	249	8.306	7.577	445	681	8.751	8.258
Niet-geconsolideerde deelnemingen en joint ventures	8	7	0	1	8	8	0	0	8	8
Verplichtingen (voorzieningen en schulden)	3.699	3.056	90	82	3.789	3.138	846	1.008	4.635	4.146
Overige gegevens										
Investeringen in (!)MVA en gebruiksrecht activa	830	772	67	28	897	800	0	0	897	800
Eigen medewerkers ultimo jaar (in fte's)	4.304	4.051	287	266	4.591	4.317	0	0	4.591	4.317

Kosten en opbrengsten die onderling tussen de onderscheiden segmenten in rekening zijn gebracht alsmede onderlinge vorderingen, schulden en rekening-courantverhoudingen zijn geëlimineerd. In het segmentatieoverzicht zijn deze kosten en opbrengsten opgenomen onder 'Normalisaties, eliminaties en aansluitingen'. De geëlimineerde kosten en de opbrengsten betreffen voornamelijk door Enexis Vastgoed B.V. doorbelaste huisvestingskosten en door Enexis Personeel B.V. in rekening gebrachte kosten voor verrichte dienstverlening aan Fudura B.V., Enpuls B.V. en Enexis Vastgoed B.V.

INCIDENTELE POSTEN PER SEGMENT

Enexis rapporteert intern per segment de genormaliseerde resultaten. Deze normalisatie vindt plaats op basis van de posten zoals deze in noot 11. Incidentele posten opgenomen zijn. Voor 2020 worden geen incidentele posten aangemerkt voor de segmenten Enexis Gereguleerd en Enexis Overig.

In 2019 waren de incidentele posten als volgt verdeeld over de segmenten:

€ miljoen	Gereguleerde activiteiten	Overig	Totaal 2019
Wijzigingen en compenserende maatregelen bedrijfs-cao	11	1	12
Eenmalige schadecompensatie door leverancier	-10	0	-10
Saldo incidentele posten (vóór belastingen)	1	1	2
Belastingdruk over incidentele posten			
Saldo incidentele posten (na belastingen)	1	1	2

4. ACQUISITIES EN VERKOPEN

ACQUISITIE MIJNWATER WARMTE INFRA B.V.

Op 9 december 2020 is door Enpuls Projecten B.V. een koop- en verkoopovereenkomst getekend teneinde 100% van de stemgerechtigde aandelen van Mijwater Warmte Infra B.V. over te nemen van Mijwater Holding B.V. Als gevolg hiervan heeft Enpuls Projecten B.V. op 9 december 2020 de beslissende zeggenschap over Mijwater Warmte Infra B.V. verworven, waardoor Mijwater Warmte Infra B.V. vanaf deze datum in de consolidatie van Enexis Holding N.V. is betrokken. Het resultaat en de aan de aandelen van Mijwater Warmte Infra B.V. verbonden rechten en verplichtingen komen met terugwerkende kracht vanaf 1 juli 2020 voor rekening en risico van Enpuls Projecten B.V.

Mijwater Warmte Infra B.V. houdt zich bezig met het beheren en onderhouden van warmte- en koudenetwerken, de uitbreiding van het bestaande warmte- en koudenetwerk en het doen van investeringen in nieuwe warmte- en koudenetwerken in de regio Parkstad. Deze acquisitie is onderdeel van een programma binnen Enpuls B.V. (100% dochteronderneming van Enexis Holding N.V.) om een bijdrage te leveren aan de energietransitie en deze waar mogelijk te versnellen.

De verkrijgingsprijs van Mijwater Warmte Infra B.V. ten bedrage van € 22 miljoen wordt in zijn geheel voldaan door betaling in liquide middelen. Ultimo 2020 is € 21 miljoen hiervan voldaan en de resterende € 1 miljoen zal voldaan worden in 2021 en is derhalve ultimo 2020 verantwoord als kortlopende verplichting in de geconsolideerde jaarrekening van Enexis Holding N.V. De verkrijgingsprijs bestaat uit de koopprijs van de aandelen, vermeerderd met de investeringen (Werken in uitvoering) toekomend aan de periode van 1 juli 2020 tot en met de overnamedatum van 9 december 2020.

De reële waarde van de overgenomen activa en passiva van Mijwater Warmte Infra B.V. op overnamedatum is als volgt te specificeren:

€ miljoen	2020
Materiële vaste activa	24
Totaal overgenomen activa	24
Latente belastingverplichting	2
Totaal overgenomen passiva	2
Reële waarde van de netto activa	22
Verkrijgingsprijs	22
Goodwill	0

De materiële vaste activa (€ 24 miljoen) hebben betrekking op de leidingen en installaties inzake het warmte- en koudenetwerk alsmede op werken in uitvoering voor het uitbreiden van bestaande warmte- en koudenetwerken en het aanleggen van nieuwe warmte- en koudenetwerken.

De latente belastingverplichting (€ 2 miljoen) wordt verklaard door de tijdelijke verschillen tussen de commerciële en fiscale waardering van de materiële vaste activa als gevolg van de waardering van de materiële vaste activa tegen reële waarde op overnamedatum in de geconsolideerde jaarrekening van Enexis Holding N.V.

De kosten die zijn gemaakt voor de acquisitie van Mijwater Warmte Infra B.V. bedragen € 0,6 miljoen, waarvan € 0,1 miljoen verwerkt is in de winst-en-verliesrekening van 2019 en € 0,5 miljoen in de winst-en-verliesrekening van 2020.

De opbrengsten en het nettoresultaat van Mijwater Warmte Infra B.V. vanaf de overnamedatum van 9 december 2020 zijn niet significant voor de jaarrekening 2020.

5. COVID-19

De coronacrisis heeft geen gevolgen gehad voor de waardering van de (im)materiële vaste activa per ultimo 2020 en heeft een geringe impact gehad op het financieel resultaat 2020 van Enexis Groep. Enexis Holding N.V. verwacht, gezien de solide kredietwaardigheid (zie noot 33. Financieringsbeleid en risico's financiële instrumenten), voldoende toegang te blijven houden tot financiële middelen welke nodig zijn voor de uitoefening van haar bedrijfsactiviteiten en het kunnen voldoen aan betalingsverplichtingen waardoor de continuïteit van de onderneming gewaarborgd is.

NOTEN BIJ DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

1. NETTO-OMZET

De netto-omzet bestaat uit gereguleerde en niet-gereguleerde opbrengsten.

Onder de gereguleerde netto-omzet worden de opbrengsten, na aftrek van omzet- en energiebelasting, verantwoord van verrichte diensten voor de aansluiting en het transport van elektriciteit en gas, meetdiensten en overige dienstverlening. Onder de niet-gereguleerde netto-omzet worden de opbrengsten verantwoord van verrichte diensten zoals het meten van energiestromen, ontwerp en realisatie van infrastructuur, verhuur en onderhoud van behuizing, transformatoren en schakelinstallaties en advies.

De transport- en aansluitvergoedingen die zijn afgesproken in de contracten met kleinverbruikers en grootzakelijke klanten worden als één prestatieverplichting gezien aangezien het transport van elektriciteit en gas zonder aansluiting en netwerk niet kan plaatsvinden. De transactieprijs wordt geïdentificeerd op basis van de door Enexis vastgestelde standaardtarieven, welke voor de gereguleerde omzet gebaseerd zijn op de door de Autoriteit Consument & Markt (ACM) vastgestelde maximale tarieven. Het voorzien in transporteren van elektriciteit of gas gedurende de contractperiode betreft een serie van diensten, die over tijd worden gerealiseerd. De voortgang wordt gemeten op basis van het aantal dagen dat Enexis haar diensten levert aan de klant.

Enexis levert alleen goederen en diensten binnen de Nederlandse markt.

De omzet wordt vastgesteld door de gefactureerde netwerkvergoeding te vermeerderen met de raming van de nog te factureren netwerkvergoeding en te verminderen met de raming van de nog te factureren netwerkvergoeding ultimo vorige verslagperiode. De periodieke afrekening met kleinverbruikers van energie geschiedt op basis van vaste bedragen, afhankelijk van de grootte (capaciteit) van de aansluiting, en wordt in rekening gebracht en geïnd door de energieleveranciers. De energieleveranciers dragen de in rekening gebrachte bedragen aan kleinverbruikers periodiek af aan Enexis. De afrekening van grootzakelijke klanten geschiedt periodiek op basis van contractueel overeengekomen capaciteit en daarnaast bij elektriciteit op basis van gemeten verbruik en opgetreden netbelasting.

De niet-gereguleerde opbrengsten uit verhuur vallen niet onder de reikwijdte van IFRS 15 en kwalificeren als lease onder de lease accounting standaarden. Deze opbrengsten worden als aparte categorie onder de netto-omzet geclassificeerd, niet zijnde contracten met klanten. In de specificatie van de netto-omzet is een nadere splitsing naar gereguleerd en niet-gereguleerd gemaakt:

€ miljoen	2020	2019
Gereguleerd		
Periodieke transport- en aansluitvergoedingen Elektriciteit		
Grootverbruik	325	329
Kleinverbruik	557	548
Periodieke transport- en aansluitvergoedingen Gas		
Grootverbruik	43	41
Kleinverbruik	294	286
Meetdiensten	136	131
Geamortiseerde bijdragen	23	21
Overig	6	6
Totaal gereguleerd	1.384	1.362
Niet-gereguleerd		
Opbrengsten uit verkopen en diensten	62	61
Meetdiensten	33	33
Totaal niet-gereguleerd	95	94
Overige netto-omzet		
Verhuuropbrengsten	37	35
Totaal	1.516	1.491

De netto-omzet is met 1,7% toegenomen ten opzichte van 2019. Deze toename is voor een belangrijk deel toe te schrijven aan een stijging van de gereguleerde omzet met 1,6%, die voornamelijk wordt verklaard als gevolg van een tariefstijging bij de periodieke transport- en aansluitvergoedingen voor gas van 3,5% en voor elektriciteit van 0,7%. De gereguleerde omzet uit meetdiensten elektriciteit en gas is met 3,8% toegenomen ten opzichte van 2019. Deze toename is voor 2,8% het gevolg van een tariefstijging.

De niet-gereguleerde en overige omzet stijgen tezamen met 2,3% ten opzichte van 2019. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door de groei van de activiteiten bij Fudura B.V.

In de netto-omzet over 2020 bedroeg de geraamde netwerkvergoeding voor kleinverbruik € nihil (2019: € 81 miljoen) en voor grootverbruikers € 30 miljoen (2019: € 31 miljoen), tezamen 2,0% (2019: 7,5%) van de totale omzet. De afloopverschillen op deze nog te factureren opbrengsten zijn over het algemeen gering. De geraamde omzet heeft betrekking op de maand december en is grotendeels gebaseerd op de in november gerealiseerde omzetten.

2. KOSTEN VAN TRANSPORTDIENSTEN EN VAN DISTRIBUTIEVERLIEZEN

Hieronder worden gerekend de door TenneT in rekening gebrachte kosten van transportdiensten alsmede de distributieverliezen die gerelateerd zijn aan de netto-omzet.

€ miljoen	2020	2019
Transportdiensten	250	185
Distributieverliezen	66	47
Totaal	316	232

De kosten van transportdiensten en van distributieverliezen zijn in 2020 met € 84 miljoen toegenomen tot € 316 miljoen. Deze toename wordt voor € 63 miljoen verklaard door hogere kosten van TenneT voor transportdiensten, met name door tariefstijgingen (€ 66 miljoen) en hoeveelheidsverschillen (-/- € 3 miljoen).

Daarnaast nemen de kosten voor distributieverliezen toe met € 19 miljoen. Hiervan is € 12 miljoen toe te rekenen aan elektriciteit, grotendeels veroorzaakt door hogere prijzen op de energiemarkt en voor € 7 miljoen aan gas, grotendeels veroorzaakt doordat met ingang van 1 januari 2020 distributieverliezen gas worden ingekocht. Vanaf dat moment hebben regionale netbeheerders immers op basis van het "Codebesluit allocatie netverliezen gas" de wettelijke taak om distributieverliezen gas in te kopen, hetgeen voorheen een taak was voor de leveranciers.

Enexis verdeelt de getransporteerde energie onder haar klanten middels haar allocatie- en reconciliatieproces. Hierbij is de allocatie het voorschot en de reconciliatie de eindafrekening. Het verschil tussen de in het distributienet ingenomen energie en de energie toegekend aan eindgebruikers na allocatie en reconciliatie vormt het distributieverlies. Pas na een proces van 20 maanden is de reconciliatie van het betreffende kalenderjaar definitief. Op basis van prognoses probeert Enexis de allocatie zo nauwkeurig mogelijk in te schatten om het uiteindelijke netverlies uit reconciliatie te minimaliseren, waarbij voor deze prognoses gebruik wordt gemaakt van verbruikersprofielen, de werkelijke jaarlijkse invoeding en historische inzichten. Het netverlies uit reconciliatie bedraagt in 2020 € 4 miljoen (2019: € 4 miljoen).

3. OVERIGE BEDRIJFSOPBRENGSTEN

Onder de overige bedrijfsopbrengsten worden opbrengsten verantwoord die niet direct gerelateerd zijn aan de kernactiviteiten.

Exploitatiesubsidies worden in het resultaat verantwoord in de periode waarop de subsidie betrekking heeft. Subsidies worden slechts opgenomen zodra de ontvangst hiervan met redelijke zekerheid kan worden vastgesteld.

€ miljoen	2020	2019
Ontvangen subsidies en restituties	1	1
Overige opbrengsten	0	11
Totaal	1	12

De overige bedrijfsopbrengsten zijn met € 11 miljoen afgenomen ten opzichte van 2019. De post overige opbrengsten heeft nagenoeg geheel betrekking op een in 2019 met een leverancier overeengekomen schadecompensatie.

4. PERSONEELSKOSTEN

Kosten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

€ miljoen	2020	2019	Vershil
Salarissen	284	279	5
Sociale lasten	34	34	0
Pensioenlasten	39	37	2
Inhuur van derden	129	114	15
Dotatie/vrijval personeelsgerelateerde voorzieningen	2	3	-1
Overige personeelskosten	13	26	-13
Totaal	501	493	8

De ontwikkeling van het personeelsbestand in 2020 is als volgt:

	2020	2019	Vershil
Eigen personeel	4.591	4.317	274
Ingehuurd personeel met een tijdelijk dienstverband	1.088	1.113	-25
Totaal FTE's per jaareinde	5.679	5.430	249

Het gemiddeld aantal FTE's bedraagt in 2020 5.555 (2019: 5.259). Er zijn geen medewerkers werkzaam buiten Nederland.

De totale personeelskosten nemen met € 8 miljoen toe ten opzichte van 2019. Deze toename is het saldo van een € 7 miljoen daling voor kosten voor eigen personeel en een stijging voor inhuur van derden met € 15 miljoen.

Ondanks de stijging van het aantal FTE met 274 medewerkers ten opzichte van ultimo 2019 dalen de kosten voor eigen personeel met € 7 miljoen, met name als gevolg van een eenmalige last in 2019, zijnde een compensatie voor gewijzigde en/of vervallen regelingen in de per 1 januari 2020 overeengekomen bedrijfs-cao.

De kosten voor inhuur van derden stijgen met € 15 miljoen door het tijdelijk invullen van vacatures met extern personeel en de toegenomen inzet op verbeter- en transitieprojecten.

Daarnaast dalen per saldo de overige personeelskosten door lagere reis- en opleidingskosten als gevolg van COVID-19. In 2020 hebben medewerkers minder verlof opgenomen, waardoor de kosten voor verlofreserveringen stijgen.

Een groot deel van de gestegen personeelskosten heeft betrekking op investeringsprojecten en is als zodanig de belangrijkste oorzaak voor de stijging van de geactiveerde kosten van eigen productie (zie noot 8. Geactiveerde kosten eigen productie).

PENSIOENVERPLICHTINGEN

De medewerkers van Enexis zijn voor de pensioenvoorziening aangesloten bij Stichting Pensioenfonds ABP. Eind 2020 was bij pensioenfonds ABP de dekkingsgraad 93,2% (eind 2019: 97,8%). De Overheid heeft de ondergrens voor deze dekkingsgraad tijdelijk verlaagd van 104% naar 90%. Een verlaging van de pensioenen in 2021 is daarmee niet nodig. Voor de daaropvolgende jaren blijft de kans op verlaging aanwezig; verhoging zit er de komende jaren naar verwachting niet in.

Voor 2020 bedraagt de premie voor ouderdoms- en nabestaandenpensioen 24,9% (eveneens 24,9% in 2019).

Per 1 januari 2021 is de premie ouderdoms- en nabestaandenpensioen vastgesteld op 25,9%. De premie stijgt daarmee 1 procentpunt ten opzichte van 2020. Het fonds gaat uit van een lager verwacht rendement en heeft meer premie nodig om de pensioenen te financieren.

In 2021 is de premieverdeling tussen werkgever en werknemer 70 respectievelijk 30 procent (in 2020 idem), dat wil zeggen 18,13% voor de werkgever en 7,77% voor de werknemer.

Aangezien Enexis geen toegang heeft tot de benodigde specifieke informatie, worden deze regelingen behandeld als toegezegde-bijdrageregelingen en worden de verschuldigde pensioenpremies over het boekjaar verwerkt als pensioenlasten in de jaarrekening.

5. AFSCHRIJVINGEN EN BUITENGEBRUIKSTELLINGEN

De specificatie van de afschrijvingskosten is als volgt:

€ miljoen	2020	2019
Afschrijving materiële vaste activa	323	309
Afschrijving immateriële vaste activa	32	26
Afschrijving gebruiksrecht activa	34	28
Buitengebruikstellingen	16	16
Totaal	405	379

MATERIËLE VASTE ACTIVA

De afschrijving vindt plaats volgens de lineaire methode. Bij de bepaling van de afschrijving wordt rekening gehouden met de verwachte gebruiksduur van het actief. Beoordeling van de gebruiksduur en restwaarde vindt jaarlijks plaats. Eventuele aanpassingen worden prospectief verwerkt. Op bedrijfsterreinen wordt niet afgeschreven. Een materieel vast actief wordt niet langer in de balans opgenomen wanneer het wordt afgestoten of wanneer er geen economische voordelen meer worden verwacht uit de verdere aanwending of verkoop van het actief. Een eventuele bate dan wel eventueel verlies voortvloeiende uit het niet langer in de balans opnemen van het actief wordt in het resultaat verwerkt.

De verwachte gebruiksduren van de belangrijkste materiële vaste activa categorieën zijn als volgt:

	Termijnen
Bedrijfsgebouwen	25-50 jaar
Leidingen en installaties	25-55 jaar
Andere vaste bedrijfsmiddelen	5 - 15 jaar
Werken in uitvoering	n.v.t.

IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

De afschrijving vindt plaats volgens de lineaire methode. Bij de bepaling van de afschrijving wordt rekening gehouden met de verwachte gebruiksduur. Beoordeling van de gebruiksduur vindt jaarlijks plaats. Eventuele aanpassingen worden prospectief verwerkt.

De verwachte gebruiksduren van de belangrijkste immateriële vaste activa categorieën zijn als volgt:

	Termijnen
Software	5 jaar
Goodwill	n.v.t.
In uitvoering	n.v.t.

AFSCHRIJVING GEBRUIKSRECHT ACTIVA

Leasecontracten worden op de balans opgenomen als zijnde een gebruiksrecht voor activa. Het gebruiksrecht voor activa wordt vervolgens lineair afgeschreven in overeenstemming met de totale verwachte contractduur.

BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN

Voor toelichting op de bijzondere waardeverminderingen wordt verwezen naar noot 14. Immateriële vaste activa.

6. KOSTEN UITBESTEED WERK, MATERIALEN EN ANDERE EXTERNE KOSTEN

Kosten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

€ miljoen	2020	2019
Uitbesteed werk	82	75
Kosten materialen	24	24
ICT-kosten	76	70
Overige externe kosten	46	39
Totaal	228	208

De kosten uitbesteed werk, materialen en andere externe kosten nemen met € 20 miljoen toe naar € 228 miljoen. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door een stijging van de kosten voor het werkpakket en hogere advieskosten vanwege de toename in verbeterprojecten.

ACCOUNTANTSKOSTEN

De in het boekjaar door PricewaterhouseCoopers accountants N.V. in rekening gebrachte honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening bedroegen in 2020 € 0,8 miljoen (2019: € 0,8 miljoen) en voor andere controleopdrachten € 0,1 miljoen (2019: € 0,1 miljoen). Er heeft geen andersoortige dienstverlening plaatsgevonden.

7. OVERIGE BEDRIJFSKOSTEN

€ miljoen	2020	2019
Dotatie (vrijval) van voorzieningen	11	10
Overige bedrijfskosten	19	19
Totaal	30	29

De overige bedrijfskosten betreffen voornamelijk dotaties en/of vrijval van niet-personeelgerelateerde voorzieningen, zakelijke belastingen en kosten voor compensatie en servicegaranties. De overige bedrijfskosten zijn nagenoeg gelijk aan de overige bedrijfskosten in 2019.

8. GEACTIVEERDE KOSTEN EIGEN PRODUCTIE

€ miljoen	2020	2019
Geactiveerde kosten personeel	-163	-152
Geactiveerde toeslagen en logistieke opslag	-42	-39
Totaal	-205	-191

De geactiveerde kosten eigen productie betreffen de aan eigen investeringsprojecten toegerekende uren van eigen en van ingehuurd personeel, op investeringsprojecten verantwoorde toeslagen en logistieke opslag.

De stijging van de geactiveerde kosten eigen productie ten opzichte van 2019 is grotendeels te relateren aan het groeiende werkpakket en de extra inzet van eigen en ingehuurd personeel op verbeter- en transitieprojecten die voor activering in aanmerking kwamen.

9. RESULTAAT DEELNEMINGEN EN JOINT ARRANGEMENTS

€ miljoen	2020	2019
ZEBRA Gasnetwerk B.V.	1	-1
Overige stichtingen en deelnemingen	-1	0
Totaal	0	-1

Voor een verdere toelichting op de resultaten en boekwaarden van de deelnemingen en joint arrangements alsmede de ontvangen dividenden wordt verwezen naar noot 16. Deelnemingen en joint arrangements.

10. FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

De rentebaten en -lasten worden op basis van tijdsevenredigheid toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben, onder toepassing van de effectieve rentemethode. Aan investeringsprojecten waarvan de geschatte looptijd langer dan 12 maanden is, wordt bouwrente toegerekend (zie noot 13. Materiële vaste activa).

€ miljoen	2020	2019
Rentebaten	2	3
Totaal financiële baten	2	3
Rentetoevoegingen voorzieningen		
Overige rentelasten	43	55
Totaal financiële lasten	43	55
Totaal, per saldo lasten	-41	-52

De financiële lasten bestaan met name uit de rentevergoedingen in verband met de opgenomen leningen. Voor een nadere toelichting van deze leningen wordt verwezen naar noot 24. Rentedragende verplichtingen (langlopend) en noot 30. Rentedragende verplichtingen (kortlopend).

De afname van de financiële baten en lasten wordt voornamelijk veroorzaakt door het aflopen van de aandeelhouderslening met conditioneel conversierecht tot omzetting in eigen vermogen (tranche D) per 30 september 2019 ten bedrage van € 350 miljoen. Als gevolg hiervan zijn de rentelasten behorend bij deze lening in 2020 niet langer opgenomen in de financiële lasten. Deze lening met een hoge rente (7,2%) is op 2 juli 2019 geherfinancierd met een obligatielening (€ 500 miljoen) tegen een aanzienlijk lagere rente (0,75%). De in 2020 uitgegeven groene obligatielening (€ 500 miljoen) en converteerbare hybride aandeelhouderslening (€ 500 miljoen) hebben eveneens aanzienlijk lagere rentetarieven. De rente op de groene obligatielening bedraagt 0,625% en de rente op de converteerbare hybride aandeelhouderslening bedraagt voor Tranche A 2,15% (€ 422 miljoen) en voor Tranche B 1,4% (€ 78 miljoen).

11. INCIDENTELE POSTEN

Onder de incidentele posten worden baten en lasten opgenomen die naar de mening van het management niet direct voortvloeien uit de reguliere bedrijfsuitoefening en/of die qua aard en omvang, omwille van een betere analyse van de resultaten apart dienen te worden beschouwd. Bij het vaststellen van de incidentele posten over het boekjaar 2020 heeft het management een andere inschatting gemaakt ten opzichte van 2019. Dit heeft geleid tot een aanpassing van de vergelijkende cijfers.

Onder het resultaat zijn de volgende incidentele posten opgenomen:

2020**INCIDENTELE LASTEN VENNOOTSCHAPSBELASTING**

Met het aannemen van het Belastingplan 2021 is een eerder aangekondigde verlaging van het toptarief in de vennootschapsbelasting vanaf 2021 teruggedraaid. Het toptarief in de vennootschapsbelasting blijft 25% vanaf 2021. Deze wijziging leidt tot hogere toekomstige belastinguitgaven, waardoor in 2020 € 42 miljoen is toegevoegd aan de latente belastingverplichting ten laste van het resultaat.

2019**INCIDENTELE LASTEN VENNOOTSCHAPSBELASTING**

Eind 2018 is het Belastingplan 2019 aangenomen. Hierin was een stapsgewijze verlaging van het toptarief in de vennootschapsbelasting opgenomen in de jaren 2019 tot en met 2021 (toptarief vanaf 2021: 20,5%). Dit heeft in de geconsolideerde jaarrekening 2018 van Enexis Holding N.V. geleid tot een verlaging van de latente belastingverplichting met € 56 miljoen ten gunste van het resultaat.

In het Belastingplan 2020, dat eind 2019 is aangenomen, is de verlaging van het toptarief in de vennootschapsbelasting uitgesteld en is de tariefsverlaging voor de jaren vanaf 2021 gedeeltelijk teruggedraaid (toptarief vanaf 2021: 21,7%). Deze wijziging heeft geleid tot een herberekening van de latente belastingverplichting en daarmee tot een eenmalige belastinglast in 2019 van € 13 miljoen. Voorts heeft de in 2019 opgestelde aangifte vennootschapsbelasting 2018 geresulteerd in een last van € 1 miljoen. Beide posten zijn in 2019 als incidentele last gekwalificeerd (€ 14 miljoen).

WIJZIGINGEN EN COMPENSERENDE MAATREGELEN NIEUWE BEDRIJFS-CAO PER 1 JANUARI 2020

Door de per 1 januari 2020 geëffectueerde cao zijn nieuwe regelingen ontstaan en zijn bestaande regelingen komen te vervallen per 31 december 2019. De uit de wijzigingen en de compenserende maatregelen voortvloeiende personeelskosten bedroegen in zijn totaliteit € 12 miljoen.

ONTVANGEN SCHADECOMPENSATIE TERZAKE VAN VERSNELD AFGESCHREVEN METERS

Voor de in 2018 versneld afgeschreven meters die niet aan de geldende kwaliteitseisen voldeden is met de leverancier een compensatie voor de geleden schade van € 10 miljoen overeengekomen.

Het effect van bovenstaande posten op het resultaat vóór en na belastingen is als volgt:

€ miljoen	2020	2019
Resultaat vóór belastingen (inclusief incidentele posten)	201	300
Wijzigingen en compenserende maatregelen bedrijfs-cao	-	12
Enmalige schadecompensatie door leverancier	-	-10
Saldo incidentele posten	-	2
Genormaliseerd resultaat vóór belastingen	201	302
€ miljoen	2020	2019
Resultaat na belastingen (inclusief incidentele posten)	108	210
Saldo incidentele posten	-	2
Belastingdruk over incidentele posten	-	0
Resultaat na belastingen (exclusief incidentele posten)	108	212
Incidentele lasten/baten VpB	-42	-14
Genormaliseerd resultaat ná belastingen	150	226

12. BELASTINGEN**FISCALE BASISREGELS EN FISCAAL RISICOBEBEER**

Het juist en volledig voldoen aan de fiscale verplichtingen is voor Enexis Groep een belangrijk aandachtsgebied. Enexis streeft ernaar fiscale risico's te beheersen en fiscale informatie snel en volledig aan te leveren teneinde te voldoen aan de fiscale verplichtingen.

Hierbij wordt gebruikgemaakt van de volgende fiscale basisregels:

- Naleving van wetgeving: Enexis handelt in overeenstemming met de geldende fiscale wetgeving. Hierbij wordt geen gebruik gemaakt van ongebruikelijke fiscale structuren.
- Transparantie: Enexis is transparant over de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de fiscale verplichtingen. Daarbij is de manier van werken van Enexis gericht op het onderhouden van een open, constructieve en respectvolle relatie met alle bij de belastingheffing betrokken instanties. Deze elementen komen ook terug in het met de Belastingdienst in februari 2012 ondertekende convenant Horizontaal Toezicht. Het huidige convenant vervalt uiterlijk op 31 december 2022. Enexis streeft ernaar om ruim voordien nieuwe afspraken met de Belastingdienst te hebben gemaakt over het voortzetten van Horizontaal Toezicht.

Het fiscale risicobeheersingssysteem van Enexis is gericht op het naleven van de Nederlandse wet- en regelgeving bij het opstellen van aangiftes. Enexis monitort de opzet, het bestaan en de werking van getroffen beheersmaatregelen. Conform de procedures op het gebied van risicomanagement wordt het fiscale risicobeheersingssysteem periodiek geëvalueerd. Op deze manier zorgt Enexis ervoor dat nu, maar ook in de toekomst, tijdig, juiste en volledige aangiftes worden ingediend en dat verschuldigde belastingen tijdig worden betaald.

WINSTBELASTING

De bedrijfsactiviteiten van Enexis Groep zijn onderworpen aan winstbelasting. Enexis Holding N.V. is voor de winstbelasting (vennootschapsbelasting) hoofd van de fiscale eenheid en in die hoedanigheid hoofdelijk aansprakelijk voor de verplichtingen van de in de fiscale eenheid opgenomen vennootschappen. De gevoegde vennootschappen ultimo 2020 zijn Enexis Netbeheer B.V., Enexis Personeel B.V., Enexis Vastgoed B.V., Fudura B.V., Enpuls B.V., Enpuls Projecten B.V. en Mijwater Warmte Infra B.V. De door Enexis Holding N.V. aan de Belastingdienst te betalen vennootschapsbelasting wordt vereffend met de onderliggende groepsmaatschappijen op basis van commerciële resultaten, rekening houdende met de fiscaal geldende vrijstellingen en niet-afrekbare bedragen. Bij wijzigingen in de groepssamenstelling worden latente belastingposities verrekend tussen Enexis Holding N.V. en de betrokken groepsmaatschappij(en).

De belasting over het resultaat van de verslagperiode omvat de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en uitgestelde winstbelastingen. De winstbelasting wordt opgenomen in de winst-en-verliesrekening behalve voor zover zij betrekking heeft op posten die rechtstreeks zijn opgenomen in het eigen vermogen.

De winstbelasting bedraagt in 2020 € 93 miljoen (2019: € 90 miljoen). Dit bedrag is inclusief een toevoeging aan de latente belastingverplichting ter hoogte van € 42 miljoen. Deze toevoeging aan de latente belastingverplichting vloeit voort uit het eind 2020 aangenomen Belastingplan 2021. Met het aannemen van het Belastingplan 2021 is een eerder aangekondigde verlaging van het toptarief in de vennootschapsbelasting vanaf 2021 teruggedraaid. Het toptarief in de vennootschapsbelasting blijft 25% vanaf 2021. Deze wijziging in het toekomstige belastingtarief heeft geleid tot een herberekening van de latente belastingverplichting en daarmee tot een eenmalige belastinglast van € 42 miljoen (in 2019 bedroeg de eenmalige belastinglast inzake toekomstige tariefswijziging € 13 miljoen).

€ miljoen	2020	2019
Acuut gedeelte winstbelasting boekjaar	44	65
Latent gedeelte winstbelasting boekjaar	7	11
	51	76
Mutatie latente belastingverplichting naar aanleiding van toekomstige tariefswijzigingen	42	13
	93	89
Acuut gedeelte winstbelasting voorgaande jaren	0	4
Latent gedeelte winstbelasting voorgaande jaren	0	-3
Totaal winstbelasting	93	90

De winstbelasting kan als volgt worden gespecificeerd:

€ miljoen	2020	2019
Resultaat vóór belastingen	201	300
Niet-belastbare resultaten en niet-aftrekbare kosten	2	2
Resultaat vóór berekening winstbelasting	203	302
Belasting over lopend boekjaar	51	76
Mutatie latente belastingverplichting naar aanleiding van toekomstige tariefswijzigingen	42	13
Correctie(s) voorgaande jaren	0	1
Totaal winstbelasting	93	90

De niet-belastbare resultaten en niet-aftrekbare kosten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

€ miljoen	2020	2019
Resultaten vrijgesteld onder de deelnemingsvrijstelling	1	1
Niet-aftrekbaar deel belastbaar loon	1	1
Totaal niet-belastbare resultaten en niet-aftrekbare kosten	2	2

Ultimo 2020 is er geen sprake van onzekere belastingverplichtingen voortkomende uit voorgaande jaren.

De aansluiting tussen het wettelijke winstbelastingtarief en de gerapporteerde winstbelasting (€ 93 miljoen), uitgedrukt in een percentage van het resultaat vóór belasting (€ 201 miljoen), is als volgt:

	2020	2019
Nominaal wettelijk winstbelastingtarief in Nederland	25,00%	25,00%
Effect van niet-belastbare resultaten en niet-aftrekbare kosten	0,29%	0,20%
Effect van toekomstige tariefswijzigingen in de winstbelasting	20,84%	4,51%
Effect van correcties voorgaande jaren	0,05%	0,25%
Effectieve belastingdruk ¹⁾	46,18%	29,95%

¹⁾ Totaal winstbelasting in procenten van resultaat vóór belastingen.

De hogere effectieve belastingdruk in 2020 ten opzichte van het wettelijke tarief, wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de eenmalige belastinglast die voortvloeit uit de aanpassing van de toekomstige belastingtarieven.

13. MATERIËLE VASTE ACTIVA

De waardering van materiële vaste activa vindt plaats tegen verkrijgings- of (interne) vervaardigingsprijs, verminderd met de over deze waarde berekende afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen. Investeringsubsidies worden in mindering gebracht op de aanschafwaarde van het betreffende actief en op basis van de gebruiksduur ten gunste van het resultaat gebracht.

Het verloop van de materiële vaste activa over 2020 is als volgt:

€ miljoen	Bedrijfs-gebouwen en -terreinen	Leidingen en installaties	Andere vaste bedrijfs-middelen	Werken in uitvoering	Totaal 2020
Aanschafwaarde 1 januari 2020	737	12.833	117	331	14.018
Cumulatieve afschrijvingen 1 januari 2020	354	6.012	54	-	6.420
Boekwaarde 1 januari 2020	383	6.821	63	331	7.598
Herrubricering werken in uitvoering	15	179	0	-194	0
Herrubricering	0	1	0	0	1
Door acquisitie verworven ¹⁾	0	14	0	10	24
Investerings ²⁾	14	466	18	308	806
Afschrijvingen	-13	-299	-11	-	-323
Bijzondere waardevermindering	0	-1	0	-	-1
Buitengebruikstellingen	0	-14	0	-	-14
Boekwaarde 31 december 2020	399	7.167	70	455	8.091
Cumulatieve afschrijvingen 31 december 2020	369	6.263	52	-	6.684
Aanschafwaarde 31 december 2020	768	13.430	122	455	14.775

¹⁾ Enpuls Projecten B.V. heeft op 9 december 2020 100% van de stemgerechtigde aandelen van Mijnwater Warmte Infra B.V. verworven. Een nadere toelichting hieromtrent is opgenomen in paragraaf 4. Acquisities en verkopen.

²⁾ In 2020 is € 2,5 miljoen (2019: € 2,6 miljoen) aan bouwrente geactiveerd en ten gunste van de financiële baten en lasten in de winst-en-verliesrekening gebracht. Hierbij is gerekend met een rentetarieff van 1,53% (2019: 2,15%).

Het vergelijkende overzicht over 2019 is als volgt:

€ miljoen	Bedrijfs-gebouwen en -terreinen	Leidingen en installaties	Andere vaste bedrijfs-middelen	Werken in uitvoering	Totaal 2019
Aanschafwaarde 1 januari 2019	720	12.327	239	258	13.544
Cumulatieve afschrijvingen 1 januari 2019	343	5.794	181	-	6.318
Boekwaarde 1 januari 2019	377	6.533	58	258	7.226
Herrubricering werken in uitvoering	11	153	4	-168	0
Herrubricering	0	0	2	0	2
Investerings	8	436	9	241	694
Afschrijvingen	-13	-286	-10	-	-309
Buitengebruikstellingen	0	-15	0	-	-15
Boekwaarde 31 december 2019	383	6.821	63	331	7.598
Cumulatieve afschrijvingen 31 december 2019	354	6.012	54	-	6.420
Aanschafwaarde 31 december 2019	737	12.833	117	331	14.018

BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN INDIVIDUELE ACTIVA

Voor alle individuele activa vindt alleen een berekening van de realiseerbare waarde plaats indien gebeurtenissen of veranderingen in omstandigheden hiertoe aanleiding geven ('triggering event' analyse).

Op basis van de uitkomsten van deze berekening wordt vastgesteld of er sprake is van een bijzondere waardevermindering. Jaarlijks en bij tussentijdse publicatie wordt geëvalueerd of dergelijke gebeurtenissen of veranderingen aan de orde zijn.

Voor de toekomstvisie van het gasnet en de impact op de waardering wordt verwezen naar noot 14. Immateriële vaste activa.

14. IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

De immateriële vaste activa bestaan uit goodwill, verworven of zelf vervaardigde applicatiesoftware en geactiveerde verhuurcontracten. De immateriële vaste activa, voor zover niet betrekking hebbende op goodwill, worden gewaardeerd tegen kostprijs, verminderd met de over deze waarde berekende afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen. Kosten worden uitsluitend geactiveerd wanneer het waarschijnlijk is dat er toekomstige economische voordelen voortvloeien uit het gebruik van een specifiek actief.

Het verloop van de immateriële vaste activa over 2020 is als volgt:

€ miljoen	Goodwill	Software	Verhuur contracten	In uitvoering	Totaal 2020
Aanschafwaarde 1 januari 2020	115	293	7	50	465
Cumulatieve afschrijvingen 1 januari 2020	0	210	3	-	213
Boekwaarde 1 januari 2020	115	83	4	50	252
Herrubricering werken in uitvoering	0	33	0	-33	0
Herrubricering	0	0	0	-1	-1
Investeringen	0	20	0	28	48
Afschrijvingen	0	-32	0	-	-32
Buitengebruikstellingen	0	-1	0	-	-1
Boekwaarde 31 december 2020	115	103	4	44	266
Cumulatieve afschrijvingen 31 december 2020	0	223	3	-	226
Aanschafwaarde 31 december 2020	115	326	7	44	492

De als software aangemerkte activa betreffen voornamelijk het netregistratiesysteem, diverse besturingssystemen, aansluitregisters, klanteninformatiesystemen, werkordermanagementsystemen en overige ondersteunende systemen.

Het vergelijkende overzicht over 2019 is als volgt:

€ miljoen	Goodwill	Software	Verhuur contracten	In uitvoering	Totaal 2019
Aanschafwaarde 1 januari 2019	115	402	7	26	550
Cumulatieve afschrijvingen 1 januari 2019	0	319	2	-	321
Boekwaarde 1 januari 2019	115	83	5	26	229
Herrubricering werken in uitvoering	0	23	0	-23	0
Herrubricering	0	-2	0	0	-2
Investeringen	0	5	0	47	52
Afschrijvingen	0	-25	-1	-	-26
Buitengebruikstellingen	0	-1	0	-	-1
Boekwaarde 31 december 2019	115	83	4	50	252
Cumulatieve afschrijvingen 31 december 2019	0	210	3	-	213
Aanschafwaarde 31 december 2019	115	293	7	50	465

BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN INDIVIDUELE ACTIVA

Voor alle individuele activa vindt alleen een berekening van de realiseerbare waarde plaats indien gebeurtenissen of veranderingen in omstandigheden hiertoe aanleiding geven ('triggering event' analyse).

Op basis van de uitkomsten van deze berekening wordt vastgesteld of er sprake is van een bijzondere waardevermindering. Jaarlijks en bij tussentijdse publicatie wordt geëvalueerd of dergelijke gebeurtenissen of veranderingen aan de orde zijn.

GOODWILL IMPAIRMENT TEST

De goodwill heeft betrekking op de acquisities van Intergas Energie B.V. in 2011, Endinet Groep B.V. in 2016 en N.V. Stedin Netten Weert in 2017 en betreft het verschil tussen de kostprijs van de overname en de reële waarde van de netto-activa op het moment van overname.

Gedurende het verslagjaar is beoordeeld of er aanwijzingen zijn voor een bijzondere waardevermindering van de segmenten Enexis Gereguleerd en Enexis Overig, waarbij de directe opbrengstwaarde als uitgangspunt is genomen. Los daarvan wordt jaarlijks in december de impairment test uitgevoerd bij de segmenten waarin goodwill is opgenomen. De goodwill die is voortgekomen uit acquisities is als volgt toegerekend aan de segmenten:

€ miljoen	Enexis Gereguleerd	Enexis Overig	Totaal
Intergas Energie B.V.	15	0	15
Endinet Groep B.V.	78	19	97
N.V. Stedin Netten Weert	3	0	3
Totaal	96	19	115

UITKOMSTEN

De vastgestelde directe opbrengstwaarden, zijnde de reële waarde minus verkoopkosten, van de gereguleerde en overige activa zijn ruim hoger dan de boekwaarden van de corresponderende activa, vermeerderd met de daaraan gealloceerde goodwill. Er is derhalve geen noodzaak tot bijzondere waardeverminderingen van goodwill.

UITGANGSPUNTEN

De directe opbrengstwaarden van de gereguleerde en overige activa worden bepaald op basis van de meest recente Lange Termijn Financiële Doorrekening. Deze doorrekening beslaat een periode van vijftien jaar. In 2020 is de prognoseperiode aangepast van vijf naar vijftien jaar, omdat hiermee beter aansluiting wordt gemaakt met de investeringen en daaruit voortvloeiende inkomsten die verband houden met de energietransitie. De belangrijkste uitgangspunten die in deze doorrekening zijn opgenomen betreffen de inschatting van de gereguleerde tarieven en de ontwikkeling van het aantal aansluitingen en diensten (welke als basis dienen voor de geprognosticeerde kasstromen) en de disconteringsvoet op basis van de door de ACM gehanteerde WACC-percentages. Ook relevant in dit kader zijn de investerings- en besparingsplannen, het marktaandeel en de convergentieaanname. De gekozen uitgangspunten betreffen inschattingen en zijn in belangrijke mate gebaseerd op de meest actuele informatie met betrekking tot tariefregulering (Methodebesluit 2017-2021), het investeringsprogramma (kwaliteits- en capaciteitsdocument en strategisch asset management plan), het uitrolprogramma slimme meters en de efficiencydoelstellingen van Enexis.

In 2021 zal er sprake zijn van een sterke omzetstijging ten opzichte van 2020. Deze stijging wordt vooral veroorzaakt door een eenmalige correctie van de tarieven naar aanleiding van een uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven, waarin geconstateerd werd dat de tarieven op grond van de Methodebesluiten 2017-2021 voor de jaren 2017 t/m 2020 te laag waren vastgesteld, en versnelde vergoeding voor gestegen inkoopkosten bij de landelijke elektriciteitsnetbeheerder TenneT. Samen met de correctie voor inflatie en de door de ACM opgelegde korting ter bevordering van een doelmatige bedrijfsvoering, de x-factor, leidt dit bij elektriciteit tot een tariefstijging van bijna 10% en bij gas zijn de tarieven bijna 4% hoger dan in 2020.

Momenteel wordt met de ACM overleg gevoerd over de Methodebesluiten voor de nieuwe reguleringsperiode, die in 2022 zal beginnen en waarschijnlijk tot 2026 zal duren. De uitkomsten van deze gesprekken, die vooral gaan over de noodzakelijke aanpassingen van de reguleringsmethodiek in verband met de trendbreuk in de kostenontwikkelingen door de energietransitie, zijn nog onzeker. Het is al wel duidelijk dat de vermogenskostenvergoeding in de tarieven, als gevolg van de huidige situatie op de financiële markten, vanaf 2022 substantieel lager zal worden.

De omzet zal ingevolge het Methodebesluit 2017-2021 afnemen als gevolg van de daarin vastgestelde x-factoren, hetgeen een korting is ter bevordering van een doelmatige bedrijfsvoering. Daar staat een toename van de omzet tegenover als gevolg van inflatiecorrectie en een combinatie van de groei van het aantal aansluitingen en de verwachte capaciteitsvraag van klanten. De omzetgroei als gevolg van deze effecten zal over het geheel van de periode 2017-2021 naar verwachting een lichte cumulatieve stijging vertonen tussen 0% en 0,5%. Nacalculatie van ACM maakt geen onderdeel uit van deze verwachting. Enexis heeft veel aandacht voor een efficiënte bedrijfsvoering, waarbij programma's worden geïnitieerd die gericht zijn op het realiseren van een efficiency die minimaal gelijk is aan de stijging van de kosten als gevolg van inflatie. Desondanks zal het operationele kostenniveau naar verwachting toenemen vooral door extra werk als gevolg van de energietransitie.

In de regulering is verder bepaald dat de efficiënte (gemiddelde) kosten worden vergoed in de door ACM vast te stellen tarieven. Ingeschat wordt dat Enexis Netbeheer B.V. gemiddeld zal presteren ten opzichte van de andere netbeheerders op het gebied van investeringen, aangezien de netten van alle netbeheerders in de sector vergelijkbaar zijn.

Ter bepaling van de eindwaarde wordt gerekend met een groeivoet voor gereguleerde activiteiten van 0% omdat wordt verondersteld dat de gehele sector op dat moment even efficiënt opereert. De eindwaarde wordt daarom gelijk verondersteld aan de efficiënte boekwaarde (Gestandaardiseerde Activa Waarde) van dat moment. Voor niet-gereguleerde activiteiten geldt een groeivoet van 1,6% op basis van de vrije kasstromen.

De toetsing op bijzondere waardeverminderingen is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

Variabelen	Uitgangspunten gereguleerde activa		Uitgangspunten niet-gereguleerde activa	
	Enexis Gereguleerd		Enexis Overig	
Segmenten	Lange termijn Financiële Doorrekening		Lange termijn Financiële Doorrekening	
Bron: bedrijfsresultaten toekomstige jaren	Lange termijn Financiële Doorrekening		Lange termijn Financiële Doorrekening	
Kosten vreemd vermogen	1,7%		2,7%	
Kosten eigen vermogen	3,1%		16,1%	
Disconteringsvoet na belastingen	2,2%		6,3%	

GEVOELIGHEIDSANALYSE

Enexis Groep heeft een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd op de belangrijkste uitgangspunten die zijn gebruikt bij de bepaling van de directe opbrengstwaarden van de gereguleerde activa om de schattingsonzekerheid inzichtelijk te maken. De impact van de overige activa op de uitkomst van de bedrijfswaardeberekening is gering. Dit heeft geresulteerd in de volgende uitkomsten:

- Een afname van het verwachte marktaandeel, uitgedrukt in Samengestelde Output, van Enexis Netbeheer B.V. met 0,1% leidt tot een daling van de opbrengstwaarde met € 19 miljoen.
- Een vertraging van de convergentieaanname, het jaar waarin alle regionale netbeheerders even efficiënt opereren, met 1 jaar leidt tot een daling van de opbrengstwaarde met € 36 miljoen.

- Een toename van de disconteringsvoet na belastingen met 0,1% leidt tot een daling van de opbrengstwaarde met € 97 miljoen.
- Een structurele toename van de verwachte operationele kosten met € 10 miljoen per jaar leidt tot een daling van de opbrengstwaarde met € 26 miljoen, als gevolg van de vertraging van de vergoeding in de toekomstige tarieven.
- Een structurele toename van de verwachte investeringen met € 50 miljoen per jaar leidt tot een daling van de opbrengstwaarde met € 29 miljoen, als gevolg van de vertraging van de kapitaalkostenvergoeding in de tarieven.

Daarbij kan gesteld worden dat een redelijke verandering van uitgangspunten waarop de opbrengstwaarden zijn gebaseerd niet zal leiden tot een afwaardering van de goodwill.

TOEKOMSTVISIE VAN HET GASNET

Onderdeel van de Nationale Energieagenda van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat is de visie dat de energievoorziening van Nederland in 2050 CO₂-arm moet zijn. Als tussendoel is gesteld dat de gehele Nederlandse uitstoot in 2030 ten minste 49% daalt ten opzichte van 1990. In 2018 zijn in de hoofdlijnen voor het Klimaatakkoord diverse maatregelen voorgesteld om deze ambitie te verwezenlijken en de bijdrage van aardgas aan het geheel van de energievoorziening sterk te beperken en waar mogelijk geheel te beëindigen. In de gebouwde omgeving is het afschaffen van de aansluitplicht gas voor nieuwbouw één van de eerste concrete maatregelen, vanaf 2020 wordt middels de Regionale Energie Strategieën en Gemeentelijke Transitievisies Warmte ook voor de bestaande bouw de afhankelijkheid van aardgas afgebouwd. Een potentieel risico dat hiermee gepaard zou kunnen gaan, is dat de periode dat er nog behoefte is aan gasnetten die dit aardgas transporteren korter wordt dan de huidige vastgestelde afschrijvingstermijnen.

In de optiek van Enexis Netbeheer B.V. is het echter niet zo dat het gaandeweg uitfaseren van aardgas ook leidt tot het op grote schaal buiten gebruik stellen van gasnetten. Er is sprake van een steeds bredere consensus dat het vrijwel onmogelijk is om zonder gasvormige energiedrager in de warmtevraag te voorzien. Toepassing van uitsluitend elektriciteit is technisch en economisch niet altijd een reële optie. Een warmtenet kan lang niet overal toegepast worden. Toepassing van duurzame gasvormige energiedragers – zoals waterstof geproduceerd uit duurzame elektriciteit of groen gas – in combinatie met de inzet van hybride warmtepompen is in dergelijke situaties de meest begaanbare route naar verduurzaming. Een veilig en betrouwbaar gasnet blijft naar verwachting noodzakelijk – ook in een duurzame(re) energievoorziening.

Ter voorbereiding op de volgende reguleringsperiode (2022 en verder) voeren de netbeheerders momenteel overleg met de ACM over aanpassing van de reguleringsmethodiek in verband met het verminderde gebruik van gasnetten. Hierbij is het uitgangspunt dat de netbeheerders, bij elk scenario voor het verminderde gebruik van de gasnetten, hun efficiënte kosten inclusief een redelijk rendement vergoed blijven krijgen.

Enexis ziet daarom op dit moment geen aanleiding om de afschrijvingstermijnen van de bestaande gasnetten in te korten of tot afwaardering van de bestaande gasnetten over te gaan. Om dit risico verder te beperken is Enexis Netbeheer B.V. wel uiterst terughoudend met het nieuw aanleggen en vervangen van gasnetten wanneer alternatieve warmtevoorzieningen zoals warmtenetten of all-electric oplossingen in beeld zijn. Hierover wordt in een voorkomend geval daarom intensief overlegd met andere betrokken partijen zoals gemeenten, projectontwikkelaars en woningcorporaties. Analyses van zowel het Planbureau voor de Leefomgeving als Enexis in het kader van de Transitievisies Warmte laten tevens zien dat een hybride oplossing een van de mogelijkheden is, waardoor er behoefte blijft aan een infrastructuur voor gasvormige energiedragers.

15. GEBRUIKSRECHT ACTIVA

De Groep heeft activa met een gebruiksrecht en leaseverplichtingen opgenomen voor die leaseovereenkomsten die voorheen als operationele leases werden geïdentificeerd, met uitzondering van korte termijn- en leaseovereenkomsten voor activa met een lage waarde, en de overeenkomsten die uit de beoordeling niet onder de definitie van een lease vallen onder IFRS 16.

Het gebruiksrecht voor activa heeft betrekking op afgesloten leasecontracten van bedrijfs- en personenauto's en huisvesting waarbij het gebruiksrecht wordt afgeschreven in overeenstemming met de totale verwachte contractduur.

Het verloop van de gebruiksrechten van activa over 2020 is als volgt:

€ miljoen	Huisvesting	Leaseauto's	2020
Gebruiksrecht op 1 januari 2020	46	88	134
Cumulatieve afschrijvingen 1 januari 2020	8	20	28
Boekwaarde 1 januari 2020	38	68	106
Investeringen ¹⁾	11	33	44
Desinvesteringen	0	0	0
Afschrijvingen en buitengebruikstellingen	-8	-26	-34
Boekwaarde 31 december 2020	41	75	116
Cumulatieve afschrijvingen 31 december 2020	16	46	62
Aanschafwaarde op 31 december 2020	57	121	178

¹⁾ € 9 mln investeringen als gevolg van uitgevoerde contractmodificaties.

Het verloop van de gebruiksrechten van activa over 2019 was als volgt:

€ miljoen	Huisvesting	Leaseauto's	2019
Gebruiksrecht op 1 januari 2019	28	52	80
Cumulatieve afschrijvingen 1 januari 2019	-	-	-
Boekwaarde 1 januari 2019	28	52	80
Investerings	0	36	36
Contractmodificaties	18	0	18
Afschrijvingen en buitengebruikstellingen	-8	-20	-28
Desinvesteringen	0	0	0
Boekwaarde 31 december 2019	38	68	106
Cumulatieve afschrijvingen 31 december 2019	8	20	28
Aanschafwaarde op 31 december 2019	46	88	134

Voor de aan de gebruiksrechten van activa te relateren leaseverplichtingen wordt verwezen naar noot 24. Rentedragende verplichtingen (langlopend).

LEASEKOSTEN

De uit het gebruiksrecht van activa voortvloeiende kosten worden als volgt gespecificeerd:

€ miljoen	Huisvesting	Leaseauto's	Totaal 2020
Afschrijvingen en buitengebruikstellingen	8	26	34
Financiële lasten	0	0	0
Totaal	8	26	34

16. DEELNEMINGEN EN JOINT ARRANGEMENTS

DEELNEMINGEN

De waardering van economische belangen die niet in de consolidatie worden betrokken maar waarin Enexis wél invloed van betekenis heeft, vindt plaats op basis van de equity-methode gebaseerd op de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van Enexis Holding N.V. Volgens deze methode wordt het economisch belang aanvankelijk op kostprijs gewaardeerd, waarbij de boekwaarde na eerste opname wordt verhoogd of verlaagd met het aandeel van Enexis Holding N.V. in het resultaat. Ontvangen dividenden worden op de boekwaarde in mindering gebracht.

Bij een negatieve vermogenswaarde worden verliezen op deelnemingen verwerkt tot het bedrag van de netto-investering in de deelneming. In deze netto-investering zijn ook leningen begrepen die aan deelnemingen zijn verstrekt, voor zover deze feitelijk deel uitmaken van de netto-investering. Voor het aandeel in verdere verliezen wordt uitsluitend een voorziening opgenomen indien en voor zover op grond van juridische verplichtingen wordt ingestaan voor de schulden van de deelneming of indien er een feitelijke verplichting is om de deelneming (voor het aandeel) tot betaling van de schulden in staat te stellen.

Bij mogelijke impairment van deelnemingen wordt verwezen naar de verwerkingswijze zoals opgenomen in de paragraaf 'Bijzondere waardeverminderingen' in de 'Grondslagen voor de financiële verslaggeving'.

JOINT ARRANGEMENTS

De financiële gegevens van entiteiten die als joint arrangement kwalificeren worden onderscheiden in joint ventures en joint operations, afhankelijk van de wettelijke en contractuele rechten en plichten die iedere investeerder heeft bedongen. De bestaande contractuele overeenkomsten kwalificeren alle als joint ventures. Joint ventures zijn entiteiten waarin Enexis, tezamen met één of meer andere investeerders, gezamenlijke zeggenschap heeft. Deze worden gewaardeerd op basis van de equity-methode.

De deelnemingen en joint arrangements zijn als volgt samengesteld:

€ miljoen	2020	2019
Deelnemingen:		
-Energie Data Services Nederland B.V.	0	0
-Overige deelnemingen en stichtingen	0	1
Joint ventures:		
-ZEBRA Gasnetwerk B.V.	8	7
Saldo per 31 december	8	8

ZEBRA Gasnetwerk B.V., waarin Enexis voor 67% participeert, is niet in de consolidatie betrokken omdat voor de besluitvorming een meerderheid van 75% wordt vereist. In 2019 is de verkoop van de extra hogedruknetten, welke in eigendom zijn van Zebra Gasnetwerk B.V., Enexis Netbeheer B.V. en Enduris B.V., aan de landelijk netbeheerder Gasunie Transport Services (GTS) overeengekomen. In 2020 heeft de overdracht van de activa aan GTS plaatsgevonden.

De realiseerbare waarde van deze deelneming bedraagt per jaareinde 2020, rekening houdende met de overeengekomen verkoopprijs per 31 december 2020 en het resultaat uit gewone bedrijfsvoering, € 12 miljoen. Het aandeel van Enexis (67%) bedraagt € 8 miljoen, hetgeen betekent dat de waardering van deelneming ZEBRA ten opzichte van 31 december 2019 van € 7 miljoen met € 1 miljoen is toegenomen als gevolg van een terugname van een bijzondere waardevermindering van € 1 miljoen. Daarnaast heeft in 2020 een bijzondere waardevermindering plaatsgevonden op de overige deelnemingen van € 1 miljoen.

Het verloop van de waarde van de joint arrangements is als volgt:

€ miljoen	2020	2019
Stand per 1 januari	8	9
Resultaten over het jaar	0	0
Bijzondere waardeverminderingen	0	-1
Ontvangen dividenden	0	0
Saldo per 31 december	8	8

Hierna is van het totaal van de deelnemingen en joint arrangements de relevante informatie betreffende het belang van Enexis Holding N.V. weergegeven.

€ miljoen	2020	2019
Vaste activa	12	21
Vlottende activa	12	6
Langlopende verplichtingen	-14	-10
Kortlopende verplichtingen	-2	-9
Boekwaarde 31 december	8	8
Netto-omzet	20	18
Kosten (inclusief financiële baten en lasten)	-20	-18
Resultaat vóór belastingen	0	0
Belastingen	0	0
Resultaat na belastingen	0	0

Een overzicht van alle deelnemingen en joint arrangements (groepsmaatschappijen, joint arrangements en overige deelnemingen) is opgenomen in noot 55. Deelnemingen en joint arrangements. Geen van de deelnemingen en joint arrangements is ter beurze genoteerd.

17. OVERIGE FINANCIËLE VASTE ACTIVA

De overige financiële vaste activa zijn als volgt samengesteld:

€ miljoen	2020	2019
Leningen en vorderingen	15	16
Totaal	15	16

Het verloop van de financiële vaste activa over 2020 is als volgt:

€ miljoen	Aan personeel verstrekte leningen	Overige leningen	Totaal 2020
Stand per 1 januari 2020	2	24	26
Nieuwe leningen	1	6	7
Aflossingen	-1	-10	-11
Stand per 31 december 2020	2	20	22
Af: kortlopend deel	1	6	7
Totaal langlopend deel	1	14	15

De overige financiële vaste activa betreffen verstrekte leningen aan EDSN B.V. en stichting Mijnaansluiting.nl alsmede aan personeel verstrekte leningen in het kader van financieringsregelingen. De gemiddelde gewogen effectieve rentevoet bedraagt 1,3% (2019: 1,4%).

De rentevoet die in rekening wordt gebracht voor de onder overige financiële vaste activa opgenomen leningen wijkt af van de markrente ultimo 2020. Vanwege de beperkte omvang heeft de afwijking van de rente geen significant effect op de reële waarde.

De overeengekomen rente op de vermelde leningen aan EDSN B.V. en Mijnaansluiting.nl is ten tijde van afsluiten volgens het arm's length-principe bepaald, hetgeen per deelneming resulteert in een marktconforme kredietopslag bovenop de reguliere markrente.

In 2020 zijn nieuwe leningen verstrekt aan EDSN voor een totaalbedrag van € 6 miljoen. Daar staat tegenover dat € 4 miljoen van de uitstaande leningen aan EDSN in 2020 zijn afgelost. Daarnaast is in 2020 de lening verstrekt aan ZEBRA Gasnetwerk B.V. van € 6 miljoen afgelost.

Op 15 december 2020 is door Enexis samen met de andere Regionale Netbeheerders en EDSN een wijziging van de financieringsstructuur van EDSN overeengekomen vanaf 2021, waarbij de huidige financieringsstructuur met de daaronder uitgegeven leningen, worden vervangen door een rekening-courantfaciliteit. De rente op de rekening-courantfaciliteit is volgens het arm's length-principe bepaald, hetgeen resulteert in een marktconforme kredietopslag bovenop de reguliere marktrente.

18. VOORRADEN

De voorraden worden gewaardeerd tegen de kostprijs of lagere verwachte opbrengstwaarde (in het kader van de normale bedrijfsvoering de geschatte verkoopprijs minus verkoopkosten). De kostprijs is berekend op basis van het systeem van gewogen gemiddelde kostprijzen.

De kostprijs omvat de uitgaven en direct toerekenbare kosten bij verwerving van de voorraden en het naar de bestaande locatie en in bestaande toestand brengen daarvan.

€ miljoen	2020	2019
Materialen	39	22
Voorziening incurantheid	-3	-4
Totaal	36	18

De materialen hebben betrekking op artikelen die in voorraad worden aangehouden voor de investerings-, onderhouds-, storings- en werken voor derden-activiteiten.

De bijzondere waardevermindering van de voorraden in 2020 is nihil (2019: idem).

19. VORDERINGEN

€ miljoen	2020	2019
Handelsdebiteuren	47	53
Nog te ontvangen bedragen	112	114
Overige vorderingen	19	28
Voorziening voor verwacht kredietverlies	-13	-14
Totaal	165	181

De nog te ontvangen bedragen betreffen met name de maandelijkse bijraming van transportvergoedingen aan grootverbruikers en kleinverbruikers.

De ouderdom van de handelsdebiteuren zonder aftrek van de voorziening dubieuze debiteuren is per 31 december 2020 als volgt:

€ miljoen	2020							Totaal
	Handelsdebiteuren			Nog te ontvangen bedragen			Overige vorderingen	
	Verwacht kredietverlies	Bruto	Voorziening	Verwacht kredietverlies	Bruto	Voorziening	Bruto	
Nog niet vervallen	4%	18	-1	0,2%	112	0	19	148
0-30 dagen vervallen	4%	10	0	0,0%	0	0	0	10
31-60 dagen vervallen	8%	2	0	0,0%	0	0	0	2
61-90 dagen vervallen	36%	1	0	0,0%	0	0	0	1
91-365 dagen vervallen	57%	3	-2	0,0%	0	0	0	1
> 365 dagen vervallen	78%	13	-10	0,0%	0	0	0	3
Totaal		47	-13		112	0	19	165

De ouderdom van de handelsdebiteuren zonder aftrek van de voorziening dubieuze debiteuren was per 31 december 2019 als volgt:

€ miljoen	2019							Totaal
	Handelsdebiteuren			Nog te ontvangen bedragen			Overige vorderingen	
	Verwacht kredietverlies	Bruto	Voorziening	Verwacht kredietverlies	Bruto	Voorziening	Bruto	
Nog niet vervallen	3%	18	0	0,2%	111	0	28	157
0-30 dagen vervallen	4%	7	0	0%	1	0	0	8
31-60 dagen vervallen	3%	9	0	0%	1	0	0	10
61-90 dagen vervallen	34%	1	0	0%	0	0	0	1
91-365 dagen vervallen	62%	4	-3	2%	1	0	0	2
> 365 dagen vervallen	69%	14	-11	0%	0	0	0	3
Totaal		53	-14		114	0	28	181

20. WINSTBELASTING

De post winstbelasting bestaat uit de verschuldigde winstbelasting verminderd met de op voorlopige aanslagen betaalde bedragen. Ultimo 2019 was sprake van een vooruitbetaald bedrag aan winstbelasting van € 7 miljoen, welke uitsluitend betrekking had op het boekjaar 2019. De vooruitbetaalde winstbelasting is, na het indienen van de aangifte vennootschapsbelasting 2019, eind 2020 ontvangen. Ultimo 2020 is sprake van nog te betalen winstbelasting van € 6 miljoen, welke uitsluitend betrekking heeft op het boekjaar 2020. Hiervoor wordt verwezen naar noot 31. Winstbelasting.

€ miljoen	2020	2019
Vooruitbetaalde winstbelasting	-	7
Totaal	-	7

21. OVERIGE FINANCIËLE ACTIVA (KORTLOPEND)

€ miljoen	2020	2019
Verstrekke leningen met looptijd < 1 jaar	7	3
Saldo 31 december	7	3

Het deel van de aan EDSN B.V. verstrekte leningen dat in 2021 zal worden afgelost, bedraagt € 6 miljoen en is verantwoord als kortlopend deel van de overige financiële activa. Daarnaast zal in 2021 € 1 miljoen van de aan personeel verstrekte leningen worden afgelost, welke als kortlopend deel van de overige financiële activa verantwoord is.

In 2020 is € 200 miljoen aan overtollige liquiditeiten op deposito's geplaatst. Deze zijn gedurende het jaar weer opgenomen. Per ultimo 2020 staan geen deposito's uit.

22. LIQUIDE MIDDELEN

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Onder de liquide middelen worden louter de direct opeisbare liquide middelen opgenomen. Niet direct opeisbare liquide middelen worden, afhankelijk van de geldende looptijden en condities, opgenomen onder de overige financiële activa (kortlopend).

€ miljoen	2020	2019
Bank- en kassaldi	47	62
Totaal	47	62

Voor een uitsplitsing van de kasstromen wordt verwezen naar het kasstroomoverzicht en de toelichting hierop zoals opgenomen in noot 32. Toelichting op kasstroomoverzicht.

Enexis Holding N.V., Enexis Netbeheer B.V., Enexis Vastgoed B.V., Enexis Personeel B.V., Fudura B.V. en Enpuls B.V. hebben alle bankrekeningen in een cashpool ondergebracht bij de Rabobank. Hierbij zijn de tegoeden van Enexis Holding N.V., Fudura B.V., Enexis Vastgoed B.V., Enexis Personeel B.V. en Enpuls B.V. in de cashpool bij de Rabobank verpand ten behoeve van het krediet van Enexis Netbeheer B.V. en ten behoeve van schulden jegens elkaar.

De liquide middelen van de groepsmaatschappijen die onderdeel uitmaken van de cashpool, worden netto gerapporteerd omdat 'zero balancing' wordt toegepast. Hierbij worden automatisch de saldi van de vennootschappen op de hoofdrekening geconcentreerd of worden negatieve saldi vanaf deze hoofdrekening aangezuiverd. De liquide middelen van de groepsmaatschappijen die geen onderdeel uitmaken van de cashpool (Enpuls Projecten B.V. en Mijnwater Warmte Infra B.V.), worden niet netto gepresenteerd. Ultimo 2020 is voor deze groepsmaatschappijen sprake van positieve saldi op de bankrekeningen. De liquide middelen bedragen ultimo 2020 € 47 miljoen.

In 2020 is € 200 miljoen aan overtollige liquiditeiten op geldmarktfondsen geplaatst. Deze zijn gedurende het jaar weer opgenomen. Per ultimo 2020 staan geen liquiditeiten uit op geldmarktfondsen.

23. EIGEN VERMOGEN

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bedraagt driehonderd miljoen euro (€ 300.000.000) en is verdeeld in driehonderd miljoen (300.000.000) gewone aandelen van een euro (€ 1,00). Hiervan zijn 149.682.196 aandelen met een totale nominale waarde van € 149.682.196 geplaatst en volgestort.

De agioreserve betreft fiscaal erkend agio.

De kasstroomhedgereserve betreft de tegenwaarde van de in 2012 afgewikkelde renteswaps die Enexis had afgesloten met als doel de risico's uit hoofde van de verwachte toekomstige interestbetalingen af te dekken. Het in de kasstroomhedgereserve opgenomen verlies wordt over de resterende duur van de leningen ten laste van het resultaat gebracht. De mutatie van de hedgereserve is € 1 miljoen (2019: nihil).

De voorgestelde dividend uitkering is voor 2020 gebaseerd op 50% van de winst uit gewone bedrijfsvoering na belastingen en wordt als exact bedrag naar rato van het aantal aandelen uitgekeerd aan de aandeelhouders. De voor 2020 voorgestelde dividenduitkering bedraagt € 0,50 per aandeel (2019: € 0,70 per aandeel). De voorgestelde dividenduitkering bedraagt € 75 miljoen; dientengevolge bedraagt de reservering ten gunste van de algemene reserve € 33 miljoen. Het voorstel voor winstbestemming is niet in de balans per 31 december 2020 verwerkt.

Het via de winst-en-verliesrekening gevormde resultaat van het boekjaar 2020 vóór belastingen betreft louter gerealiseerde resultaten. Einde 2020 bedroeg het eigen vermogen € 4.116 miljoen (2019: € 4.112 miljoen). Ultimo 2020 bedroeg het totaal eigen vermogen per aandeel € 27,50 (2019: € 27,47).

Voor verdere toelichting wordt verwezen naar het geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen op pagina 57.

24. RENTEDRAGENDE VERPLICHTINGEN (LANGLOPEND)

€ miljoen	2020	2019
Beursgenoteerde obligatieleningen	2.287	1.787
Converteerbare hybride aandeelhouderslening	500	-
Onderhandse groene lening	2	2
Leaseverplichtingen	83	79
Totaal	2.872	1.868

Onder de langlopende rentedragende verplichtingen worden leningen opgenomen die nog langer dan een jaar aan Enexis ter beschikking staan. De bedragen voor aflossing die binnen een jaar vervallen, worden opgenomen onder de rentedragende verplichtingen (kortlopend).

Voor een nadere toelichting omtrent de rentedragende verplichtingen (langlopend) wordt verwezen naar noot 33. Financieringsbeleid en risico's financiële instrumenten.

De beursgenoteerde obligatieleningen met een looptijd > 1 jaar bedragen tezamen € 2.300 miljoen nominaal; onder aftrek van de aan deze leningen te amortiseren kosten, resteert een waarde van € 2.287 miljoen.

Enexis Holding N.V. heeft in juni 2020 een beursgenoteerde groene obligatielening uitgegeven waarvan de gelden alleen aangewend mogen worden voor bestaande en nieuwe duurzame investeringen. De beursgenoteerde groene obligatielening is per 17 juni 2020 uitgegeven voor een nominaal bedrag van € 500 miljoen tegen een rente van 0,625% met een looptijd van 12 jaar tot 17 juni 2032. Welke investeringen wel en niet gekwalificeerd worden als 'duurzaam', heeft Enexis Holding N.V. vastgelegd in een Green finance framework, dat positief is beoordeeld door extern adviesbureau en kredietbeoordelaar ISS ESG. Concreet zal Enexis Holding N.V. de obligatielening aanwenden voor investeringen in netuitbreidingen die nodig zijn voor de inpassing van duurzame energie, voor automatisering van distributie, slimme meters en haar gebouwen.

In 2020 heeft Enexis Holding N.V. daarnaast een converteerbare hybride aandeelhouderslening afgesloten. Deze converteerbare hybride aandeelhouderslening is uitgegeven in twee tranches. Tranche A is uitgegeven op 29 juli 2020 met een nominale waarde van € 422 miljoen en een rente van 2,15%. Tranche B is uitgegeven op 30 november 2020 met een nominale waarde van € 78 miljoen en een rente van 1,40%. Beide tranches hebben een maximale looptijd tot 30 november 2080. Voor beide tranches geldt een renteherijking op 30 november 2030 en daarna iedere 10 jaar. Vroegtijdige aflossing is bij iedere renteherijking óf onder overeengekomen voorwaarden mogelijk.

Enexis Holding N.V. verkrijgt het recht om de lening in aandelen om te zetten als één van de credit ratings onder Enexis' beleidsniveau (A/A2) daalt of onder "creditwatch" voor een downgrade komt te staan. Enexis Holding N.V. kan in overige gevallen, bij instemming door ten minste twee derde van de aandeelhouders, eveneens het recht verkrijgen om de lening in aandelen om te zetten. Indien Enexis Holding N.V. ervoor kiest om de lening om te zetten in aandelen (conversie) dan wordt de nominale waarde van de lening (inclusief nog te betalen rente tot dat moment) omgezet in een gelijke marktwaarde van de aandelen waarbij de marktwaarde van de aandelen door een onafhankelijke derde partij zal worden bepaald. Het conversierecht is een recht maar niet een verplichting van Enexis Holding N.V.

De converteerbare hybride aandeelhouderslening betreft een hybride financieel instrument waarbij diverse derivaten in het basiscontract besloten liggen (embedded derivaten). De embedded derivaten betreffen onder andere het voorwaardelijke recht voor Enexis om de lening te converteren naar aandelen alsmede het voorwaardelijke recht voor Enexis om de lening vervroegd af te lossen. Enexis concludeert op basis van een beoordeling van deze embedded derivaten, dat de embedded derivaten niet afgescheiden dienen te worden van het basiscontract en dat de volledige converteerbare hybride aandeelhouderslening verantwoord dient te worden als een langlopende rentedragende verplichting met waardering tegen geamortiseerde kostprijs. De inschatting van Enexis is dat op 30 november 2030 gebruik gemaakt zal worden van de mogelijkheid om de converteerbare hybride aandeelhouderslening vervroegd af te lossen. Om deze reden is bij de bepaling van de geamortiseerde kostprijs rekening gehouden met een looptijd tot 30 november 2030.

Ultimo 2020 bedraagt de leaseverplichting € 116 miljoen. Hiervan is € 33 miljoen als kortlopend deel geclassificeerd.

De leaseverplichtingen zijn opgenomen op basis van de contante waarde van de resterende leasebetalingen, verdisconteerd aan de hand van de marginale rentevoet. De gewogen gemiddelde marginale rentevoet voor de leaseverplichtingen per ultimo 2020 bedraagt 0,003%. De gemiddelde looptijd van de uit gebruiksrecht van activa voortvloeiende verplichting bedraagt ultimo 2020 6,7 jaren en kan als volgt worden uitgesplitst:

€ miljoen	Huisvesting	Leaseauto's	Totaal 2020
< 1 jaar	8	25	33
> 1 jaar	33	50	83
Totaal	41	75	116

25. VOORZIENINGEN

Voorzieningen worden opgenomen voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen van een onzekere omvang of met een onzeker tijdstip als gevolg van gebeurtenissen in het verleden. Indien het effect daarvan materieel is, worden de voorzieningen bepaald door de verwachte toekomstige kasstromen contant te maken met behulp van een actuele disconteringsvoet, waarbij rekening is gehouden met de specifieke risico's die inherent zijn aan de verplichting. De berekening van de contante waarde vindt voor de personeelsgerelateerde voorzieningen plaats volgens de 'project unit credit'-methode. Actuariële resultaten worden hierbij direct in het resultaat verwerkt.

De verwachte uitgaven binnen een jaar na balansdatum worden als afzonderlijke post opgenomen onder de kortlopende verplichtingen.

De voorzieningen zijn ultimo 2020 als volgt te specificeren:

€ miljoen	Diensttijdgebonden uitkeringen	Voorziening overige personeelsgerelateerde kosten	Overige voorzieningen	Totaal 2020
Aanspraken begin boekjaar	19	4	17	40
Rente	0	0	0	0
Dotaties	2	1	10	13
Onttrekkingen	-2	0	0	-2
Vrijval	-1	0	-1	-2
Totaal	18	5	26	49
Af: kortlopend deel	1	0	4	5
Totaal langlopend deel	17	5	22	44

Het kortlopend deel van de voorzieningen van € 5 miljoen (2019: € 4 miljoen) is afzonderlijk opgenomen onder de kortlopende verplichtingen.

Het vergelijkend overzicht voor 2019:

€ miljoen	Diensttijdgebonden uitkeringen	Voorziening overige personeelsgerelateerde kosten	Overige voorzieningen	Totaal 2019
Aanspraken begin boekjaar	21	4	15	40
Dotaties	4	1	13	18
Onttrekkingen	-4	0	-7	-11
Vrijval	-2	-1	-4	-7
Totaal	19	4	17	40
Af: kortlopend deel	1	1	2	4
Totaal langlopend deel	18	3	15	36

SCHATTINGEN PERSONEELSGERELATEERDE VOORZIENINGEN

De belangrijkste veronderstellingen die ten grondslag liggen aan de berekeningen van de personeelsgerelateerde voorzieningen zijn als volgt:

	2020	2019
Disconteringspercentages	-0,41%-0,76%	-0,24%-1,17%
Geschatte toekomstige jaarlijkse salarisstijgingen cao	1,5%	1,5%
Bedrijfsspecifieke jaarlijkse periodieke indexering	1,0%	1,0%
Inschatting toekomstige jaarlijkse vertrekkans	4,0%	4,0%
Opslag sociale lasten	8,0%	7,7%

DIENSTTIJDGEBONDEN UITKERINGEN

Enexis kent als gevolg van cao-bepalingen diensttijdgebonden uitkeringen toe aan personeelsleden. Vanaf het moment van indiensttreding wordt voor deze diensttijdgebonden uitkeringen een voorziening gevormd op basis van het aantal verstreken dienstjaren, verwachte prijs- en salarisstijgingen, de kans op sterfte, invaliditeit en ontslag.

VOORZIENING OVERIGE PERSONEELSGERELATEERDE KOSTEN

De voorziening heeft betrekking op verschillende personeelsgerelateerde kosten, waaronder kosten voor uitkeringen na uitdiensttreding en ontslag, ziektekosten voor oud-medewerkers, retentie en reorganisatie.

De reorganisatievoorzieningen zijn op individueel niveau berekend op basis van het brutosalaris, de duur van het dienstverband, de verwachting van de duur van het boventallig zijn en een opslag voor werkgeverslasten van 35%. Voor een deel van de voorzieningen is een inschatting gemaakt van het toekomstige verloop van de boventallige medewerkers.

OVERIGE VOORZIENINGEN

De post overige voorzieningen bestaat ultimo 2020 uit voorzieningen voor claims en geschillen.

26. VOORUITONTVANGEN BIJDRAGEN IN AANLEG VAN NETTEN EN AANSLUITINGEN

Vooruitontvangen bijdragen van klanten voor het maken van een aansluiting en de aanleg van het net ziet Enexis niet als separate prestatieverplichting. Dit betekent dat een voor de aansluiting ontvangen aansluitbijdrage als vooruitontvangst voor een nog te leveren prestatie beschouwd kan worden. Vanwege het causale verband van de ontvangen aansluitbijdragen met de voor de realisatie van de aansluiting gemaakte investeringsuitgaven kiest Enexis voor een timing van de omzetverantwoording van de ontvangen bijdragen op basis van de levensduur van de aansluiting.

De vooruitontvangen bijdragen bij investeringen in aanleg van netten en aansluitingen zijn als volgt te specificeren:

€ miljoen	2020	2019
Stand per 1 januari	881	797
Ontvangen in het jaar	114	105
Geamortiseerd	-23	-21
Totaal	972	881
Af: kortlopend deel in volgend boekjaar te amortiseren	25	22
Totaal langlopend deel 31 december	947	859

27. LATENTE BELASTINGEN

Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden gevormd voor tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde van activa en verplichtingen in deze jaarrekening en de waarde in de aangifte vennootschapsbelasting.

De latente belastingvordering heeft betrekking op niet-gerealiseerde resultaten van derivatentransacties die via het overige totaalresultaat als hedgereserve zijn gevormd. Verder is een latente belastingvordering gevormd voor de impact van IFRS 16 (leases) op het commerciële resultaat. De latente belastingvordering bedraagt ultimo 2020 een fractioneel gedeelte van de totale belastinglatentie. De latente belastingvordering wordt in de balans opgenomen, indien en voor zover het waarschijnlijk is, dat voldoende fiscale winst beschikbaar zal zijn.

De latente belastingverplichting is hoofdzakelijk gevormd vanwege de fiscaal lagere waardering van (im)materiële vaste activa. Waarderingsverschillen zijn ontstaan bij de aanvang van de fiscale belastingplicht (1998), de eigendomssplitsing met Essent (2009) en de fiscale stimuleringsregeling willekeurige afschrijvingen in 2009, 2010, 2011 en de tweede helft van 2013. Ook de verwerving van Mijnwater Warmte Infra B.V. in 2020 heeft geleid tot een latente belastingverplichting. Tot slot heeft een fractioneel deel van de latente belastingverplichting betrekking op fiscaal anders gewaardeerde voorzieningen en verplichtingen. De latente belastingverplichting heeft hoofdzakelijk een langlopend karakter.

Saldering van latente belastingvorderingen en -verplichtingen vindt uitsluitend plaats, indien sprake is van een formeel recht tot saldering en het voornemen bestaat tot gelijktijdige verrekening van latente belastingposities.

Latente belastingposities worden verantwoord tegen nominale waarde. De berekening hiervan is gebaseerd op de belastingtarieven die naar verwachting van toepassing zullen zijn bij de realisatie van de tijdelijke verschillen. Het gaat hierbij om de belastingtarieven die op balansdatum zijn vastgesteld, dan wel waartoe materieel al op balansdatum is besloten. In 2020 is het Belastingplan 2021 aangenomen. Met het aannemen van het Belastingplan 2021 is een eerder aangekondigde verlaging van het toptarief in de vennootschapsbelasting vanaf 2021 teruggedraaid. Het toptarief in de vennootschapsbelasting blijft 25% vanaf 2021. Als gevolg van deze wijziging in het toekomstige belastingtarief is in 2020 € 42 miljoen toegevoegd aan de latente belastingverplichting. Deze toevoeging komt ten laste van het resultaat in 2020.

De latente belastingverplichting is als volgt opgebouwd:

€ miljoen	2020	2019
Latente belastingverplichting materiële vaste activa	335	283
Totaal	335	283

28. OVERIGE LANGLOPENDE VERPLICHTINGEN

€ miljoen	2020	2019
Vergoedingen aan personeel	1	1
Totaal	1	1

Deze verplichtingen hebben betrekking op verlofrechten van personeel.

29. HANDESSCHULDEN EN OVERIGE TE BETALEN POSTEN

€ miljoen	2020	2019
Leveranciers	110	66
Belastingen en premies sociale verzekeringen	67	69
Vergoedingen aan personeel	34	40
Overig	85	70
Totaal	296	245

30. RENTEDRAGENDE VERPLICHTINGEN (KORTLOPEND)

€ miljoen	2020	2019
Kasgeldlening	20	50
Leaseverplichtingen	33	28
Euro Commercial Paper	50	250
Ontvangen rentedragende waarborgsommen	1	0
Obligatielening	0	500
Totaal	104	828

Onder de kortlopende rentedragende verplichtingen worden leningen opgenomen die nog korter dan een jaar aan Enexis ter beschikking staan.

De obligatielening ten bedrage van € 500 miljoen en een couponrente van 1,875% is in 2020 afgelost.

Door de uitgifte van commercial paper onder het Euro Commercial Paper (ECP)-programma en een bilaterale kasgeldlening zijn in 2020 liquide middelen aangetrokken ter financiering van de liquiditeitsbehoefte van in totaal € 70 miljoen.

Het kortlopend deel van de rentedragende verplichting betreft de leasecontracten die in 2021 betaald zullen worden.

31. WINSTBELASTING

De post winstbelasting bestaat uit de verschuldigde winstbelasting verminderd met de op voorlopige aanslagen betaalde bedragen. Ultimo 2020 is sprake van nog te betalen winstbelasting van € 6 miljoen, welke uitsluitend betrekking heeft op het boekjaar 2020.

€ miljoen	2020	2019
Nog te betalen winstbelasting	6	-
Totaal	6	-

32. TOELICHTING OP KASSTROOMOVERZICHT

Ten behoeve van het geconsolideerd kasstroomoverzicht wordt onder de post netto liquide middelen het volgende opgenomen:

€ miljoen	2020	2019
Bank- en kassaldi	47	62
Totaal	47	62

De belangrijkste posten in het kasstroomoverzicht worden hieronder nader gespecificeerd.

De mutatie van het netto werkkapitaal is als volgt:

€ miljoen	2020	2019
Belastingen ten laste van het resultaat	-93	-90
Betaalde/ontvangen belastingen	-38	-50
Rentebaten en -lasten in het resultaat	-41	52
Betaalde rente	37	-57
Ontvangen rente	2	3
Werkkapitaal exclusief belastingen en rente	70	96
Totaal	-63	-46

Specificatie netto werkkapitaal:

€ miljoen	2020	2019	Mutatie
Vorraden	36	18	-18
Vorderingen	165	181	16
Subtotaal	201	199	-2
Handelsschulden en overige te betalen posten	-296	-245	51
Winstbelasting	-6	7	13
Voorzieningen (kortlopend)	-5	-4	1
Subtotaal	-307	-242	65
Totaal	-106	-43	63

De mutaties in de netto-rentedragende schulden in 2020 zijn als volgt:

€ miljoen	Overige activa		Verplichtingen uit financieringsactiviteiten		Totaal
	Netto liquide middelen	Deposito's	Rentedragende verplichtingen langlopend	Rentedragende verplichtingen kortlopend	
Stand per 1 januari	62	0	-1.868	-828	-2.634
Kasstromen ¹⁾	-15	0	-997	760	-252
Herrubricering van langlopend naar kortlopend	0	0	33	-33	0
Overige niet-kasstroombetreffende mutaties	0	0	-40	-3	-43
Stand per 31 december	47	0	-2.872	-104	-2.929

¹⁾ De totale inkomende kasstroom van opgenomen leningen in 2020 bedraagt € 2.804 miljoen en de totale uitgaande kasstroom van in 2020 afgeloste leningen bedraagt € 2.568 miljoen. In 2020 is € 200 miljoen aan overtollige liquiditeiten op deposito's geplaatst. Deze zijn gedurende het jaar weer opgenomen.

33. FINANCIERINGSBELEID EN RISICO'S FINANCIËLE INSTRUMENTEN

ALGEMEEN

Het financieringsbeleid van de Enexis Groep is erop gericht om de zelfstandige financiering zeker te stellen door tijdig, blijvend en voldoende toegang te realiseren tot kapitaal- en geldmarkten en tegelijk de financieringsstructuur, financieringskosten en -risico's te optimaliseren. De uitvoering van het financieringsbeleid is vastgelegd in een Treasury Statuut, met daarin opgenomen doelstellingen, taakomschrijving en mandaat van de afdeling Treasury, rapportering, risicobeheer en organisatorische en administratieve kaders ten behoeve van de financiering.

De financiering van de Enexis Groep vindt plaats door het aantrekken van externe financiering door Enexis Holding N.V., welke financiering intercompany wordt doorgeleend aan de groepsmaatschappijen. In het kader van haar bedrijfsvoering is Enexis Holding N.V. blootgesteld aan een aantal risico's, zoals onder meer: marktrisico, kredietrisico, solvabiliteits-/liquiditeitsrisico en procesrisico. Het beleid is er mede op gericht om de impact van de vermelde risico's op de financiële resultaten en het vermogen te minimaliseren. Hiervoor kan Enexis Holding N.V. financiële instrumenten/derivaten inzetten.

MARKTRISICO

Marktrisico is het risico dat gelopen wordt met betrekking tot waardeveranderingen in kasstromen en financiële instrumenten als gevolg van gewijzigde markttrente, valutakoersen en marktprijzen. Enexis Holding N.V. en haar groepsmaatschappijen houden geen financiële instrumenten voor handelsdoeleinden aan.

Marktrisico bestaat uit renterisico, valutarisico en commodityprijsrisico:

RENTERISICO

Het renterisico bestaat enerzijds uit het risico dat de rentecomponent in de regulatorische vergoeding in de toekomst lager uitvalt. Dit heeft een drukkend effect op de inkomsten van Enexis. Tevens kan de rentevergoeding lager zijn dan de uit hoofde van bestaande leningsovereenkomsten vastgelegde rente en anderzijds uit het risico dat de te betalen rente met betrekking tot toekomstige financieringen hoger uitvalt dan de huidige markttrente. Daarnaast is er een risico dat de waarde van een financieel instrument wijzigt als gevolg van veranderingen in markttrentes.

Basis voor het renterisicobeleid is spreiding. Door spreiding in (her)financiering en looptijd van leningen, rentevaststelling en rente-typische looptijd (vast of variabel), soort lening en eventueel geografische spreiding over financieringsmarkten, wordt beschikbaarheid zeker gesteld en wordt het renterisico beperkt.

Enexis Holding N.V. heeft verder binnen het vastgestelde beleid de mogelijkheid om gebruik te maken van derivaten voor de afdekking van bepaalde risicoposities, zoals onder meer het renterisico. In 2020 heeft Enexis Holding N.V. evenals in 2019, geen gebruik gemaakt van derivaten ten behoeve van het afdekken van renterisico's en ook geen derivaten uitstaan.

Vorderingen

Enexis beperkt het renterisico op vorderingen op twee manieren:

- het afstemmen van de looptijden van de vorderingen, waaronder de financiële activa, op de liquiditeitsprognose; en
- het vooraf contractueel overeenkomen van rentepercentages met betrekking tot de financiële activa tot aan de einddatum van de afgesloten contracten. Slechts een deel van de overtollige liquide middelen kan omwille van spreiding en flexibiliteit belegd worden met een korte horizon c.q. tegen variabele rente.

Vreemd vermogen

De rentedragende leningen kennen ultimo 2020 de navolgende looptijden, rentepercentages en vervaldagen:

€ miljoen	Nominale waarde	Boekwaarde	Contractuele einddatum	Initiële looptijd (jaren)	Resterende looptijd (jaren)	Rente
Converteerbare hybride aandelhouderslening (Tranche A)	422	422	30 november 2080	60	59,9	2,150%
Converteerbare hybride aandelhouderslening (Tranche B)	78	78	30 november 2080	60	59,9	1,400%
Beursgenoteerde groene obligatielening	500	497	17 juni 2032	12	11,5	0,625%
Beursgenoteerde obligatielening	300	300	26 januari 2022	10	1,1	3,375%
Beursgenoteerde obligatielening	500	498	20 oktober 2023	8	2,8	1,500%
Beursgenoteerde obligatielening	500	495	28 april 2026	10	5,3	0,875%
Beursgenoteerde obligatielening	500	497	2 juli 2031	12	10,5	0,750%
Onderhandse groene lening	2	2	26 april 2023	10	2,4	1,700%
Euro Commercial Paper	50	50	diversen	diversen	0,1	-0,520%
Kasgeldlening	20	20	diversen	diversen	0,1	-0,490%
Leaseverplichting	116	116	diversen	diversen	6,7	0,003%
Totaal	2.988	2.975				

De fair value van de rentedragende leningen bedraagt circa € 3.025 miljoen ultimo 2020 (ultimo 2019: € 2.706 miljoen). Deze fair value is voor de obligatieleningen conform beursnotering en voor de overige leningen, waaronder de converteerbare hybride aandelhouderslening, conform de berekeningssystematiek op basis van de Euro Utility (A) BFV rentecurve per 31 december 2020. Bij de berekening van de fair value van de converteerbare hybride aandelhouderslening wordt rekening gehouden met een opslag voor het achtergestelde en illiquide karakter. De reële waarde van de rentedragende leningen is toegenomen door de in 2020 uitgegeven beursgenoteerde groene obligatielening van € 500 miljoen en de uitgegeven converteerbare hybride

aandelhouderslening (Tranche A en B) van in totaal € 500 miljoen. Daartegenover staat dat de uitgifte van Euro Commercial Paper en bilaterale kasgeldleningen ultimo 2020 is afgenomen ten opzichte van ultimo 2019 met in totaal € 230 miljoen. Tot slot is in 2020 een beursgenoteerde obligatielening van € 500 miljoen afgelost.

Per ultimo 2020 waren alle rentedragende leningen vastrentend.

De obligatieleningen betreffen zogenoemde level 1 financiële instrumenten. Dit houdt voor Enexis in dat de fair value gebaseerd is op genoteerde prijzen in een actieve markt. De overige leningen, waaronder de converteerbare hybride aandelhouderslening, betreffen zogenoemde level 2 financiële instrumenten. Dit houdt voor Enexis Holding N.V. in dat de fair value gebaseerd wordt op discontering van de nominale cashflows tegen uit de markt afkomstige disconteringscurves.

VALUTARISICO

Enexis kan geconfronteerd worden met valutarisico in geval van uitgifte van financieringsinstrumenten en het doen van inkopen in een andere valuta dan de euro. Als beleid geldt dat Enexis Holding N.V. bij uitgifte van financieringsinstrumenten in vreemde valuta zowel het koersrisico als het renterisico direct indekt. Voor investeringen of grotere inkoopopdrachten geldt dat bij opdrachten in vreemde valuta met een tegenwaarde groter dan € 250.000, overwogen wordt het koersrisico direct te fixeren.

Het totaalbedrag aan liquiditeiten, vorderingen en verplichtingen in vreemde valuta is eind 2020 nihil, waardoor valutarisico's en gevoeligheid voor koersveranderingen niet relevant zijn. In 2020 heeft Enexis Holding N.V. evenals in 2019, geen gebruik gemaakt van derivaten ten behoeve van het afdekken van valutarisico's en ook geen derivaten ter afdekking van valutarisico's uitstaan.

COMMODITYPRIJSRISICO

Dit betreft voor de Enexis Groep het risico van de verandering van commodityprijzen, voor met name de energie-inkoop voor netverliezen bij Enexis Netbeheer B.V. en in beperkte mate voor Garanties van Oorsprong inzake verduurzaming van de energie-inkoop. Het risico voor de energie-inkoop wordt in belangrijke mate afgedekt door de prijs te fixeren door middel van termijn aankopen, waardoor aan het begin van het jaar de geprognosticeerde hoeveelheid fysiek reeds is ingekocht. De inkoopmethode levert een voorspelbaar resultaat op en is alleen gevoelig voor hoeveelheidsverschillen en onvoorspelbare prijsverschillen voor reguliere koop- en verkoopacties in een leveringsjaar. Het inkooprisico wordt verminderd door gespreid, over ongeveer twee jaar voorafgaand aan het moment van daadwerkelijke verrekening, in te kopen tegen vastgestelde prijzen. Derivaten worden voor de energie-inkoop voor netverliezen niet ingezet.

KREDIETRISICO

Het kredietrisico is het risico van een verlies dat ontstaat als een tegenpartij niet kan of zal voldoen aan haar verplichtingen. Het grootste deel van de activiteiten van Enexis Holding N.V. en haar groepsmaatschappijen is gereguleerd.

De debiteurenrisico's in gereguleerde markten zijn lager dan die in geliberaliseerde energiemarkten. Voor alle kleinverbruikersdebiteuren inzake de te betalen netwerkvergoedingen worden de vorderingen geïnd door energieleveranciers die debiteurenrisico op de eindklanten dragen. Enexis Netbeheer B.V. heeft daarentegen wel een debiteurenrisico op de energieleveranciers.

Het maximale kredietrisico is in beginsel gelijk aan de boekwaarde van de vorderingen en vlottende activa.

Liquiditeitsoverschotten worden tegen marktconforme voorwaarden uitgezet bij financiële instellingen en fondsen die onder toezicht staan van een centrale bank of wettelijk aangewezen toezichthouder en Nederlandse landelijke of regionale netbeheerders die voldoen aan vastgelegde minimale ratingvereisten, of bij de Nederlandse overheid in door haar gegarandeerd waardepapier. Tevens wordt een risicospreiding van beleggingen nagestreefd door het hanteren van tegenpartijlimieten gekoppeld aan minimale ratingvereisten.

SOLVABILITEITS- EN LIQUIDITEITSRISICO

SOLVABILITEITSRISICO

Het solvabiliteitsrisico is het risico dat het eigen vermogen of het garantievermogen op lange termijn onvoldoende is om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Voor zowel Enexis Holding N.V. als Enexis Netbeheer B.V. streven we naar minimaal een A rating (A/A2 met stable outlook). Bewaking van deze doelstelling vindt plaats op basis van vastgestelde minimale financiële kengetallen ten aanzien van interest coverage, debt coverage en solvabiliteit. Deze credit rating verschaft Enexis Holding N.V. een goede toegang tot de internationale kapitaalmarkten.

LIQUIDITEITSRISICO EN CONTRACTUELE LOOPTIJDANALYSE

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat de Enexis Groep niet aan haar betalingsverplichtingen op korte termijn kan voldoen.

Enexis Holding N.V. streeft naar minimaal een "adequaat" liquiditeitsprofiel conform de geldende definities van rating agency S&P voor gereguleerde netwerkbedrijven, wat onder meer betekent dat de liquiditeitsbehoefte altijd voor een jaar vooruit gedekt moet zijn met een veiligheidsbuffer van 10%. Enexis Holding N.V. toetst haar liquiditeitsprofiel en stuurt deze op regelmatige basis bij op lange, middellange en korte termijn.

Ter afdekking van het liquiditeitsrisico heeft Enexis Holding N.V. onder meer een gecommiteerde Revolving Credit Facility (RCF) beschikbaar van € 850 miljoen. De drie kortlopende bilaterale RCFs van in totaal € 450 miljoen zijn na het aantrekken van de converteerbare hybride aandeelhouderslening Tranche A in augustus beëindigd.

In 2020 heeft Enexis Holding N.V. geen gebruik gemaakt van deze RCFs, maar ze houdt deze in stand voor een eventuele onvoorziene liquiditeitsbehoefte. Voor het in stand houden van de RCFs heeft Enexis Holding N.V. contractuele verplichtingen richting de participerende banken.

Deze verplichtingen liggen, naast een vergoeding voor beschikbaarheid, voornamelijk op het vlak van informatievoorziening aan de betrokken banken, en overige, voor deze faciliteiten gebruikelijke algemene convenanten als 'pari passu' en 'negative pledge'. De RCFs kennen geen financiële convenanten.

Daarnaast hebben Enexis Holding N.V., Enexis Netbeheer B.V., Enexis Vastgoed B.V., Enexis Personeel B.V., Fudura B.V. en Enpuls B.V. alle bankrekeningen in een cashpool ondergebracht. Aan deze cashpool is een niet-gecommiteerde kredietfaciliteit van € 30 miljoen verleend.

Eind 2020 had Enexis Holding N.V. geconsolideerd per saldo een positief kassaldo van € 47 miljoen (ultimo 2019: per saldo € 62 miljoen positief).

Contractuele looptijdanalyse

De navolgende tabel laat de contractuele niet-gedisconteerde kasstromen zien geldend per ultimo 2020:

€ miljoen	< 1 mnd	< 3 mnd	3-12 mnd	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Rentedragende verplichtingen (langlopend)	0	0	0	883	1.989	2.872
Handelsschulden en overige te betalen posten	177	0	119	0	0	296
Rentedragende verplichtingen (kortlopend)	73	5	26	0	0	104
Rente over rentedragende verplichtingen	0	0	39	100	92	231
Totaal	250	5	184	983	2.081	3.503

Ultimo 2019 bedroegen de contractuele niet-gedisconteerde kasstromen:

€ miljoen	< 1 mnd	< 3 mnd	3-12 mnd	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Rentedragende verplichtingen (langlopend)	0	0	0	856	1.012	1.868
Handelsschulden en overige te betalen posten	135	0	110	0	0	245
Rentedragende verplichtingen (kortlopend)	302	5	521	0	0	828
Rente over rentedragende verplichtingen	0	0	35	67	31	133
Totaal	437	5	666	923	1.043	3.074

PROCESRISICO

Het procesrisico omvat de risico's samenhangend met de inrichting van de organisatie, de procedures en activiteiten van de Treasury-afdeling van Enexis Holding N.V. Deze risico's worden afgedekt middels een organisatorische functiescheiding tussen frontoffice en backoffice, alsmede door middel van het vastgestelde financieringsbeleid, het Treasury Statuut, het Treasury Control Framework en daaraan gerelateerde interne assessments en interne audits.

KAPITAALBEHEER

Het kapitaal dat door de onderneming beheerd wordt, omvat het door aandeelhouders gestorte aandelenkapitaal en de opgebouwde algemene reserves.

Het kapitaalbeheer van de Enexis Groep is gericht op een financieel gezonde kapitaalstructuur en het behoud van een minimale A credit rating (A/A2 met stable outlook) voor Enexis Holding N.V. en Enexis Netbeheer B.V. Dit ter ondersteuning van de continuïteit van haar bedrijfsprocessen en het kunnen realiseren van geplande investeringen.

Daarbij wordt ernaar gestreefd om voor aandeelhouders de, door de Autoriteit Consument & Markt (ACM) vastgestelde, eigenvermogensvergoeding te realiseren, met inachtneming van de belangen van vreemd vermogen verschaffers en andere belanghebbenden ('Stakeholders') van de Enexis Groep.

Om de doelstelling van handhaving van minimaal een A credit rating en een financieel gezonde kapitaalstructuur te realiseren, worden de navolgende financiële kengetallen nagestreefd:

	Norm	Werkelijk 2020	Werkelijk 2019
FFO-rentedekking ¹⁾	≥ 3,5	15,8	11,5
FFO/netto rentedragende schulden ¹⁾	≥ 16%	20%	23%
Netto rentedragende schulden/(eigen vermogen + netto rentedragende schulden) ¹⁾	≤ 60%	39%	39%

¹⁾ Zie definities in hoofdstuk Begrippenlijst.

De lange termijn credit rating van Enexis Holding N.V. en Enexis Netbeheer B.V. zijn niet veranderd in 2020. De credit rating afgegeven door Standard & Poor's (S&P) voor Enexis Holding N.V. en Enexis Netbeheer B.V. bleef ongewijzigd op A+ stable outlook. Door Moody's wordt alleen een credit rating afgegeven voor Enexis Holding N.V. en deze bleef ongewijzigd op Aa3 stable outlook. De lange termijn credit ratings eind 2020 van Aa3/A+ met stable outlook, voldoen ruimschoots aan de interne eisen voor het behoud van een A credit rating-profiel.

De korte termijn 'credit rating' van Enexis Holding N.V. is per ultimo 2020; P-1 (Moody's) en A-1 (Standard and Poor's).

Door naleving van de financiële kengetallen en de handhaving van de credit rating-doelstelling wordt ruimschoots voldaan aan wettelijke verplichtingen (Besluit financieel beheer netbeheerders) inzake vermogensverhoudingen en kredietwaardigheid, alsmede aan de financiële convenanten uit bestaande financieringsovereenkomsten.

Enexis Groep beheert haar kapitaalstructuur en past deze aan, met inachtneming van de nagestreefde minimale financiële kengetallen, aan veranderende economische omstandigheden en wettelijke of regulatorische verplichtingen. Ten behoeve van het handhaven of aanpassen van de kapitaalstructuur kan de Enexis Groep onder bepaalde voorwaarden haar dividendbeleid aanpassen, kapitaal uitkeren aan aandeelhouders of nieuwe aandelen uitgeven.

CONCERNFINANCIERING

Binnen Enexis Groep is sprake van concernfinanciering, hetgeen betekent dat Enexis Holding N.V. de benodigde financiering voor de gehele Enexis Groep aantrekt in de externe kapitaal- en geldmarkt, alsmede, indien noodzakelijk, gebruik maakt van, met banken overeengekomen, kredietfaciliteiten. Voorts hebben alle vennootschappen een rekening-courantverhouding met Enexis Holding N.V. zodat onderlinge vorderingen en schulden intern met elkaar kunnen worden verrekend.

De extern aangetrokken financiering wordt intercompany aan andere groepsmaatschappijen doorgeleend, via de bankrekeningen dan wel interne rekening-courantverhouding van de groepsmaatschappijen afgewikkeld en in de gezamenlijke cashpool opgenomen. Binnen de cashpool is er sprake van rente- en saldocompensatie ("Notional cashpooling"). De intercompanyleningen en de cashpoolstructuur voldoen aan de wettelijke vereisten voor de concernfinanciering van netwerkbedrijven, waarbij de netbeheerder geen zekerheden mag stellen of aansprakelijkheid op zich neemt voor de financiering van niet-gereguleerde activiteiten.

Voor de financieringscondities en de rentetarieven van intercompanyleningen wordt onderscheid gemaakt naar de gereguleerde activiteiten en de niet-gereguleerde activiteiten. Concernfinanciering voor gereguleerde activiteiten vindt plaats op basis van gelijkwaardige condities en rentetarieven, vergeleken met de extern aangetrokken financiering door Enexis Holding N.V., ervan uitgaande dat Enexis Holding N.V. en Enexis Netbeheer B.V., als netbeheerder met de gereguleerde activiteiten, beide een gelijke kredietwaardigheid/credit rating hebben. Concernfinanciering voor niet-gereguleerde activiteiten vindt plaats tegen condities en rentetarieven op at arm's length-basis, hetgeen resulteert in een marktconforme kredietopslag bovenop de reguliere marktrente overeenkomend met het ingeschatte kredietrisico van de betreffende vennootschap.

Financiering van deelnemingen vindt eveneens plaats vanuit Enexis Holding N.V. tegen at arm's length-condities en een per deelneming vastgestelde, marktconforme kredietopslag bovenop de reguliere marktrente.

Voor de rentetarieven binnen de gezamenlijke cashpool wordt eveneens onderscheid gemaakt naar gereuleerde en niet-gereuleerde activiteiten, door de inrichting van 2 sub-cashpools. De sub-cashpool gereuleerd omvat de bankrekeningen van Enexis Netbeheer B.V. en de rentetoe rekening is gebaseerd op het met de bank overeengekomen rekening-couranttarief. De sub-cashpool niet-gereuleerd omvat de bankrekeningen van de overige groepsmaatschappijen inclusief Enexis Holding N.V., waarbij een marktconforme kredietopslag geldt boven op het banktarief.

De voordelen van de concernfinanciering worden toegerekend aan Enexis Holding N.V. en Enexis Netbeheer B.V.

34. INFORMATIE VERBONDEN PARTIJEN

Transacties met verbonden partijen vinden plaats tegen marktconforme prijzen en voorwaarden. Vorderingen en schulden ultimo boekjaar worden afgewikkeld tegen contante betalingen. Er zijn geen garanties ontvangen dan wel afgegeven betreffende de vorderingen en schulden van verbonden partijen. De waardecorrectie in verband met oninbaarheid is nihil.

In 2020 onderscheidde Enexis Holding N.V. als verbonden partijen de aandeelhouders, de daaraan gelieerde entiteiten, deelnemingen en topfunctionarissen. De aandelen van Enexis Holding N.V. worden gehouden door provincies en gemeenten.

Met de grootaandeelhouders (belang > 20%) hebben gedurende het jaar 2020, anders dan uit hoofde van reguliere activiteiten, geen inkooptransacties plaatsgevonden. Ultimo 2020 bedroeg het totaalbedrag aan schulden nihil.

De door de aandeelhouders verstrekte aandeelhoudersleningen bedroegen per ultimo 2020 € 500 miljoen (2019: nihil). De over deze leningen betaalde rentevergoedingen bedroegen in 2020 € 3 miljoen (2019: € 19 miljoen). De aan aandeelhouders betaalde dividenduitkering bedroeg € 105 miljoen (2019: € 122 miljoen).

Met aan aandeelhouders gelieerde entiteiten hebben geen transacties plaatsgevonden anders dan uit hoofde van reguliere bedrijfsactiviteiten.

Met eigen deelnemingen en participaties hebben voor € 2 miljoen (2019: € 1 miljoen) aan verkooptransacties en voor € 21 miljoen (2019: € 20 miljoen) aan inkooptransacties plaatsgevonden.

Ultimo 2020 bedroeg het totaalbedrag aan schulden aan eigen deelnemingen nihil (2019: idem).

De door Enexis Holding N.V. aan deelnemingen verstrekte leningen bedroegen per ultimo 2020 € 20 miljoen (2019: € 24 miljoen). De door deelnemingen aan Enexis Holding N.V. verstrekte leningen bedroegen per ultimo 2020 nihil (2019: idem).

In 2020 is van deelnemingen geen dividend ontvangen (2019: idem).

De topfunctionarissen betreffen de leden van de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen. Transacties met topfunctionarissen hebben louter betrekking op beloningen. Voor de toelichting wordt verwezen naar noot 36. Beloning en Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De niet in de consolidatie van Enexis Holding N.V. betrokken deelnemingen van Enexis Holding N.V. of de aan haar gelieerde entiteiten zijn hieronder weergegeven.

	Statutaire zetel	Aandeel Enexis Holding N.V. 31 december 2020	Aandeel Enexis Holding N.V. 31 december 2019	Onderdeel van
ZEBRA Gasnetwerk B.V. ¹⁾	Bergen op Zoom	67%	67%	Enexis Netbeheer B.V.
Energie Data Services Nederland B.V.	Arnhem	23%	23%	Enexis Netbeheer B.V.
Sustainable Buildings B.V. ²⁾	Groningen	0%	40%	Fudura B.V.

¹⁾ Deelneming wordt niet in de consolidatie betrokken omdat er geen sprake is van beslissende zeggenschap (besluitvorming met meerderheid van 75%).

²⁾ In augustus 2020 heeft verkoop van de deelneming Sustainable Buildings B.V. plaatsgevonden.

35. NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN EN ACTIVA

MEERJARIGE FINANCIËLE VERPLICHTINGEN

Ultimo 2020 bedragen de meerjarige financiële verplichtingen (m.u.v. inkoop van materialen) € 247 miljoen (2019: € 238 miljoen).

€ miljoen	2020			2019		
	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar
Serviceovereenkomsten	12	0	0	12	23	0
ICT	47	53	3	46	21	0
Netverlies	65	50	0	71	63	0
Investerings- en financieringsverplichting	11	3	0	0	0	0
Overig	0	2	1	0	1	1
Totaal	135	108	4	129	108	1

Op 9 december 2020 heeft Enpuls Projecten B.V. 100% van de aandelen van Mijwater Warmte Infra B.V. verworven. Mijwater Warmte Infra B.V. is een langdurige samenwerking aangegaan met Mijwater Energy B.V. De op balansdatum aangegane meerjarige investerings- en financieringsverplichting uit hoofde van deze samenwerking bedraagt € 14 miljoen en is opgenomen in bovenstaand overzicht.

GERECHTELIJKE PROCEDURES EN JURIDISCHE GESCHILLEN

Ultimo 2020 was Enexis Holding N.V. inclusief haar groepsmaatschappijen betrokken bij verschillende rechtszaken en juridische geschillen. Op basis van financieel risico zijn met betrekking tot de ontvangen claims daar waar nodig voorzieningen getroffen of zijn verplichtingen verwerkt in de jaarrekening.

AFGEGEVEN GARANTIES

Enexis Holding N.V. heeft middels haar groepsmaatschappijen Enexis Netbeheer B.V., Enexis Personeel B.V., Fudura B.V., Enexis Vastgoed B.V. en Enpuls B.V. in totaal voor € 6 miljoen garanties afgegeven ten behoeve van derden (2019: € 6 miljoen).

Bij de verkooptransactie van Ziut in 2017 zijn aan SPIE garanties afgegeven. Het betreft Titel garanties, Fiscale garanties en waarborgen die zijn ontstaan in de periode voorafgaande aan de verkoop, waarbij aansprakelijkheid tot maximaal 7 jaar na transactiedatum is gelimiteerd en waarbij tevens drempelbedragen zijn overeengekomen.

VOORWAARDELIJKE VERPLICHTINGEN

Bij de verzelfstandiging van Buurkracht zijn voorwaardelijke verplichtingen overeengekomen voor het jaar 2021.

LESSOR VORDERINGEN

Als lessor heeft Enexis Groep activa in operationele lease beschikbaar gesteld voornamelijk bestaande uit compactstations, velden en transformatoren. De leasevorderingen hebben een looptijd tussen de 5 en 15 jaar. Alle leaseovereenkomsten bevatten een clause om de leasebedragen op basis van het prijspeil per 1 juli jaarlijks bij te stellen. Er zijn geen garanties op de restwaardes van de in lease verstrekte activa voorzien. De uit de operationele lease voortkomende huurvorderingen bedragen € 128 miljoen (2019: € 89 miljoen).

RISICOMANAGEMENT

Enexis Groep heeft, om de risico's te verkleinen ten aanzien van de uitgeleende activa (als lessor), in haar leasecontracten eigendomsvoorbehoud opgenomen. Verder is in de algemene voorwaarden een punt opgenomen met betrekking tot schadevergoeding in geval van contractbreuk.

De minimale huurvorderingen van de niet-annuleerbare operationele lease per 31 december 2020 (en 2019) is als volgt:

€ miljoen	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal 2020
Compactstations	4	12	7	23
Velden	5	14	6	25
Transformatoren	16	43	20	79
Overig	0	0	1	1
Totaal	25	69	34	128

€ miljoen	< 1 year	1-5 years	> 5 years	Totaal 2019
Compactstations	2	8	3	13
Velden	3	11	6	20
Transformatoren	10	31	13	54
Overig	0	1	1	2
Totaal	15	51	23	89

36. BELONING EN WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR (WNT)

Op 1 januari 2013 is de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in werking getreden. Op 1 januari 2015 is voor topfunctionarissen de Wet verlaging bezoldigingsmaximum WNT in werking getreden. Ingaande 1 januari 2015 bedraagt daarmee het wettelijk bezoldigingsmaximum op grond van de WNT voor topfunctionarissen 100% van de bezoldiging van een minister.

Dit maximum wordt jaarlijks per ministeriële regeling aangepast. Voor 2020 is het maximum van de WNT vastgesteld op een bedrag van € 201.000 en voor 2021 op een bedrag van € 209.000.

Voor topfunctionaris-toezichthouders (voorzitter en leden van de Raad van Commissarissen) geldt ook een bezoldigingsmaximum. Het maximum voor de leden is in 2020 10% en voor de voorzitter 15% van het geldende bezoldigingsmaximum volgens de WNT.

Overgangsrecht voorziet erin dat een ontstane overschrijding van het maximum bij een topfunctionaris gedurende een overgangperiode is toegestaan.

BELONINGSBELEID TOPFUNCTIONARISSEN

De WNT is van toepassing op Enexis Netbeheer B.V., een dochtermaatschappij van Enexis Holding N.V. De leden van de Raad van Bestuur van Enexis Holding N.V. zijn als natuurlijke persoon en statutaire directie verantwoordelijk voor de directievoering van Enexis Netbeheer B.V. De leden van de Raad van Bestuur en de leden van de Raad van Commissarissen van Enexis Holding N.V. zijn daarmee topfunctionaris in de zin van de WNT.

Het overgangsrecht in de WNT is van toepassing op twee leden (de heren Blacquière en Vermaat) van de Raad van Bestuur. Volgens dit overgangsrecht is voor deze leden van de Raad van Bestuur tot en met 2018 de bestaande bezoldiging ter hoogte van € 230.474 gerespecteerd. Vanaf 2019 wordt de bezoldiging van deze leden van de Raad van Bestuur in drie jaar (vier stappen) afgebouwd. Per 1 januari 2019 is de afbouwperiode gestart zodat met ingang van 1 januari 2022 de wettelijke norm zal zijn bereikt. De bezoldiging van deze leden van de Raad van Bestuur is in 2020 volgens het overgangsrecht WNT in het tweede jaar van afbouw verminderd met 33,33% van het af te bouwen bedrag en bedraagt daarmee in 2020 maximaal € 214.570. In het derde jaar van afbouw (2021) wordt de bezoldiging verminderd met 50% van het af te bouwen bedrag.

Het overgangsrecht is niet van toepassing op de andere leden van de Raad van Bestuur (de heren Den Boer, Sanders en Van der Leeuw). De bezoldiging van de bestuurders van Enexis Netbeheer B.V. voldoet daarmee in 2020 aan de bepalingen van de WNT.

BELONINGSBELEID OVERIGE (NIET-TOP)FUNCTIONARISSEN

Directeuren bij Enexis geven leiding aan het eigen bedrijfs onderdeel en zijn in die hoedanigheid geen topfunctionaris in de zin van de WNT. Het beleid en de beloning van de directeuren bij Enexis passen wel binnen de WNT-kaders die op 1 januari 2013 in werking zijn getreden. In verband met de verlaagde norm per 1 januari 2015 tot 100% van de bezoldiging van een minister is de bezoldiging van enkele functionarissen hoger dan de verlaagde WNT-norm van € 201.000 voor 2020.

BELONING TOPFUNCTIONARISSEN (RAAD VAN BESTUUR EN RAAD VAN COMMISSARISSEN)

De beloning van de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen (zie tabellen 1, 2, 4 en 5 hierna) bedroeg in 2020 € 0,74 miljoen (2019: € 0,55 miljoen).

BELONINGSBELEID RAAD VAN BESTUUR

Het beloningsbeleid voor de Raad van Bestuur van Enexis Holding N.V. is op 5 december 2012 door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders vastgesteld en in werking getreden op 1 januari 2013.

Aangezien het bezoldigingsniveau van functies met vergelijkbare complexiteit en maatschappelijke impact ruim boven de absoluut gemaximeerde norm van de WNT is gelegen, is besloten de beloning voor de Raad van Bestuur van Enexis vast te stellen op het niveau dat maximaal is toegestaan door de WNT. In het beloningsbeleid voor de Raad van Bestuur is geen variabele beloning opgenomen.

PENSIOENREGELING

De leden van de Raad van Bestuur nemen deel in de pensioenregeling zoals die is ondergebracht bij de Stichting Pensioenfonds ABP, in overeenstemming met het voor de werknemers van Enexis geldende pensioenreglement. De leden van de Raad van Bestuur zijn een eigen bijdrage verschuldigd voor deelname aan de pensioenregeling.

OVERIGE ARBEIDSVORWAARDEN

Als uitgangspunt geldt dat de collectieve arbeidsovereenkomst Netwerkbedrijven en de collectieve arbeidsovereenkomst van Enexis Personeel B.V., die beide van toepassing zijn voor het personeel werkzaam bij Enexis, ook voor de leden van de Raad van Bestuur gelden, echter telkens met inachtneming van de bepalingen in de WNT. Relevante arbeidsvoorwaarden voortvloeiend uit de collectieve arbeidsovereenkomsten geldend voor het personeel binnen Enexis worden derhalve, indien en voor zover passend binnen de WNT, meegenomen in de beloning van de leden van de Raad van Bestuur. Leden van de Raad van Bestuur hebben recht op de vakantie- en verlofdagen en de arbeidsongeschiktheidsregeling volgens de bepalingen in de collectieve arbeidsovereenkomst Netwerkbedrijven.

Het beleid omvat voor het overige een vaste netto onkostenvergoeding die zal zijn gemaximeerd volgens fiscaal toegestane regels, een bedrijfsauto die aan duurzaamheidseisen voldoet, een ongevalverzekering en een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering.

Er zijn geen leningen of voorschotten verstrekt aan de leden van de Raad van Bestuur.

ARBEIDSOVEREENKOMSTEN

Met alle leden van de Raad van Bestuur is, volgens het eind 2012 vastgestelde beloningsbeleid, een contract voor onbepaalde tijd aangegaan. Dit beleid wijkt af van de richtlijnen in de Corporate Governance Code van 2016. De Raad van Commissarissen ziet geen aanleiding een beleid te volgen waarin contracten voor bepaalde tijd worden afgesloten. Een beleid met arbeidsovereenkomsten voor onbepaalde tijd voldoet. Er zijn voldoende mogelijkheden om maatregelen te treffen in geval van niet-functionerende leden van de Raad van Bestuur.

Enexis Personeel B.V., een dochtermaatschappij van Enexis Holding N.V., dient als werkgever van de leden van de Raad van Bestuur.

BELONING RAAD VAN BESTUUR 2020

De heer Vermaat heeft zijn taken als voorzitter van de Raad van Bestuur van Enexis Holding N.V. per 1 september 2020 overgedragen aan zijn opvolger, de heer Den Boer. In verband met overdracht en opname resterende vakantiedagen is het dienstverband van de heer Vermaat per 31 december 2020 geëindigd. In 2020 is besloten de Raad van Bestuur van Enexis Holding N.V. uit te breiden van twee leden naar vier leden. Per 1 september 2020 zijn de heren Sanders en Van der Leeuw benoemd tot CTO (Chief Transition Officer) respectievelijk COO (Chief Operating Officer). De heer Blacquière heeft zijn taken als CFO (Chief Financial Officer) van Enexis Holding N.V. per 1 januari 2021 overgedragen aan zijn opvolger, mevrouw Vogt.

Jaarlijks stelt de Raad van Commissarissen de individuele beloning van de leden van de Raad van Bestuur vast op basis van het geldende beloningsbeleid. De hiernavolgende tabellen 1 en 2 tonen de ontwikkeling van de beloning van de leden van de Raad van Bestuur.

Tabel 1. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking 2020

Gegevens 2020					
Bedragen × € 1	M. Blacquièr	E.G. den Boer	J.K. Sanders	R.B.A. van der Leeuw	P. Vermaat
Funcțiegegevens	CFO	CEO	CTO	COO	CEO
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01 – 31/12	01/09 – 31/12	01/09 – 31/12	01/09 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja	ja	ja
Bezoldiging					
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	191.704	59.483	59.620	59.528	191.704
Beloningen betaalbaar op termijn	22.866	7.516	7.379	7.471	22.866
Subtotaal	214.570	66.999	66.999	66.999	214.570
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	201.000	66.999	66.999	66.999	201.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	214.570	66.999	66.999	66.999	214.570
Bedrag van de overschrijding	13.570	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	13.570
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	Overgangsrecht	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Overgangsrecht
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Tabel 2. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking 2019

Gegevens 2019		
Bedragen × € 1	M. Blacquièr	P. Vermaat
Funcțiegegevens	CFO	CEO
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1.0	1.0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	199.553	199.553
Beloningen betaalbaar op termijn	21.801	21.801
Subtotaal	221.354	221.354
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000	194.000
Bezoldiging	221.354	221.354
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	Overgangsrecht	Overgangsrecht
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Naast bovenstaande beloning ontvangen de leden van de Raad van Bestuur een vaste onbelaste kostenvergoeding op jaarbasis van € 3.600 voor de voorzitter en € 3.300 voor de CFO, COO en CTO. De sociale lasten die de werkgever wettelijk verplicht is af te dragen zijn in bovenstaande tabel niet meegenomen; de sociale lasten tellen niet mee voor de WNT. In 2020 bedroegen de sociale lasten € 8.384 (in 2019: € 8.210) voor de heer Blacquièr, € 8.384 (in 2019: € 8.210) voor de heer Vermaat en € 2.795 voor de heren Den Boer, Sanders en Van der Leeuw.

Aan de heer Vermaat is in 2020 een bedrag ter hoogte van € 75.000 uitbetaald, zijnde een uitkering wegens beëindiging van het dienstverband. De hiernavolgende tabel 3 toont deze uitkering wegens beëindiging van het dienstverband.

Tabel 3. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met dienstbetrekking

Gegevens 2020	P. Vermaat
Bedragen × € 1	
Functiegegevens	
Functie(s) bij beëindiging dienstverband	CEO
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1.0
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2020
Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband	
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	75.000
Individueel toepasselijk maximum	75.000
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	75.000
Waarvan betaald in 2020	75.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

BELONING RAAD VAN COMMISSARISSEN 2020

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders heeft het beloningsbeleid voor de leden van de Raad van Commissarissen op 18 april 2016 vastgesteld. Dit beloningsbeleid voor de leden van de Raad van Commissarissen is vastgesteld conform het maximum van de WNT.

De WNT maximeert de bezoldiging van het hoogste toezichthoudende orgaan tot 10% voor de leden en 15% voor de voorzitter van de maximale bezoldiging zoals die voor Enexis Netbeheer B.V. geldt. Dit betekent voor het jaar 2020 dat het maximum voor de voorzitter van de RvC op jaarbasis € 30.150 bedraagt (15% van € 201.000) en voor de leden van de RvC op jaarbasis € 20.100 (10% van € 201.000). Jaarlijks worden deze bedragen aangepast volgens de geïndexeerde beloning in de WNT-regelgeving.

De heer Calon is volgens schema afgetreden als commissaris van Enexis Holding N.V. per 25 juni 2020. De heer Rüpp is aangetreden als commissaris van Enexis Holding N.V. per 25 juni 2020.

In onderstaande tabellen 4 en 5 wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van de beloning van de individuele leden van de Raad van Commissarissen.

Tabel 4. Toezichthoudende topfunctionarissen 2020

Gegevens 2020	J.C.H.G. Arts	M.A.E. Calon	J.F.M. van Dijk	P.W. Moerland	P.L.A. Rüpp	C.M. Velthuis
Bedragen × € 1						
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid	Voorzitter	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01 – 31/12	01/01 – 25/06	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	25/06 – 31/12	01/01 – 31/12
Bezoldiging						
Bezoldiging	20.100	9.720	20.100	30.150	10.434	20.100
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	20.100	9.720	20.100	30.150	10.434	20.100
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	20.100	9.720	20.100	30.150	10.434	20.100
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Tabel 5. Toezichthoudende topfunctionarissen 2019

Gegevens 2019	J.C.H.G. Arts	M.A.E. Calon	J.F.M. van Dijk	P.W. Moerland	C.M. Velthuis
Bedragen × € 1					
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid	Voorzitter	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	11/04 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Bezoldiging					
Bezoldiging	14.011	19.400	19.400	29.100	19.400
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	14.085	19.400	19.400	29.100	19.400

Naast bovenstaande beloning ontvangen de leden van de Raad van Commissarissen een vaste onbelaste kostenvergoeding op jaarbasis van € 2.000 voor de voorzitter en € 1.500 voor de leden van de Raad van Commissarissen.

PUBLICATIE OP GROND VAN DE WNT

Overeenkomstig de publicatieplicht van de WNT dient de bezoldiging van niet-topfunctionarissen van Enexis Netbeheer B.V. gepubliceerd te worden indien de bezoldiging meer bedraagt dan het geldende bezoldigingsmaximum van de WNT. Voor 2020 is het bezoldigingsmaximum van de WNT een bedrag van € 201.000. De publicatie van de niet-topfunctionarissen die werkzaam zijn voor Enexis Netbeheer B.V. vindt plaats op functienaam en is in tabellen 6 en 7 hierna weergegeven.

Functionarissen bij Enexis die werkzaam zijn voor de niet-gereguleerde activiteiten (Enpuls en Fudura) zijn niet meegenomen in de publicatie.

Conform Enexis-beleid heeft geen enkele functionaris in dienst van een Enexis-entiteit over 2020 een bezoldiging genoten die hoger is dan de gemaximeerde norm van het oude WNT-regime uit 2014 (€ 230.474).

Tabel 6. Bezoldiging niet-topfunctionarissen 2020

Gegevens 2020					
Bedragen × € 1	Directeur	Directeur	Directeur	Directeur	Manager
Functiegegevens					
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0	0,9	1,0
Bezoldiging					
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	196.878	201.175	184.106	161.868	180.207
Beloningen betaalbaar op termijn	22.282	22.402	22.396	19.876	21.307
Bezoldiging	219.160	223.577	206.502	181.744	201.514
Individueel toepasselijk drempelbedrag bezoldiging	201.000	201.000	201.000	180.900	201.000
Verplichte motivering van de overschrijding van het individueel toepasselijk drempelbedrag bezoldiging	Individuele arbeids-overeenkomst	Individuele arbeids-overeenkomst	Individuele arbeids-overeenkomst	Individuele arbeids-overeenkomst	Individuele arbeids-overeenkomst

Tabel 7. Bezoldiging niet-topfunctionarissen 2019

Gegevens 2019					
Bedragen × € 1	Directeur	Directeur	Directeur	Directeur	Manager
Functiegegevens					
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0	0,9	1,0
Bezoldiging					
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	180.486	195.315	176.481	152.729	187.500
Beloningen betaalbaar op termijn	21.092	21.674	21.188	18.892	20.181
Bezoldiging	201.578	216.989	197.669	171.621	207.681

37. GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Per 25 februari 2021 is de regeling inzake tariefstructuren en voorwaarden gas in verband met het stellen van regels voor de verdeling van kosten voor het verwijderen van de gasaansluiting in werking getreden en per 1 maart 2021 het met deze regeling verband houdende gewijzigde Codebesluit Gas van de Autoriteit Consument en Markt. Deze tijdelijke regeling dwingt met ingang van 1 maart 2021 kosteloze verwijdering af door de netbeheerder indien dit door de consument wordt aangevraagd. De kosten die voor rekening van de netbeheerder komen mogen tijdelijk volledig verrekend worden in het algemene periodieke aansluittarief. Wij onderzoeken momenteel de financiële impact van deze regeling en het hiermee verband houdende gewijzigde Codebesluit Gas.

ENKELVOUDIGE JAARREKENING 2020

ENKELVOUDIGE WINST-EN-VERLIESREKENING

€ miljoen	Noot	2020	2019
Resultaat deelnemingen in groepsmaatschappijen	38	152	227
Financiële baten	39	41	54
Financiële lasten	39	43	56
Financiële baten en lasten		-2	-2
Resultaat vóór belastingen		150	225
Belastingen	40	-42	-15
Resultaat na belastingen		108	210

ENKELVOUDIGE BALANS**(VOOR VOORSTEL WINSTBESTEMMING)**

€ miljoen	Noot	31 december 2020	31 december 2019
Activa			
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	41	4.519	4.440
Overige financiële vaste activa	42	2.362	1.370
Vaste activa		6.881	5.810
Vorderingen	43	398	616
Winstbelasting	44	-	7
Overige financiële activa (kortlopend)	45	13	510
Liquide middelen	46	47	62
Vlottende activa		458	1.195
Totaal activa		7.339	7.005

€ miljoen	Noot	31 december 2020	31 december 2019
Passiva			
Geplaatst en gestort aandelenkapitaal		150	150
Agioreserve		2.436	2.436
Hedgereserve		-1	-2
Algemene reserve		1.423	1.318
Resultaat van het boekjaar		108	210
Eigen vermogen	47	4.116	4.112
Latente belastingen	48	335	283
Vorzieningen		335	283
Rentedragende verplichtingen (langlopend)	49	2.789	1.789
Langlopende verplichtingen		2.789	1.789
Handelsschulden en overige te betalen posten	50	23	21
Rentedragende verplichtingen (kortlopend)	51	70	800
Winstbelasting	52	6	-
Kortlopende verplichtingen		99	821
Totaal passiva		7.339	7.005

TOELICHTINGEN OP DE ENKELVOUDIGE JAARREKENING

GRONDSLAGEN VOOR DE FINANCIËLE VERSLAGGEVING

De enkelvoudige jaarrekening van Enexis Holding N.V. is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW. De gebruikte waarderingsgrondslagen zijn dezelfde als die welke gebruikt worden voor de geconsolideerde jaarrekening volgens de bepalingen van artikel 362 lid 8 Titel 9 Boek 2 BW, waarbij investeringen in groepsmaatschappijen worden verantwoord tegen de equity-methode van de activa.

De enkelvoudige jaarrekening van Enexis Holding N.V. bevat de enkelvoudige winst-en-verliesrekening, het enkelvoudig overzicht van het totaalresultaat en de enkelvoudige balans. De toelichtingen bij de in de enkelvoudige jaarrekening opgenomen financiële overzichten maken integraal deel uit van de enkelvoudige jaarrekening van Enexis Holding N.V.

Enexis Holding N.V. is een naamloze vennootschap. Van de aandelen van Enexis wordt ca. 76% gehouden door vijf Nederlandse provincies en ca. 24% door 88 gemeenten.

De waardering van de in de consolidatie betrokken partijen vindt plaats volgens de equity-methode die is gebaseerd op de grondslagen van de geconsolideerde jaarrekening. Hierbij wordt het economisch belang aanvankelijk gewaardeerd tegen kostprijs, waarbij de boekwaarde na eerste opname wordt verhoogd of verlaagd met het aandeel in het resultaat. Ontvangen dividenden worden op de boekwaarde in mindering gebracht.

De functionele valuta van Enexis Holding N.V. is de euro. Alle bedragen zijn, tenzij anders vermeld, opgenomen in miljoenen euro's. Voor de grondslagen verwijzen wij naar de grondslagen voor de financiële verslaggeving van de geconsolideerde jaarrekening.

NOTEN BIJ DE ENKELVOUDIGE JAARREKENING

38. RESULTAAT DEELNEMINGEN IN GROEPSMAATSCHAPPIJEN

€ miljoen	2020	2019
Enexis Netbeheer B.V.	143	223
Fudura B.V.	20	17
Enexis Vastgoed B.V.	0	0
Enexis Personeel B.V.	0	0
Enpuls B.V.	-11	-13
Totaal	152	227

Enexis Personeel B.V. en Enexis Vastgoed B.V. zijn volledig werkzaam voor de andere binnen de Groep opererende entiteiten op grond waarvan een volledige kostenverrekening heeft plaatsgevonden. Tegenover de door Enpuls B.V. gemaakte kosten met als doel energiebesparing en -vergroening mogelijk te maken staan nagenoeg geen opbrengsten als gevolg waarvan het resultaat negatief is.

39. FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

De rentebaten en -lasten worden op basis van tijdsevenredigheid toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben, onder toepassing van de effectieve rentemethode. Aan investeringsprojecten waarvan de geschatte looptijd langer dan 12 maanden is, wordt bouwrente toegerekend.

€ miljoen	2020	2019
Rentebaten	41	54
Totaal financiële baten	41	54
Overige rentelasten	43	56
Totaal financiële lasten	43	56
Totaal, per saldo lasten	-2	-2

De rentebaten betreffen de rente inzake de converteerbare hybride aandeelhouderslening en een deel van de obligatieleningen die volledig en tegen dezelfde condities zijn doorgeleend aan Enexis Netbeheer B.V. Uitgezonderd is hier de in 2015 uitgegeven obligatielening van € 500 miljoen die niet is doorgeleend aan Enexis Netbeheer B.V. en grotendeels is aangewend voor de acquisitie van Endinet Groep B.V. in 2016.

De afname van de financiële baten en lasten wordt voornamelijk veroorzaakt door het aflopen van de aandeelhouderslening met conditioneel conversierecht tot omzetting in eigen vermogen (tranche D) per 30 september 2019 ten bedrage van € 350 miljoen. Als gevolg hiervan zijn de rentelasten behorend bij deze lening in 2020 niet langer opgenomen in de financiële lasten. Deze lening met een hoge rente (7,2%) is op 2 juli 2019 geherfinancierd met een obligatielening (€ 500 miljoen) tegen een aanzienlijk lagere rente (0,75%). De in 2020 uitgegeven groene obligatielening (€ 500 miljoen) en converteerbare hybride aandeelhouderslening (€ 500 miljoen) hebben eveneens aanzienlijk lagere rentetarieven. De rente op de groene obligatielening bedraagt 0,625% en de rente op de converteerbare hybride aandeelhouderslening bedraagt voor Tranche A 2,15% en voor Tranche B 1,4%.

40. BELASTINGEN

Als hoofd van de fiscale eenheid vennootschapsbelasting is Enexis Holding N.V. aansprakelijk voor de door de fiscale eenheid verschuldigde winstbelasting. De belasting over het resultaat van de verslagperiode omvat de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelasting, uitgestelde winstbelasting, correcties voorgaande jaren alsmede de vennootschapsbelasting die binnen de fiscale eenheid doorberekend wordt aan de entiteiten die zijn opgenomen in de fiscale eenheid.

Belastingen worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening, behalve voor zover zij betrekking hebben op posten die rechtstreeks zijn opgenomen in het eigen vermogen.

€ miljoen	2020	2019
Winstbelasting	42	15
Totaal winstbelasting	42	15

Eind 2020 is het Belastingplan 2021 aangenomen. Met het aannemen van het Belastingplan 2021 zijn eerder aangekondigde verlagingen van het toptarief in de vennootschapsbelasting teruggedraaid. Het toptarief in de vennootschapsbelasting blijft 25%. Deze wijziging in het toekomstige belastingtarief heeft geleid tot een herberekening van de latente belastingverplichting en daarmee tot een eenmalige belastinglast van € 42 miljoen (in 2019 bedroeg de eenmalige belastinglast inzake toekomstige tariefswijziging € 13 miljoen).

De effectieve belastingdruk is voor Enexis Holding N.V. in 2020 28,07% (2019: 6,25%). Voor de gehele groep is dit in 2020 46,18% (2019: 29,95%). Zie noot 12. Belastingen in de geconsolideerde jaarrekening. De effectieve belastingdruk voor Enexis Holding N.V. wordt dit jaar in grote mate beïnvloed door eenmalige belastinglast in 2020 van € 42 miljoen.

De te betalen vennootschapsbelasting wordt vereffend met de onderliggende groepsmaatschappijen op basis van commerciële resultaten, rekening houdende met de fiscaal geldende vrijstellingen en niet-aftrekbare bedragen. Bij wijzigingen in de groepssamenstelling worden latente belastingposities verrekend tussen Enexis Holding N.V. en de betrokken groepsmaatschappij(en).

41. DEELNEMINGEN IN GROEPSMAATSCHAPPIJEN

€ miljoen	2020	2019
Enexis Netbeheer B.V.	4.318	4.286
Fudura B.V.	151	131
Enexis Vastgoed B.V.	14	14
Enexis Personeel B.V.	0	0
Enpuls B.V.	36	9
Saldo per 31 december	4.519	4.440

Het verloop van de deelnemingen in groepsmaatschappijen is als volgt:

€ miljoen	2020	2019
Stand per 1 januari	4.440	4.407
Resultaten over het jaar	152	227
Ontvangen dividenden	-111	-134
Kapitaalstorting	38	17
Liquidatie	-	-77
Saldo per 31 december	4.519	4.440

Voor de specificatie van de resultaten over 2020 wordt verwezen naar noot 38. Resultaat deelnemingen in groepsmaatschappijen. In 2020 is € 111 miljoen aan dividend over 2019 van Enexis Netbeheer B.V. ontvangen. In 2020 heeft een kapitaalstorting van € 38 miljoen aan Enpuls B.V. plaatsgevonden (2019: € 17 miljoen).

Voor verdere informatie over de deelnemingen in groepsmaatschappijen wordt verwezen naar noot 55. Deelnemingen en joint arrangements.

42. OVERIGE FINANCIËLE VASTE ACTIVA

In de geconsolideerde jaarrekening worden te verwachten kredietverliezen inzake leningen en vorderingen op geconsolideerde deelnemingen geëlimineerd. Voor de enkelvoudige jaarrekening geldt dat voor leningen aan en vorderingen op geconsolideerde deelnemingen een verwacht kredietverlies in mindering wordt gebracht op de verstrekte leningen en vorderingen. Bij de waardering van de deelneming volgens de vermogensmutatiemethode wordt de deelneming beschouwd als een samenstel van activa en passiva en niet als een ondeelbaar actief. Het effect van te verwachten kredietverliezen ('expected credit loss') op leningen en vorderingen op de deelnemingen wordt eveneens geëlimineerd.

€ miljoen	2020	2019
Leningen aan groepsmaatschappijen	2.349	1.356
Leningen aan participaties	13	14
Totaal	2.362	1.370

De voorwaarden zoals gesteld in de huidige financiering vereisen dat er geen contractuele noch een structurele achterstelling van bestaande leningen ten opzichte van nieuwe externe financiering ontstaat. Om 'structural subordination' te voorkomen wordt externe financiering aangegaan door Enexis Holding N.V. Vanuit deze vennootschap worden de voor de bedrijfsvoering of investeringen in de energienetten benodigde middelen doorgeleend aan Enexis Netbeheer B.V. in een back-to-back-lening onder gelijke condities. De overige financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs aangezien de verstrekte leningen aan groepsmaatschappijen en participaties worden aangehouden binnen een bedrijfsmodel gericht op het verkrijgen van contractuele kasstromen, welke enkel betalingen van aflossing en rente betreffen.

Voor de relevante condities wordt verwezen naar noot 33. Financieringsbeleid en risico's financiële instrumenten.

De leningen aan groepsmaatschappijen zijn gestegen met € 1.000 miljoen als gevolg van het doorlenen door Enexis Holding N.V. aan Enexis Netbeheer B.V. van de in 2020 uitgegeven groene obligatielening (€ 500 miljoen) en de converteerbare hybride aandeelhouderslening (€ 500 miljoen). De leningen aan groepsmaatschappijen zijn gedaald met € 507 miljoen als gevolg van de aflossingen in 2020. Dit ziet hoofdzakelijk toe op de aflossing van de beursgenoteerde obligatielening (€ 500 miljoen) met een couponrente van 1,875%. De reële waarde van de leningen aan groepsmaatschappijen (inclusief kortlopend deel) bedraagt ultimo 2020 € 2.503 miljoen (2019: € 1.954 miljoen).

De verstrekte leningen aan participaties betreffen de aan EDSN B.V. verstrekte leningen. In 2020 is door EDSN € 4 miljoen afgelost en zijn voor € 6 miljoen nieuwe leningen aan EDSN verstrekt.

De mutaties van de overige financiële vaste activa, inclusief het kortlopende deel hiervan, is als volgt:

€ miljoen	Leningen aan groepsmaatschappijen	Leningen aan participaties	Totaal 2020
Stand per 1 januari 2020	1.863	17	1.880
Nieuwe leningen	1.000	6	1.006
Aflossingen	507	4	511
Stand per 31 december 2020	2.356	19	2.375
Af: kortlopend deel	7	6	13
Totaal langlopend deel	2.349	13	2.362

43. VORDERINGEN

€ miljoen	2020	2019
Vorderingen op groepsmaatschappijen	383	600
Te vorderen rente op groepsmaatschappijen	15	16
Totaal	398	616

De vorderingen op groepsmaatschappijen hebben met name betrekking op de rekening-courantpositie ontstaan vanuit concernfinanciering en de afwikkeling van de af te dragen vennootschapsbelasting.

De post te vorderen rente heeft betrekking op de van Enexis Netbeheer B.V. te ontvangen rentevergoeding.

44. WINSTBELASTING

De post winstbelasting bestaat uit de verschuldigde winstbelasting verminderd met de op voorlopige aanslagen betaalde bedragen.

€ miljoen	2020	2019
Vooruitbetaalde winstbelasting	-	7
Totaal	-	7

Voor een toelichting op deze post wordt verwezen naar de noten 12. Belastingen en 31. Winstbelasting.

45. OVERIGE FINANCIËLE ACTIVA (KORTLOPEND)

€ miljoen	2020	2019
Verstrekte leningen aan groepsmaatschappijen	7	507
Verstrekte leningen aan participaties	6	3
Totaal	13	510

De verstrekte leningen aan groepsmaatschappijen hebben betrekking op het kortlopend deel van de aan Enexis Netbeheer B.V., Fudura B.V. en Enexis Vastgoed B.V. verstrekte leningen.

De aan Enexis Netbeheer B.V. doorgeleende obligatielening met een couponrente van 1,875% met een bedrag van € 500 miljoen nominaal is op 13 november 2020 afgelost.

De verstrekte leningen aan participaties hebben betrekking op het kortlopend deel van de aan EDSN B.V. verstrekte leningen.

46. LIQUIDE MIDDELEN

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen reële waarde, normaliter gelijk aan de nominale waarde. Onder de liquide middelen worden louter de direct opeisbare liquide middelen opgenomen. Niet direct opeisbare liquide middelen worden, afhankelijk van de geldende looptijden en condities, opgenomen onder de overige financiële activa (kortlopend).

€ miljoen	2020	2019
Bank- en kassaldi	47	62
Totaal	47	62

47. EIGEN VERMOGEN

Er is geen wettelijke reserve opgenomen voor het cumulatief resultaat uit minderheidsdeelnemingen omdat dit resultaat, voor zover niet uitgekeerd, nihil is. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar noot 23. Eigen vermogen.

48. LATENTE BELASTINGEN

Omdat met de deelnemingen in groepsmaatschappijen op basis van het commerciële resultaat de winstbelasting wordt afgerekend, worden de latenties op holdingniveau vastgesteld en als belastingen gepresenteerd.

De latente belastingvordering heeft betrekking op niet-gerealiseerde resultaten van derivatentransacties die via het overige totaalresultaat als hedgereserve zijn gevormd. Verder is een latente belastingvordering gevormd voor de impact van IFRS 16 (leases) op het commerciële resultaat. De latente belastingvordering bedraagt ultimo 2020 een fractioneel gedeelte van de totale belastinglatentie. De latente belastingvordering wordt in de balans opgenomen, indien en voor zover het waarschijnlijk is, dat voldoende fiscale winst beschikbaar zal zijn.

De latente belastingverplichting is hoofdzakelijk gevormd vanwege de fiscaal lagere waardering van (im)materiële vaste activa. Waarderingsverschillen zijn ontstaan bij de aanvang van de fiscale belastingplicht (1998), de eigendomssplitsing met Essent (2009) en de fiscale stimuleringsregeling willekeurige afschrijvingen in 2009, 2010, 2011 en de tweede helft van 2013. Ook de verwerving van Mijnwater Warmte Infra B.V. in 2020 heeft geleid tot een latente belastingverplichting. Tot slot heeft een fractioneel deel van de latente belastingverplichting betrekking op fiscaal anders gewaardeerde voorzieningen en verplichtingen. De latente belastingverplichting heeft hoofdzakelijk een langlopend karakter.

Saldering van latente belastingvorderingen en -verplichtingen vindt uitsluitend plaats indien sprake is van een formeel recht tot saldering en het voornemen bestaat tot gelijktijdige verrekening van latente belastingposities.

Latente belastingposities worden opgenomen tegen de nominale waarde. De berekening hiervan is gebaseerd op de belastingtarieven die naar verwachting van toepassing zullen zijn bij terugname van de tijdelijke verschillen op basis van de belastingtarieven die per verslagdatum zijn vastgesteld dan wel waartoe materieel al op balansdatum is besloten.

In 2020 is het Belastingplan 2021 aangenomen. Met het aannemen van het Belastingplan 2021 is een eerder aangekondigde verlaging van het toptarief in de vennootschapsbelasting vanaf 2021 teruggedraaid. Het toptarief in de vennootschapsbelasting blijft 25% vanaf 2021. Als gevolg van deze wijziging in het toekomstige belastingtarief is in 2020 € 42 miljoen toegevoegd aan de latente belastingverplichting. Deze toevoeging komt ten laste van het resultaat in 2020.

€ miljoen	2020	2019
Latente belastingen	335	283
Totaal	335	283

49. RENTEDRAGENDE VERPLICHTINGEN (LANGLOPEND)

€ miljoen	2020	2019
Beursgenoteerde obligatieleningen	2.287	1.787
Converteerbare hybride aandeelhouderslening	500	-
Onderhandse groene lening	2	2
Totaal	2.789	1.789

Onder de langlopende rentedragende verplichtingen worden leningen opgenomen die nog langer dan een jaar aan Enexis ter beschikking staan.

De langlopende rentedragende verplichtingen zijn als volgt te specificeren naar resterende looptijd en rentepercentages:

Bedragen in miljoenen euro's	Rente	Resterende looptijd (jaren)	2020		2019	
			1-5 jaar	> 5 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar
Converteerbare hybride aandeelhouderslening Tranche A	2,150%	59,9	0	422	-	-
Converteerbare hybride aandeelhouderslening Tranche B	1,400%	59,9	0	78	-	-
Beursgenoteerde groene obligatielening	0,625%	11,5	0	497	-	-
Beursgenoteerde obligatielening	3,375%	1,1	300	0	299	0
Beursgenoteerde obligatielening	1,500%	2,8	498	0	497	0
Beursgenoteerde obligatielening	0,875%	5,3	0	495	0	495
Beursgenoteerde obligatielening	0,750%	10,5	0	497	0	496
Onderhandse groene lening	1,700%	2,3	2	0	2	0
Totaal			800	1.989	798	991

De rentedragende verplichtingen (langlopend) bedragen tezamen € 2.802 miljoen nominaal; onder aftrek van de aan deze leningen gerelateerde te amortiseren kosten, resteert een waarde van € 2.789 miljoen.

De reële waarde van de rentedragende verplichtingen (langlopend) bedraagt circa € 2.955 miljoen ultimo 2020.

50. HANDELSCHULDEN EN OVERIGE TE BETALEN POSTEN

€ miljoen	2020	2019
Te betalen rentekosten	18	17
Overige kortlopende verplichtingen	5	4
Totaal	23	21

De te betalen rentekosten betreffen de per ultimo jaar te betalen rentevergoedingen op de rentedragende verplichtingen.

51. RENTEDRAGENDE VERPLICHTINGEN (KORTLOPEND)

€ miljoen	2020	2019
Euro Commercial Paper Leningen	50	250
Obligatielening	0	500
Kasgeldleningen	20	50
Totaal	70	800

Onder de kortlopende rentedragende verplichtingen worden leningen opgenomen die nog korter dan een jaar ter beschikking staan. De bedragen voor aflossing die binnen een jaar vervallen, worden opgenomen onder de rentedragende verplichtingen (kortlopend).

De obligatielening (€ 500 miljoen) met een couponrente van 1,875% is in 2020 afgelost.

Ultimo 2020 staat een bedrag van € 50 miljoen aan kortlopende leningen uit onder het Euro Commercial Paper-programma. Daarnaast staat ultimo 2020 een kortlopende kasgeldlening van € 20 miljoen.

52. WINSTBELASTING

De post winstbelasting bestaat uit de verschuldigde winstbelasting verminderd met de op voorlopige aanslagen betaalde bedragen.

Voor een toelichting op deze post wordt verwezen naar de noten 12. Belastingen en 31. Winstbelasting van de geconsolideerde jaarrekening van Enexis Holding N.V.

€ miljoen	2020	2019
Nog te betalen winstbelasting	6	-
Totaal	6	-

53. INFORMATIE VERBODEN PARTIJEN

Transacties met verboden partijen vinden plaats tegen marktconforme prijzen en voorwaarden. Vorderingen en schulden ultimo boekjaar worden normaal gesproken afgewikkeld tegen contante betalingen. Er zijn geen garanties ontvangen dan wel afgegeven betreffende de vorderingen en schulden van verboden partijen. De waardecorrectie in verband met oninbaarheid is nihil.

Door aandeelhouders verstrekte aandeelhoudersleningen zijn per ultimo 2020 € 500 miljoen (2019: € 0 miljoen). De over de aandeelhoudersleningen betaalde rentevergoedingen bedroegen in 2020 € 3 miljoen (2019: € 19 miljoen). De aan aandeelhouders betaalde dividenduitkering bedroeg € 105 miljoen (2019: € 122 miljoen).

De aan groepsmaatschappijen verstrekte leningen bedroegen per ultimo 2020 € 2.356 miljoen (2019: € 1.863 miljoen). De aan participaties verstrekte leningen bedroegen per ultimo 2020 € 19 miljoen (2019: € 18 miljoen).

54. BELONING RAAD VAN BESTUUR EN RAAD VAN COMMISSARISSEN**BELONING RAAD VAN BESTUUR**

Voor nadere toelichting wordt verwezen naar noot 36. Beloning en Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) van de geconsolideerde jaarrekening van Enexis Holding N.V.

BELONING RAAD VAN COMMISSARISSEN

Voor nadere toelichting wordt verwezen naar noot 36. Beloning en Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) van de geconsolideerde jaarrekening van Enexis Holding N.V.

55. DEELNEMINGEN EN JOINT ARRANGEMENTS**DEELNEMINGEN**

De waardering van economische belangen die niet in de consolidatie worden betrokken, vindt plaats op basis van de equity-methode gebaseerd op de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van Enexis Holding N.V. Volgens deze methode wordt het economisch belang aanvankelijk op kostprijs gewaardeerd, waarbij de boekwaarde na eerste opname wordt verhoogd of verlaagd met het aandeel van Enexis Holding N.V. in het resultaat. Ontvangen dividenden worden op de boekwaarde in mindering gebracht.

Bij een deelnemingswaarde van nihil worden verliezen op deelnemingen verwerkt tot het bedrag van de netto-investering in de deelneming. In deze netto-investering zijn ook leningen begrepen die aan deelnemingen zijn verstrekt, voor zover deze feitelijk deel uitmaken van de netto-investering. Voor het aandeel in verdere verliezen wordt uitsluitend een voorziening opgenomen indien en voor zover op grond van juridische verplichtingen wordt ingestaan voor de schulden van de deelneming.

Bij mogelijke impairment van deelnemingen wordt verwezen naar de verwerkingswijze zoals opgenomen in de paragraaf 'Bijzondere waardeverminderingen' in de 'Grondslagen voor de financiële verslaggeving'.

JOINT ARRANGEMENTS

De financiële gegevens van entiteiten die als joint arrangement kwalificeren worden onderscheiden in joint ventures en joint operations, afhankelijk van de wettelijke en contractuele rechten en plichten die iedere investeerder heeft bedongen. De bestaande contractuele overeenkomsten kwalificeren alle als joint ventures. Joint ventures zijn entiteiten waarin Enexis, tezamen met één of meer andere investeerders, gezamenlijke zeggenschap heeft. Deze worden gewaardeerd op basis van de equity-methode.

	Statutaire zetel	Aandeel Enexis Holding N.V.	Aandeel Enexis Holding N.V.	403-verklaring
		31 december 2020	31 december 2019	
Groepsmaatschappijen				
Enexis Netbeheer B.V.	's-Hertogenbosch	100%	100%	Enexis Holding N.V. Nee ¹⁾
Enexis Personeel B.V.	's-Hertogenbosch	100%	100%	Enexis Holding N.V. Ja
Enpuls B.V.	's-Hertogenbosch	100%	100%	Enexis Holding N.V. Ja
Fudura B.V.	Zwolle	100%	100%	Enexis Holding N.V. Ja
Enexis Vastgoed B.V.	's-Hertogenbosch	100%	100%	Enexis Holding N.V. Ja
Enpuls Projecten B.V.	's-Hertogenbosch	100%	100%	Enpuls B.V. Nee
Mijnwater Warmte Infra B.V. ²⁾	Heerlen	100%	0%	Enpuls Projecten B.V. Nee
Overige deelnemingen en Joint ventures (geen overwegende zeggenschap)				
ZEBRA Gasnetwerk B.V. ³⁾	Bergen op Zoom	67%	67%	Enexis Netbeheer B.V. Nee
Energie Data Services Nederland B.V.	Baarn	23%	23%	Enexis Netbeheer B.V. Nee
Entrade Pipe B.V. ³⁾	Tilburg	67%	67%	Zebra Gasnetwerk B.V. Nee
ZEBRA Activa B.V. ³⁾	Middelburg	67%	67%	Zebra Gasnetwerk B.V. Nee
ZEBRA Pijpleiding V.O.F. ³⁾	Middelburg	67%	67%	Entrade Pipe B.V. Nee
Sustainable Buildings B.V. ⁴⁾	Groningen	0%	40%	Fudura B.V. Nee
Cohere Energy Solutions B.V.	Amsterdam	5%	5%	Fudura B.V. Nee

¹⁾ Met ingang van kalenderjaar 2020 is Enexis Netbeheer B.V. aangewezen als organisatie van openbaar belang (oob). Om deze reden is de 403-verklaring voor Enexis Netbeheer B.V. in 2020 ingetrokken.

²⁾ Enpuls Projecten B.V. heeft op 9 december 2020 100% van de stemgerechtigde aandelen van Mijnwater Warmte Infra B.V. verworven. Een nadere toelichting hieromtrent is opgenomen in paragraaf 4. Acquisities en verkopen.

³⁾ Deelnemingen worden niet in de consolidatie betrokken omdat er geen sprake is van beslissende zeggenschap (besluitvorming met meerderheid van 75%).

⁴⁾ In augustus 2020 heeft verkoop van de deelneming Sustainable Buildings B.V. plaatsgevonden.

56. WINSTBESTEMMING

Overeenkomstig de statuten staat de winst, voor zover die niet wordt gereserveerd, ter vrije beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (artikel 36.2). Aanvullend op deze statutaire bepalingen is met de aandeelhouders overeengekomen dat het uit te keren dividend over de planperiode van het Strategisch Plan maximaal 50% van de nettowinst zal bedragen, waarbij een minimumniveau van jaarlijks € 100 miljoen wordt nagestreefd. Dit percentage zal verlaagd worden als deze uitkering ertoe leidt dat het bedrijf binnen vijf jaar haar A rating-profiel kan verliezen.

De voorgestelde dividenduitkering is voor 2020 gebaseerd op 50% van de winst uit gewone bedrijfsvoering na belastingen van € 150 miljoen, zijnde het resultaat na belastingen ten bedrage van € 108 miljoen gecorrigeerd voor een eenmalige belastinglast van € 42 miljoen, en wordt als exact bedrag naar rato van het aantal aandelen uitgekeerd aan de aandeelhouders. De voor 2020 voorgestelde dividenduitkering bedraagt € 0,50 per aandeel (2019: € 0,70 per aandeel). Het voorstel voor winstbestemming is niet in de balans per 31 december 2020 verwerkt.

Het voorstel van de bestemming van het resultaat over 2020 is als volgt:

€ miljoen	2020	2019
Resultaat	108	210
Reservering ten gunste van de algemene reserve	-33	-105
Voorgestelde dividenduitkering	75	105

57. GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die impact hebben op deze jaarrekening.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Algemene Vergadering en de Raad van Commissarissen van Enexis Holding N.V.

VERKLARING OVER DE JAARREKENING 2020

ONS OORDEEL

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening van Enexis Holding N.V. ('Enexis' of 'de vennootschap') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de vennootschap en de groep (de vennootschap samen met haar dochtermaatschappijen) op 31 december 2020 en van het resultaat en de kasstromen over 2020 in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie (EU-IFRS) en met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW) en de bepalingen bij en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT).

Naar ons oordeel geeft de enkelvoudige jaarrekening van Enexis Holding N.V. een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de vennootschap op 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

WAT WE HEBBEN GECONTROLEERD

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020 van Enexis Holding N.V. te 's-Hertogenbosch gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde jaarrekening van Enexis Holding N.V. samen met haar dochtermaatschappijen ('de groep') en de enkelvoudige jaarrekening van Enexis Holding N.V.

De jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2020;
- de volgende overzichten over 2020: de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening, het geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat, het geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht; en
- de toelichtingen op de geconsolideerde en enkelvoudige jaarrekening met de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is EU-IFRS en de relevante bepalingen uit Titel 9 Boek 2 BW en de bepalingen bij en krachtens de WNT.

DE BASIS VOOR ONS OORDEEL

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en de Regeling Controleprotocol WNT 2020 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Enexis Holding N.V. zoals vereist in de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

ONZE CONTROLEAANPAK

Samenvatting en context

Enexis is een netwerkgroep in de energiesector. Enexis is verantwoordelijk voor de aanleg, het onderhoud, het beheer en de ontwikkeling van distributienetten voor elektriciteit en gas in de provincies Groningen, Drenthe, Overijssel, Noord-Brabant en Limburg en daaraan verwante activiteiten. De verwante activiteiten van Enexis betreffen voornamelijk kernversterkende, niet-gereguleerde activiteiten op het gebied van meetdiensten, de verhuur van middenspanningsinstallaties, de aanleg en het beheer van particuliere energiedistributienetten en het versnellen van de transitie naar een duurzame energievoorziening.

De groep bestaat uit verschillende onderdelen en daarom hebben wij de reikwijdte en aanpak van de groepscontrole overwogen zoals uiteengezet in de paragraaf 'De reikwijdte van onze groepscontrole'. We hebben in het bijzonder aandacht besteed aan de gebieden die gerelateerd zijn aan de specifieke bedrijfsactiviteiten van de groep.

Als onderdeel van het ontwerpen van onze controleaanpak hebben wij de materialiteit bepaald en het risico van materiële afwijkingen in de jaarrekening geïdentificeerd en ingeschat. Wij besteden bijzondere aandacht aan die gebieden waar het bestuur belangrijke schattingen heeft gemaakt, bijvoorbeeld bij significante schattingen waarbij veronderstellingen over toekomstige gebeurtenissen worden gemaakt die inherent onzeker zijn. In paragraaf 2.4 van de jaarrekening heeft de

vennootschap de schattingsposten en de belangrijkste bronnen van schattingsonzekerheid uiteengezet. Vanwege de significante schattingsonzekerheid en het gerelateerde hogere inherente risico verbonden aan de waardering van (im)materiële vaste activa hebben wij dit aangemerkt als kernpunt zoals uiteengezet in de paragraaf 'De kernpunten van onze controle'.

De bedrijfsprocessen van Enexis hebben een sterk geautomatiseerd karakter. Het financiële jaar 2020 kenmerkte zich door de transitie naar het nieuwe SAP-systeem, als onderdeel van een meerjarig SAP-transitieprogramma. Gezien het belang van IT en de SAP-implementatie voor Enexis en de invloed hiervan op de controleaanpak hebben wij dit als kernpunt in de controle aangemerkt.

Ook is specifiek aandacht besteed aan de elementen die, als gevolg van de gereguleerde omgeving waarin Enexis opereert, van belang zijn, zoals bijvoorbeeld de gereguleerde opbrengsten uit hoofde van transport- en aansluitdiensten van elektriciteit en gas naar eindgebruikers. Wij hebben ervoor gezorgd dat het controleteam over voldoende specialistische kennis en expertise beschikt die nodig is voor de controle van een netbeheerder. Wij hebben daarom specialisten op het gebied van IT, regulering, belastingen, waarderingen en WNT bij ons team betrokken.

De controle over dit boekjaar hebben wij niet op locatie maar grotendeels virtueel uitgevoerd vanwege de (reis)beperkingen in verband met COVID-19. De bedrijfsvoering en financiële vastlegging van Enexis vindt grotendeels digitaal plaats en daardoor hebben wij geen beperkingen ervaren in de toegang tot de benodigde controle-informatie.

De hoofdlijnen van onze controleaanpak waren als volgt:

Materialiteit

- Materialiteit: € 15 miljoen (2019: € 15 miljoen)

Reikwijdte van de controle

- We hebben Enexis Netbeheer B.V. en Enexis Personeel B.V. tezamen als één significante component aangemerkt. Onze controlewerkzaamheden op dit significante component dekken 90% van de geconsolideerde omzet, balanstotaal en resultaat voor belastingen af.

Kernpunten

- Waardering van de (im)materiële vaste activa.
- Betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking, mede in het kader van de SAP-implementatie.

Materialiteit

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip 'materieel' wordt toegelicht in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij bepalen, op basis van ons professionele oordeel, kwantitatieve grenzen voor materialiteit waaronder de materialiteit voor de jaarrekening als geheel, zoals uiteengezet in onderstaande tabel. Deze grenzen, evenals de kwalitatieve overwegingen daarbij, helpen ons om de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden voor de individuele posten en toelichtingen in de jaarrekening te bepalen en om het effect van onderkende afwijkingen, zowel individueel als gezamenlijk, op de jaarrekening als geheel en op ons oordeel, te evalueren.

Materialiteit voor de groep	€ 15 miljoen (2019: € 15 miljoen)
Hoe is de materialiteit bepaald	Wij bepalen de materialiteit op basis van ons professionele oordeel. Als basis voor deze oordeelsvorming gebruikten we 0,25% van de totale materiële vaste activa.
De overwegingen voor de gekozen benchmark	We hebben deze benchmark toegepast op basis van onze analyse van de gemeenschappelijke informatiebehoeften van gebruikers van de jaarrekening. De kerntaken en het bestaansrecht van Enexis zien hoofdzakelijk toe op het aanleggen, het onderhouden, het beheren en ontwikkelen van distributienetten voor elektriciteit en gas (materiële vaste activa). De investeringen in materiële vaste activa worden terugverdiend middels de gereguleerde tarieven en weerspiegelen daarmee de verdien capaciteit van de netbeheerder. Tevens groeit deze benchmark mee met het hoge investeringsniveau dat grotendeels wordt gedreven door de energietransitie. Op basis daarvan zijn wij van mening dat de totale materiele vaste activa een belangrijk kengetal is voor de financiële prestaties van Enexis.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van commissarissen overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 750.000 (2019: € 750.000) aan hen rapporteren evenals kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De reikwijdte van onze groepscontrole

Enexis Holding N.V. is de moedermaatschappij van een groep van entiteiten. De groepsstructuur staat beschreven in de paragraaf 'onze organisatie' in het jaarverslag. De financiële informatie van deze groep is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Enexis Holding N.V.

Wij hebben de reikwijdte van onze controle zodanig bepaald dat we voldoende controlewerkzaamheden verrichten om in staat te zijn een oordeel te geven over de jaarrekening als geheel. Daarbij hebben wij, onder meer, in aanmerking genomen de managementstructuur van de groep, de aard van de activiteiten van de groepsonderdelen, de bedrijfsprocessen en interne beheersingsmaatregelen en de bedrijfstak waarin de vennootschap opereert. Op grond hiervan hebben wij de aard en omvang van de werkzaamheden bepaald op het niveau van de groepsonderdelen die noodzakelijk waren om door het controleteam te worden uitgevoerd.

De activiteiten van de groep vinden volledig plaats in Nederland en aansturing van de groepsonderdelen vindt plaats vanuit geconsolideerd perspectief. De groepscontrole heeft zich voornamelijk gericht op het significante onderdeel Netbeheer B.V. en Enexis Personeel B.V., welke wij tezamen als significante component van de groep hebben geïdentificeerd. Op dit groepsonderdeel zijn controles van de volledige financiële informatie uitgevoerd. Voor deze component zijn de administratieve processen en interne beheersingsmaatregelen grotendeels gecentraliseerd. Onze controle vindt plaats door één centraal controleteam.

In totaal hebben wij met onze controlewerkzaamheden op deze significante component een dekking van 90% verkregen op de geconsolideerde omzet, het balanstotaal en het resultaat vóór belastingen.

De groepsonderdelen die niet onder de reikwijdte van de controle vallen, Fudura B.V., Enpuls B.V., Enpuls projecten B.V., Mijwater Warmte Infra B.V., Enexis Vastgoed B.V. vertegenwoordigen geen van alle meer dan 5% van de geconsolideerde omzet of het geconsolideerde balanstotaal. Op de financiële informatie van deze resterende groepsonderdelen hebben we op groepsniveau, onder meer, cijferanalyses uitgevoerd om onze inschatting, dat deze onderdelen geen significante risico's op materiële fouten bevatten, te bevestigen.

Door bovengenoemde werkzaamheden zijn wij in staat geweest om voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de groep te verkrijgen als basis voor ons oordeel over de jaarrekening.

ONZE FOCUS OP HET RISICO OP FRAUDE EN NIET-NALEVING VAN WET- EN REGELGEVING

Onze doelstellingen

De doelstellingen van onze controle zijn:

Met betrekking tot fraude:

- het identificeren en inschatten van de risico's op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude;

- het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie over de ingeschatte risico's op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude door middel van het opzetten en implementeren van geschikte manieren om op die risico's in te spelen; en
- het op passende wijze inspelen op fraude of vermoede fraude die tijdens de controle is geïdentificeerd.

Met betrekking tot de naleving van wet- en regelgeving:

- het identificeren en inschatten van de risico's op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van niet-naleving van wet- en regelgeving; en
- het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid dat de financiële overzichten als geheel vrij zijn van afwijkingen van materieel belang die het gevolg zijn van fraude of van fouten, rekening houdend met het van toepassing zijnde wet- en regelgevingskader.

De primaire verantwoordelijkheid voor de preventie en detectie van fraude of niet-naleving van wet- en regelgeving ligt bij de raad van bestuur onder het toezicht van de raad van commissarissen.

Onze risicoanalyse

Als onderdeel van ons proces van het identificeren van frauderisico's, evalueren wij frauderisicofactoren met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, het oneigenlijk toe-eigenen van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben de frauderisicofactoren geëvalueerd om te overwegen of deze factoren een indicatie vormen voor de aanwezigheid van het risico op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude.

Daarnaast hebben wij controlewerkzaamheden uitgevoerd om een algemeen inzicht te verwerven in het wet- en regelgevingskader dat van toepassing is op de groep waarbij wij bepalingen hebben geïdentificeerd van wet- en regelgeving die gewoonlijk wordt geacht van directe invloed te zijn op de vaststelling van bedragen en in de financiële overzichten opgenomen toelichtingen die van materieel belang zijn, zoals wet- en regelgeving op het gebied van regulering, belastingen en pensioenen en de Wet Normering Topinkomens ('WNT').

Bij al onze controles besteden wij aandacht aan het risico van het doorbreken van de interne beheersingsmaatregelen door het management waaronder het evalueren van risico's op mogelijke afwijkingen als gevolg van fraude op basis van een analyse van mogelijke belangen van het management. Wij verwijzen naar het kernpunt 'Waardering van de (im)materiële vaste activa' van de controle, welke een voorbeeld is van onze controleaanpak gericht op onderdelen waar er een hoger risico is geïdentificeerd door schattingen waar het management significante oordeelsvormingen en veronderstellingen hanteert.

Onze controlewerkzaamheden op de geïdentificeerde risico's

Wij hebben de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd om in te spelen op de geïdentificeerde risico's:

- Wij hebben interviews gehouden met diverse lagen van het management om inzicht te verkrijgen in de inschatting van frauderisicofactoren en interne beheersing hieromtrent;
- Wij hebben de opzet, implementatie en, indien van toepassing, effectieve werking van de interne beheersingsmaatregelen die het frauderisico mitigeren getest.
- Wij hebben data-analyse uitgevoerd op hoger risico journaalboekingen. Waar wij onverwachte journaalboekingen of overige risico's hebben geïdentificeerd, hebben wij additionele controlewerkzaamheden uitgevoerd. Deze werkzaamheden bevatten ook het testen van transacties door middel van bronbescheiden.
- Wij hebben de belangrijkste oordeelsvormingen en veronderstellingen geëvalueerd voor een mogelijke tendentie door de vennootschap, inclusief retrospectieve beoordelingen met betrekking tot significante schattingen van voorgaand boekjaar.
- Evalueren van aangelegenheden die zijn gerapporteerd middels de klokkenluider- en klachtenprocedure, inclusief de manier waarop het bestuur heeft ingespeeld op zulke aangelegenheden.
- Met betrekking tot het risico op fraude in de omzetverantwoording hebben wij gegevensgerichte werkzaamheden verricht. Hierbij is de verantwoording van individuele transacties aangesloten op onderliggende brondocumenten.
- De implementatie van het nieuwe SAP-systeem heeft geresulteerd in een periode waarin diverse gebruikers in het systeem toegang hadden tot kritische functies waardoor het risico op onrechtmatige transacties bestond. Onze werkzaamheden hierop hebben wij uiteengezet in het kernpunt 'betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking, mede in het kader van de SAP-implementatie' in onze controle.
- Wij hebben een element van onvoorspelbaarheid ingebouwd in onze controlewerkzaamheden.
- Wij hebben de uitkomsten van overige controlewerkzaamheden geëvalueerd en overwogen of geconstateerde afwijkingen een aanwijzing vormen voor fraude. Indien een dergelijke aanwijzing bestond, hebben wij de frauderisicoanalyse opnieuw geëvalueerd en de impact bepaald op onze geplande controlewerkzaamheden.
- We hebben controle-informatie verkregen omtrent het naleven van de bepalingen van die wet- en regelgeving die gewoonlijk wordt geacht van directe invloed te zijn op de vaststelling van bedragen en in de financiële overzichten opgenomen toelichtingen die van materieel belang zijn. Voor wat betreft overige wet- en regelgeving die geen directe invloed heeft op de vaststelling van de bedragen en toelichtingen in de financiële overzichten hebben wij de raad van bestuur en de raad van commissarissen gevraagd of de entiteit dergelijke wet- en regelgeving naleeft. Daarnaast hebben we de correspondentie met relevante vergunningverlenende of regelgevende of toezichthoudende instanties geïnspecteerd.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens de controle van de jaarrekening. Wij hebben de raad van commissarissen op de hoogte gebracht van de kernpunten. De kernpunten vormen geen volledige weergave van alle risico's en punten die wij tijdens onze controle hebben geïdentificeerd en hebben besproken. Wij hebben in deze paragraaf de kernpunten beschreven met daarbij een samenvatting van de op deze punten door ons uitgevoerde werkzaamheden.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen en observaties ten aanzien van individuele kernpunten moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten of over specifieke elementen van de jaarrekening.

Kernpunten

Waardering van de (im)materiële vaste activa

De toelichtingen op de waardering van de (im)materiële vaste activa zijn opgenomen in noot 13 en 14 van de jaarrekening.

De (im)materiële vaste activa minus vooruit ontvangen bijdragen in aanleg van netten en aansluitingen hadden op 31 december 2020 een boekwaarde van € 7.385 miljoen en vormen daarmee een significante post in de jaarrekening van de Enexis.

De energietransitie en het klimaatakkoord brengen verdergaande veranderingen in het energielandschap met zich mee en leiden tot majeure investeringen en onzekerheid over de toekomstige rol van (aard)gas. Deze factoren kunnen van invloed zijn op de waardering van de (im)materiële vaste activa van netbeheerders.

Vanwege de aanwezigheid van goodwill heeft Enexis een impairment test uitgevoerd om een mogelijke bijzondere waardevermindering van de goodwill (en daarmee van de (im)materiële vaste activa) te identificeren. Enexis heeft de directe opbrengstwaarde, zijnde de reële waarde minus verkoopkosten, bepaald op basis van de meest recente Lange Termijn Financiële Doorrekening ('LTFD'). De belangrijkste uitgangspunten die in deze doorrekening zijn opgenomen betreffen de inschatting van de gereguleerde tarieven en de ontwikkeling van het aantal aansluitingen en diensten (welke als basis dienen voor de geprognosticeerde kasstromen) en de disconteringsvoet mede op basis van de door ACM gehanteerde WACC-percentages. Ook relevant in dit kader zijn de investerings- en besparingsplannen, het marktaandeel en de convergentieaannname. Deze veronderstellingen zijn ook toegelicht in noot 14 van de jaarrekening.

Het bestuur heeft vastgesteld dat er geen bijzondere waardeverminderingen zijn en zij heeft in noot 14 toegelicht dat het positieve verschil tussen de directe opbrengstwaarde van de activa inclusief goodwill en de boekwaarde per 31 december 2020 nog steeds als ruim kan worden gekwalificeerd.

Onze controlewerkzaamheden op de kernpunten

Wij hebben in samenwerking met onze waarderingsspecialisten controlewerkzaamheden uitgevoerd op de jaarlijkse goodwill impairment test naar de aanwezigheid van bijzondere waardeverminderingen van de goodwill (en daarmee van de (im)materiële vaste activa) van Enexis.

Hierbij hebben wij specifieke aandacht besteed aan de redelijkheid en onderbouwing van de belangrijkste uitgangspunten in de bepaling van de directe opbrengstwaarde. Wij hebben deze uitgangspunten getoetst aan interne budgetten, historische financiële gegevens van Enexis, het geldende methodebesluit (2017-2021) en sectorontwikkelingen en -informatie. Zo hebben wij getoetst of de geprognosticeerde kasstromen consistent zijn met de LTFD. De uitgangspunten voor de geprognosticeerde kasstromen hebben wij eveneens besproken met het bestuur en achten wij redelijk op basis van regulatorische- en sectorontwikkelingen. De gehanteerde WACC-percentages hebben wij getoetst en liggen in lijn met de door de ACM vastgestelde percentages. De sensitiviteit van de belangrijkste uitgangspunten in de goodwill impairment test is door Enexis berekend en wij hebben de redelijkheid en juistheid hiervan getoetst. Enexis heeft dit toegelicht in noot 14 van de jaarrekening. Wij hebben geen bevindingen geconstateerd.

We hebben verder getoetst dat de methodologie en modellen voor de bepaling van de directe opbrengstwaarde geschikt zijn en in lijn met IAS 36 toegepast zijn door Enexis. Ook hebben we de rekenkundige juistheid van de modellen getoetst.

Wij hebben op basis van onze werkzaamheden zoals hierboven beschreven geen significante bevindingen geconstateerd.

Kernpunten

Gezien de omvang van de (im)materiële vaste activa in relatie tot de jaarrekening en vanwege de complexiteit en subjectiviteit van de impairment test op goodwill, hebben wij dit aangemerkt als een kernpunt van onze controle.

Betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking, mede in het kader van de SAP-implementatie

De toelichting op het strategische belang van IT-systemen is opgenomen in de paragraaf 'Onderkende aspecten in de interne beheersing' in het jaarverslag.

De betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking van Enexis is gebaseerd op de effectiviteit van de IT General Controls ('ITGC's') en relevante IT-beheersmaatregelen. Deze beheersmaatregelen vormen de basis voor de continuïteit en betrouwbaarheid van de gegevensverwerking. IT neemt in toenemende mate een prominentere rol in de strategie van Enexis.

Enexis voert gefaseerd een meerjarig SAP-transitieprogramma uit. De bedrijfsprocessen worden projectmatig gemigreerd naar de nieuwe SAP-omgeving. Na de implementatie van het nieuwe SAP-systeem, waren vanuit intern beheersingsperspectief aandachtspunten geïdentificeerd met betrekking tot het toekennen en monitoren van rechten van gebruikers in het nieuwe SAP-systeem. Diverse gebruikers hadden gedurende boekjaar 2020 toegang tot kritische functies waardoor het risico op onrechtmatige transacties bestond.

Als gevolg hiervan heeft Enexis aanvullende mitigerende maatregelen genomen, waaronder het uitvoeren van analyses naar potentiële doorbreking van kritische functiescheidingen om onrechtmatige transacties gedurende het boekjaar 2020 te identificeren.

Hierbij is door het management vastgesteld dat de toegang tot kritische functies niet heeft geleid tot ongeautoriseerde transacties als gevolg van doorbreking van kritische functiescheidingen.

Gezien het belang van IT in onze controleaanpak en de aandachtspunten na de SAP-implementatie in de toegang tot kritische functiescheidingen hebben wij dit aangemerkt als een kernpunt van onze controle.

Onze controlewerkzaamheden op de kernpunten

Om onze controle effectief en efficiënt uit te voeren steunen wij op de ITGC's en specifieke IT-beheersingsmaatregelen van Enexis. Teneinde de betrouwbaarheid van de gegevensverwerking vast te stellen hebben wij controlewerkzaamheden uitgevoerd op opzet, bestaan en werking van de relevante IT-beheersingsmaatregelen voor zover passend bij de reikwijdte van de controle van de jaarrekening:

- IT-governance, IT-risicomanagement en beheer IT-beveiliging;
- Beheer van fysieke- en logische toegangsbeveiliging tot applicaties, databases en het netwerk, waaronder beleid en procedures rondom identificatie, authenticatie en autorisatie.
- Wijzigingenbeheer van applicaties en de IT-infrastructuur, waaronder het beleid en de procedures rondom het aanvragen, testen en implementeren van wijzigingen in de productieomgeving.
- Beleid en procedures rondom back-up & recovery en incidentmanagement.

Hierbij hebben wij specifieke aandacht gehad voor de ITGC's van de nieuwe SAP-omgeving.

Deze werkzaamheden zijn in het kader van de jaarrekeningcontrole uitgevoerd door IT-specialisten, als onderdeel van het controleteam.

Met betrekking tot het specifieke risico op potentiële doorbreking van kritische functiescheidingen hebben wij de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd:

- Getoetst dat de gehanteerde criteria in de analyses passend zijn geweest om potentiële doorbreking van de kritische functiescheidingen te identificeren.
- De voor de analyses gehanteerde data getoetst op betrouwbaarheid door middel van aansluitingen naar de brondata in SAP.
- Gegegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd op de geïdentificeerde transacties door middel van het toetsen van de transacties aan brondocumentatie.

Wij hebben op basis van deze werkzaamheden geen significante bevindingen geconstateerd.

NALEVING ANTICUMULATIEBEPALING WNT NIET GECONTROLEERD

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2020 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Opbouw van dit verslag;
- Voorwoord Raad van Bestuur;
- Kerngegevens;
- Dit is Enexis;
- Verslag over 2020;
- Governance en risicomanagement;
- Aanvullende informatie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

VERKLARING BETREFFENDE OVERIGE DOOR WET- EN REGELGEVING GESTELDE VEREISTEN

ONZE BENOEMING

Wij zijn op 20 april 2015 benoemd als externe accountant van Enexis Holding N.V. door de raad van commissarissen volgend een besluit van de algemene vergadering op 20 april 2015 dat jaarlijks is herbevestigd door de aandeelhouders. Wij zijn nu voor een onafgebroken periode van 6 jaar accountant van de vennootschap.

GEEN VERBODEN DIENSTEN

Wij hebben, naar ons beste weten en overtuiging, geen verboden diensten, als bedoeld in artikel 5, lid 1 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, geleverd.

GELEVERDE DIENSTEN

De diensten die wij, in aanvulling op de controle van de jaarrekening, hebben geleverd aan de vennootschap en haar dochtermaatschappijen, in de periode waarop onze wettelijke controle betrekking heeft, zijn toegelicht in noot 6 van de toelichting van de jaarrekening.

VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING EN DE ACCOUNTANTSCONTROLE

VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN DE RAAD VAN BESTUUR EN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN VOOR DE JAARREKENING

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met EU-IFRS en met Titel 9 Boek 2 BW en de bepalingen bij en krachtens de WNT; en voor
- een zodanige interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De raad van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE CONTROLE VAN DE JAARREKENING

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Utrecht, 3 maart 2021

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

drs. K. Hofstede RA

BIJLAGE BIJ ONZE CONTROLEVERKLARING OVER DE JAARREKENING 2020 VAN ENEXIS HOLDING N.V.

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

DE VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN DE ACCOUNTANT VOOR DE CONTROLE VAN DE JAARREKENING

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, de Regeling Controleprotocol WNT 2020, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen bepaald om te waarborgen dat we voldoende controlewerkzaamheden verrichten om in staat te zijn een oordeel te geven over de jaarrekening als geheel. Bepalend hierbij zijn de geografische structuur van de groep, de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten, de bedrijfsprocessen en interne beheersingsmaatregelen en de bedrijfstak waarin de vennootschap opereert. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing. In dit kader geven wij ook een verklaring aan de auditcommissie op grond van artikel 11 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang. De in die aanvullende verklaring verstrekte informatie is consistent met ons oordeel in deze controleverklaring.

Wij bevestigen aan de raad van commissarissen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen die zijn getroffen om de geïdentificeerde bedreigingen weg te nemen en onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening vanuit alle zaken die wij met de raad van commissarissen hebben besproken. Wij beschrijven deze zaken in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang is van het maatschappelijk verkeer.

ASSURANCERAPPORT VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Algemene Vergadering en de Raad van Commissarissen van Enexis Holding N.V.

ASSURANCERAPPORT BIJ DE DUURZAAMHEIDSINFORMATIE 2020

ONZE CONCLUSIE

Op grond van onze werkzaamheden is ons niets gebleken op basis waarvan wij zouden moeten concluderen dat de duurzaamheidsinformatie opgenomen in het jaarverslag 2020 van Enexis Holding N.V., niet in alle van materieel belang zijnde aspecten, een betrouwbare en toereikende weergave geeft van: het beleid en de bedrijfsvoering ten aanzien van maatschappelijk verantwoord ondernemen; en de gebeurtenissen en de prestaties op dat gebied voor het jaar geëindigd op 31 december 2020, in overeenstemming met de Sustainability Reporting Standards van het Global Reporting Initiative (GRI) en de aanvullend gehanteerde verslaggevingscriteria zoals toegelicht in de paragraaf 'verslaggevingscriteria'.

WAT WE HEBBEN BEOORDEELD

Wij hebben de duurzaamheidsinformatie opgenomen in het jaarverslag beoordeeld voor het jaar geëindigd op 31 december 2020, zoals opgenomen in de volgende secties in het jaarverslag (hierna: "de duurzaamheidsinformatie"):

- Opbouw van dit verslag;
- Voorwoord Raad van Bestuur;
- Kerngegevens;
- Dit is Enexis (met uitzondering van de paragraaf "Sustainable Development Goals");
- Verslag over 2020 (met uitzondering van de paragraaf "Financieel verantwoord");
- Aanvullende informatie, voor wat betreft de paragrafen "Over dit verslag" en "Feiten en cijfers".

De duurzaamheidsinformatie omvat een weergave van het beleid en de bedrijfsvoering van Enexis Holding N.V., te 's-Hertogenbosch (hierna: "Enexis") ten aanzien van maatschappelijk verantwoord ondernemen en van de gebeurtenissen en de prestaties op dat gebied gedurende 2020.

DE BASIS VOOR ONZE CONCLUSIE

Wij hebben onze beoordeling uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 3810N 'Assuranceopdrachten inzake maatschappelijke verslagen'. Deze beoordeling is gericht op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de beoordeling van de duurzaamheidsinformatie'.

Wij vinden dat de door ons verkregen assurance-informatie voldoende en geschikt is als basis voor onze conclusie.

ONAFHANKELIJKHEID EN KWALITEITSBEHEERSING

Wij zijn onafhankelijk van Enexis zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij passen de Nadere voorschriften kwaliteitssystemen (NVKS) toe. Op grond daarvan beschikken wij over een samenhangend stelsel van kwaliteitsbeheersing inclusief vastgelegde richtlijnen en procedures inzake de naleving van ethische voorschriften, professionele standaarden en andere relevante wet- en regelgeving.

VERSLAGGEVINGSCRITERIA

De duurzaamheidsinformatie dient gelezen en begrepen te worden in de context van de verslaggevingscriteria. Het bestuur van Enexis is verantwoordelijk voor het selecteren en toepassen van deze verslaggevingscriteria, rekening houdend met de van toepassing zijnde wet- en regelgeving met betrekking tot verslaggeving.

De gehanteerde verslaggevingscriteria voor het opstellen van de duurzaamheidsinformatie zijn de Sustainability Reporting Standards van Global Reporting Initiative (GRI) en de aanvullend gehanteerde verslaggevingscriteria, zoals toegelicht in paragraaf "Over dit verslag" in hoofdstuk "Aanvullende informatie" van het jaarverslag. Het ontbreken van gevestigde praktijken ter beoordeling en meting van niet-financiële informatie biedt de mogelijkheid verscheidene, acceptabele meettechnieken toe te passen. Hierdoor kan de vergelijkbaarheid tussen entiteiten onderling en in de tijd beïnvloed worden.

BEPERKINGEN IN DE REIKWIJDTE VAN ONZE BEOORDELING

In de duurzaamheidsinformatie is toekomstgerichte informatie opgenomen zoals verwachtingen ten aanzien van ambities, strategie, plannen en ramingen en risico-inschattingen. Inherent aan toekomstgerichte informatie is dat de werkelijke uitkomsten in de toekomst waarschijnlijk zullen afwijken van deze verwachtingen. De hieruit voortvloeiende afwijkingen kunnen van materieel belang zijn. Wij geven geen zekerheid bij de veronderstellingen en de haalbaarheid van toekomstgerichte informatie in de duurzaamheidsinformatie.

De verwijzingen naar externe bronnen of websites in de duurzaamheidsinformatie maken geen onderdeel uit van de duurzaamheidsinformatie die door ons is beoordeeld. Wij verstrekken derhalve geen zekerheid over deze informatie buiten het jaarverslag.

VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE DUURZAAMHEIDSINFORMATIE EN DE BEOORDELING

VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN HET BESTUUR EN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN

Het bestuur van Enexis is verantwoordelijk voor het opstellen van betrouwbare en toereikende duurzaamheidsinformatie in overeenstemming met de verslaggevingscriteria zoals toegelicht in de paragraaf ‘verslaggevingscriteria’, inclusief het identificeren van de beoogde gebruikers en het bepalen van materiële onderwerpen. De door het bestuur gemaakte keuzes ten aanzien van de reikwijdte van de duurzaamheidsinformatie en het verslaggevingsbeleid zijn uiteengezet in paragraaf “Over dit verslag” in hoofdstuk “Aanvullende informatie” van het jaarverslag.

Het bestuur is ook verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opstellen van de duurzaamheidsinformatie mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het rapportageproces van de vennootschap ten aanzien van de duurzaamheidsinformatie

ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE BEOORDELING VAN DE DUURZAAMHEIDSINFORMATIE

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een beoordelingsopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte assurance-informatie verkrijgen voor de door ons af te geven conclusie.

De werkzaamheden die worden verricht bij het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid zijn gericht op het vaststellen van de plausibiliteit van informatie en variëren in aard en timing van, en zijn geringer in omvang, dan die bij een controleopdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid. De mate van zekerheid die wordt verkregen bij beoordelingsopdrachten is daarom ook aanzienlijk lager dan de zekerheid die wordt verkregen bij controleopdrachten.

UITGEVOERDE WERKZAAMHEDEN

Wij hebben deze beoordeling professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse Standaard 3810N, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze werkzaamheden bestonden onder andere uit:

- Het uitvoeren van een omgevingsanalyse en het verkrijgen van inzicht in de relevante maatschappelijke thema's en kwesties en de kenmerken van de entiteit.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte verslaggevingscriteria, de consistente toepassing hiervan en de toelichtingen die daarover in de duurzaamheidsinformatie staan. Dit omvat het evalueren van de uitkomsten van de dialoog met belanghebbenden en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur.

- Het verkrijgen van inzicht in de verslaggevingsprocessen die ten grondslag liggen aan de duurzaamheidsinformatie inclusief het op hoofdlijnen kennisnemen van de interne beheersing, voor zover relevant is voor onze beoordeling.
- Het identificeren van gebieden in de duurzaamheidsinformatie met een hoger risico op misleidende of onevenwichtige informatie of afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. Het op basis van deze risico-inschatting bepalen en uitvoeren van werkzaamheden gericht op het vaststellen van de plausibiliteit van de duurzaamheidsinformatie. Deze werkzaamheden bestonden onder meer uit:
 - Het afnemen van interviews met het management (en/of relevante medewerkers) op groepsniveau verantwoordelijk voor de (duurzaamheids)strategie en het -beleid en de -prestaties;
 - Het afnemen van interviews met relevante medewerkers verantwoordelijk voor het aanleveren van informatie voor, het uitvoeren van interne controles op, en de consolidatie van gegevens in de duurzaamheidsinformatie;
 - Het bepalen van de aard en omvang van de uit te voeren beoordelingswerkzaamheden voor de groepsonderdelen en locaties. Bepalend hierbij zijn de aard, omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen, locaties of de activiteiten;
 - Het verkrijgen van assurance-informatie dat de duurzaamheidsinformatie aansluit op de onderliggende administraties van de entiteit;
 - Het op basis van beperkte deelwaarnemingen beoordelen van relevante interne en externe documentatie;
 - Het analytisch evalueren van data en trends aangeleverd voor consolidatie op groepsniveau.
- Het aansluiten van de relevante financiële informatie met de jaarrekening.
- Het evalueren van de consistentie van de duurzaamheidsinformatie met de overige informatie in het jaarverslag buiten de reikwijdte van onze beoordeling.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de duurzaamheidsinformatie.
- Het overwegen of de duurzaamheidsinformatie als geheel het beeld weergeeft in relatie tot het doel van de gehanteerde verslaggevingscriteria.

Wij communiceren met de Raad van Commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de beoordeling en over de significante bevindingen die uit onze beoordeling naar voren zijn gekomen.

Utrecht, 3 maart 2021,
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

drs. K. Hofstede RA

OVER DIT VERSLAG

REIKWIJDTE

De reikwijdte van het verslag is Enexis Holding N.V., gevestigd te 's-Hertogenbosch. Hieronder vallen de activiteiten van Enexis Netbeheer B.V., Fudura B.V., Enexis Personeel B.V., Enexis Vastgoed B.V. en Enpuls B.V. De activiteiten van andere deelnemingen vallen niet onder de reikwijdte.

Het wettelijk bestuursverslag is opgenomen op de pagina's 16 tot en met 51. De rapportageperiode loopt van 1 januari 2020 t/m 31 december 2020. Enexis rapporteert halfjaarlijks over de strategische en financiële prestaties. Het jaarverslag wordt in het eerste kwartaal van elk jaar gepubliceerd op de website www.enexisgroep.nl; dit jaar op 4 maart 2021. Het verslag over 2019 verscheen op 27 februari 2020.

GEÏNTEGREERD VERSLAG

In dit jaarverslag is financiële, operationele en maatschappelijke informatie verwerkt in een geïntegreerd verslag.

- De financiële informatie is geconsolideerd. De financiële verantwoording is in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals aanvaard binnen de Europese Unie en bepalingen van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.
- De niet-financiële informatie is geconsolideerd. In het algemeen streven wij ernaar niet-financiële gegevens van nieuwe acquisities zo snel mogelijk, doch uiterlijk na een vol jaar van eigenaarschap, te integreren.
- De niet-financiële informatie is opgesteld in overeenstemming met de Sustainability Reporting Standards van het Global Reporting Initiative (GRI) en het Electric Utilities Sector Supplement.

TRANSPARANTIE

Onze stakeholders hechten, net als wij, veel waarde aan transparantie. Wij hebben de ambitie om in de verslaggeving tot de koplopers te blijven behoren in de Transparantiebenchmark van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. In dit verslag rapporteren wij in overeenstemming met de:

- Sustainability Reporting Standards van het GRI, toepassingsniveau CORE;
- Intern gehanteerde verslaggevingscriteria;
- Richtlijnen voor de Transparantiebenchmark;
- Corporate Governance Code, voor zover mogelijk en van toepassing;
- EU-richtlijn bekendmaking van niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit.

DIALOOG MET STAKEHOLDERS

Enexis onderscheidt in totaal acht groepen stakeholders. Dit zijn groepen waar we regelmatig mee in contact staan. Wij streven ernaar om met stakeholders ook te spreken over brede maatschappelijke ontwikkelingen op lange termijn, zoals de Sustainable Development Goals en onze bijdrage hieraan.

Het overzicht laat op hoofdlijnen zien hoe de dialoog met stakeholders wordt geborgd, maar is geen uitputtende opsomming. De belangrijkste bespreekpunten zijn geformuleerd naar materiële thema's. De manier waarop wij waarde toevoegen kwam in 2020 aan de orde in gesprekken van de Raad van Bestuur met onder meer aandeelhouders, markt- en ketenpartners en medewerkers.

STAKEHOLDERGROEP:	KLANTEN	MEDEWERKERS	AANDEELHOUDERS	LOKALE ENERGIEPARTNERS	MARKT- EN KETENPARTNERS	INVESTEERDERS	BELEIDSBEPALERS	BELANGEN-VERENIGINGEN
ONZE STAKEHOLDERS	Kleinverbruik klanten (consumenten en MKB-bedrijven), grootverbruik klanten (corporates)	Ondernemingsraad, Onderdeelscommissies, vakbonden	Provincies en gemeenten in de rol van aandeelhouder	Gemeenten, energiecoöperaties, waterschappen, projectontwikkelaars, woningbouwverenigingen	Aannemers, leveranciers, infrabedrijven, technologiebedrijven, energieleveranciers, ODA's, start-ups	Obligatiebeleggers, banken, rating agencies	Politieke partijen, ministerie van Economische Zaken en Klimaat, Autoriteit Consument & Markt, Staatstoezicht op de Mijnen, Autoriteit Persoonsgegevens, Uneto-VNI en KVGn	NBNL, NVDE, VNG, IPO, Energie Nederland, Unie van Waterschappen
BELANGRIJKSTE BESPREEKPUNTEN¹	Klant centraal, betrouwbaarheid, toegankelijke energievoorziening	Veiligheid, aanpassingsvermogen organisatie, arbeidsvoorwaarden	Verduurzaming energievoorziening, financiële waarde, duurzaamheid eigen bedrijfsvoering, compliance	Innovatie en digitalisering, verduurzaming energievoorziening, aanpassingsvermogen organisatie	Innovatie en digitalisering, veiligheid, betrouwbaarheid, toegankelijke energievoorziening	Financiële waarde	Verduurzaming energievoorziening, compliance, veiligheid, betrouwbaarheid, innovatie en digitalisering, toegankelijke energievoorziening	Divers
INTERACTIE MET ENEXIS VIA:	Periodiek klanttevredenheids-onderzoek, klantenservice, accountmanagers	Interne media, werkoverleggen, overleg Ondernemingsraad en Raad van Bestuur (circa 8 keer per jaar), overleg Onderdeelscommissies en directeurs/managers van betreffende bedrijfsonderdelen.	Jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders, Aandeelhouderscommissie die 3 à 4 keer per jaar overlegt met de Raad van Bestuur	Gebiedsteams, stakeholdermanagers, omgevingsverkenner, FD Energiedebat	Periodiek overleg binnen de NEDU, periodiek Kabels- en Leidingenoverleg, via accountmanagers, FD Energiedebat	Investor presentatie, jaarverslag	Consultaties, Public Affairs, periodieke overleggen met toezichthouders	Periodiek Public Affairs overleg en bestuurlijk overleg, FD Energiedebat

1. Het betreft hier een eigen interpretatie van wat er uit de diverse stakeholderdialogen naar voren is gekomen.

AANPASSING STAKEHOLDERINDELING 2021

In aanloop naar een nieuwe strategie is de indeling van onze stakeholdergroepen herijkt. Naast een interne toetsing analyseerden we de stakeholderindeling van andere infra-bedrijven en de belangen van stakeholders en/of Enexis. Uitkomst is opnieuw een indeling naar acht stakeholdergroepen (per 1 januari 2021), te weten: klanten, medewerkers, aandeelhouders, energiemarktpartijen, investeerders, ketenpartners, beleidsbepalers, lokale energietransitie partners. De groep belangenverenigingen is vervallen, omdat dit geen homogene groep is. De groep markt- en ketenpartners is te divers en is daarom opgesplitst in energiemarktpartijen en ketenpartners. Lokale energiepartners zijn hernoemd tot lokale energietransitie partners.

SAMENWERKING MET LOKALE PARTNERS

We realiseren ons dat samenwerking nodig is om de energietransitie te versnellen. Als netwerkbedrijf zien we een taak voor onszelf om partijen samen te brengen. In 2020 zaten we aan tafel met provincies, de industrie en universiteiten om samen te werken aan innovatieve, schaalbare oplossingen die voor alle partijen werken. Ook binnen de sector bundelen we de krachten om onze maatschappelijke impact te vergroten en de energietransitie te versnellen. Enexis is onder meer lid van Netbeheer Nederland, MVO Nederland, Dutch Power, Nederlandse Vereniging Duurzame Energie, EDSO for smart grids, KVGn en de Coalitie Groene Netten.

BEPALEN VAN DE INHOUD (MATERIALITEIT)

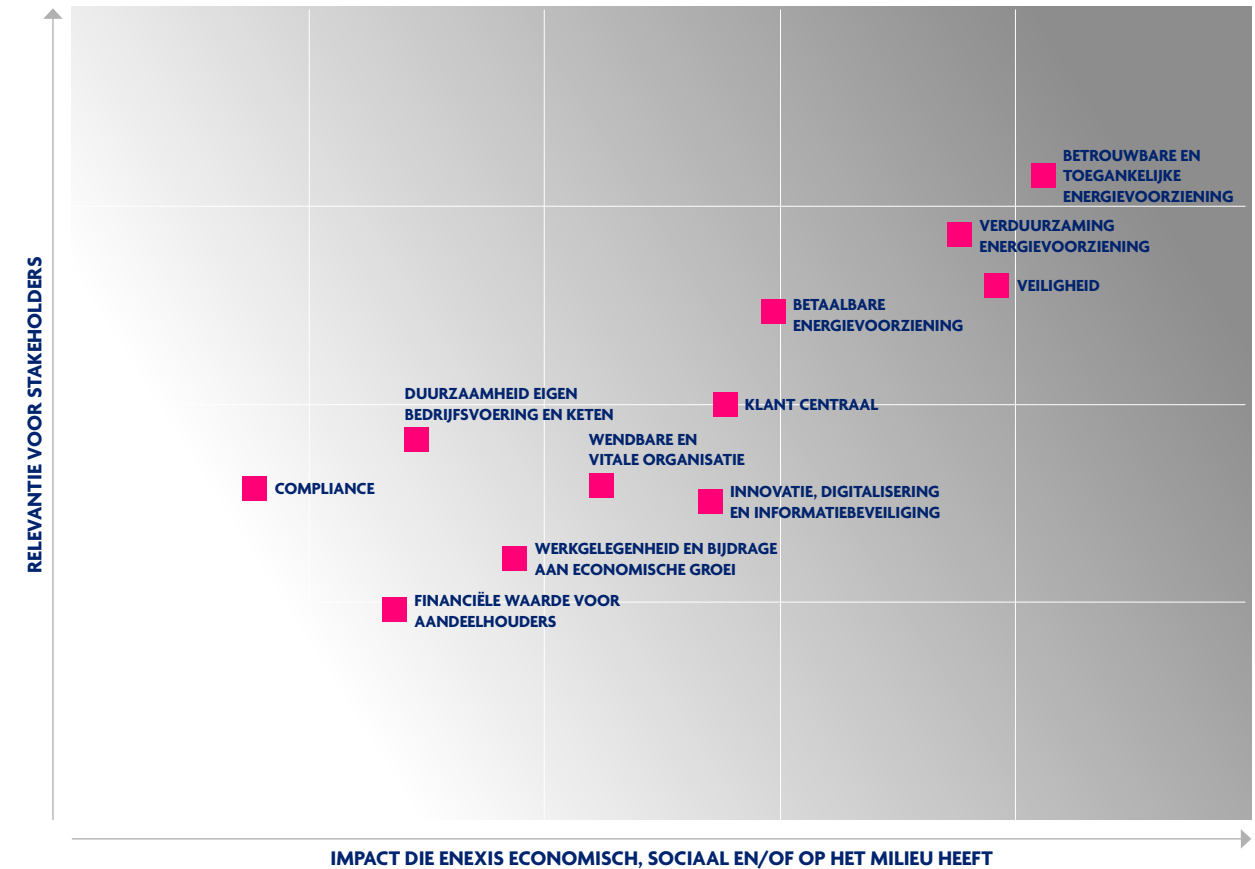
In het jaarverslag leggen wij verantwoording af over onderwerpen die voor stakeholders relevant zijn en impact hebben op Enexis. Dit noemen wij 'materiële onderwerpen'. Eens in de vier jaar voeren wij een gedetailleerde materialiteitsanalyse uit en iedere twee jaar een update. In 2020 vond de tweejaarlijkse validatie plaats.

Het proces

Om de initiële materiële thema's te bepalen onderzochten we hoe de materiële thema's van Enexis zich verhouden tot die van andere infra-bedrijven. Ook gingen wij na of de quick scan, media-analyse of strategische risicomatrix aanleiding gaven om de materiële thema's aan te vullen. Op basis van de initiële lijst is aan 15 directieleden en stafmanagers van Enexis gevraagd om de thema's te ranken op economische, milieu- en/of sociale impact. Elke stem telde even zwaar. Op basis van de uitkomsten is onder meer besloten tot samenvoeging van enkele onderwerpen, te weten: Betrouwbare en Toegankelijke energievoorziening, Innovatie, digitalisering en informatiebeveiliging, Wendbare en vitale organisatie.

Via een online enquête is vervolgens aan acht stakeholdergroepen gevraagd hoe relevant zij materiële onderwerpen vonden vanuit hun perspectief voor Enexis. Binnen een stakeholdergroep telde elke stem even zwaar.

Op basis van de uitkomsten is de materialiteitsmatrix vastgesteld voor 2020. In 2021 zijn we voornemens om de materialiteitsmatrix te herzien in aanloop naar een nieuw strategisch plan.

DEFINITIES VAN MATERIËLE ONDERWERPEN

	Positieve impact	Negatieve impact
BETROUWBARE EN TOEGANKELIJKE ENERGIEVOORZIENING De mate waarin klanten kunnen rekenen op ongestoorde levering van energie, beschikbaarheid en toegang tot een energienet met voldoende capaciteit en een goed werkende energiemarkt.	<ul style="list-style-type: none"> + een ononderbroken energievoorziening houdt de economie en maatschappij draaiende + toegang tot een energienet met voldoende capaciteit + welzijn van consumenten en zakelijke klanten 	<ul style="list-style-type: none"> - een onderbreking kan grote effecten hebben in het leven of ondernemen van klanten - kosten voor de aanleg, het onderhoud, de ontwikkeling en het beheer van de energienetten
VEILIGHEID Het beperken van het geheel aan risico's voor mens en maatschappij dat voortkomt uit het werken aan en gebruik maken van het energienetwerk.	<ul style="list-style-type: none"> + welzijn van medewerkers, hun gezinnen, klanten en de omgeving waarin wij werken + verbetering van de dienstverlening door toepassing van data + digitale veiligheid: voorkomen van cybercrime en hacking 	<ul style="list-style-type: none"> - het werk aan energienetten brengt risico's met zich mee voor de gezondheid van medewerkers en/of omstanders
VERDUURZAMING ENERGIEVOORZIENING Het terugdringen van de milieu-impact door als onafhankelijke partij in samenspraak met stakeholders de energievoorziening te ontwikkelen.	<ul style="list-style-type: none"> + bijdrage aan klimaatdoelen en Sustainable Development Goals + terugdringen van de milieu-impact van Enexis + samenwerking in keten 	<ul style="list-style-type: none"> - kosten en milieu-impact veroorzaakt door netverliezen
BETAALBARE ENERGIEVOORZIENING Het tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten aanleggen en beheren van het energienetwerk.	<ul style="list-style-type: none"> + energie bereikbaar voor de hele samenleving 	<ul style="list-style-type: none"> - projecten kunnen beperkt worden door financiële beperkingen en afwegingen
KLANT CENTRAAL De grondhouding waarin de wens en tevredenheid van de klant het vertrekpunt vormt voor het niveau van dienstverlening en de performance in de klantprocessen.	<ul style="list-style-type: none"> + sociale aspecten, waaronder respect en non-discriminatoire behandeling + klanten helpen om de energietransitie vorm te geven 	<ul style="list-style-type: none"> - impact op de reputatie van Enexis
INNOVATIE, DIGITALISERING EN INFORMATIEBEVEILIGING De verandering van bedrijfs- en klantprocessen en netwerken door de toepassing van innovaties en digitale technologieën en het met waarborgen omkleeden van gegevenstransport, -opslag, systemen en privacygevoelige informatie.	<ul style="list-style-type: none"> + verhogen van de klanttevredenheid + betaalbaarheid van de energievoorziening door efficiency + technologische ontwikkeling in samenwerking met leveranciers + ontwikkeling van kennis bij medewerkers 	<ul style="list-style-type: none"> - ongeautoriseerd gebruik van data en/of systemen - doorberekening van kosten aan klanten
WENDBARE EN VITALE ORGANISATIE De mate waarin de organisatie en haar medewerkers in staat zijn om tijdig in te spelen op organisatie- en energietransitievraagstukken. Omvat tevens de mate waarin medewerkers gestimuleerd worden om zich te ontwikkelen en om fysiek en mentaal fit te blijven.	<ul style="list-style-type: none"> + ontwikkeling van medewerkers + tijdig kunnen inspelen op vraagstukken in de organisatie en energietransitie + welzijn medewerkers 	<ul style="list-style-type: none"> - verminderde klanttevredenheid
WERKGELEGENHEID EN BIJDRAGE AAN ECONOMISCHE GROEI Het bieden van directe en indirecte (leveranciers, aannemers) werkgelegenheid en het via investeringen bijdragen aan economische groei.	<ul style="list-style-type: none"> + werk bieden aan medewerkers, leveranciers en aannemers + investeren in leveranciers en samenwerkingsverbanden 	<ul style="list-style-type: none"> - impact op het milieu door inkoop van materialen
DUURZAAMHEID EIGEN BEDRIJFSVOERING De (in)directe voetafdruk van de organisatie en ketenpartners op de maatschappij en het milieu en de inspanningen die verricht worden om deze te verbeteren.	<ul style="list-style-type: none"> + bijdragen aan klimaatdoelen door onder meer CO₂-reductie 	<ul style="list-style-type: none"> - impact op het milieu door netverliezen, inkoop van materialen en afval
FINANCIËLE WAARDE VOOR AANDEELHOUDERS De totale gecreëerde financiële waarde die toekomt aan aandeelhouders.	<ul style="list-style-type: none"> + dividend + bijdragen aan Regionale Energie Strategieën en verduurzaming gemeenten 	<ul style="list-style-type: none"> - toenemende investeringen in de energienetten
COMPLIANCE Het naleven van wet- en regelgeving die van toepassing is op het domein van de netbeheerder en het netwerkbedrijf inclusief het geheel aan gedragscriteria voor medewerkers en ketenpartners.	<ul style="list-style-type: none"> + onze stakeholders kunnen vertrouwen op een integere relatie met Enexis 	<ul style="list-style-type: none"> - kosten

MANAGEMENT VAN MATERIËLE ONDERWERPEN

Het management stuurt op verschillende maatschappelijke aspecten van ondernemen, als onderdeel van de Balanced Score Card, zoals het bevorderen van veilig en gezond werken, een betrouwbare en veilige energievoorziening, reductie energieverbruik en CO₂-uitstoot, het bijdragen aan de energietransitie en een beheerste kostenontwikkeling. Deze aspecten zijn, als onderdeel van de Balanced Score Card, tevens onderwerp van audits en rapportage aan de Raad van Commissarissen.

Enexis hanteert een integraal managementsysteem, waarin zowel financiële als niet-financiële materiële onderwerpen worden gemanaged. Dit wordt beschreven in het hoofdstuk 'Governance en risicomanagement'. In de jaarlijkse bedrijfsplancyclus wordt de vertaling gemaakt van strategische doelen naar bedrijfsplan, inclusief concrete doelstellingen. Afgeleid van de strategie worden jaarlijkse doelstellingen geformuleerd en opgenomen in het bedrijfsplan en de Balanced Score Card. De voortgang wordt maandelijks gerapporteerd aan de Raad van Bestuur en tevens besproken met de Raad van Commissarissen. Er is een formeel risicomanagementproces, een interne auditfunctie en een compliancefunctie aanwezig. De herkenning en erkenning van strategische risico's vloeien voort uit de activiteiten van dit proces en deze functies. Op de kernactiviteit wordt toezicht gehouden door de Autoriteit Consument & Markt (ACM) en Staatstoezicht op de Mijnen (SodM).

In het hoofdstuk 'Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie' is een toelichting opgenomen op de wijze waarop het onderwerp duurzaamheid is geborgd. Daarnaast is een uitwerking van de managementbenadering naar maatschappelijk thema, gebaseerd op de richtlijn ISO 26000, te vinden in de MVO-principes op de website van Enexis.

MEETMETHODES EN DATAVERZAMELING

De kwantitatieve informatie in dit verslag hebben we waar mogelijk ontleend aan de systemen van Enexis. Voor deze systemen gelden interne controlemaatregelen. De afdeling External Reporting & Accounting van Financiën is – met betrokkenheid van Business Control – verantwoordelijk voor de verzameling en onderbouwing van de niet-financiële data. De GRI-index is opgenomen in het hoofdstuk 'Aanvullende informatie'.

De voor de verschillende onderwerpen verantwoordelijke medewerkers in de organisatie hebben de kwalitatieve informatie aangeleverd en onderbouwd. De gerapporteerde gegevens zijn met de grootst mogelijke betrouwbaarheid gegenereerd. Wij onderkennen dat een deel van de informatie onzekerheden kan bevatten die inherent zijn aan beperkingen van meetmethodes en dataverzameling. Op hoofdlijnen is de dataverzameling over materiële onderwerpen als volgt opgebouwd:

Betrouwbare en toegankelijke energievoorziening

Rapportages over de uitvalduur elektriciteit en gas, getransporteerde hoeveelheden en trajectlengtes.

Veiligheid

Meldingen ongevallen en incidenten 2020, rapportages over HSE en VGWM, berekening van het aantal ongevallen met verzuim per 1 miljoen gewerkte uren. Dodelijke ongevallen in de woon-werkverkeerssituatie behoren niet tot de scope van de Lost Time Injury Frequency. Rapportages van SodM meldingen 2019, meting publieke veiligheid, rapportage van integraal vergunningbeheersysteem WAVE. Rapportage van eventuele datalek meldingen, rapportage van eventuele boetes van toezichthouders.

Verduurzaming energievoorziening

Overzicht van de genomen maatregelen en CO₂-besparingen in 2020, resultaten en analyse van enquêtes. Rapportages over ontwikkeling van aansluitingen en duurzaam opgesteld vermogen.

Betaalbare energievoorziening

Overzicht beïnvloedbare kosten en opbrengsten Enexis Netbeheer B.V. (inclusief staven).

Klant centraal

Rapportages van marktonderzoeksinstituut GfK, rapportages van Perspective en Avaya, resultaten van het websitebezoek van Enexis.nl.

Innovatie, digitalisering en informatiebeveiliging

Rapportages over de aantallen stations voorzien van distributieautomatisering (Light).

Wendbare en vitale organisatie

Medewerkersonderzoek, rapportages over het personeelsbestand met onder meer man/vrouw-verhouding, leeftijdscategorieën, ziekteverzuim.

Werkgelegenheid en bijdrage aan economische groei

Rapportages over het personeelsbestand met onder meer aantallen fte's, in- en uitstroom en ontwikkelingsbudget.

Duurzaamheid eigen bedrijfsvoering

Brondocumentatie over gedeclareerde kilometers, brandstofverbruik leasewagens, CO₂-uitstoot als gevolg van net- en lekverlies en de afvalstoffenrapportage van afvalverwerkers. Alle afvalstoffen worden opgeslagen en verwerkt op een manier die past bij de betreffende afvalstof, omdat iedere afvalstof zijn eigen risico's meebrengt.

METHODIEK IMPACTMETINGEN SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Enexis werkt voortdurend aan een energievoorziening die iedereen toegang geeft tot betrouwbare, betaalbare en duurzame energie. Onze activiteiten hebben daarbij veel maatschappelijke effecten op de omgeving: economie, natuur, kennisontwikkeling én veiligheid in de samenleving. Kortom, op onze welvaart (geld en economie) en welzijn (gezondheid en geluk).

Enexis maakt voor het eerst deze maatschappelijke effecten verder inzichtelijk door deze te kwantificeren en te waarderen (in één eenheid uitdrukken: €). We erkennen dat de huidige methodologie binnen Enexis nog in ontwikkeling is met deze eerste resultaten. We zetten echter in om de transparantie van onze rapportages te verhogen, zodat op termijn gestuurd kan worden op waardecreatie en besluitvorming. De methodologie wordt over drie jaar geëvalueerd om mogelijkerwijs de richting te heroverwegen.

SDG-baseline

Per SDG brachten we in kaart welke positieve en negatieve impact we hebben, afgezet tegen de materiële onderwerpen en ons strategisch plan (zie de figuur op pagina 12 van dit verslag). De impact indicatoren zijn verzameld op basis van kwalitatief onderzoek. Door onvoldoende robuuste criteria is hierop vooralsnog geen assurance verleend. We spannen ons in voor verdere doorontwikkeling in de toekomst.

Impactmetingen op klimaat en de welzijneffecten van het hebben van werk

Een tweetal indicatoren, gerelateerd aan onze materiële onderwerpen en onze bijdrage aan SDG's, zijn vervolgens kwantitatief onderzocht. Hierop is door de accountant assurance verleend. Wij rapporteren deze cijfers in overeenstemming met het Handboek Impact meten Netwerkorganisaties (september 2020), hierin zijn enkele geharmoniseerde uitwerkingen en richtlijnen met betrekking tot basisconcepten, processtappen en impactberekeningen vastgelegd en is een basis gelegd voor afspraken omtrent het eenduidig meten en rapporteren op impact.

Uitgangspunten hierbij zijn:

- Impact: de positieve en negatieve impact wordt per indicator geanalyseerd en gekwantificeerd (uitgedrukt in maatschappelijke kosten en baten) aangezien deze niet direct met elkaar verrekend kunnen worden.
- Attributie: er is gekozen om de impact te verdelen over de stakeholders in de waardeketen. De keten wordt hierbij gezien van opwek tot consumptie van energie. Downstream zijn er de zakelijke en huishoudelijke klanten van Enexis. Upstream zijn er de energieleveranciers, landelijke netbeheerders, materiaal- en energieleveranciers van Enexis en natuurlijk Enexis zelf.
- Beperkingen: bij het berekenen van impacts worden criteria, uitgangspunten en aannames gehanteerd, deze worden - indien van toepassing - apart toegelicht.
- Berekening: de toelichting op de berekening en de gebruikte bronnen is zo transparant mogelijk.
- Bronnen: er wordt uitgegaan van recente bronnen.

In deze paragraaf beschrijven we de gebruikte raamwerken, scope, methodologie, brondata en definities voor de berekening van de indicatoren 'bijdrage aan klimaatverandering' en 'welzijn van het hebben van werk'.

BIJDRAGE AAN KLIMAATVERANDERING

Definitie en beschrijving van impact

De uitstoot van broeikasgassen van de eigen organisatie en in de waardeketen leidt tot klimaatverandering, wat een negatieve impact heeft op mensen en ecosystemen. Enexis stoot bij haar werkzaamheden broeikasgassen uit, dit gaat bijvoorbeeld om haar gebouwen en om mobiliteit. De grootste impact voor de eigen operatie zit in de netverliezen van gas en elektriciteit. Het gaat hier om de zogenoemde scope 1 en 2 emissies zoals voorgeschreven door het Greenhouse Gas Protocol.

Beschrijving:

Impact van uitstoot broeikasgassen op het klimaat.

Stakeholdergroep:

Samenleving.

Afbakening activiteiten:

Energieverbruik en andere activiteiten van de eigen organisatie en de waardeketen die de uitstoot van broeikasgassen veroorzaken in de eigen organisatie.

Valentie:

Combinatie van negatief (bij uitstoot) en positief (bij compensatie).

Berekening en beperking

De impact bijdrage aan klimaatverandering wordt berekend op basis van broeikasgassen uitgestoten door de eigen organisatie en in de waardeketen. De emissies die ontstaan in de waardeketen worden gerapporteerd in scope 2 en 3, in lijn met het GHG Protocol. Uitgangspunt voor de impactberekening zijn dan ook de CO₂-cijfers zoals gerapporteerd in de CO₂-voetafdruk in het jaarverslag.

- Scope 2 emissies worden geschaard onder upstream impact (tezamen met scope 3).
- Onder Scope 3 wordt de volledige uitstoot van de ketenpartners waar de organisatie aan bijdraagt in de indirecte gebruiksfase gerapporteerd.
- De compensatie van broeikasgassen wordt separaat gerapporteerd als een aparte (positieve) impactbeperking van klimaatverandering.

Waardering

Monetariseringscoëfficiënt	Eenheid
0,152	EUR per ton CO ₂

Primaire en overige data

Primaire data			
Indicator	Eenheid	Attributiefactor	Bron
Eigen gasverbruik	kg CO ₂ -eq/jaar	54,53%	CO ₂ voetafdruk
Eigen Elektriciteitsverbruik	kg CO ₂ -eq/jaar	4,53%	CO ₂ voetafdruk
Emissie mobiliteit	kg CO ₂ -eq/jaar	54,53%	CO ₂ voetafdruk
Netverliezen	kg CO ₂ -eq/jaar	4,53%	CO ₂ voetafdruk
Lekverliezen	kg CO ₂ -eq/jaar	54,53%	CO ₂ voetafdruk
SF ₆ -emissies	kg CO ₂ -eq/jaar	54,53%	CO ₂ voetafdruk
Scope 3, upstream: eigen leveranciers	kg CO ₂ -eq/jaar	4,53%	CO ₂ voetafdruk
Elektriciteitstransport netwerk	kWh/jaar (in mln)	4,41%	Jaarverslag Enexis Holding N.V.
Gastransport netwerk	M ³ /jaar (in mln)	4,84%	Jaarverslag Enexis Holding N.V.
Vergroening direct	kg CO ₂ -eq/jaar	54,53%	CO ₂ voetafdruk
Vergroening indirect	kg CO ₂ -eq/jaar	4,53%	CO ₂ voetafdruk

Overige data			
Indicator	Eenheid	Waarde	Bron
CO ₂ -prijs	EUR per ton CO ₂	0,152	True Price Monetisation factors
Emissiefactor NL Elektriciteitsmix (WTW)	kg CO ₂ -eq/jaar	0,475	CO ₂ emissiefactoren 2020
Emissiefactor aardgas (WTW)	kg CO ₂ -eq/m ³	1,884	CO ₂ emissiefactoren 2020

WELZIJNSEFFECTEN VAN HET HEBBEN VAN WERK**Definitie en beschrijving van impact**

Het welzijnseffect van het hebben van werk heeft impact op zelfvertrouwen, autonomie, sociale relaties en status. Het hebben van werk verhoogt het persoonlijke welzijn, zowel door toegenomen sociale contacten en een groter gevoel van vertrouwen in de maatschappij, als door een verhoogde arbeidsfitheid en een groter gevoel van eigenwaarde.

Beschrijving:

Het welzijnseffect van het hebben van werk door werknemers van de organisatie.

Stakeholdergroep:

Medewerkers (eigen organisatie)

Afbakening activiteiten:

Werkgelegenheid van mensen.

Valentie:

Positief (bij absolute impact).

Berekening en beperking

- Welzijnseffecten van het hebben van werk bestaan uit twee onderdelen: welzijnseffecten voor medewerkers zonder afstand tot de arbeidsmarkt en welzijnseffecten voor medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Voor medewerkers zonder een afstand tot de arbeidsmarkt wordt het Nederlandse gemiddelde van welzijnseffecten van het hebben van werk ingeschat, gebruikmakend van de best beschikbare welzijnsfactor voor het hebben van werk (European Social Survey). Deze factor geeft het gemiddelde verschil in levenstevredenheid tussen een persoon met en zonder werk, onafhankelijk van een verschil in inkomen.
- Voor medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt wordt het Nederlandse gemiddelde van welzijnseffecten van het hebben van werk ingeschat, gebruikmakend van een andere welzijnsfactor (specifiek voor personen die in hun dagelijkse activiteiten worden belemmerd door ziekte, handicap, invaliditeit of mentale problemen), in dit geval ook uit de European Social Survey (ESS).
- De welzijnsfactoren voor beide groepen worden gespecificeerd met een correctiefactor gebaseerd op werknemerstevredenheidsonderzoeken van Enexis: de verhouding tussen de gemiddelde werknemerstevredenheid in Nederland en de gemiddelde werknemerstevredenheid van Enexis. Deze verhouding wordt vermenigvuldigd met de welzijnsfactor voor werknemerstevredenheid van de ESS (uitgedrukt in levenstevredenheid per werknemerstevredenheid) en toegevoegd aan de welzijnsfactor van het hebben van werk.

- De factor voor medewerkers zonder afstand tot de arbeidsmarkt wordt vermenigvuldigd met het aantal medewerkers per organisatie zonder afstand tot de arbeidsmarkt.
- De factor voor medewerkers met afstand tot de arbeidsmarkt wordt vermenigvuldigd met het aantal medewerkers per organisatie met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- De som van deze berekeningen is de voetafdruk van de impact, uitgedrukt in levenstevredenheidspunten. Deze voetafdruk wordt vermenigvuldigd met de monetariseringscoëfficiënt.

Waardering

Monetariseringscoëfficiënt	Eenheid
2.217	EUR2019/levenstevredenheidspunt (schaal 0-100)

Primaire en overige data

Aan onderstaande data wordt een attributie-factor van 54,71% gekoppeld.

Primaire data		
Indicator	Eenheid	Bron
Aantal medewerkers eigen organisatie (excl. medewerkers met afstand tot de arbeidsmarkt)	Aantal personen	Jaarverslag Enexis Holding N.V.
Aantal medewerkers eigen organisatie met (voorheen) afstand tot de arbeidsmarkt	Aantal personen	Jaarverslag Enexis Holding N.V.
Gemiddelde werknemerstevredenheid eigen organisatie	Schaal 0-100	Jaarverslag Enexis Holding N.V.

Overige data			
Indicator	Eenheid	Waarde	Bron
Gemiddelde toename levenstevredenheid van het hebben van werk per persoon	Levenstevredenheidspunten (0-100)	7,0	ESS 2018
Gemiddelde toename levenstevredenheid van het hebben van werk per persoon - werknemerstevredenheid	Levenstevredenheidspunten (0-100)/werknemerstevredenheidspunt (0-100)	0,18	ESS 2012
Gemiddelde toename levenstevredenheid van het hebben van werk per persoon (afstand tot de arbeidsmarkt)	Levenstevredenheidspunten (0-100)	15,9	ESS 2018
Gemiddelde werknemerstevredenheid Nederland	Werknemerstevredenheidspunten (0-100)	72,75	CBS

VERANDERINGEN T.O.V. VOORGAANDE VERSLAGJAREN

-

ASSURANCE

PwC heeft een assurance-opdracht uitgevoerd voor het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid dat de duurzaamheidsinformatie in de hoofdstukken:

- Opbouw van dit verslag
- Voorwoord Raad van Bestuur
- Dit is Enexis, m.u.v. de SDG-baseline
- Verslag over 2020, m.u.v. het deel "Financieel verantwoord"
- Aanvullende informatie (paragrafen 'Over dit verslag' en 'Feiten en cijfers')

In dit jaarverslag over 2020 zijn alle van materieel belang zijnde aspecten juist weergegeven in overeenstemming met de 'Sustainability Reporting Standards' van het Global Reporting Initiative en de interne verslaggevingscriteria van Enexis. Wij verwijzen voor meer informatie naar het assurancerapport van de onafhankelijke accountant.

STATUTAIRE REGELING TEN AANZIEN VAN DE WINSTBESTEMMING

Overeenkomstig de statuten staat de winst, voor zover die niet wordt gereserveerd, ter vrije beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (artikel 36.2).

Aanvullend op deze statutaire bepalingen is met de aandeelhouders overeengekomen dat het uit te keren dividend over de planperiode van het Strategisch Plan maximaal 50% van de nettowinst zal bedragen, waarbij een minimumniveau van jaarlijks € 100 miljoen wordt nagestreefd. Dit percentage zal verlaagd worden als deze uitkering ertoe leidt dat het bedrijf binnen vijf jaar haar A rating-profiel kan verliezen.

Dit dividendbeleid zorgt ervoor dat de aandeelhouders een voorspelbaar en stabiel dividend kunnen verwachten. Tegelijkertijd borgt het beleid voldoende eigen vermogensgroei en toont het actieve steun van de aandeelhouders aan een gezonde financiële positie.

Lees meer over het voorstel voor de bestemming van het resultaat over boekjaar 2020 bij [Winstbestemming](#).

FEITEN EN CIJFERS

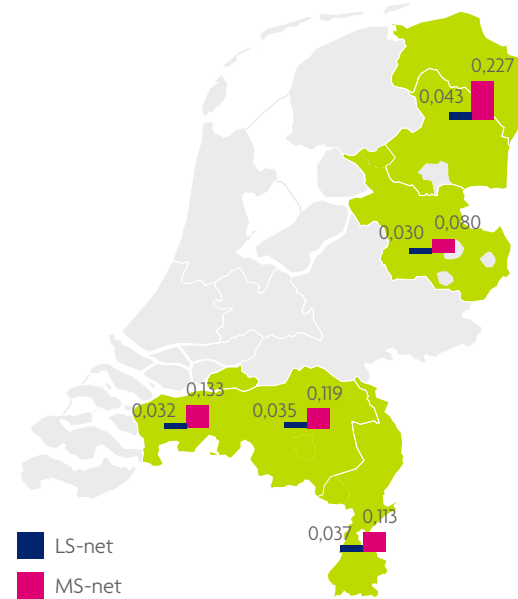
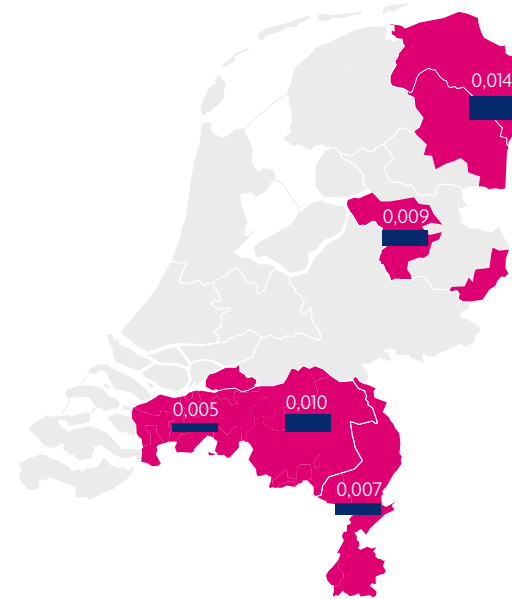
In dit onderdeel van het verslag zetten we (per hoofdstuk) gedetailleerde feiten en cijfers voor u op een rij.

ONZE MAATSCHAPPELIJKE IMPACT

	2020	2019	2018	2017	2016
De netten					
Trajectlengtes (x 1.000 km)					
Elektriciteitsnet	142,2	141,0	139,9	139,1	136,9
- Laagspanning	96,9	96,1	95,3	94,7	92,8
- Middenspanning	45,2	44,8	44,5	44,4	43,9
- Tussenspanning	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Gasnet	46,3	46,4	46,4	46,4	46,2
- Lage druk	37,5	37,6	37,6	37,5	37,4
- Hoge druk	8,8	8,8	8,8	8,9	8,9
Stations					
E-stations (x 1.000)	55,7	54,6	53,8	53,1	53,1
G-stations (x 1.000)	22,4	22,4	22,5	22,7	22,8
Distributie automatisering (DA)-stations	390	250	379	364	-
Distributie automatisering Light (DALI)-stations	3.531	2.447	1.502	-	-
Aantal aansluitingen (x 1.000)					
Elektriciteit	2.880	2.849	2.814	2.786	2.752
- Huishoudelijk (t/m 3x25 A)	2.640	2.618	2.597	2.578	2.549
- Laagspanningsaansluitingen overig (klein zakelijk vanaf 3x25 A)	223	215	202	193	189
- Middenspanningsaansluitingen	17	16	15	15	14
Gas	2.324	2.328	2.324	2.315	2.285
- Huishoudelijk (G4 en G6)	2.266	2.267	2.260	2.249	2.213
- Lagedruk overig (klein zakelijk vanaf G10)	55	58	61	63	69
- Hogedrukaansluitingen	3	3	3	3	3

	2020	2019	2018	2017	2016
De netten					
Getransporteerde hoeveelheden¹⁾					
Elektriciteit (GWh)	31.176	33.759	34.112	34.592	34.453
Gas (Mm ³)	5.636	5.935	6.204	6.241	6.075
Waarvan groen gas	63,0	59,0	54,0	51,0	45,0
Productkwaliteit					
Uitvalduur elektriciteit (in minuten)	13,0	14,2	16,0	13,8	15,2
- Hoogspanning	0,0	0,5	0,2	0,1	0,2
- Middenspanning	7,4	8,4	10,5	8,7	10,0
- Laagspanning	5,6	5,4	5,3	5,1	5,0
Uitvalduur gas (in seconden)	81	51	90	50	45

¹⁾ December 2020 betreft een raming.

GEMIDDELD AANTAL LS- EN MS-STORINGEN PER KLANT

GEMIDDELD AANTAL GASSTORINGEN PER KLANT

INCIDENTEN IN DE GAS- EN ELEKTRICITEITSNETTEN

Om de publieke veiligheid te beschermen en incidenten te voorkomen, volgen we nauwkeurig wat er gebeurt in onze netwerken. We meten het aantal incidenten op basis van de ernst. Daarnaast meten we zogenoemde 'early warning indicators' die kunnen leiden tot een incident. In 2020 hebben zich géén ernstige ongevallen voorgedaan. Ook voor 2021 staat veiligheid op één. Voor ons geldt altijd dat ieder ongeval er één te veel is. Om de publieke veiligheid op peil te houden, heeft Enexis een intensief, risicogebaseerd vervangingsprogramma voor hoofd- en aansluitleidingen. Daarnaast wordt veel aandacht besteed aan het voorkomen van graafschades en het niet goed afsluiten van technische ruimtes. Preventiemedewerkers zijn zoveel mogelijk aanwezig bij risicovolle werkzaamheden en we attenderen klanten op de aandachtspunten voor veilig graven.

Mijlpalen
Publieke veiligheid

Mijlpalen	Status ultimo 2020	
Publieke veiligheid	Gas	Elektriciteit
Aantal incidenten met een matig of behoorlijk effect ¹ ≤ 4	0	0
Aantal incidenten met een ernstig effect ² ≤ 2	0	0
Aantal incidenten met een desastreus effect ³ = 0	0	0

Gas
Elektriciteit

- 1 Matig of behoorlijk effect: ongeval met EHBO of behandeling door medisch personeel (slachtoffer(s) onder het publiek), of omgevingschade tussen € 10.000 en € 1 miljoen.
- 2 Ernstig effect: ongeval met ernstig (blijvend) letsel (slachtoffer(s) onder het publiek), of omgevingschade tussen € 1 miljoen en € 10 miljoen.
- 3 Desastreus effect: ongeval met één of meerdere doden (slachtoffer(s) onder het publiek), of omgevingschade > € 10 miljoen.

BEPERKTE IMPACT MAATREGELEN VOOR NATUUR, BOUW EN INFRASTRUCTUUR

In 2020 bleven de stikstof- en PFAS-problematiek actueel. Het kabinet nam reeds in 2019 maatregelen om de natuur versneld te herstellen en versterken als voorwaarde om nieuwe ontwikkelingen mogelijk te maken. De impact van deze maatregelen op onze operationele activiteiten hebben we geïnventariseerd en bleef evenals 2019 beperkt. Er hoefden geen projecten van Enexis stopgezet te worden.

PROCEDURE BIJ KLACHTEN EN GESCHILLEN

Het kan voorkomen dat klanten niet tevreden zijn over onze dienstverlening. Via onze website en telefonisch kunnen zij een klacht indienen of schade melden. Elke klacht of schademelding beoordeelt Enexis Netbeheer apart. Klanten ontvangen direct een ontvangstbevestiging. Daarin geven we aan wanneer een inhoudelijke beoordeling volgt. Doorgaans krijgen klanten binnen acht werkdagen inhoudelijk antwoord. Enexis wil klachten graag voorkomen en neemt het oplossen ervan serieus. Wij zijn aangesloten bij de Geschillencommissie. Daar kunnen klanten naartoe gaan als zij niet tevreden zijn met ons oordeel over een klacht of claim. De commissie Energie van de Geschillencommissie behandelt klachten van consumenten tegen energieleveranciers over afsluiten, levering of tarieven van gas, elektriciteit en warmte. Ook behandelt de commissie klachten van consumenten tegen de netbeheerder over het functioneren van de meter(ijking) of schade als gevolg van een stroomstoring.

WET- EN REGELGEVING

In 2020 zijn er bij de afdelingen Bestuurlijke en Juridische zaken (BJZ) en overige betrokken afdelingen geen boetes ontvangen met betrekking tot de dienstverlening van Enexis, noch voor non-compliance met de E-wet, G-wet en milieuwetgeving.

BEVLOGEN MEDEWERKERS IN EEN DUURZAME ORGANISATIE

Onderstaande tabellen geven een beeld van de personeelsontwikkeling in 2020. 99,75% van het personeel valt onder de cao Netwerkbedrijven.

	Man	Vrouw	Ultimo 2020
Personeel			
Eigen personeel			
Fte's	3.783	808	4.591
Arbeidscontract:			
-bepaald	380	90	470
-onbepaald	3.402	718	4.121
Aantal	3.828	939	4.767
Arbeidscontract:			
-bepaald	385	98	483
-onbepaald	3.443	841	4.284
Ander personeel			
Fte's	854	234	1.088
- uitzendkrachten	135	116	251
- consultants	531	94	625
- oproepspecialisten	181	23	205
- fixed price ¹⁾	6	-	6
Aantal	1.072	321	1.393
- uitzendkrachten	150	146	296
- consultants	585	110	695
- oproepspecialisten	211	33	244
- fixed price	126	32	158

1) Verrichten van werkzaamheden volgens een vooraf vastgestelde prijs; Fte-factor = 0.

	Bepaalde tijd	Onbepaalde tijd	Totaal
Herkomst en type arbeidsovereenkomst			
België	5	38	43
Duitsland	3	30	33
Totaal Buitenland	8	68	76
Groningen	48	490	538
Friesland	5	96	101
Drenthe	32	371	403
Gelderland	34	164	198
Overijssel	55	572	627
Flevoland	2	14	16
Noord-Holland	1	16	17
Zuid-Holland	4	32	36
Utrecht	10	58	68
Noord-Brabant	175	1.435	1.610
Zeeland	3	12	15
Limburg	106	956	1.062
Totaal Nederland	475	4.216	4.691
Totaal	483	4.284	4.767

DUURZAME INZETBAARHEID

De bedrijfsregeling Duurzame Inzetbaarheid Plus (DI+) voorziet in extra faciliteiten en begeleiding om de inzetbaarheid van medewerkers te vergroten. Medewerkers ontvangen een DI-budget voor activiteiten en middelen die gericht zijn op het op peil houden of uitbreiden van kennis en vaardigheden in een huidige of toekomstige functie en/of het vitaal, fit en gemotiveerd blijven om het werk goed te doen. In 2020 werd het budget grotendeels (circa 70%) door medewerkers ingezet voor vitaliteitsdoeleinden.

ONGEVALLLEN MET VERZUIM

	2020	2019
LTIF^{1,2)}		
Vestiging Groningen	3,62	1,90
Vestiging Overijssel Oost	-	3,66
Vestiging Drenthe	2,94	-
Vestiging Noord-Brabant W	2,89	-
Vestiging Noord-Brabant NO	2,50	5,17
Vestiging Noord-Brabant ZO	-	2,46
Vestiging Limburg Noord	-	5,53
Vestiging Limburg Zuid	4,12	-
Logistiek	-	10,92
Fudura	-	2,34

1 Als regio-indeling wordt het organogram gevolgd.

2 Nihil OV-cases in een vestiging, leidt tot een LTIF van nul. Elke LTIF >0 wordt uitgelicht als punt van aandacht.

STANDAARDEN EN NORMEN

Enexis hangt de richtlijnen aan voor arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden die gelden als fundamentele principes en rechten op het werk, zoals deze zijn geformuleerd door de International Labour Organization (ILO). Voor medewerkers hebben wij zowel een gedragswijzer als een Compliance protocol. Alle medewerkers moeten bij indiensttreding een vertrouwelijkheidsverklaring ondertekenen waarin zij aangeven zich te zullen houden aan hetgeen in het Compliance protocol staat vermeld. Daarnaast moeten medewerkers met toegang tot koersgevoelige informatie een verklaring ondertekenen in het kader van vertrouwelijkheid.

Zoals beschreven in het hoofdstuk 'Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie' geldt voor leveranciers de supplier code of conduct.

De kwaliteitssystemen van Enexis Netbeheer en Fudura zijn ISO9001 gecertificeerd. Het assetmanagementsysteem van Enexis Netbeheer is gecertificeerd volgens ISO-55001, NTA-8120 en ISO27001.

Tot slot heeft Enexis het MVO-beleid en -activiteiten ingericht naar de internationale ISO 26000-richtlijn voor MVO. Het MVO-beleid is verankerd in een bestuursverklaring en in principes.

KETENVERANTWOORDELIJKHEID

Wij nemen verantwoordelijkheid voor de totale keten die een product bij ons doorloopt en voeren een Maatschappelijk Verantwoord Inkoopbeleid. Met leveranciers maken wij op voorhand afspraken over de omgang met mens, materiaal en/of milieu. In de Gedragscode Leveranciers, onderdeel van de Algemene Inkoopvoorwaarden, verklaren leveranciers onder meer dat zij wet- en regelgeving respecteren op het gebied van mensenrechten, arbeidsomstandigheden, kinderarbeid en discriminatie. Bij Europese aanbestedingen maken we ook aanvullende afspraken met leveranciers, over bijvoorbeeld circulariteit of de inzet van medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt. Ons beleid om corruptie of omkoping van medewerkers te voorkomen, is vastgelegd in het Maatschappelijk Verantwoord Inkoopbeleid, de Gedragswijzer voor medewerkers en de Gedragscode Leveranciers.

Om de vinger aan de pols te houden en (potentiële) misstanden te voorkomen, voeren wij regelmatig overleg met leveranciers over toepassing van de Gedragscode. Daarnaast voeren wij technische controles uit op ingekochte componenten. Mocht daar aanleiding toe zijn, dan zullen wij door een externe partij een audit laten uitvoeren. De uitkomsten hiervan bespreken we met de leverancier en, indien nodig, leggen wij maatregelen op. Leveranciers moeten hieraan medewerking verlenen en eventueel een verbeterplan opstellen. Wij blijven in dialoog met de leverancier om de implementatie en verbetering te volgen. Indien geen verbetering optreedt, kan Enexis de relatie met de leverancier beëindigen. In 2020 is geen audit uitgevoerd en zijn geen maatregelen opgelegd.

CO₂-VOETAFDruk

Onze CO₂-voetafdruk is opgesteld volgens de richtlijnen van het internationale GreenHouseGas (GHG) protocol. Net zoals voorgaande jaren rapporteren we de emissies in drie verschillende scopes. Deze scopes worden hieronder toegelicht. Enexis hanteert de volgende uitgangspunten:

- Er wordt gestreefd naar maximale transparantie over onze voetafdruk;
- We sluiten aan bij de standaarden van het GHG-protocol;
- We willen duidelijk onderscheid maken tussen groen inkopen en compenseren.

SCOPE 1: DIRECTE EMISSIES

Dit zijn emissies van broeikasgassen van eigendommen of door geleasede apparatuur die direct gevolg zijn van de kernactiviteiten.

Enexis rapporteert in deze categorie over de CO₂-emissie als gevolg van lekverlies gas, lekkages uit schakelapparatuur (SF₆), gebruik van de lease- en dienstauto's (exclusief elektriciteit) en het verwarmen van de gebouwen. Het lekverlies gas is ten opzichte van voorgaand jaar met 6% gestegen. Deze stijging wordt veroorzaakt door een wijziging in de factor die wordt gehanteerd bij de omrekening van het methaangehalte. De broeikasgassen die zijn gerapporteerd in onze voetafdruk worden uitgedrukt in CO₂-equivalenten. Naast CO₂ worden methaan en SF-6 emissies gerapporteerd. De conversiefactoren en

emissiefactoren waarmee is gerekend, zijn conform voorgaand jaar ontleend aan het IPCC Fifth Assessment Report en de bron www.CO2emissiefactoren.nl. De voetafdruk met betrekking tot lease- en dienstauto's (exclusief elektriciteit) is met 22% gedaald ten opzichte van voorgaand jaar. Deze daling is enerzijds het gevolg van de vergroening van het wagenpark en daarnaast in overgrote mate het gevolg van verminderde reisbewegingen, als gevolg van COVID-19.

SCOPE 2: INDIRECTE EMISSIES

Dit betreft alle uitstoot van broeikasgassen bij het opwekken van elektriciteit die wordt gebruikt door het bedrijf, maar wordt opgewekt door derden.

Bij de distributie van elektriciteit gaat altijd energie verloren. Bijvoorbeeld als gevolg van elektrische weerstand. Deze verliezen worden door Enexis volledig groen ingekocht. Deze inkoop kan door middel van twee verschillende methodes. Location based is de hoeveelheid zoals gerapporteerd op 'locatie' oftewel: de fysieke hoeveelheid netverlies. Market based is gebaseerd op de hoeveelheid zoals ingekocht. Aangezien wij dit volledig doen met Garanties van Oorsprong (GvO's) is dit dus nul.

Gedurende 2020 zijn de netverliezen elektriciteit met 138 miljoen kWh gedaald. Het allocatieprofiel is in het tweede halfjaar naar beneden bijgesteld. Derhalve is er 84 GWh minder gealloceerd netverlies ingekocht. Daarnaast is het reconciliatieresultaat met 54 GWh toegenomen, waardoor er per saldo 138 GWh minder netverlies is ten opzichte van 2019. Het netverlies is in 2020 met 11,40% gedaald (2019: 2,46%). De hoeveelheid additioneel ingekochte Garanties van Oorsprong van Nederlandse bodem is ook dit jaar weer gestegen. Ons doel is om in 2023 40% van onze netverliezen duurzaam op te wekken met additioneel in Nederland opgewekte duurzame energie. We laten zien dat we enerzijds transparant zijn over onze netverliezen en anderzijds een bewuste keuze maken om deze netverliezen volledig groen in te kopen en op die wijze onze impact te minimaliseren.

SCOPE 3: ANDERE INDIRECTE EMISSIES

Dit betreft de uitstoot van alle broeikasgassen door energie en brandstofgebruik vanuit vervoer, winning, energieproductie (excl. elektriciteitsopwekking) en emissies bij derden, die het gevolg zijn van de activiteiten van de netbeheerder.

Deze laatste categorie bevat een aantal elementen waarop Enexis direct invloed op kan uitoefenen, zoals woon-werkverkeer, openbaar vervoer en dienstreizen. Daarnaast rapporteren we in deze scope over een aantal elementen waarop Enexis in mindere en directe mate invloed kan uitoefenen, zoals de netwerkcomponenten door leveranciers en het verwerken van afval. Niet alle netwerkcomponenten zijn gerapporteerd, omdat we van sommige componenten nog niet alle informatie van onze partners hebben ontvangen.

We zien een daling in de CO₂-uitstoot voor netwerkcomponenten ten opzichte van 2019 van 14%. De daling wordt veroorzaakt door een lagere afname van middenspanningskabel. Daarnaast zijn er nieuwe elementen aan het model toegevoegd, te weten de slimme meters voor elektriciteit en gas en gasstations. De voetafdruk met betrekking tot mobiliteit is met 49% gedaald ten

opzichte van voorgaand jaar. Deze daling is het gevolg van verminderde reisbewegingen, als gevolg van COVID-19. De emissies waar Enexis zelf invloed op heeft worden volledig gecompenseerd via Gold Standard Certificaten. Dit betekent dat scope 1 en 2 en een groot deel van scope 3 volledig worden gecompenseerd, waarmee onze netto eigen emissie voor 2020 gelijk is aan 0.

We voelen ons ook verantwoordelijk voor de uitstoot in de keten (restant scope 3), zoals bij de productie van kabels en leidingen en bij de verwerking van afval. Onze leveranciers van netwerkcomponenten werken actief mee aan het verstrekken van informatie ten aanzien van CO₂-uitstoot door middel van een grondstoffenpaspoort. Hierdoor kunnen we steeds uitgebreider en nauwkeuriger rapporteren over de CO₂-uitstoot afkomstig van onze ketenpartners. Om onze milieu-impact beter vergelijkbaar te maken, is aanvullend op de CO₂-voetafdruk onze 'carbon intensity' berekend. Hierbij wordt de CO₂-uitstoot in scope 1 en 2 afgezet tegen de omzetcijfers in miljoenen \$. De omzetcijfers zijn omgerekend naar dollars aan de hand van een gemiddelde wisselkoers over de desbetreffende jaren. In 2020 was de carbon intensity € 307 miljoen (2019: € 381 miljoen; 2018 € 366 miljoen).

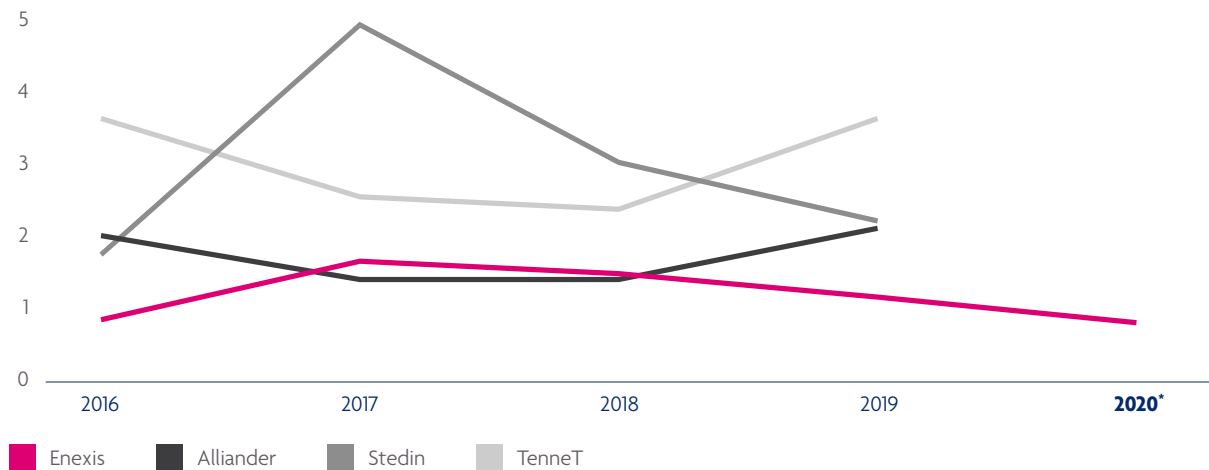

BENCHMARKS

Over onze resultaten zijn we transparant; ook als deze lager zijn dan gemiddeld in de branche. We vergelijken onze prestaties met die van andere bedrijven om zichtbaar te maken wat goed gaat en wat beter kan. De benchmarks worden waar mogelijk en/of relevant jaarlijks uitgebreid.

VEILIGHEID

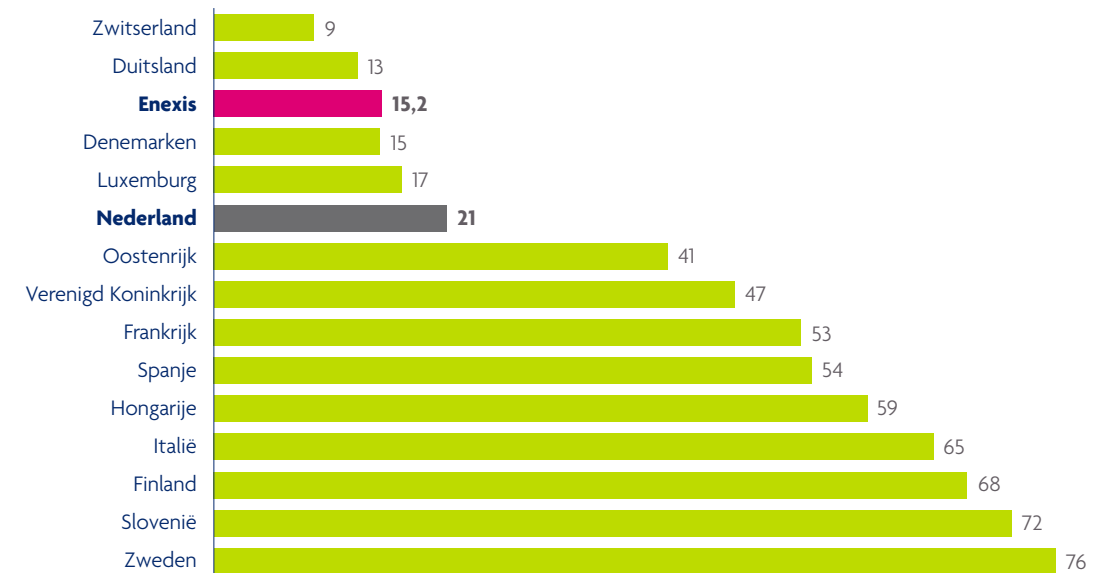
Om veiligheidsprestaties binnen de sector beter te kunnen vergelijken, meet Enexis het aantal ongevallen via de Lost Time Injury Frequency (LTIF): het aantal ongevallen met als gevolg verzuim per 1.000.000 gewerkte uren. Ten opzichte van vergelijkbare bedrijven in de sector is de veiligheidsscore van Enexis voldoende. Echter, voor ons geldt: elk ongeval is er één te veel. De aandacht voor veiligheid wordt in de komende jaren daarom onverminderd voortgezet.

LTIF: de LTIF staat voor het aantal ongevallen met als gevolg verzuim per 1.000.000 gewerkte uren.
* 2020: De LTIF-score van brancheleden was bij de publicatie van dit jaarverslag nog niet bekend.

UITVALDUUR ELEKTRICITEIT

De Nederlandse netten behoren tot de top 5 betrouwbare netten in Europa. Nederlandse netbeheerders hebben minimale storingen in het elektriciteitsnet. Enexis Netbeheer is zelfs een van de betrouwbaarste netbeheerders van Nederland. In de afgelopen jaren was onze uitvalduur lager dan het Nederlandse gemiddelde. In het hoofdstuk 'Onze maatschappelijke impact' vindt u een grafische weergave en een toelichting.

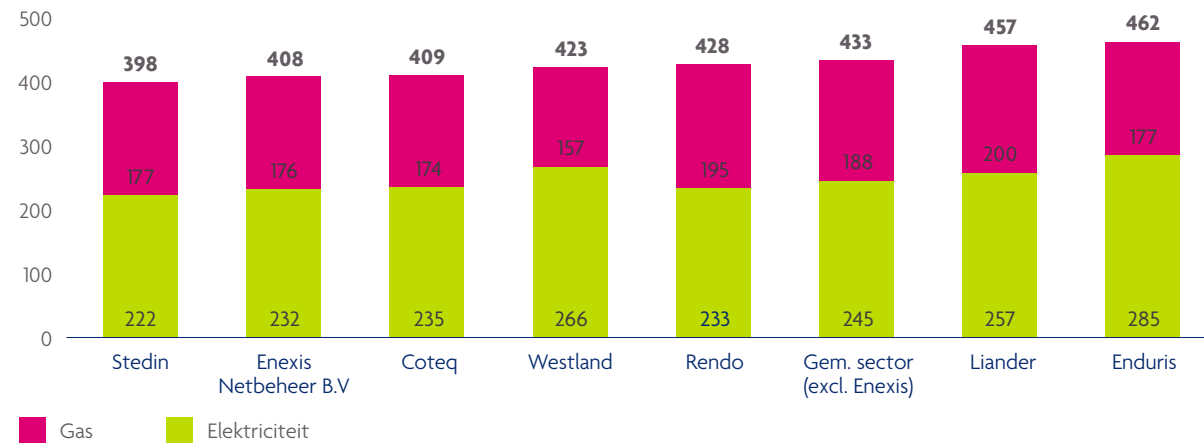
BRON: CEER – Continuity of Electricity and Gas supply (2016).

BETAALBAARHEID

Nederland heeft het op twee na betaalbaarste elektriciteitsnet van Europa. De kosten zijn twee keer zo laag als in België, vier keer zo laag als in Groot-Brittannië en tot zes keer lager dan in Duitsland. De tarieven van Enexis Netbeheer behoren consistent tot de laagste in Nederland. Opgave van de ACM laat zien dat alleen Stedin op de totale nota goedkoper is door een extreem lage meterhuur.

NOTA VERGELIJKING 2020 (INCL. METERHUUR EN BTW, IN EURO'S)

TRANSPARANTIE

Ons jaarverslag wordt voor de Transparantiebenchmark en de Kristalprijs jaarlijks beoordeeld in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Hiermee wordt inzichtelijk welke bedrijven transparant rapporteren over hun MVO-beleid en -prestaties.

In 2020 is geen assessment uitgevoerd, maar zijn de jaarverslagen voor de Kristalprijs beoordeeld op het thema 'klimaattransparantie'. De uitreiking van de prijs is vanwege de coronacrisis doorgeschoven naar 2021. In 2021 wordt zoals gebruikelijk de tweejaarlijkse Transparantiebenchmark weer opgesteld. Het thema voor de Kristalprijs 2021 is 'Transparantie over impact van klimaatfactoren in het licht van andere mondiale uitdagingen'.

Voor onze stakeholders is het relevant om de korte- en langetermijnrisico's en kansen van Enexis te kennen als het gaat om klimaatverandering. In ons jaarverslag 2020 rapporteren we daarom nauwgezet over onze positieve en negatieve impact (financieel en niet-financieel) op onder meer verduurzaming van de energievoorziening en de duurzaamheid van onze eigen bedrijfsvoering. Op dit moment benaderen wij klimaatverandering nog niet aan het hand van het model van de Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD). Wij zoeken aanknopingspunten in het beheersen van onze klimaatgerelateerde risico's, zoals natuurrampen die onder meer overstromingen of aardbevingen tot gevolg kunnen hebben.

ZIEKTEVERZUIM

Het gemiddelde ziekteverzuimpercentage was in Nederland al enkele jaren vrij stabiel (3,9%), maar kwam in 2020 hoger uit (4,9%). Dit is hoogstwaarschijnlijk een gevolg van corona. Bij Enexis was het ziekteverzuim in het afgelopen jaar met 4,85% bijna gelijk aan het Nederlandse gemiddelde en lager dan in 2019. Het branchegemiddelde over 2020 was bij het opstellen van dit jaarverslag nog niet beschikbaar.

GRI-INDEX

Categoriennaam/ indicator	Naam van de indicator	Verwijzing	Niet gerapporteerd
GENERAL STANDARD DISCLOSURES			
GRI 102-1	Naam van de organisatie.	Dit is Enexis	
GRI 102-2	a. Een beschrijving van de activiteiten van de organisatie. b. Primaire merken, producten en/of diensten met inbegrip van een beschrijving van de producten en/of diensten die in bepaalde markten verboden zijn.	Dit is Enexis	
GRI 102-3	Locatie van het hoofdkantoor van de organisatie.	Bijlage: Colofon	
GRI 102-4	Het aantal landen waar de organisatie actief is en namen van landen met ofwel grootschalige activiteiten, ofwel met specifieke relevantie voor de duurzaamheidskwesties die in het verslag aan de orde komen.	Nederland	
GRI 102-5	Eigendomsstructuur en de rechtsvorm.	Dit is Enexis ; Onze organisatie Corporate governance ; Aandelen Enexis Holding N.V.	
GRI 102-6	Afzetmarkten (geografische verdeling, sectoren die worden bediend en soorten klanten/begunstigden).	Kerngegevens	
GRI 102-7	Omvang van de verslaggevende organisatie.	Kerngegevens ; Medewerkers Enexis	
GRI 102-8	a. Aantal werknemers naar type arbeidscontract (bepaald en onbepaald) en geslacht. b. Aantal werknemers naar type arbeidsovereenkomst (bepaald en onbepaald) en regio. c. Aantal werknemers naar type arbeidscontract (voltijds en deeltijds) en geslacht. d. Of een aanzienlijk deel van de activiteiten van de organisatie worden uitgevoerd door werknemers die geen werknemers zijn. Indien van toepassing, een beschrijving van de aard en omvang van de werkzaamheden uitgevoerd door werknemers die geen werknemers zijn. e. Eventuele aanzienlijke variaties in de cijfers gerapporteerd in informatieverschaffing 102-8a, 102-8b en 102-8c (zoals seizoensgebonden variaties in de toeristische of agrarische industrie). f. Een uitleg van hoe de gegevens zijn samengesteld, met inbegrip van aannames.	Bijlage: Feiten en cijfers Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie	
GRI 102-9	Beschrijving van de toeleveringsketen van de organisatie, met inbegrip van de belangrijkste elementen met betrekking tot de activiteiten, primaire merken, producten en/of diensten van de organisatie.	Dit is Enexis	
GRI 102-10	Significante veranderingen tijdens de verslagperiode wat betreft omvang, structuur, eigendom of leveringsketen van de organisatie.	Bijlage: Over dit verslag; Reikwijdte	
GRI 102-11	Uitleg over de toepassing van het voorzorgsprincipe door de verslaggevende organisatie.	Risicobeheersing	
GRI 102-12	Extern ontwikkelde economische, milieugerelateerde en sociale handvesten, principes of andere initiatieven die door de organisatie worden onderschreven.	Bijlage: Feiten en cijfers; Standaarden en Normen	
GRI 102-13	Belangrijkste lidmaatschappen van verenigingen (zoals brancheverenigingen) en nationale en internationale belangenorganisaties.	Bijlage: Over dit verslag; Samenwerking met lokale partners	

Categoriennaam/ indicator	Naam van de indicator	Verwijzing	Niet gerapporteerd
GRI 102-14	De verklaring van de hoogste beslissingbevoegde van de organisatie over de relevantie van duurzaamheid voor de organisatie en haar strategie voor de aanpak van duurzaamheid.	Voorwoord Raad van Bestuur	
EU3	Het aantal huishoudelijke, industriële en institutionele klanten.	Bijlage: Feiten en cijfers; Onze maatschappelijke impact De netten	Enexis heeft gekozen voor een afwijkende klantindeling gericht op netbeheerder.
EU4	De lengte van de transmissie en distributienetwerken per regulatorisch regime.	Bijlage: Feiten en cijfers; Onze maatschappelijke impact De netten	
GRI 102-16	Beschrijving van de door de organisatie gehanteerde waarden, principes, standaarden en gedragsnormen, zoals een gedragscode.	Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie; Integere organisatie	
GRI 102-18	De bestuursstructuur van de organisatie, met inbegrip van commissies die onder het hoogste bestuurslichaam vallen. Vermeld de commissies die verantwoordelijk zijn voor de besluitvorming over economische, milieugerelateerde en maatschappelijke onderwerpen.	Corporate governance ; Bijlage: Over dit verslag; Management van materiële onderwerpen	
GRI 102-40	Lijst van groepen belanghebbenden die de organisatie heeft betrokken.	Bijlage: Over dit verslag; Dialoog met stakeholders	
GRI 102-41	Percentage medewerkers dat onder een collectieve arbeidsovereenkomst valt.	Bijlage: Feiten en cijfers; Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie	
GRI 102-42	Basis voor inventarisatie en selectie van belanghebbenden die moeten worden betrokken.	Bijlage: Over dit verslag; Dialoog met stakeholders	
GRI 102-43	De aanpak voor de dialoog met belanghebbenden, inclusief de frequentie van het overleg per type en groep belanghebbenden en of zij specifiek zijn betrokken in het kader van het verslaggevingsproces.	Bijlage: Over dit verslag; Dialoog met stakeholders	
GRI 102-44	De belangrijkste onderwerpen en vraagstukken die uit het overleg met belanghebbenden naar voren zijn gekomen en hoe de organisatie hierop heeft gereageerd, onder meer via haar verslaggeving. Vermeld per onderwerp/vraagstuk door welke groep belanghebbenden dit naar voren is gebracht.	Bijlage: Over dit verslag; Dialoog met stakeholders	
GRI 102-45	a. Overzicht van alle ondernemingen die in de geconsolideerde jaarrekening of vergelijkbare stukken zijn opgenomen. b. Overzicht van alle in de geconsolideerde jaarrekening of vergelijkbare stukken opgenomen ondernemingen die niet onder dit verslag vallen.	Toelichting op geconsolideerde jaarrekening; Algemene informatie	
GRI 102-46	a. Proces voor het bepalen van de inhoud en specifieke afbakening van het verslag. b. Uitleg van de door de organisatie gehanteerde uitgangspunten voor het bepalen van de inhoud van het verslag.	Opbouw van dit verslag ; Bijlage: Over dit verslag; Bepalen van de inhoud	
GRI 102-47	Overzicht van alle materiële onderwerpen die tijdens het proces ter bepaling van de inhoud van het verslag zijn vastgesteld.	Bijlage: Over dit verslag; Definities van materiële onderwerpen	

Categoriennaam/ indicator	Naam van de indicator	Verwijzing	Niet gerapporteerd
GRI 102-48	Gevolgen van een eventuele herformulering van informatie die in een eerder verslag is verstrekt en de redenen voor deze herformulering.	Definitiewijzigingen in 2020 zoals opgenomen in de voetnoten bij de desbetreffende KPI's.	
GRI 102-49	Significante veranderingen ten opzichte van vorige verslagperiodes ten aanzien van reikwijdte en afbakening.	Bijlage: Over dit verslag; <u>Veranderingen t.o.v. voorgaande verslagjaren</u>	
GRI 102-50	De verslagperiode waarop de verstrekte informatie betrekking heeft.	2020	
GRI 102-51	De datum van het meest recente vorige verslag.	Enexis Holding N.V. Jaarverslag 2019, 27 februari 2020	
GRI 102-52	Verslaggevingscyclus.	Jaarlijks	
GRI 102-53	De contactpersoon voor vragen over het verslag of de inhoud ervan.	Bijlage: <u>Colofon</u>	
GRI 102-54	Het gekozen applicatieniveau.	Core	
GRI 102-55	GRI content index.	-	
GRI 102-56	a. Beleid en huidige praktijk met betrekking tot het verkrijgen van externe assurance voor het verslag. b. Indien het verslag externe assurance heeft verkregen: i. Een verwijzing naar het externe assurance rapport, verklaringen of adviezen. Een beschrijving van hetgeen wel en niet van assurance is voorzien en op wat voor basis, inclusief de normen, de mate van zekerheid en eventuele beperkingen indien niet genoemd in de assuranceverklaring bij het duurzaamheidsverslag. ii. De relatie tussen de organisatie en de assurance-aanbieder. iii. Vermeld of en hoe het hoogste bestuurslichaam of hogere leidinggevenden betrokken zijn bij het verkrijgen van assurance voor het duurzaamheidsverslag.	Bijlage: Over dit verslag; <u>Assurance</u>	

SPECIFIC STANDARD DISCLOSURES

Financiële waarde voor aandeelhouders

GRI-103	Managementbenadering.	Financieel verantwoord; Bijlage: Over dit verslag; <u>Reikwijdte</u> ; <u>Bepalen van de inhoud</u>	
GRI 201-1	Directe economische waarden die zijn gegenereerd en gedistribueerd.	Financieel verantwoord; <u>Geconsolideerde jaarrekening</u>	
Enexis indicator	Nettowinst.	Financieel verantwoord; <u>Geconsolideerde jaarrekening</u>	

Duurzaamheid eigen bedrijfsvoering en keten

GRI-103	Managementbenadering.	Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie; Bijlage: Over dit verslag; <u>Reikwijdte</u> ; <u>Bepalen van de inhoud</u>	
GRI 305-1	Directe uitstoot van broeikasgas (scope 1).	Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie; Bijlage: Feiten en cijfers; <u>CO₂-voetafdruk</u>	

Categoriennaam/ indicator	Naam van de indicator	Verwijzing	Niet gerapporteerd
GRI 305-2	Indirecte uitstoot van broeikasgas (scope 2).	Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie; Bijlage: Feiten en cijfers; <u>CO₂-voetafdruk</u>	
GRI 305-3	Andere indirecte uitstoot van broeikasgas (scope 3).	Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie; Bijlage: Feiten en cijfers; <u>CO₂-voetafdruk</u>	
GRI 305-4	GHG emissie intensiteit.	Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie; Bijlage: Feiten en cijfers; <u>CO₂-voetafdruk</u>	
Enexis indicator	Hoeveelheid afval, CO ₂ -reductie leasewagens en gedeclareerde kilometers, Duurzaam wagenpark.	Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie; Duurzaam handelen	
Veiligheid			
GRI-103	Managementbenadering.	Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie; Bijlage: Over dit verslag; <u>Reikwijdte; Bepalen van de inhoud</u>	
GRI 403-2	Type en mate van letsel, beroepsziekte, afwezigheid en verzuim, en het totale aantal werkgerelateerde sterfgevallen, per regio en per geslacht voor zowel Enexis als derden.	Doelstellingen en prestaties; Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie; <u>Veiligheid op één</u>	
Enexis indicator	Lost Time Injury Frequency Derden.	Doelstellingen en prestaties; Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie; <u>Veiligheid op één</u>	
Wendbare en vitale organisatie			
GRI-103	Managementbenadering.	Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie; Bijlage: Over dit verslag; <u>Reikwijdte; Bepalen van de inhoud</u>	
GRI 404-1	Gemiddeld aantal uren dat een werknemer per jaar besteedt aan opleidingen, onderverdeeld naar werknemerscategorie en geslacht.	Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie; <u>Een leven lang leren</u>	Werknemerscategorie wordt niet gerapporteerd; niet van belang voor Enexis. Functieniveau wordt niet gerapporteerd. In 2018 is Enexis gestart met een gefaseerde invoering van rollen; fasering is in 2019 voortgezet. Afgesproken is dat elk bedrijfsonderdeel zelf bepaalt wanneer het gebruik gaat maken van rollen.
GRI 404-2	Programma's voor competentie management en 'een leven lang leren', waardoor de blijvende inzetbaarheid van medewerkers wordt gegarandeerd en zij geholpen worden bij het afronden van hun loopbaan.	Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie; <u>Een leven lang leren</u> ; Bijlage: Feiten en cijfers; Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie; <u>Duurzame inzetbaarheid</u>	
Enexis indicator	Bevlogenheid medewerkers en samenwerking Ziekteverzuimpercentage.	Doelstellingen en prestaties; Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie; <u>Wendbaar om energietransitie uit te voeren</u>	

Categoriernaam/ indicator	Naam van de indicator	Verwijzing	Niet gerapporteerd
Compliance			
GRI-103	Managementbenadering.	Corporate governance; Bijlage: Over dit verslag; <u>Reikwijdte</u> ; <u>Bepalen van de inhoud</u> ; <u>Dialog met stakeholders</u>	
GRI 307-1	Hoogte van significante boetes en totaal aantal niet-geldelijke sancties wegens het niet naleven van milieuwet- en regelgeving.	Bijlage: Feiten en cijfers; Onze maatschappelijke impact; <u>Wet- en regelgeving</u>	
GRI 419-1	a. Aanzienlijke boetes en niet-monetaire sancties wegens niet-naleving van de wetten en verordeningen op het gebied van het sociale en het economische in termen van: i. geldwaarde; ii. niet-monetaire sancties; iii. zaken aanhangig door middel van geschillenbeslechting. b. Als de organisatie geen niet-naleving van wetten en/of verordeningen geïdentificeerd heeft, is een korte verklaring voor dit feit voldoende. c. De context waartegen aanzienlijke boetes en niet-monetaire sancties werden aangegaan.	Bijlage: Feiten en cijfers; Onze maatschappelijke impact; <u>Wet- en regelgeving</u>	
Klant Centraal			
GRI-103	Managementbenadering.	Onze maatschappelijke impact; Bijlage: Over dit verslag; <u>Reikwijdte</u> ; <u>Bepalen van de inhoud</u>	
Enexis indicator	Customer Effort Scores.	<u>Doelstellingen en prestaties</u> ; Onze maatschappelijke impact; <u>Dienstverlening aan klanten centraal</u>	
Verduurzaming energievoorziening			
GRI-103	Managementbenadering.	Onze maatschappelijke impact; Bijlage: Over dit verslag; <u>Reikwijdte</u> ; <u>Bepalen van de inhoud</u>	
Enexis indicator	Uitbreiden transportcapaciteit.	<u>Doelstellingen en prestaties</u> ; Onze maatschappelijke impact; <u>Duurzaam en betaalbaar</u>	
Innovatie, digitalisering en informatiebeveiliging			
GRI-103	Managementbenadering.	Onze maatschappelijke impact; Bijlage: Over dit verslag; <u>Reikwijdte</u> ; <u>Bepalen van de inhoud</u>	
Enexis indicator	Aantal stations voorzien van Distributie Automatisering (Light).	Bijlage: Feiten en cijfers; Onze maatschappelijke impact; <u>De netten</u>	

Categoriernaam/ indicator	Naam van de indicator	Verwijzing	Niet gerapporteerd
Betrouwbare en toegankelijke energievoorziening			
GRI-103	Managementbenadering.	Onze maatschappelijke impact; Bijlage: Over dit verslag; <u>Reikwijdte</u> ; <u>Bepalen van de inhoud</u>	
EU 28	De frequentie dat de stroom uitvalt.	Onze maatschappelijke impact; Bijlage: Feiten en cijfers; <u>Onze maatschappelijke impact</u>	
EU29	Gemiddelde uitvalduur.	Doelstellingen en prestaties; Onze maatschappelijke impact; <u>Veilig, betrouwbaar en toegankelijk</u>	
Enexis indicator	Kwantitatieve voortgang jaarorderboek.	Doelstellingen en prestaties; Onze maatschappelijke impact; <u>Duurzaam en betaalbaar</u>	
Betaalbare energievoorziening			
GRI-103	Managementbenadering.	Financieel verantwoord; Bijlage: Over dit verslag; <u>Reikwijdte</u> ; <u>Bepalen van de inhoud</u>	
Enexis indicator	Beïnvloedbare kosten en opbrengsten.	<u>Doelstellingen en prestaties</u>	
Werkgelegenheid en bijdrage aan economische groei			
GRI-103	Managementbenadering.	Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie; Bijlage: Over dit verslag; <u>Reikwijdte</u> ; <u>Bepalen van de inhoud</u>	

BEKENDMAKING NIET-FINANCIËLE INFORMATIE

	Omschrijving	Verwijzing
EU-RICHTLIJN BEKENDMAKING VAN NIET-FINANCIËLE INFORMATIE EN INFORMATIE INZAKE DIVERSITEIT		
Bedrijfsmodel		
	Algemene beschrijving van de kernprocessen en activiteiten om niet-financiële informatie in de juiste context te plaatsen	Dit is Enexis
Milieu-aangelegenheden		
(Resultaten) gevoerde beleid		Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie
(Beheersing) risico's	Omvangrijke en langdurige onderbrekingen van de energievoorziening ten gevolge van natuurrampen, externe oorzaken of falende bedrijfsmiddelen/assets. Het faciliteren van de energietransitie kan worden belemmerd door een te beperkte taakomschrijving in de nieuwe Energiewet. Door een pandemie komt (tijdige) dienstverlening Enexis in gevaar.	Governance en risicomanagement; Risicobeheersing
Niet-financiële prestatie-indicatoren	Hoeveelheid afval. Duurzaam wagenpark. CO ₂ -reductie leasewagens en gedeclareerde kilometers. CO ₂ -voetafdruk.	Een duurzaam bedrijf
Sociale en personeelsaangelegenheden		
(Resultaten) gevoerde beleid		Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie
(Beheersing) risico's	Ongevallen van medewerkers en/of omstanders als gevolg van onveilige situaties en/of falende assets. Enexis is te laat met implementeren van nieuwe ontwikkelingen door onvoldoende wendbare en vitale organisatie, flexibele processen en/of systemen. Door een pandemie komt (tijdige) dienstverlening Enexis in gevaar.	Governance en risicomanagement; Risicobeheersing
Niet-financiële prestatie-indicatoren	Ongevallen en Lost Time Injury Frequency. Bevlogenheid en samenwerking. % Ziekteverzuim. Leeftijdscategorie. In- en uitstroom. Arbeidsparticipatie. Training en opleiding.	Veiligheid op één ; Wendbaar om energietransitie uit te voeren ; Een leven lang leren

	Omschrijving	Verwijzing
Eerbiediging van mensenrechten		
(Resultaten) gevoerde beleid	Enexis onderkent en onderschrijft de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van de Verenigde Naties. Aspecten met betrekking tot mensenrechten, zoals gelijke behandeling en medezeggenschap, zijn uitgewerkt in de cao, bedrijfsregelingen en de Gedragswijzer voor medewerkers (geactualiseerd in mei 2019). Voor melding van eventuele schendingen heeft Enexis een klachtenprocedure, vertrouwenspersonen en klokkenluidersregeling. Tevens hangt Enexis de richtlijnen aan voor arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden die gelden als fundamentele principes en rechten op het werk, zoals deze zijn geformuleerd door de International Labour Organization. De Gedragswijzer is publiekelijk toegankelijk via de website. In geval van schendingen, wordt dit gerapporteerd.	Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie: <u>Integere organisatie</u> ; Feiten en cijfers: <u>Ketenverantwoordelijkheid</u>
(Beheersing) risico's		Enexis heeft in het kader van de richtlijnen en afspraken op dit gebied geen specifieke risico's geïdentificeerd.
Niet-financiële prestatie-indicatoren	Gedragscode leveranciers (Code of Conduct). Gedragswijzer. Klachtenregeling. Frauderegeling en uitvoeringsprotocol.	Enexis hanteert geen specifieke kwantitatieve KPI op het gebied van eerbiediging van mensenrechten. Het meetbaar maken van onze maatschappelijke prestaties zien wij als een belangrijk thema, dat in de komende jaren onze aandacht heeft.
Bestrijding van corruptie en omkoping		
(Resultaten) gevoerde beleid	Enexis' beleid om corruptie of omkoping van medewerkers te voorkomen, is vastgelegd in het Maatschappelijk Verantwoord Inkoop beleid, de Gedragswijzer voor medewerkers (geactualiseerd in mei 2019) en de Gedragscode Leveranciers (onderdeel van de Algemene Inkoopvoorwaarden). Voor melding van eventuele schendingen is er een regeling 'Vermeende misstanden en onregelmatigheden' en zijn er vertrouwenspersonen benoemd. Daarnaast is er een interne integriteitscommissie die eventuele integriteitsschendingen bespreekt en borgt dat we blijven werken aan het cultureel verankeren van integriteit.	Bevlogen medewerkers in een duurzame organisatie: <u>Integere organisatie</u> ; Feiten en cijfers: <u>Ketenverantwoordelijkheid</u>
(Beheersing) risico's		Enexis heeft in het kader van de richtlijnen en afspraken op dit gebied geen specifieke risico's geïdentificeerd.
Niet-financiële prestatie-indicatoren	Gedragscode Leveranciers (Code of Conduct). Gedragswijzer. Klachtenregeling. Frauderegeling en uitvoeringsprotocol.	Enexis hanteert geen specifieke kwantitatieve KPI op het gebied van corruptie en omkoping. Het meetbaar maken van onze maatschappelijke prestaties zien wij als een belangrijk thema, dat in de komende jaren onze aandacht heeft.

BEGRIPPENLIJST

NIET-FINANCIËLE BEGRIPPEN

AUTORITEIT CONSUMENT & MARKT (ACM)

De Autoriteit Consument & Markt ziet erop toe dat bedrijven eerlijk concurreren en beschermt consumentenbelangen, reguleert de tarieven van energiebedrijven en ziet toe op de naleving van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet.

AUTORITEIT PERSOONSgegevens (AP)

De Autoriteit Persoonsgegevens is de onafhankelijke toezichthouder in Nederland die de bescherming van persoonsgegevens bevordert en bewaakt.

BETROUWBAAR

De mate van betrouwbaarheid van de energievoorziening wordt uitgedrukt in de gemiddelde tijdsduur en frequentie van onderbrekingen van energiedistributie naar eindafnemers.

CUSTOMER EFFORT SCORE (CES)

De Customer Effort Score laat zien hoeveel moeite een klant heeft moeten doen om zijn of haar verzoek af te handelen.

DUURZAAMHEID

'Duurzame ontwikkeling is de ontwikkeling die aansluit op de behoeften van het heden zonder het vermogen van de toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen'. Enexis interpreteert dit korthedshalve, en gericht op de primaire taken, als 'Het streven om verstandig met energiebronnen en het milieu om te gaan.'

ENERGIEKETEN

Alles wat te maken heeft met de herkomst, de productie, het transport en het eindverbruik van energie.

ENERGIETRANSITIE

Aanduiding voor de verandering van de energievoorziening van centrale opwekking vanuit fossiele energiebronnen naar decentrale opwekking vanuit duurzame energiebronnen.

GRI

Global Reporting Initiative; een wereldwijde standaard voor jaarverslaglegging met betrekking tot duurzaamheid.

JAARLIJKSE UITVALDUUR (JUD)

Jaarlijkse uitvalduur als gevolg van onvoorziene onderbrekingen (storingen). Het aantal minuten (elektriciteit) of seconden (gas) dat de klant gemiddeld geen energietoevoer heeft in een kalenderjaar.

KETEN

De verzameling partijen die met elkaar een proces uitvoeren. Enexis is actief in de energieketen en in de grondstoffenketen.

KLANTTEVREDENHEID

Aanduiding voor de beoordeling van de prestaties van Enexis door klanten.

LOST TIME INJURY FREQUENCY (LTIF)

Indicator voor medewerkersveiligheid in de uitvoering van werkzaamheden uitgedrukt in het aantal ongevallen met verzuim per 1 miljoen gewerkte uren.

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD ONDERNEMEN (MVO)

Wijze van ondernemen die als doel heeft de negatieve invloed van de bedrijfsvoering op de omgeving te beperken en positieve invloed uit te oefenen op de maatschappij.

NETBEHEERDER

Een onafhankelijk nutsbedrijf dat is aangewezen om in een vastgesteld gebied het transport van gas en elektriciteit tussen leverancier en klant te verzorgen en daarvoor netten aan te leggen en te onderhouden. De taken van de netbeheerder zijn vastgelegd in de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet.

REGIONALE ENERGIE STRATEGIE (RES)

De Regionale Energie Strategie is een instrument om met maatschappelijke betrokkenheid te komen tot regionale keuzes voor opwekking van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de daarvoor benodigde opslag en energie infrastructuur. In de RES staat beschreven welke strategie een RES-regio hanteert om lokale/regionale energiedoelstellingen te bepalen en te behalen.

REGULERING

De ontwikkeling en afstemming van wet- en regelgeving voor de activiteiten van bedrijven, zoals netbeheerders en netwerkbedrijven, en het overheidstoezicht op de naleving ervan.

SLIMME METER

Een verbruiksmeter voor elektriciteit en/of gas die op afstand uit te lezen is door de netbeheerder en die de klant via een lokale toegangspoort verbruiksgegevens ter beschikking stelt voor verdere verwerking via eigen randapparatuur.

STAATSTOEZICHT OP DE MIJNEN (SODM)

De onafhankelijke toezichthouder op de delfstoffen- en energiewinning in Nederland en gasveiligheid.

STAKEHOLDER

Partij die betrokken is bij of geraakt wordt door de activiteiten van Enexis. Enexis definieerde tot en met 2020 de volgende stakeholders: klanten, medewerkers, aandeelhouders, markt- en ketenpartners, investeerders, beleidsbepalers, belangenverenigingen, lokale energiepartners.

TERUGLEVERING

Energielevering door een klant aan het energienet als gevolg van eigen opwek van (doorgaans duurzame) energie.

VEILIGHEIDSBEWUSTZIJN

Het vermogen om gevoelens en ervaringen effectief om te zetten in preventieve acties en alerte reacties op (potentieel) gevaarlijke situaties, zodat in te zetten acties vrij van gevaar kunnen worden uitgevoerd.

VOETAFDRIJK

Weergave van de omvang van de CO₂-emissie van Enexis in een kalenderjaar. Enexis maakt binnen de voetafdruk onderscheid tussen eigen emissie en ketenemissie.

FINANCIËLE BEGRIPPEN**DEGENERATIEKOSTEN**

Kosten die door gemeenten in rekening worden gebracht voor schade en ongemakken voortvloeiende uit werkzaamheden aan het netwerk in de gemeentegrond.

EBIT

Earnings Before Interest and Tax: resultaat vóór aftrek van rente en belastingen.

FFO/NETTO RENTEDRAGENDE SCHULDEN

Deze wordt als volgt berekend: (bedrijfsresultaat + afschrijvingen – amortisaties + ontvangen dividend van deelnemingen – financiële lasten + financiële baten – acute belastingen) / netto rentedragende schulden.

FFO-RENTEDEKKING

Deze wordt als volgt berekend: (bedrijfsresultaat + afschrijvingen – amortisaties + ontvangen dividend van deelnemingen + financiële baten – acute belastingen) / betaalde rentelasten.

GEÏNVESTEERD VERMOGEN

Vaste activa vermeerderd met activa aangehouden voor verkoop minus vooruitontvangen bijdragen (langlopend + kortlopend) vermeerderd met passiva aangehouden voor verkoop plus netto werkkapitaal.

NETTO RENTEDRAGENDE SCHULDEN

Deze wordt als volgt berekend: totaal rentedragende verplichtingen – deposito's – liquide middelen.

NETTO RENTEDRAGENDE SCHULDEN / (EV + NETTO RENTEDRAGENDE SCHULDEN)

Deze wordt als volgt berekend: (totaal rentedragende verplichtingen – deposito's – liquide middelen) / (eigen vermogen + (totaal rentedragende verplichtingen – deposito's – liquide middelen)).

NETTO WERKKAPITAAL

Totaal vlottende activa (exclusief liquide middelen, exclusief kortlopende financiële vaste activa en exclusief deposito's) minus kortlopende schulden (exclusief rentedragende verplichtingen, exclusief in volgend jaar te amortiseren vooruitontvangen bijdragen en exclusief derivaten).

NORMKOSTEN

Interne prijs die gebaseerd is op norm hoeveelheden en gemiddelde standaard kosten.

RETURN ON EQUITY

Resultaat na belastingen gedeeld door het eigen vermogen per jaareinde.

ROIC

EBIT gedeeld door het geïnvesteerd vermogen per jaareinde.

SOLVABILITEIT

Eigen vermogen x 100% gedeeld door het balanstotaal.

WERKPAKKET

Bruto-investeringen en exploitatiewerkzaamheden aan de elektriciteits- en gasnetten plus activiteiten met betrekking tot slimme meters op basis van normprijzen.

X-FACTOR

Met de X-factorberekening bepaalt de ACM de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering.

COLOFON

Uitgave

Enexis Holding N.V.
Postbus 856
5201 AW 's-Hertogenbosch

Het jaarverslag is online beschikbaar op onze website: enexisgroep.nl/jaarverslag

Redactie en productie

Afdeling Communicatie & Public Affairs Enexis Groep, 's-Hertogenbosch

Vormgeving

DartGroup, Amsterdam

Fotografie

Beelden Enexis Groep

Engelse vertaling

DartGroup, Amsterdam

Een Engelse vertaling van dit jaarverslag is beschikbaar op enexisgroep.com/annualreport. De Nederlandse versie is leidend.

REACTIES

We streven ieder jaar opnieuw onze verslaglegging te verbeteren. Daarbij is de inbreng van kritische lezers steeds een welkome steun. Heeft u ideeën voor verbetering? Mail dan naar communicatie@enexis.nl.

Enexis Holding N.V.

Postbus 856
5201 AW 's-Hertogenbosch
Tel: 088 857 77 77
www.enexisgroep.nl